

සතිපට්ඨාන භාවනා විවේචනය

සහ

තවත් කෘති

(පස්වන වන මුද්‍රණය)

මහාචාර්ය

රේරුකානේ චන්දවිමල

(සාහිත්‍ය චක්‍රවර්ති, පණ්ඩිත, ප්‍රචලන විශාරද,
අමරපුර මහා මහෝපාධ්‍යාය ශාසන ශෝභන, ශ්‍රී සද්ධර්ම ශිෂ්‍යෝමණි)
මහානායක ස්වාමීපාදයන් වහන්සේ විසින්
සම්පාදිතයි.

සංස්කරණය:

සී. තනිප්පුලි ආරච්චි

ප්‍රකාශනය:

ශ්‍රී චන්දවිමල ධර්මපුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය

ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය, පොකුණුවිට.

දුරකථන : 034-2263958

ෆැක්ස් : 034-2265251

2562
2008

Non-Commercial Distribution

පටුන

පෙරවදන	vii
සතිපට්ඨාන භාවනා විවේචනය	12
නිදනය	13
සමාක් සමාධිය හා මිථ්‍යා සමාධිය	24
භාවනා කරන්නවුන්ට වන අපහසුකම්	27
භාවනාව හා රෝග	31
සමාධිය හා ශරීර පාලනය	40
සමඵය හා විදර්ශනාව	42
බුද්ධ දේශනාවට අනුකූල බව	47
භාවනාව පිළිබඳ විවිධ මත	49
සතිපට්ඨාන විපස්සනා භාවනාව	55
පූජාවාද නිරාකරණය	61
පින්පව්	64
බුද්ධ පූජාව	65
වරකට මැටි ගොඩක් වරකට බුදුච්ඡිම	70
ප්‍රතිපත්ති පූජාව	70
විහාර වල පින්පෙට්ටි	73
පන්සල හා බුදු සසුන	74
ධම් පූජාව	75
ස්වර්ණමාලි වූඩා මාණික්‍ය වණනාව	
හා විනයාලංකාර මාහිමි චරිතය	79
සංඥාපනය	81
රුවන්වැලි මහ සෑ වූඩා මාණික්‍ය විස්තරය	83
විනයාලංකාර නාහිමි චරිතය	92
මහනුවර අභිනව දළදා මැදුර	106

ශ්‍රේණි නිකාය	109
ප්‍රාරම්භය	111
ශ්‍රේණි නිකායේ ආරම්භය	112
ශ්‍රී ලංකාවට ශ්‍රේණි ආභාෂය	115
ශ්‍රී ලංකාවට ශ්‍රේණි නිකාය පැමිණීම	116
ප්‍රථම සීමා සම්මුතිය	118

සහරුවන	123
ධම් විජය පුවත් ලිපි	125
රිච්ඳස පුවත් ලිපිය	158
ජාතිය පුවත් ලිපිය	164

විනයාලංකාර සම්ප්‍රදය	171
විහාර කමාන්ත පුණ්‍යානුමෝදනාව	173

(මේ මාතෘකාව සම්පූර්ණ වීම සඳහා රේරුකානේ නාහිමියන්ගේ පහත සඳහන් පොත්වල අදාළ ලිපි කියවන්න.)

- අභිධම්මයේ මූලික කරුණු** - අභිධම්මය පසුකාලීනද?
- පටිච්ච සමුප්පාද විචරණය**- අන්තරාභවය හා පුනර්භවය
- බෝධි පුජාව** - ධම්ම චක්‍රය.
- පාරමිතා ප්‍රකරණය** - පඤ්චශීලය හා ආර්ථිකමය ශීලය

දහම් පොත් සංරක්ෂණ මණ්ඩලයෙන් ප්‍රකාශිත
රේරුකානේ නාහිමියන්ගේ පොත් සහ වෙනත් පොත්

චිත්තය ග්‍රන්ථ

- ශාසනාවතරණය
- චිත්තය කර්ම පොත
- උපසම්පදා ශීලය
- උභය ප්‍රාතිමෝක්ෂය (අනුවාද සහිත)

අභිධර්ම ග්‍රන්ථ

- අභිධර්ම මාර්ගය
- අභිධර්මයේ මූලික කරුණු
- පට්ඨාන මහා ප්‍රකරණ සන්නය
- අනුවාද සහිත අභිධර්මමාර්ග සංග්‍රහය

භාවනා ග්‍රන්ථ

- විදර්ශනා භාවනා ක්‍රමය
- පෞරාණික සතිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමය
- වත්තාලිසාකාර මහා විපස්සනා භාවනාව
- සතිපට්ඨාන භාවනා විවේචනය හා වෙනත් කෘති

ධර්ම ග්‍රන්ථ

- චතුරායඝී සත්‍යය
- පාරමිතා ප්‍රකරණය
- බෝධිපාක්ෂික ධර්ම විස්තරය
- පටිච්ච සමුප්පාද විවරණය
- ධර්ම විනිශ්චය
- බෞද්ධයාගේ අත් පොත
- මංගල ධර්ම විස්තරය
- සුභෝත්පද්දෙය
- සුවිසි මහා ගුණය
- පොහොය දිනය
- කෙලෙස් එක්දහස් පන්සියය
- වඤ්චක ධර්ම හා චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම
- බුද්ධනීති සංග්‍රහය
- තිථාණ විනිශ්චය හා පුනරුප්පත්ති ක්‍රමය
- බෝධි පුජාව
- Four Noble Truths (චතුරායඝී සත්‍යය පරිවර්තනය.)

වෙනත්

- මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ
(නාහිමී වර්ත වත හා අනුමෙවෙනි දම් දෙසුම් 15 ක්.)
- සුරාධුර්තය හෙවත් මද්‍යලෝලය (වෛද්‍ය නීල් කෙසල් - පරිවර්තන)
- බුදුසසුන පුබුදු කළ ශ්‍රී ලංකා ශ්වේරීන් නිකාය සියවස (ඔස්ත්‍රිය සමරු කලාපය)

විමසීම් :- ගරු ලේකම්

ශ්‍රී වන්දවීමල ධර්ම පුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය,
ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය, පොකුණුවිට.

දුරකථනය : 034-2263958, (2263979) ෆැක්ස් : 034-2265251

පෙර වදන

බුරුම ජාතික උා. විනයාලංකාරහිමිපාණන් ලක්දිව සැපත් වූයේ මෙහි නැවතීමේ අදහසකින් නොවේ. එකල ලංකාවේ වෙහෙර විහාර වැනි වැනි වැනි සඳහා පැමිණි බොහෝ විදේශිකයන් අතර උන් වහන්සේ ද කෙනෙකි. (විස්තර ඇතුළත ලිපිවල පලවේ) ඒ විසිවන සියවසේ මුලම ය. ක්‍රි. ව. 1901 දී ය. වස් කාලයේ වස් වසමින් හා රුවන් වැලි මහ සෑ ප්‍රතිසංස්කරණයකට කටයුතුවලට සහාය වෙමින් පයින් ම ගමන් කරමින් දීර්ඝ වැනි ගමනක යෙදී ශ්‍රීපාද වැනි වැනි වැනි පසු ආපසු සිය රට බලා වඩනා උන් වහන්සේ පොකුණුවිට ප්‍රදේශයේ නවාතැන් ගැනීම ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධයන්ගේ භාග්‍යයකි.

එවකට නිකායත්‍රය තුළ ක්‍රියාත්මක වූ ශේෂකර ගති ලක්ෂණ වලින් කම්පිතව සිටි බෞද්ධයන්ට බුරුම හිමියන්ගේ පැවතීම කොතරම් සිත් ගත්තේ ද යත්, උන් වහන්සේ නවතාගෙන මහා පින්කම් කිරීමටත්, කුල දරුවන් පැවිදි කිරීමටත්, පටන් ගත්තේ ය.

පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයේ සීමා බන්ධනය කර, 27 නමක් පැවිදි කිරීමෙන් ආරම්භ වූ ශ්‍රී විනයාලංකාර වංශය අද දක්වා සුභතට කර ඇති සේවය අගය කිරීම, ලිහිල් බසින් දහම් පොත් රැසක් ලියා 2500 බුද්ධ ජයන්තිය වෙනුවෙන් අති විශාල සේවයක් කර අපවත් වී වදළ රේරුකානේ වන්දනාමල නාහිමිපාණන් ගේ අභාවයෙන් දෙවන සංවත්සර පිංකමේ අංගයක් සේ ඉටු කිරීම සුදුසු යයි සිතුවෙමු.

අංගුත්තර නිකායේ නවක නිපාතයේ නවංගුපෝසථ සූත්‍රය අනුව අටසිල්හි හා මෙහි භාවනාවේ යෙදවූ නවාංග උපෝසථ ශීලය සමාදන් කරවීමෙන් බුරුම හිමියන් කළ ශාසන සේවය ඉවසිය නොහැකිව වාදකරුවන් එවීමෙන් හා 'නවාංග උපෝසථය' නමින් 1905 දී විවේචන පොතක් පළ කර වීමෙන් ලාංකික හික්ෂුන් වහන්සේගේ පළමු ප්‍රහාරය බුරුම හිමියන්ට විරුද්ධව එල්ල විය.

උන් වහන්සේ තමන්ට ලැබුණු පිරිකරාදිය පිරිනමා, දීමට සැලසු මහා දනට නො වැඩීමෙන් දෙවන විරෝධතාවය එල්ල කළ නමුත්

වස්කඩුවේ ශ්‍රී සුගති තාහිමියන් ඉදිරිපත්ව සියක් නමක් වඩමවා ඊට සහාය දීමෙන් එම අභියෝගය ද ජය ගන්නට විනයාලංකාර හිමියන්ට හැකි විය.

මහනුවර යුගයේ ශාසන පරිහානියෙන් පසුව සරණංකර සංඝරාජ හිමියන්ගේ උත්සාහයෙන් ලක්දිව යළි හික්කු ශාසනය පිහිටවූ නමුත් ප්‍රතිපත්තිය අභිභවා ආමිෂය පමණක් මතු වී පැවැත්තේය. ශ්‍රද්ධාවෙන් ආමිෂ පූජාවේ යෙදෙන අතර ඊට වැඩි උනන්දුවකින් ප්‍රතිපත්ති ශාසනය ආරක්‍ෂා කිරීමේ වැදගත්කම සලකා බුරුම ජාතික හික්කුන් වහන්සේ ප්‍රචලිත කළ භාවනා මාර්ගයට විරුද්ධ නෙවන අභියෝගයක් ද එල්ල විය. 'බොද්ධ භාවනා ක්‍රමය හා අළුත් බුරුම භාවනාව' නමින් 1958 දී උගත් ධර්මරාජ තාහිමිවරුන්ගේ ලිපි ඇතුළත් පොතක් පල කිරීමෙන් මේ විරෝධතාව දැඩිව එල්ල කරන ලදී. භාවනා මධ්‍යස්ථාන 'සෝවාන් පැක්ටරි' නමින් හැඳින්වූ එම පොත රේරුකානේ තාහිමියන්ගේ භාවනා පොත් ද ඊට අනුබල දෙතියයි නිර්දය විවේචනයට ලක් කළහ. (මේ සතිපට්ඨාන භාවනා විවේචනය ලියවුණේ ඊට පිළිතුරු වශයෙනි.)

මේ සියලු විරෝධතා වලට කරුණු සහිතව පිළිතුරු දීමෙන් හා නොබියව සසුන් කටයුතු වල යෙදීමෙන් කලක් යන විට සත්‍ය පැහැදිලි කිරීමට හැකි විය. හුදු තම ක්‍රියා මාර්ග සසුනේ පැවැත්මට මිස ලාභ සත්කාර ලැබීමේ මහක් නොවන බව අල්පේච්ඡ ජීවිකාවෙන් තහවුරු කළ විනයාලංකාර පරපුර ක්‍රමයෙන් සියල්ලන්ගේ ප්‍රසාදයට පත් වූහ.

ඇමරිකන් ජාතික හෙන්රි ස්ටීල් ඕල්කට් තුමා, විබෙට් ජාතික ඇස්. මහින්ද හිමි ආදීන් කළ ජාතික ආගමික මෙහෙවරට නොදෙවෙනි ශාසන පුනරුදයක් කළ විනයාලංකාර හිමියන්, අල්පේච්ඡ හා නිශ්ශබ්දව තම කටයුතු කළ නියාම ඉතිහාසයේ සටහන් නොවීය. රුවන්වැලි සෑ වූඩාමාණිකා සැපයීම. ශ්‍රී දළදා මාලිගයට විහාර මන්දිරයක් තැනීම. උන' වහන්සේ නිසා භාවනා ක්‍රම ප්‍රචලිත වීම තුළ ඇති වූ සසුන් දියුණුව එසේ අමතක කළ හැකි නොවේ. උන් වහන්සේගේ සියු පරපුරින් ඇති වූ ශාසන දීපක කටයුතු අතර භාවනා මධ්‍යස්ථාන සහ රේරුකානේ මහ තාහිමියන්ගේ දහම් පොත් සම්පාදනය ද විශේෂ ස්ථානයක් ගනී.

ඒ අතරම මිෂනාරි අධ්‍යාපනයෙන්, දේශීයත්වය අමතක කර. බුද්ධාගමන්, ජාතිකත්වයන් හැල්ලුවට ලක් කරන්නවුනට පිළිතුරු දෙන්නටත්, ඒ සඳහා දේශීය උගතුන් ඇති කරගත් සංවිධානයන්ට උදව් දෙන්නටත් විනයාලංකාර පරපුර කටයුතු කර ඇති බව රේරුකානේ

නාහිමියන් ඇස්. ඩබ්. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරනායක ශ්‍රීමතාණන් පිහිටවූ සිංහල මහාසභාවට ප්‍රාදේශීයව උදව් කිරීමෙන් හා සංසරත්තය නමින් 'ධම්පිජය' පුවත් පතට 1955 දී ලියූ ලිපි වලින් හා 'ජාතිය' පුවත් පතට ලියූ ලිපිවලින් පෙනේ.

මෙම පරපුරේ විශේෂ සේවාවක් කළ හිමිවරුන් වශයෙන් අරංගල සිරිධම්ම, උඩුවේ විමලරංසි, කහටපිටියේ සුමනිපාල, දෙවිනුවර ඤාණාවාස, රේරුකානේ අරියඤ්ණ, ඇම්. යූ. ශ්‍රී කවිශ්වර, රේරුකානේ වන්දවිමල ආදී නාහිමිවරුන් සටහන් කළ හැකිය. එයින් වඩා ප්‍රකට වන්නේ ජාතියට හා ආගමට වන සියලු අභියෝගයන්ට නොබියව පිළිතුරු දෙමින් ජනතාව අතර බුද්ධ ධර්මය ගැන හැභීමක් ඇති කිරීමට මහත් උත්සාහයක යෙදුණු රේරුකානේ වන්දවිමල නාහිමියෝය. උන් වහන්සේගෙන් පසු මහා නායක ධුරයට පත් හේතේගම කලාණසිරි නාහිමියන් ද එය තහවුරු කරන්නට මහත් උත්සාහයක් ගනිති.

විදේශිකයන්ට නතු වීමේ සිට 20 වන සියවසේ මුල්භාගය දක්වා විදේශිකයන්ගේ ගැහැටට ලක්වූ බුදුසමය ඉන්පසු තවමත් නිසි සැලකිල්ල නො ලබා දුෂ්කරව රැකෙන බව නො රහසකි. අප රටේ අනන්‍යතාව රැකෙන එක් අංගයක් වූ බුද්ධාගම ඊට නිසි අයුරින් පෝෂණය කිරීමේ වගකීම දරණ අමාත්‍යාංශයක් පවා තිබුණ ද, පැවරෙන අභියෝගය භාර ගන්නට තරම් සවිමත් මානසිකත්වයක් වගකිව යුත්තන් තුළ නොතිබීම නිසාදෝ බුද්ධාගමත්, හික්කුන් වහන්සේත් ඔවුන් තුළම හැල්ලුවට ලක්වනු කොතෙකුත් දක්නට ලැබේ. සිංහල බෞද්ධයින් වශයෙන් අන්‍යාගමීවලට හා ජාතිකත්වයට ගරු කරන මුත් අපේ ම ආගම හා ජාතිය පිළිබඳව හැල්ලුවෙන් සිතීම ජාතික අභාගයකි. විවිධාකාරයෙන් බෙදී සිටින ගිහිකුන් වහන්සේන්, දේශපාලන නායකයන් නිසා සියලු අනන්‍යතා තසා ගන්නා ජාතියක් බවට පත්ව සිටින අප ලාංකිකයන් වශයෙන් සමගි වීමේ අගය වටහා ගන්නේ කවද ද?

මේ සොත විනයාලංකාර ගමන් මග නමින් මුද්‍රණය කිරීම අපේ මුල් අදහස විය. එහෙත් රේරුකානේ නාහිමියන් ලියූ පොත් හා ලිපි කීපයක එකතුවක් නාහිමියන්ගේ නමින්ම මුද්‍රණය කරන විට එසේ වෙනස් නමක් ආරූඪ කිරීම අයෝග්‍යයයි කල්පනා කර, මෙතමන් මුද්‍රණය කළෙමු. කෙසේ නමුත් මේ සියලු කෘතිවලින් පිළිබිඹු වන්නේ 'විනයාලංකාර ගමන් මග' බව පැහැදිලිය.

විනයාලංකාර හිමියන් ප්‍රමුඛ එම පරපුරෙන් වූ ප්‍රධාන සේවාවන් අතර ප්‍රතිපත්ති ශාසනය ඉස්මතු කිරීම (භාවනා හා ශීල සමාදානය) දෙද

මැදුරේ සංවර්ධනය, රුවන්වැලි සෑයෙහි සංවර්ධනය, ජාතික ආගමික කටයුතු පිළිබඳ උද්යෝගය, දහම් පොත් පත් සැපයීම ප්‍රධාන වශයෙන් අගය කළ හැකිය.

මේ පළ කිරීම විනයාලංකාර පරපුරටත්, රේරුකානේ නාහිමියන්ටත් ප්‍රණාමයක් වේවා. විනයාලංකාර ගමන් මග ශ්වේජීන් නිකායික හික්ෂුන් වහන්සේට ආදර්ශයක් වේවා. සියලු බෞද්ධවන්ගේ සත්‍යාවබෝධයට උපකාරයක් වේවා.

මේ සංග්‍රහය සකස් කිරීමේ ලා මා උනන්දු කර වූ රේරුකානේ මහ නාහිමියන් ගත් ආගමික ක්‍රියාමාර්ග තවදුරටත් සරු කොට තහවුරු කරන්නට මහත් උත්සාහයක යෙදෙන විහාරාධිපති කිරිමරුවේ ධම්මානන්ද හිමියන්ටත්, සෝදුපත් කියවූ මාලනීටත්, සංශෝධිත පිටු සැකසීමේදී පරිගණක අකුරු ලංකළ භොරණ රු මායා ග්‍රැෆික් හි සාලිය ජයකොඩි මහතාටත්, මුද්‍රණයෙන් සහාය වූ සිකුරු ප්‍රකාශක ගිහාන් අනුරංග ජයවර්ධන මහතා ඇතුළු කායධී මණ්ඩලයටත් ස්තූති වන්න වෙමි.

නිසරණ සරණයි!

සී. තනිප්පුලි ආරච්චි
ගරු ලේකම්
ශ්‍රී වන්දවිමල ධර්මපුස්තක
සංරක්ෂණ මණ්ඩලය

2008 ජූලි මස 26 වන දින,
පොකුණුවිට්ටි ය.

සතිපට්ඨාන භාවනා විවේචනය

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 1958

Non-Commercial Distribution

නිදනය

මේ පොත ලියුයේ කුමටද?

මා විසින් මේ පොත ලියුයේ භාවනා මධ්‍යස්ථානයක් අල්ලා ගැනීමේ අදහසින් ද නොවේ. අපට ඇති භාවනා මධ්‍යස්ථානයක් අන්‍යයන් අල්ලා ගනිතිය යන බිය නිසාත් නොවේ. අපට භාවනා මධ්‍යස්ථාන නැත. අප විසින් මේ භාවනාව පුහුණු කරවන පිරිසක් අනුන් අල්ලා ගනිතිය යන බිය නිසාත් නොවේ. අප විසින් මේ භාවනාව කාටවත් පුහුණු කරවන්නේත් නැත. අළුත් දයක පිරිසක් අල්ලා ගැනීමටත් නොවේ.

මේ භාවනාව ප්‍රචාරය කරන මහාසි තෙරුන් වහන්සේ හා අපගේ ඇති සම්බන්ධයක් නිසා ද නොවේ. ඒ තෙරුන් වහන්සේ හා මා කතාකර ඇත්තේ එක් දිනයක් පමණෙකි. මේ භාවනාව පුහුණු කරවන භාවනා මධ්‍යස්ථානයන් හා අප අතර ඇති සම්බන්ධයක් නිසා ද නොවේ. මේ භාවනාව කරවන පුද්ගලයන් හා අපේ ඇති මිත්‍ර කමක් නිසා ද නොවේ. යම් කිසිවකු විසින් කරන ලද ආරාධනාවක් හෝ පෙළඹවීමක් නිසා ද නොවේ. මේ භාවනාවට විරුද්ධ අය හා අපගේ ඇති වෛරයක් නිසා ද නොවේ. ඒ අයට රිදවීමේ අදහසින් ද නොවේ.

මේ විවේචනයෙන් සමහරුන් ගේ සිත් රිදෙන්තටත් බැරි නැත. එසේත් නො වන පරිදි විවේචනයක් කිරීම අපහසු ය. කිසිවකුගේ නම් ගම් මෙහි සඳහන් කර නැත. එසේ කරන ලද්දේ ද හැකිතාක් අනුන්ගේ සිත් රිදවීමෙන් වළකිනු පිණිස ය.

කාලාන්තරයක් යටපත් වී තුබූ මේ භාවනා ක්‍රමය බුද්ධ ජයන්ති කාලයේ අප රටට පැමිණීමෙන් සිදු වූයේ ඉමහත් යහපතකි. දැනට මේ භාවනා ක්‍රමය පවත්නේ සුළු පිරිසක් අතේ ය. බලවතුන්

නභන ප්‍රශ්නවලට සෑහෙන පිළිතුරු දීගන්නට ඒ අය අසමර්ථ වුව හොත් සමහර විට මේ උතුම් භාවනා ක්‍රමය නැවතත් අප රටෙන් තුරන් වන්නට ඉඩ තිබේ. එසේ වුව හොත් අනාගත පරම්පරාවට ඉමහත් පාඩුවකි. මා විසින් මේ පොත ලියූයේ මේ භාවනා ක්‍රමය මේ රටෙන් තුරන් නොවී දීඬි කාලයක් පැවතීම පිණිසය.

මීට - ශාසනස්ථිකාමි,

රේරුකානේ චන්දවිමල ස්ථවිර

01-12-58

පොකුණුවිට

ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයේදී ය.

සතිපට්ඨාන භාවනා විවේචනය

නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මා සම්බුද්ධස්ස

තසමා තිභ්‍ය ජවං බාහිය! ආදිමෙව වියොධෙහි කුසලෙසු
ධමෙෙසු. කොවාදී කුසලානං ධමානං? සීලඤ්ච විසුද්ධං දිට්ඨී ච
උජ්ජකා. යතො බො තෙ බාහිය සීලඤ්ච විසුද්ධං භවිස්සති දිට්ඨී ච
උජ්ජකා, තතො ජවං බාහිය සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය චත්තාරො
සතිපට්ඨානෙ භාවෙය්‍යාසී.

(සතිපට්ඨාන සංයුක්ත)

තේරුම :-

බාහියය! එසේ නම් කුශල ධර්මයන් කෙරෙහි මූලම පිරිසිදු කර
ගනුව. කුශල ධර්මයන්ගේ මූල කවරේද? පිරිසිදු ශීලයන් සෘජු වූ
දෘෂ්ටියක් ය. බාහියය! යම් කලෙක නුඹට පිරිසිදු ශීලයන් ඇද නැති
දෘෂ්ටියක් ඇතිවන්නේ ද එතැන් පටන් නුඹ ශීලය නිසා ශීලයෙහි
පිහිටා සතර සතිපට්ඨානයන් භාවනා කරන්නෙහි ය.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ! භික්ඛු නවා අචිරපබ්බජ්ජතා අධුනාගතා ඉමං
ධමමචිතයං තෙ වො භික්ඛවෙ! භික්ඛු චතුත්තං සතිපට්ඨානානං
භාවනාය සමාදපෙතබ්බා තිවෙසෙතබ්බා පතිට්ඨපෙතබ්බා

(සතිපට්ඨාන සංයුක්ත)

තේරුම :

මහණෙනි! ළඟදී පැවිදි වූ ළඟදී මේ සස්තට ආවා වූ යම්
ඒ අලුත් හික්කුහු වෙත් නම්, තොප විසින් ඒ හික්කුහු සතර සතිපට්ඨානයන්
භාවනා කිරීමෙහි යෙදවිය යුක්තාහු ය, පිහිට විය යුක්තාහුය.

වතුසු හිඬබවේ! සතිපට්ඨානෙසු සුප්පතිට්ඨිත චිත්තා විහරථ

(සතිපට්ඨාන සංයුක්ත)

තේරුම:

මහණෙනි! සතර සතිපට්ඨානයන්හි මනා කොට පිහිටුවා ගත් සිත් ඇතිව වාසය කරවි.

මේ සුත්‍ර ධර්මවලින් දැක්වෙන්නේ එක් එක් පුද්ගලයකු විසින් සතිපට්ඨාන සතර ම භාවනා කළ යුතු බව ය. තවත් සුත්‍ර බොහෝ ගණනක ම එක වර ම සතිපට්ඨාන සතර ම භාවනා කළ යුතු බව හා එසේ කිරීමෙන් ලැබෙන අනුසස් ද වදුරා තිබේ.

යො හි කොච් හිඬබවේ! ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඵවං භාවෙය්‍ය සත්තවස්සානි තස්ස දිවිත්තං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඬබං. දිට්ඨෙව ධමම අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමීනා

යනාදීන් මහා සතිපට්ඨාන සුත්‍රයෙහි සත් වස පටන් සත් දවස දක්වා ඒ ඒ කාල පරිච්ඡේදයන්හි භාවනා කිරීමෙන් ඒ ආත්ම භාවයේ දී ම මගපල ලැබෙන බව දක්වා වදුරා ඇත්තේ ද ආනාපානාදී එක් භාවනාවක් කිරීමෙන් නොව සතිපට්ඨාන සතර ම භාවනා කිරීමෙන් ය.

නොයෙක් සුත්‍රවල සතර සතිපට්ඨාන භාවනාවක් දැක්වෙන තුමුත් ඒ භාවනාව කළ යුතු ආකාරය පැහැදිලි ලෙස විස්තර කර ඇති සුත්‍ර ධර්මයක් නැත්තේ ය. **විශුද්ධිමාග්ගියෙහි** ද ඒ ගැන කිසිවක් සඳහන් කර නැත්තේ ය. අන් අටුවාවක ද එය විස්තර කර නැත.

අලුත පැවිදි වූ කුලපුත්‍රයන් සතර සතිපට්ඨාන භාවනාවෙහි යෙදවිය යුතු බව වදුරා තිබීමෙන් සිත්කන්නට ඇත්තේ පෙර බුද්ධ කාලයෙහි හා එයට සමීප අතීත කාලයෙහිත් විසූ හික්කුන් වහන්සේලා සැම දෙන ම සතර සතිපට්ඨානය භාවනා කරන සැටි දැන සිටින්නට ඇත ය කියා ය. හැම දෙන ම දන්නා ප්‍රසිද්ධ කරුණු පොතපතට ඇතුළු කිරීමෙන් වැඩි ප්‍රයෝජනයක් නැති නිසා

අතීතයේදී සතර සතිපට්ඨාන භාවනාව කළ යුතු ආකාරය ගැන විස්තරයක් පොත පතට ඇතුළු නො කළා විය හැකි ය.

සතර සතිපට්ඨාන භාවනාව ගැන බුද්ධ දේශනාවෙහි නොයෙක් තැන්වල සඳහන් වන බැවින් ඒ භාවනාව කරන ක්‍රමය ගැන කලක් ම අපි විමසිල්ලෙන් විසුචෙමු. ඒ ගැන දන්නා එක ද යෝගාවචරයෙක් අපට මුණ නො ගැසින. පසුගිය කාලයේදී බුද්ධරක්ඛිත නමැති වංග භික්ෂුවක් අප වෙත පැමිණ, අභිධම්මය උගෙන, භාවනා පුහුණු කිරීම සඳහා බුරුමයට ගියේ ය. බුරුමයෙහි සුප්‍රසිද්ධ කම්ප්පානාචාර්යවරයකු වන මහාසි තෙරුන් වහන්සේ වෙත එළඹ, කමටහන් පුහුණු කළ ඒ වඩග භික්ෂුව විසින් මහාසි තෙරුන් වහන්සේ විසින් බුරුම බසින් සම්පාදනය කර තුබූ විදගීනා භාවනා ක්‍රමය නමැති පොත අප වෙත එවන ලදී. එය පිටු 800 ක් පමණ ඇති විශාල ග්‍රන්ථයකි. එහි විස්තර කර තුබුණේ සතර සතිපට්ඨාන භාවනාව ය. එයින් අපි සතර සතිපට්ඨානයන් භාවනා කළ යුතු සැටි දැනගතිමු.

මහාසි තෙරුන් වහන්සේගේ භාවනා පොතෙහි දක්වා ඇත්තේ දැනට ඇතමුත් විසින් “අලුත් බුරුම භාවනාවය” යි නම් කොට තිත්ද කරන, විවේචනය කරන, වාද කරන උදර මාංසයේ පිම්බීම හැකිලීම සිහි කිරීම මුල්කොට කරන භාවනාව ය. ඒ පොත කියවීමේදී එහි දැක්වෙන උදරයේ පිම්බීම් හැකිලීම් දෙක සිහි කරමින් විසීම ගැන තුබූ අනුශාසනය ගැන අපට ද විමකි ඇති විය. අන්කිසි පොතක එබඳු භාවනාවක් ගැන සඳහන් වී තුබුණා නුදුටු බැවින් එය දුටු සැටියේ නම් අපට ද පිළිගත නො හැකි විය. එහෙත් යමක් එක වරට ම අත්හැර නො දමා වැඩිදුර විමසීම අපගේ සිරිතක් වූ බැවින් ඒ පොත අවසන් වන තුරු ම කියවූයෙමු. ඇතැම් ස්ථාන කීප වාරය බැගින් ද කියවා බැලීමු.

පරික්ෂාකාරීව පොත කියවා බැලූ පසු පිම්බීම් හැකිලීම් පිළිබඳ භාවනාව ගැන අපට ඇති වූ අප්‍රසන්න භාවය දුරු විය. වැඩිදුරටත් විමසීම් වශයෙන් අපි ද ඒ භාවනාව පුරුදු කර බැලූ වෙමු. ඉන් පසු අප දැන සිටින විදගීනා ක්‍රම අතුරෙන් ඉක්මනින්

එල ලැබිය හැකි හොඳ ම විදහීමා ක්‍රමය මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ පොතේ දැක්වෙන ක්‍රමය බව අපට අවබෝධ විය.

යුද්ධ දුර්භික්ෂාදී අන්තරායයන් නිසා අප රටේ බුදුසස්න වරින් වර පිරිහී ගියේ ය. ඒ නිසා මේ සහිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමයක් අප රටෙන් තුරන් වන්නට ඇත. මෙය අප රටෙන් තුරන් වුව ද බුරුමයේ ඇතැම් වනගත හික්කුන් වහන්සේලා අතර පැවැත්තේ ය. එහෙත් ඒ ගැන ඒ රටේ ද ප්‍රසිද්ධියක් නො තිබිණ. මෙයට සතළිස් වසකට පෙර අපිදු බුරුමයේ අවුරුදු ගණනක් විසුවෙමු. එහෙත් ඒ කාලයේදී මේ භාවනාව ගැන අපට අසන්නට නො ලැබිණ. මේ භාවනාව ප්‍රසිද්ධියට පැමිණියේ බුද්ධ ජයන්ති කාලයේ ය. බුද්ධ ජයන්ති කාලයේ සිදු වූ දේ වලින් මේ භාවනාව ප්‍රසිද්ධියට පැමිණීම ඉතා උසස් කරුණක් හැටියට සැලකිය හැකිය.

විවේචනය කිරීම ප්‍රයෝජනවත් කරුණෙකි. යම් කිසිවක් විවේචනය කළ යුත්තේ ඒ දෙය පිළිබඳ මනා දැනුමක් ඇති කර ගෙන ය. නො දන්නා දේ ගැන කරන බොරු විවේචන වලින් ලොවට වන්නේ නපුරෙක් ම ය. මහාසී තෙරුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රචාරය කර ඇති සහිපට්ඨාන භාවනාව පිළිබඳ විවේචන ගණනක් ම අපට කියවන්නට ලැබිණ. ඒවායින් අපට පෙනීගියේ ඒවා මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ සහිපට්ඨාන භාවනා ගැන කිසිවක් නො දැන කළ විවේචන බවය.

බොහෝ දෙනෙකුත් මේ භාවනාව විවේචනය කරන්නේ ප්‍රාතිහායඪී පාන්ත තැන් කරන ඇතැම් නුගත් උපාසක අම්මලා ගේ ඉරියව් බැලීමෙන් හා නුගත් උපාසක අම්මලා ගේ හා පිස්සන් ගේ කියුම් අනුවය. යමක් ගැන විවේචනය කරන හොත් කළ යුත්තේ එහි අග මූලවත් දැනගෙන ය. ඇතැමුන් මේ භාවනාව විවේචනය කරන්නේ මෙය මහාසී තෙරුන් විසින් ම උපදවා ගත් අළුත් භාවනාවක් ලෙසය.

මහාසී තෙරුන් ගේ භාවනා පොතෙහි කියා තිබෙන්නේ අවුරුදු තිසක් පමණ කාලයක් මේ භාවනාව තමන් වෙතට පැමිණෙන අයට පුහුණු කරවා දීමෙන් ඒ ගැන මනා පලපුරුද්දක්

ලබා ඇති 'ජේතවන සයාඛෝ' නමැති කම්ප්පානාචාර්ය මහාස්ථවිර කුමකු යටතේ සාර මසක් වෙසෙමින් මේ භාවනා ක්‍රමය මහාසි ස්ථවිරයන් විසින් පුහුණු කරගත් බවය. මේ කාරණය කලින් දැන සිටියා නම් ඒ පින්වත්හු මෙය 'මහාසි තෙරුන්ගේ අලුත් භාවනාවක' යි නො කියනු ඇත. විවේචනය කිරීමේ දී තමන් විවේචනය කරන කාරණයෙහි අග මූලවත් දැන ගන්නට ඕනෑ ය කියන්නේ මෙබඳු වැරදි ඇති නො වීමට ය.

එක්තරා වෘද්ධ ස්ථවිර කුමෙකු විසින් මහාසි ස්ථවිරයන් විවේචනය කර තිබෙන්නේ,

“ඒ බුරුම ස්ථවිර යටත්පිරිසෙයින් සමාධි ලක්ෂණයවත් නො දන්නා මොන ම භාවනාවක් වත් හරියට නො දන්නා හිස් පුද්ගලයකු සැටියට ය.”

මානයෙන් ඉදිමී සිටින ඒ ස්ථවිරකුමා මහාසි ස්ථවිරයන් එසේ පහත් කොට කපාකරන නමුත් ඒ මහාසි නම් වූ බුරුම ස්ථවිරකුමා පඩිවරයෙකු හැටියටත්, ධර්මාචාර්යවරයකු හැටියටත්, ග්‍රන්ථ කතීවරයකු හැටියටත්, කම්ප්පානාචාර්යවරයකු හැටියටත්, ධර්ම දේශකයකු හැටියටත් ලංකා බුරුම දෙරටෙහි ම බොහෝ දෙනෙකුත් විසින් ගරු කරනු ලබන්නෙකි.

විවේචනය කරන සිංහල ස්ථවිරකුමා මහාසි ස්ථවිර කුමා මොකවත් නො දන්නකු බවට සාධක දෙකක් දක්වා තිබේ. ඉන් එකක් නම්,

මෙහි භාවනාවෙන් ලැබෙන උපචාර සමාධිය ගැන මහාසි තෙරුන් වහන්සේගෙන් ඇසුවාම 'මෙහි භාවනාව ගැන පලපුරුද්දක් තමාට නැත' යි මහාසි ස්ථවිරයන් විසින් කියන ලද යන්නය.

ඕනෑම ප්‍රශ්නයක් ඇසුවාම ඒ ගැන තමන්ට දැනුම නැතත් බොරු ඇද බා තමන් ගේ තත්ත්වය රැකගන්නට උත්සාහ කරන්නෝ රටේ බොහෝ ය. මහාසි තෙරුන්ගේ ඉහත කී පිළිතුරෙන් අපට සිතා ගන්නට ඇත්තේ, ඒ ස්ථවිර කුමා නො දන්නා දේ දන්නකු

ලෙස පෙනී සිටීම සඳහා බොරු නො කියන තමා හරියට ම දන්නා දෙයක් පමණක් කියන අවධික පුද්ගලයකු බවය.

බොහෝ භාවනා ඇත්තේ ය. ඒ හැම භාවනාවක් ම හැම දෙනා ම නො කරති. ඒ ඒ පුද්ගලයා විසින් හරියට දන්නේ තමන් පුරුදු පුහුණු කළ භාවනා ගැන පමණකි. මෙහි භාවනාව සාමාන්‍යයෙන් භාවනා කරන සැමදෙනා විසින් ම කරන භාවනා වෙකි. ඒ නිසා මෙහි භාවනාවක් මහාසි තෙරුන් වහන්සේ විසින් කරන්නට ඇතුළුව සැකයක් නැත. එහෙත් සතිපට්ඨාන භාවනාව තමන් ගේ ප්‍රධාන කමීස්ථානය සැටියට භාවිත කරන මහාසි තෙරුන් වහන්සේ මෙහි භාවනාවෙන් සමාධියක් ඉපදවූ කෙනකු නො විය හැකිය. එබැවින් අසන පැනයට අවධිකව පිළිතුරු දෙන උන්වහන්සේ මෙහි සමාධිය ගැන තමන්ට පුරුද්දක් නැති බව පවසන්නට ඇත. මේ කරුණ මහාසි තෙරුන් වහන්සේ ගේ තත්ත්වය පහත් කිරීමට ඉදිරිපත් කර ගැනීම අනුවණ කමක් නො වන්නේ ද?

‘මහාසි තෙරුන් ගේ භාවනා ක්‍රමයෙහි පිම්බීම හැකිලීම සැපීම හිඳීම සිටීම යනාදී නොයෙක් දේට සිත යැවීමක් ඇතය, අරමුණෙන් අරමුණට සිත යවන භාවනාවකින් සමාධියක් නො ලැබිය හැකි ය, මෙබඳු භාවනාවක් උගන්වන බැවින් මහාසි ස්ථවිරයන් සමාධි ලක්ෂණය දැනුමෙහි පවා අසමර්ථයකු ලෙස මේ අනුව සැලකිය හැකිය’

යනු මහාසි ස්ථවිරයන් පහත් කොට දැක්වීමට ඔසවා ගෙන සිටින අතික් කරුණ ය. මෙයින් පෙනෙන්නේ මහාසි ස්ථවිරයන් නොව, කොතෙක් භාවනා කළාය කියතත් මේ විවේචකයන් වහන්සේ ම සමාධි ලක්ෂණය නො දන්නා බවය.

සමාධිය ලැබීමට එක අරමුණක් ම ගන්නේ ශමථ භාවනා කරන්නවුන් විසින් ය. සමාධිය එක අරමුණකින් ම ලැබිය හැකි බොහෝ අරමුණුවලින් නො ලැබිය හැකියක් නොවේ. විදශීනා යානිකයන්ට සමාධිය ලැබෙන්නේ නොයෙක් අරමුණු වලින්

ම ය. “බොහෝ අරමුණුවලින් සමාධිය නො ලැබිය හැකි ය” යන අදහස මේ විවේචකයාණන්ගේ මූලාවේකි. විදභීතා යානිකයා ගේ සමාධිය බුදුන් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇත්තේ මෙසේ ය.

කතමා ච භික්ඛවෙ! සමාධි භාවනා භාවිතා බහුලිකතා ආසවානං බයාය සංචතතති? ඉධ භික්ඛවෙ! භික්ඛු පඤ්චුපාදනකඛණෙධසු උදයබබයානුපසස්ඪි විහරති ඉති රූපං ඉති රූපස්ස සමුදයො ඉති රූපස්ස අභ්ඵධගමො, ඉති ටෙදනා ඉති ටෙදනාය සමුදයො ඉති ටෙදනාය අභ්ඵධගමො, ඉති සඤ්ඤා ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො ඉති සඤ්ඤාය අභ්ඵධගමො, ඉති සධ්ඛාරා ඉති සධ්ඛාරානං සමුදයො ඉති සධ්ඛාරානං අභ්ඵධගමො, ඉති විඤ්ඤාණං ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො ඉති විඤ්ඤාණස්ස අභ්ඵධගමොති. අයං භික්ඛවෙ! සමාධි-භාවනා භාවිතා බහුලිකතා ආසවානං බයාය සංචතතති

(අංගුතර නිකාය වතුකකතිපාත)

මහණෙනි! වඩනා ලද්ද වූ නැවත නැවත වඩනා ලද්ද වූ කිනම් සමාධියක් ආශ්‍රවයන්ගේ ක්ෂයය පිණිස පවතී ද? මහණෙනි! මේ සස්තෙනි මහණ තෙමේ මේ රූපයය, මේ රූපයා ගේ ඉපදීමය, මේ රූපයා ගේ නිරෝධයය, මේ වේදනාවය, මේ වේදනාවේ ඉපදීමය, මේ වේදනාවේ නිරෝධයය, මේ සංඤාවය, මේ සංඤාවගේ ඉපදීමය, මේ සංඤාව ගේ නිරෝධය ය, මේ සංස්කාරයෝ ය, මේ සංස්කාරයන්ගේ ඉපදීම ය, මේ සංස්කාරයන් ගේ නිරෝධය ය, මේ විඤ්ඤාණය ය, මේ විඤ්ඤාණයා ගේ ඉපදීමය, මේ විඤ්ඤාණයා ගේ නිරෝධය ය, කියා පඤ්චුපාදනසකඤ්චයන්ගේ ඉපදීම් බිඳීම් දෙක බලමින් වෙසේද මහණෙනි! වඩනා ලද නැවත නැවත වඩනා ලද මේ සමාධි භාවනාව ආශ්‍රවක්ෂය පිණිස පවතී ය යනු එහි තේරුම ය.

අරමුණු එකින් එකට සිත යවමින් කරන සමාධි භාවනාවක් ඇති බව මේ දේශනාවෙන් නො පෙනේ ද? ඉහත කී දේශනාවෙන් දැක්වෙන්නේ විදභීකයා ගේ සමාධි භාවනාව ය. මහාසි තෙරුන් වහන්සේ උගන්වන සමාධිභාවනාවක් මෙය ම ය. උදර මාංශයේ පිම්බීම හැකිලීම සිහිකිරීම් වශයෙන්

යෝගාවචරයා කරන්නේ රූප හා ඒවායේ ඉපදීම බිඳීම බැලීම ය. තමන් ගේ නො දැනීම ම පණ්ඩිත කම වශයෙන් ගෙන දකුවන්ට ගැරහීම නුසුදුසු ය.

මහාසි තෙරුන් වහන්සේ වනාහි බොහෝ දෙනෙකුත් විසින් අධිගම ලාභියකු ලෙස සලකන කෙනෙකි. එබඳු සැලකීමක් ඇති වී තිබෙන්නේ ඒ තෙරුන් වහන්සේ වර්තමාන හික්කුන් අතුරෙන් විශේෂයෙන් සිල්වත් ගුණවත් ස්ථවිර නමක් වී සිටින නිසා ය. අධිගම ලාභය කෙසේ වුවත් ඒ තෙරුන් වහන්සේ විශේෂයෙන් සිල්වත් ගුණවත් උගත් ස්ථවිර නමක් ලෙස අපිදු පිළිගනිමු. එබඳු උසස් ගුණවත් පුද්ගලයකු මොකවත් නො දන්නා මෝඩයකු කොට පහත් කොට කථා කිරීම, එසේ කරන තැනැත්තාට ම නපුරක් වන කරුණක් බව සැලකිය යුතු ය.

පුරිසස්සභි ජාතස්ස - කුධාරි ජායතෙ මුඛෙ
යාය ජිඤ්ඤි අත්තානං - බාලො දුබ්භාසිතං හණං

යො නිඤ්ඤියං පසංසති
තං වා නිඤ්ඤි යො පසංසියො
විචිතාති මුඛෙන සො කලිං
කලිනා තෙන සුඛං න විඤ්ඤි.

මේ භාවනාව පුරුදු කරවන බුරුම තෙරුන් වහන්සේලා පහත් කොට දැක්වීම සඳහා ඇතමුත් ඔසවා ගෙන එන තවත් ආයුධයක් වෙයි. මෙය බුදු දහම ගැන සැහෙන දැනුමක් නැති ජනයා මුළු කිරීමට නම් ඉතා ම හොඳ අවියෙකි.

එනම් :- “සමායක් සමාධිය ඉපදවිය හැකි වීමට සත්ත්ව ගුණය ඇති කරන ආහාර වුවමනා ය. මස් මාංස අනුභව කිරීමෙන් ඇති වන්නේ රජේ ගුණ දෙකය. සත්ත්ව ගුණය ඇති වන්නේ නැත. ආහාර සම්බන්ධයෙන් පරෙස්සම් නො වන මේ බුරුම හික්කුන්ට සමායක් සමාධියක් තිබිය නො හැකි ය.”

යනු ඔවුන් මහජනයාට දෙන්නට අදහස් කරන කරුණය.
Non-Commercial Distribution

සත්ත්ව ගුණ - රජෝ ගුණ - තමෝ ගුණ යන මේවා ඇත්තේ හිතදී යෝග පොත්වලය. මේවා ත්‍රිපිටකයෙහි සඳහන් නැත. අටුවා ටිකාවලක් නැත. අන් බෞද්ධ ග්‍රන්ථවලක් නැත. සමාක් සමාධිය වැඩීමට ගත යුතු ආහාර මේවාය, නො ගත යුතු ආහාර මේවාය කියා ආහාර පිළිබඳ විවේචනයක් බුදු දහමෙහි නැත. බුදුන් වහන්සේ විසින් යෝගාවචරයන්ට වදරා ඇත්තේ ආහාරයෙහි පමණ දැන ගත යුතු බව පමණෙකි.

හොඳනෙ මත්තඤ්ඤතාව සෙබ සුත්‍රයෙහි විසාර කර තිබෙන්නේ මෙසේ ය.

කථඤ්ඤ මහානාම! අරිය සාවකො හොඳනෙ මත්තඤ්ඤ හොති? ඉධ මහානාම! අරියසාවකො පටිසංඛායොතිසො ආහාරං ආහාරෙති නෙව දවාය න මදය න මණ්ඩනය න විගුසනය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධිතියා යාපනය විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුගහභාය ඉති පුරාණඤ්ඤ වෙදනං පටිභංඛාමී නවඤ්ඤ වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමී යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අනවජ්ජතා ච එංසු විහාරොවා ති. එවං බො මහානාම අරියසාවකො හොඳනෙ මත්තඤ්ඤ හොති.

මේ ආහාරය වළඳන්නේ ක්‍රීඩා කළ හැකිවීම පිණිසත් නො වේ ය, මද වඩනු පිණිසත් නො වේය, ශරීරය ලස්සණ කර ගැනීමටත් නො වේය, ඇඟ තර කර ගැනීමටත් නො වේය. මෙය වළඳන්නේ මේ ශරීරය පවත්වා ගැනීම පිණිස ය, දිවි පවත්වා ගැනීම පිණිස ය, නිරාහාරත්වය නිසා වන දුක් වේදනා වළකා ගැනීම පිණිස ය, මේ ආහාරය වැළඳීමෙන් පරණ වේදනා ද නැති කර ගනිමි ය, අලුත් වේදනා ද වළකා ගනිමි ය, මේ ආහාරයෙන් මාහට යැපිය හැකි වන්නේ ය, පමණට වැළඳීමෙන් නිරවද්‍යතාව ද වන්නේ ය, සැප විහරණය ද ඇති වන්නේ ය යි නුවණින් අහර වළඳන තැනැත්තා හෝඡනයෙහි පමණ දන්නේ වන්නේ ය යනු ඉහත දැක්වූ පාඨයේ අදහසය.

දැහැමින් ලද කිනම් ආහාරයක් වුව ද කියන ලද පරිදි නුවණින් සලකා වළඳන භික්ෂුවට සමාධිය ඇති කර ගැනීමට කිසි බාධාවක් නො වන්නේ ය. යෝගාවචරයන්ගේ හෝඡනය පිළිබඳව සැරිසුත් මහතෙරුන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදරා ඇත්තේ ය.

අලං සුකං වා භුක්ථනො න බාලං

සුභිතො සියා,

උනුදරො මිතාභාරො සතො හික්ඛු පරිබ්බජේ.

චක්කාරො පඤ්ච ආලොපෙ අභුතවා උදකං පිචෙ

අලං ඵාසු විහාරාය පහිතතසස හික්ඛුතො

(සාරිසුක්කපෙර ගාථා)

මේ ගාථාවලින් දැක්වෙන්නේ යෝගාවචරයන් විසින් හොඳට ම කුස පිරෙන තෙක් ආහාර නො ගත යුතු බවත්, බත් පිඬු සතරක් පහක් නො වළඳ ඒ වෙනුවට පැන් පානය කළයුතු බවත් ය. කිනම් ආහාරයකින් වුවත් හොඳට ම බඩ පුරවා ගැනීම යෝගාවචරයන්ට තුසුදුසු ය.

බොද්ධ පොතපතෙහි යෝගාවචරයන් පිළිබඳව ආහාර විවේචනයක් ඇත්තේ රාත්‍රිකාලයේ සොහොන් වල භාවනා කරන යෝගාවචරයන් ගැන පමණෙකි. අමනුෂ්‍යයන් කැමති වන තෙලින් පිසූ ආහාර පිටියෙන් පිසූ ආහාර මස් මාලු ආදිය සොහොන්වල භාවනා කරන්නවුන් විසින් නො ගත යුතු බව විශුද්ධිමාභීරියෙහි කියා තිබේ. දෙවියන් අදහන හිඤ්ඤා යෝගීහු මස් මාලු දෙවියන් නො කැමති ආහාරයක් යයි සලකා ඒවායින් වැළකෙති. බොද්ධ යෝගීහු දෙවියන් අදහන්නෝ නො වෙති. ධර්මයෙන් ලැබෙන, තමාගේ ශරීරයට අපථ්‍ය නො වන, කවර ආහාරයක් වුව ද බුද්ධාගමේ සැටියට භාවනා කරන තැනැත්තාට සුදුසු ය.

සමාසක් සමාධිය හා මිථ්‍යා සමාධිය

‘මහාසි තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනා ක්‍රමයෙන් ලබන සමාධිය ඇතැම්හු මිථ්‍යා සමාධියකැයි පවසති.’

එසේ පවසන්නේ ඒ අය සමාසක් සමාධි - මිථ්‍යා සමාධි දෙක නො හඳුනන නිසා හෝ ඊෂ්ඨාව නිසා හෝ විය හැකිය. මිථ්‍යා සමාධිය යයි කියනුයේ අකුශල චිත්තයන්හි යෙදෙන ලෝභ සහගත වූද, ද්වේෂ සහගත වූද, මෝහ සහගත වූද, එකඟතා වෛතසිකයටය.

මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ ක්‍රමයට භාවනා කරන පින්වතුන්, උදරමාංශයෙහි සිත පිහිටුවා ගෙන ඒ භාවනාව කරන්නේ පළමුව ශීලයෙහි පිහිටා, රත්නත්‍රය වැද, තමාගේ ජීවිතය බුදුන් වහන්සේට පූජා කොටය. බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළ මහ ගමන් කොට නිවන් ලැබීමේ අදහසින් ය. රූපය පිරිසිදු දන්තා විදහිනාඥනය ඇතිකර ගැනීම පිණිස ය. සමාධිය හා සිහි නුවණ දියුණු කිරීම පිණිස ය. කාමච්ඡන්දාදි නිවරණයන් කෙරෙන් තමාගේ සිත පිරිසිදු කිරීම පිණිස ය.

උදරමාංශය අරමුණු කරමින් භාවනා කරන යෝගාවචරයා ගේ සමාධිය මිථ්‍යා සමාධියක් වන්නට නම්, උදරමාංසය අරමුණු කරන ඒ සිත අකුශල චිත්තයක් විය යුතුය. මේ කියන සැටියට නම් කඳුබොඩ ආදී භාවනා මධ්‍යස්ථානවල භාවනා කරන අය භාවනා කරමිසි කියමින් අකුසල් රැස් කරනවා විය යුතුය. යම්කිසි සිතක් අකුසල් වන්නට නම්, ඒ සිත ලෝභයෙන් හෝ ද්වේෂයෙන් හෝ මෝහයෙන් හෝ යුක්ත විය යුතුය. ඉහත කී පරිදි ශීලයෙහි පිහිටා භාවනා කරන පින්වතුන් ගේ සිත ලෝභාදියෙන් යුක්ත වන සිතක් විය හැකි දැයි නුවණින් සලකා බැලිය යුතුය. ලෝභයෙන් තොර වූ ද්වේෂ මෝහ මාන දෘෂ්ටි ඊෂ්ඨාදී අකුශලයන් ගෙන් තොර වූ ඒ යෝගාවචරයන්ගේ භාවනා චිත්තය කවරාකාරයකින් වත් අකුසල් විය නො හැකිය.

ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස දෙක හා කෙස් ලොම් ආදී ශාරීරික කොට්ඨාසයන් අරමුණු කරන භාවනා සිත් සමාසක් සමාධියෙන් යුක්ත වන කුසල් සිත් වේ නම්, උදර මාංශය අරමුණු කරන සිත් මිථ්‍යා සමාධියෙන් යුක්ත වන අකුසල් සිත් වන්නට කිසි ම කරුණක් නැත. උදර මාංශය අරමුණු කරන සිත පමණක් ඇතැම් හවතුන්ට අකුසල් සිතක් සැටියට පෙනීම ඔවුන්ගේ ඊෂ්ඨාව නිසා ම සිදු වන්නක් විය යුතුය. මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ ක්‍රමය අනුව භාවනා කිරීම මිථ්‍යා සමාධි ප්‍රතිපදාවකැයි කීම, කුශලය - අකුශලය වශයෙන් දැක්වීමකි. කුශලය අකුශලයක් කොට දක්වා ලෝකයා මුළු කරවීම ඒ හවතුන්ට මෙලොවදී කෙසේ වුවත් පරලොවදී නම් නපුරක් වන කරුණකි.

කැලේ තිබෙන කුණු පාරට ඇද දැමීම

එක්තරා ස්ථවිර නමකගේ භාවනා පුහුණු කරවීමට වශීකරණයකුත් යොදා ගෙන ඇති බව කියති. ඒ තෙරුන් වහන්සේ භාවනා කරවන පිරිස්වල දැහලීම් - වෙවිලීම් - අත් එසවීම් - කැ ගැසීම් - බිම ඇදවැටීම් - මුර්ජාවීම් ආදිය ඇති බවකුත් කියති. වෙවුලා අත් ඔසවා සමාධි වීමක් ඇති බවකුත් කියති.

මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනා ක්‍රමයට ඒවායේ ඇති සම්බන්ධයක් නැත. වෙවුලන අත් ඔසවන සමාධියක් ඇති බවක් මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ භාවනා පොතෙහි කියා නැත. මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ ක්‍රමය අනුව සතිපට්ඨාන භාවනාව පුරුදු කරන කඳුබොඩ - තලගල ආදී භාවනා මධ්‍යස්ථානවල ද වෙවුලා අත් ඔසවා සමාධිවීමක් නැත. මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ භාවනා ක්‍රමය පහත් කොට දැක්වීම සඳහා මේ අහක ඇති දේවල් ගෙන හැර දැක්වීම කැලේ තිබෙන කුණු පාරට ඇද දැමීම වැනි නො මනා ක්‍රියාවකි. මේවා ඉදිරිපත් කොට කථා කිරීම මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනා ක්‍රමය ගැන මිනිසුන් කළකිරවීමට දුෂ්ට චේතනාවෙන් ම කරන වැඩකැපි සිතමු.

වශීකරණයක් ඇතය කියන තෙරුන් වහන්සේත් කරන්නේ මහජනයා ශීල භාවනා දෙක්හි යෙදවීම ය. ඇතමුන්ට එය මහ අමාරුවක් වී ඇතත් එයින් මහජනයාට වන අනර්ථයක් ඇති බවක් අපට නම් නො පෙනේ. දහස් ගණන් ජනයා ඒ තෙරුන් වහන්සේගේ අනුශාසනය පරිදි ශීලභාවනා ව්‍යාපාරයෙහි යෙදෙති. එය නපුරක් වන වැඩපිළිවෙළක් නම්, මෙතරම් විශාල ජනකායක් ඉතා කැමැත්තෙන් එයට සම්බන්ධ නො වනු ඇත. ඒ තෙරුන් වහන්සේ විසින් භාවනා කරවීමට වශීකරණ බලයකුත් යොදාගෙන ඇතද නැත ද කියා අපි නො දනිමු. වශීකරණ බලයකින් වුව ද මහජනයා සුමග යවනවා නම්, ශීලයෙහි පිහිටවනවා නම්, මහජනයා ලවා භාවනා කරවනවා නම් එය නපුරක් ද? වශීකරණ බලයට යටත් වී සිල් රැකීම භාවනා කිරීම පවක් ද?

භාවනා කරන්නවුන්ට වන අපහසුකම්

භාවනා කරන්නවුන්ට විත්ත සමාධිය දියුණුවීමෙහිදී ශරීරදහය, ඩහදිය වැගිරීම, සන්ධිස්ථානවල තද වේදනා ඇතිවීම, ඇඟ වෙවුලන්න හෝ පැද්දෙන න වීම, ඉදිකටුවලින් අනිත්තාක් මෙන් දැනීම, කුඩා සතුන් ශරීරයෙහි ඇවිදින්නාක් මෙන් දැනීම යනාදී උපද්‍රව ඇතිවන බව මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ භාවනා පොතෙහි කියා තිබේ.

නියම භාවනාව කිසි කරදරයක් නැති සැපදයක වැඩක්ය, මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ භාවනා ක්‍රමය වැරදි එකක් නිසා ඒ උපද්‍රව ඇති වෙනවාය' යි කියාද ඒ භාවනා ක්‍රමයට දොස් දක්වති.

එය ඊෂ්ඨා පරවශව කියන්නක් නො වනවා නම්, ඒ පින්වතුන් විසින් කවදවක් හරියට භාවනාවක් කර නැති නිසා කියන දෙයකි. හරියට භාවනාවක් කර ඇති නම්, එයින් බොහෝ ශාරීරික දුක් වේදනා ඇති වන බව දන්නවා ඇත. භාවනා කරමිසි කියා මඳ වෙලාවක් සියලු සත්ත්වයෝ නිදුක් වෙත්වා, නිරෝගී වෙත්වා, සුවපත් වෙත්වා කියා හෝ, අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නබා දන්නා යනාදිය කීවාට හෝ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස සිහි කළාට හෝ භාවනාවේ අමාරුකම් දැනෙන්නේ නැත.

භාවනාවෙන් ශාරීරික වේදනා ඇතිවන බව දැනෙන්නට නම් බද්ධපයඝීඨකයෙන් හිඳ ශරීරය නිශ්චල කොට තබා ගෙන පැයක් දෙකක් ක්‍රමානුකූලව භාවනාවෙහි යෙදිය යුතු ය. පැය දෙක තුනක් නිශ්චලව හිඳ භාවනාවෙහි යෙදිය හැකි තත්ත්වයට ශරීරය සකස් කර ගැනීම එතරම් පහසු වැඩක් නොවේ. සමහරුන්ට දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කොටත් ඒ තත්ත්වයට පැමිණෙන්නට නො ලැබේ. මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ ක්‍රමය අනුව භාවනා කරවන තැනකදී නම්, බොහෝ දෙනාට දින ගණනකදී ඒ තත්ත්වයට පැමිණිය හැකි වේ. ඒ තත්ත්වයට ඉක්මනින් පැමිණෙන්නට ලැබෙන්නේ දුක් විඳීමට පසුබට නො වන ධෛර්යවත් අයට පමණෙකි. ඇතැම් පින්වතුන් කියන පරිදි භාවනාව සැප ඇති ලෙහෙසි වැඩක් නම් හැමදෙනාම

එය කරනු ඇත. හරියට කරනහොත් භාවනාවෙහි යෙදීම තරම් අමාරු වැඩක් තව නැති තරම් ය. භාවනා කළ යුතු අයුරු බුදුන් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇත්තේ මෙසේ ය.:-

අප්පට්ඨානි සුද හං හිකඛවෙ! පදහාමී, කාමං තවො ච නහරුච අට්ඨි ච අට්ඨසියාතු සර්රෙ උපසුසාතු මංසලොහිතං. යං තං පුර්රසථාමෙන පුර්රසව්ර්ර්යෙන පුර්රසපරකකමෙන පතතඛං න තං අපාපුණ්රවා ව්ර්රසසා සභථානං හව්ර්යාතිති, තසා මස්භං හිකඛවෙ! අප්පමාදධිගතා බොධි අප්පමාදධිගතො අනුතතරො යොගකෙඛමො.

තුම්හෙ වෙපි හිකඛවෙ! අප්පට්ඨානං පදහෙය්‍යාථ, කාමං තවො ච නහරු ච අට්ඨි ච අට්ඨසියාතු සර්රෙ උපසුසාතු මංස ලොහිතං යං තං පුර්රසථාමෙන පුර්රසව්ර්ර්යෙන පුර්රසපරකකමෙන පතතඛං න තං අපාපුණ්රවා ව්ර්රසසා සභථානං හව්ර්යාතිති”

(අංගුත්තර නිකාය දුක නිපාත)

‘මහණෙනි! සමත් නහරත් ඇටත් ඉතිරි වෙතොත් ඉතිරි වේවා, ලේ මස් වියලී යතොත් වියලී යේවා, යමකට පුරුෂ බලයෙන් පුරුෂ වියඪියෙන් පුරුෂ පරාක්‍රමයෙන් පැමිණිය යුතු ද, එයට නො පැමිණ වියඪී කිරීමෙහි නැවැත්මක් නො වන්නේ ය යි සලකා නො තවත්වා වියඪී කරමි. මහණෙනි! එසේ වියඪී කරන මා විසින් අප්‍රමාදයෙන් සතර මාභීඤානය හා සඵඤ්ඤානය අධිගමනය කරන ලද්දේ ය. ඒ අප්‍රමාදයෙන් උත්තම නිවාරණය අධිගමනය කරන ලද්දේ ය.

මහණෙනි, තෙපි ද සමත් නහරත් ඇටත් ඉතිරි වෙතොත් ඉතිරි වේවා, ලේ මස් වියලී යතොත් වියලී යේවා, පුරුෂ බලයෙන් පුරුෂ වියඪියෙන් පුරුෂ පරාක්‍රමයෙන් යමකට පැමිණිය යුතු ද එයට නො පැමිණ වියඪීයාගේ නැවැත්මක් නොවේ ය යි සලකා නො තවත්වා ම වියඪී කරවිය යනු එහි තේරුම ය.

භාවනා කිරීම හෙවත් සමාධිය වැඩීම ඇතැමුන් කියන පරිදි සනීප ඇති ලෙහෙසි වැඩක් නම් බුදුන් වහන්සේ විසින් එසේ වදාරණ සේක් ද? උන් වහන්සේ විසින් එසේ වදාරා ඇත්තේ හරියට භාවනාවෙහි යෙදෙතොත් එය ශරීරයේ දහය හට ගෙන ලේ මස්

වියළී යන කරමේ දුෂ්කර වැඩක් වන බැවිනි. භාවනාවට විරෝධය පළ කරන මේ ආයුෂ්මකුන් වහන්සේලා භාවනා කර නැතත් පොත-පතවත් සෑහෙන තරමට භාවිත කර තිබෙනවා නම්, භාවනාවේ අමාරුකම් දැන ගන්නවා ඇත. මහ ලොකුවට රටට අනුශාසනයට ඉදිරි පත් වන්නේ එසේත් නැතිවය. මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ සහිතවිධාන භාවනා ක්‍රමය විදහිනා භාවනා ක්‍රමයෙකි. ශමථ භාවනාවට ද වඩා විදහිනා භාවනාව බොහෝ අපහසුකම් ඇතියකි. ඒ බව මහාසවක සුත්‍ර අටුවාවෙහි දක්වා ඇත්තේ මෙසේ ය.

විපසානං පට්ඨපෙඝවා නිසින්නසා හි අද්ධානෙ ගවජනෙ
ගවජනෙ තඝ්ථ තඝ්ථ අගහි උට්ඨානං විය හොති. කවෙජහි සෙද
මුවවනති මඝ්ථකතො උසුමවට්ඨි උට්ඨානං විය හොති. විතතං
හඝ්ඝඝඝති විහඝ්ඝඝඝති විජ්ඣදති.

මේ අනුවා පාඨයෙන් දැක්වෙන්නේ විදහිනාවෙහි යෙදී වාඩි වී ඉන්නා තැනැත්තා හට කල් යත් යත් ම ශරීරයේ ඒ ඒ තැන් ගිනි ගන්නාක් මෙන් වන බවත් කිසිලිවලින් ඩහදිය ගලන්නට වන බවත්, හිස මුදුනෙන් නුමාලය නගින්නාක් මෙන් වන බවත්, යෝගාවචරයා ගේ සිත වෙහෙසට පත් වන බවත් සැලෙන්නට පටන් ගන්නා බවත් ය.

මේ ගැන මධ්‍යමනිකායේ දෙවධාවිතකක සුත්‍ර අටුවාවේ ද මෙසේ කියා තිබේ.

යසා හි සමාධි තරුණො විපසානා පි, තසා විපසානං
පට්ඨපෙඝවා අතිවීරං නිසින්නසා කායො කිලමති, අනෙතා අගහි විය
උට්ඨහති, කවෙජහි සෙද මුවවනති, මඝ්ථකතො උසුමවට්ඨි විය
උට්ඨහති, විතතං හඝ්ඝඝඝති විහඝ්ඝඝඝති විජ්ඣදති.

මේ පාඨයෙන් දැක්වෙන්නේ ද සමාධිය හා විදහිනාව නො මේරූ අවස්ථාවෙහි යෝගාවචරයන්ට ඉහත කී උවදුරු ඇති වන බවය.

සමාධිය ලබන්නට උත්සාහ කරන්න වුන්ට ඇති වෙනවාය යි මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ භාවනා පොතෙහි දක්වා ඇති නොයෙක් දුක් වේදනා ඉපදීම්

ආදී ලක්ෂණ බුදු දහමෙහි කොතැනකවත් ප්‍රකාශ වී නැතය යි.

මේ භාවනා විරෝධීභූ මහ ලොකු දෙයක් කොට පවසති. මෙයත් ඒ ආයුෂ්මතුන් වහන්සේලාගේ මෝඩ කථාවෙකි. යමක් වන්නට ඒ දේ වෙනවාය කියා තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදරා තිබෙන්නට ඕනෑ නැත. බුදුන් වහන්සේ වදරා ඇතත් නැතත් වෙන දේ වෙන සැටියට වන්නේ ය. නො වන දේ නො වන්නේ ය. මහාසි තෙරුන් වහන්සේගේ පොතෙහි ඒවා කියා තිබෙන්නේ අත් දැකීම් අනුවය.

පන්සාළිය් වසක් මුළුල්ලෙහි බුදුන් වහන්සේ දේශනය කළ ධර්ම සියල්ල දත් කෙනෙක් ලෝකයෙහි නැත. අද තිබෙන පිටකත්‍රයට උන්වහන්සේ දේශිත ධර්මවලින් දහසෙන් පංගුවකුදු දසදහසින් පංගුවකුදු ඇතුළත් වී නැත.

බුද්ධානං හි ගත්තානුමොදනා කාලෙපි ථොකං වඩ්ඪෙත්වා අනුමොදෙත්තානං දෙසනා දීසමජ්ඣධිම නිකායපමාණා ගොති. පච්ඡාගත්තං පත සමපත්ත පරිසාය ධම්මං දෙසෙත්තානං දෙසනා සංයුත්ත අධගුත්තරික දො මහානිකායපමාණාව ගොති

යනුවෙන් මදක් දික් කොට දේශනය කරන බුදුන් වහන්සේ ගේ භුක්තානුමෝදනාවක් දීසමජ්ඣධිම දෙතිකාය තරම් වන බවත් සවස් කාලයෙහි පැමිණෙන පිරිසට කරන ධර්ම දේශනාව සංයුක්ත අඩිගුත්තර නිකාය දෙක තරම් වන බවත් **අත්ථසාලිති අට්ඨවාටෙහි** කියා තිබේ. මේ නයින් බලන කල දැනට ඇති සම්පූර්ණ සූත්‍ර පිටකය බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් එක දවසකදී දෙසන ධර්මය තරම්වත් නො වන බව දත හැකිය. බුදුන් වහන්සේ වදළ ධර්මවලින් ලක්ෂයෙන් පංගුවකුත් නො දැන, අසවල් දේ බුදුන් වහන්සේ නො වදළහ'යි කියන්නට ඉදිරිපත් වීම කොතරම් අනුවණ කමක් ද?

අප විසින් සම්පාදිත විදර්ශනා භාවනා ක්‍රමයෙහි දැක්වෙන කරුණු වගයක් සම්බන්ධයෙනුත් එක්තරා ආයුෂ්මතුන්වහන්සේ තමක් මෙබඳු ම ප්‍රකාශනයක් කර තුබුණා දුටුවු. ඒ ආයුෂ්මතුන් වහන්සේට දෙන පිළිතුරක් මෙය ම ය.

භාවනාව හා රෝග.

වැඩි කාලයක් යොදා ක්‍රමානුකූලව භාවනාවෙහි යෙදෙනහොත් එයින් සමහරුන්ට යටපත්ව තුබූ රෝග මතු වන්නේ ය. සමහරුන්ට අලුත් රෝග ද හට ගන්නේ ය. සමහරුන්ට කලක් පැවති රෝග සුව වන්නේ ය. උමමතක රෝගය විශේෂයෙන් ම භාවනාවෙන් මතු වන රෝගයකි. මේ කරුණු අත්දැකීම් අනුව අප දන්නා ඒවා ය. කල් නො යවා එල දැකිය හැකි වන පරිදි භාවනාවෙහි යෙදෙන යෝගාවචරයන්ට එය කළ යුතු සැටි බුදුන් වහන්සේ විසින් දන්තගුම් සූත්‍රයෙහි වදරා ඇත්තේ ය.

දිවසං වධකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධමෙමහි විතතං පරිසොධෙහි. රතතියා පඨමං යාමං වධකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධමෙමහි විතතං පරිසොධෙහි. රතතියා මජ්ඣමං යාමං දකඛිණෙන පයෙසන සිහසෙය්‍යං කපෙසය්‍යාසි පාදෙන පාදං අවාධාය සතො සමපජානො උට්ඨානසඤ්ඤං මනසිකරීඝවා, රතතියා පච්ඡමං යාමං උට්ඨාය වධකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධමෙමහි විතතං පරිසොධෙහි.

මේ දේශනාවෙන් දැක්වෙන්නේ දවල් කාලය මුළුල්ලෙහි සක්මනින් හා හිඳීමෙන් ආවරණීය ධර්මයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කළ යුතු බව හා රාත්‍රියේ ප්‍රථම පශ්චිම යාම දෙකහි ද නො නිද ආවරණීය ධර්මයන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරමින් වාසය කළ යුතු බවය. ආවරණීය ධර්මයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කරන්නේ සිතෙහි කාමච්ඡඤාදී නිවරණයන්ට නැඟී සිටින්නට අවකාශයක් නො තබා භාවනාවෙහි යෙදීමෙන් ය. තවත් ක්‍රමයකින් කියත හොත් සිහියෙන් යුක්තව විසීමෙන්ය. මේ ක්‍රමයට භාවනාවෙහි යෙදෙන පින්වතුන්ට නිද ගැනීමට ඇත්තා වූ කාලය දිනකට පැය සතරක් පමණකි. මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනා පොතෙහි දක්වා තිබෙන්නේ මේ ක්‍රමය ය.

මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ උපදෙස් අනුව යෝගීන් පුහුණු කරවන කඳුබොඩ ආදී ස්ථානවල පිහිටුවා ඇති භාවනා මධ්‍යස්ථානවල මේ ක්‍රමය ක්‍රියාවේ යොදවනු ලැබේ. මිනිත්තු ගණනකදී සමාධි කරවීම් ඒවායේ නැත. ආවරණීය

ධර්මයන් සිතට ඇතුළුවන්නට ඉඩක් නො තබා ම භාවනාවෙහි යෙදෙන්නා වූ පින්වතුන්ට ඉක්මනින් එහි ප්‍රතිඵල ද දකින්නට ලැබේ. මේ භාවනා ක්‍රමය අවලංගු කරන්න දහලන එක්තරා වයෝවෘද්ධ ස්ඵරීර නමක් විසින් භාවනාවේ ඉක්මන් ප්‍රතිඵලය ගැන මෙසේ කියා තිබේ.

මෙය පුරුදු කළවුන් හා පුරුදු කරන්නන් ද පුරුදු කරනු දුටු අය ද අපට කියා තිබෙන ඉක්මන් ප්‍රතිඵල නම් :- ඇතැම් විට ශරීරයේ ඇති වන දැඩි දහගතිය ද, ඇතැම්විට සිරුර පැද්දීමේ ස්වභාවය ද, ඇතැම් විට මස්පිඩු දරදඩු වීම ද, සිරුර විනිවිද යන්නා සේ දැනෙන වේදනාව ද සමෙහි ඉදිකටු ඇනෙන්නාක් මෙන් දැනෙන වේදනාව ද, අත්දිගු කිරීම, නොයෙක් ආකාර ආලෝක දක්නට ලැබීම, ඇතැම් කෙනෙකුන්ට මම උපස්මිපි හැඟෙන මානාධික කම, මූර්ඡා ස්වභාවය යනාදිය යි. මේ ඒ තෙරුන් වහන්සේ ගේ ප්‍රකාශනය ය.

මේ තෙරුන් වහන්සේ කියන කරුණු භාවනාවෙහි ප්‍රතිඵල නොව එයට වන අපල ය. සමහර විට භාවනා මධ්‍යස්ථානවලට මෝඩයන් හා පිස්සෝන් ඇතුළු වෙති. මේ අපල භාවනාවේ ප්‍රතිඵල වශයෙන් එවැනි අයකු විසින් මේ තෙරුන් වහන්සේට කියන්නට ඇතැ යි සිතමි. මේ ලෙඩ සාදා ගන්නට යත්තමටවත් මොළය ඇති අයෙක් ඔය භාවනා මධ්‍යස්ථානවලට යෙක් ද? මේවා භාවනාවෙහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් පිළිගත් ඒ මහලු තෙරුන් වහන්සේ ගේ මොළය ගැනත් වෛද්‍ය පරීක්ෂණයක් කරවන්නට නො වටනේ ද?

භාවනා කරගෙන යන බොහෝ දෙනාට ඉහත කී අපලවලින් සමහරක් වත් ඇතිවේ. ඒ අපල දුරුකර ගැනීමට උපදෙස් ද මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනා පොතෙහි ඇත්තේ ය. භාවනා ප්‍රතිඵල දක්නට ලැබෙන්නේ ඒ අපල මැඩ පවත්වා ගෙන දුරු කර ගෙන භාවනාව නො නවත්වා ම ඉදිරියට ගෙන යන ධෛර්යවත් යෝගාවචරයන්ට ය.

භාවනා කරනු බලා සිට එහි ප්‍රතිඵල දක හැක්කේ පරචිත්ත විජානනඥානය ඇතියවුන්ට පමණෙකි. භාවනාවෙහි ප්‍රතිඵල තබා මේ තෙරුන් වහන්සේ කියන භාවනා අපල වලිනුත් වැඩිහරියක් බලා සිට නො දක හැකි ඒවාය. භාවනා කරන තැනැත්තාට ඇති වන ශරීරදහය මස් පිඩු දරදඩු වීම සිරුර විනිවිද යන්නා සේ දැනෙන වේදනාව සමෙහි ඉදිකටු අනිත්තාක් මෙන් දැනෙන වේදනා නොයෙක් ආකාර ආලෝක දක්නට ලැබීම මම උසස්ම ය කියා ඇතිවන මාන්තාධිකකම යන මේවා භාවනා කරනු බලා සිට කෙසේ දක හැකි ද? මේවා භාවනා පුරුදු කරනවා බලා සිටි අය මේ තෙරුන් වහන්සේ ට කීවා ය යනු ගජබිත්තයක් නො වේ ද?

මේ භාවනාවෙන් ඉක්මනින් ලැබෙන ප්‍රතිඵල නම් :- කාමව්‍යඤ්ඤි නිවරණයන්ට තමා ගේ සිතට ඇතුළුවන්නට ඉඩ නො තබා දවස මුලුල්ලේ ම සිහියෙන් යුක්තව හිඳ උදර මාංශයේ හැකිලීම් පිම්බීම් දෙක බලමින් ද සිටින්නා වූ යෝගාවචරයන්ට උදරමාංශ වලනානුසාරයෙන් පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ යන මහාධාතූ සතර පරමාථීයෙන් ම ප්‍රකටවීම, මේ රූපත් ඒවා අරමුණු කරන සිත් පරම්පරාවත් හැර ආත්මය කියා අන් කිසිවක් නැති බව ප්‍රත්‍යක්‍ෂවීම, ශරීරයේ රූප ඉපද ඉපද බිඳි බිඳී යන සැටි ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වීම, ඒවා අරමුණු කොට නාම ධර්ම ඉපද ඉපද බිඳි බිඳී යන සැටි ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වීම, නාම රූප ධර්ම නිතර ම බිඳි බිඳී යාම දුකක් බව ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වීම, නාම රූප ධර්ම ඒ ඒ හේතූන් ගෙන් ඇති වී බිඳී යනවා මිස ඒවා කිසිවකු ගේ කැමැත්තේ හැටියට නො පැවැත්විය හැකි බව ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වීම, සංස්කාරයන් පිළිබඳ වූ නිත්‍ය සුඛ සුභ සංඥවන් බොහෝ දුරට තුනීවී යාම, කෙලෙස් තුනීවී යාම යනාදිය ය. සියලු දුෂ්කර කම් මැඩපවත්වා ගෙන ඉදිරියට ගිය යෝගාවචරයාට පසුව මහත් වූ කායික චෛතසික සුවයක් ද ලැබෙන්නේ ය. එය මේ භාවනාවේ ආනිසංසයෙකි.

කියන ලද පරිදි දිනකට සතර පැයක් පමණක් නිද ගනිමින් දින ගණනක් භාවනාවෙහි යෙදීම එතරම් ලෙහෙසි වැඩක් නොවේ. ඒ ක්‍රමයට යෝගකම්ය පවත්වා ගෙන යා හැක්කේ

ප්‍රධානියාධන පසෙකින් යුක්ත වන අයට පමණෙකි. තථාගනයන් වහන්සේ මධ්‍යම නිකායේ බෝධිරාජකුමාර සුත්‍රයෙහි ප්‍රධානියාධන පසක් වදුරා තිබේ.

අප්‍යාබාධො හොති අප්‍යාතධෙකා සමවෙකිනියා ගහණියා සමනනාගතො හොති නාතිසිතාය නාවවුණ්හාය මජ්ඣනිමාය පධානකමාය

යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ එහි දෙවන අධගය ය. ආබාධ නැති, ලෙඩ නැති, ඉතා ශීත ද උණද නො වූ සමච ආහාර පැසවීම කරන, භාවනාව සඳහා කළ යුතු වීයඝීයට ඔරොත්තු දෙන මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ බඩගින්න ඇති පුද්ගලයකු වන බව ඒ දෙවන ප්‍රධානියාධගය ය. නිතර ලෙඩ සෑදෙන ස්වභාවය ඇති දුබල අය මේ යෝගකමීයට ඔරොත්තු දෙන්නෝ නො වෙති. වීයඝී කළ හොත් ඔවුන්ට ඇති පරණ රෝග මතුවන්නේ ය. අලුත් රෝග ද ඇති වන්නේ ය.

අප හඳුනන තිස් හතළිස් දෙනෙක් පමණ මේ භාවනා මධ්‍යස්ථානවල භාවනා කළහ. පෙරළා පැමිණි පසු ඔවුන්ගෙන් සමහරෙක් තමන්ට ඇති වූ රෝගාබාධයන් නිසා හරියට භාවනාව කර ගන්න නො ලැබුණු බව කීහ. සමහරු කලින් සිටියාට වඩා සනීප වී සිටියහ. එක් ස්ථවිර තමක් ඒ තමට කලක පටන් පැවැති රෝගයක් ඒ භාවනාවෙන් පසු සුව වූ බවත් භාවනාවේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් එයමත් ඒ ස්ථවිරයන්ට ප්‍රමාණ බවත් අප සමභ කීහ. සමහරුන්ට යම් යම් අපහසු කම් ඇති වීම භාවනා ක්‍රමයේ වරදක් නොව, ඒ ඒ අයගේ ශරීරවල - සිත්වල වරද ය.

මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ ක්‍රමය අනුව භාවනා කොට කලින් සිටියාට වඩා ශාන්ත බවට පත් ව මහත් සතුටක් ලබා ගෙන සිටින ගිහි පැවිදි බොහෝ දෙනෙක් මේ රටේ වෙසෙති. භාවනාවට විරෝධය පළකරන මේ ආයුෂ්මත්වරුන්ට එයින් එක් අයකු වත් නො හමු වීම පුදුමයෙකි. මේ අයට හමුවී ඇත්තේ භාවනාව වැරදුණු අය පමණෙකි. මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනාවට විරෝධය පළ කරන ඉහත කී තෙරුන් වහන්සේ, —

මේ උදර භාවනාව පුරුදු කිරීමට ගිය උගත් කාන්තාවන් දෙදෙනකු ඉතා ඕනෑ කමින් භාවනා කරගෙන ගිය නමුත් දොම්නස මලානික භාවය උමතු ගතිය යන අනිටු ලකුණු පහළවී විකාර ස්වභාවයකට පත් වූයෙන් ඒ දෙදෙනාගේ මාපියන් විසින් ඔවුනට සිදුවන්නට ගිය ඒ භයානක විපතීන් යම්තම් බේරාගත් බව මම දැනීම යි කියති.

සමහර විට මේ කීම සත්‍යයක් වන්නට ද බැරි නැත. එහෙත් මෙයින් උත්සාහ කර තිබෙන්නේ භාවනාවට යන සැදැහැවතුන් බිය ගන්වා ඔවුන් නො මහ යැවීමට ය. ඇතැම් කාන්තාවන්ට බෙර ශබ්ද ඇසුණාම, පිරිත් කියනු ඇසුණාම, බිය වූවාම, ශරීරයේ දොස් කිපුණාම ඇවිස්සී එන ශාරීරික දෝෂයකින් හෝ සිතේ දෝෂයකින් හෝ අමනුෂ්‍ය දෝෂයකින් හෝ එක්තරා උමතු ගතියක් ඇත්තේ ය. වැඩි වේලාවක් වාඩිවී වෙහෙස ගෙන භාවනාවෙහි යෙදුනත් දෙස් ඉසට ගසා ඔවුන්ට ඒ රෝගය උත්සන්න වේ. එසේ වූ කාන්තාවන් ගැනත් මේ රෝගය ඇති කාන්තාවන් බොහෝ දෙනෙකුත් ගැනත් අපි ද දැනිමු.

මේ උමතුකම් ඇවිස්සීම මහාසි තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනාවෙන් පමණක් සිදුවන්නක් නොවේ. උමතු කම මද වශයෙන් ඇති අයටත් උමතු කම ඇති වීමේ හේතූන් ශරීරයෙහි ඇති අයටත් කිනම් භාවනාවක වුවත් වඩා මහත්සි වී යෙදුන හොත් උමතු කම ඇවිස්සෙන්නේ ය. ආනාපාන භාවනාවෙන් හා කසිණ භාවනාවෙන් උමතු කමට පත්වූවන් කීපදෙනෙකුත් ගැන අපි දැනිමු. වණි දෙක තුනකට පෙර එක් දවසක ලක්දිවට වැනුවට පැමිණි බුරුම උපාසිකාවක් අපට හමු වූවා ය. සැමද ම අටසිල් රකිනා බවත්, මස් මාලු කෑමෙන් සදහට ම වැලකී සිටින බවත්, යන එන සෑම වේලේ ම බුදුරජාණන් වහන්සේ සමඟ ම ඇය ගමන් කරන බවත් ඇ අපට කීවා ය. 'බුදුන් වහන්සේ සමඟ ගමන් කරන්නේ කෙසේද?' කියා ඇසුවාම ඇය ඉදිරියෙන් නිතර ම බුදුන් වහන්සේ ගමන් කරන බව ඇ කීවා ය. මෙයත් එක්තරා උමතු ගතියකි. ඇයට මේ උමතු ගතිය ඇති වන්නට ඇත්තේ බුද්ධානුස්මාති භාවනාවෙනි.

මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ ක්‍රමයට භාවනා කිරීමෙන් පමණක් උමතු කම් ඇතිවන බව කියන්නේ රට මුළු කිරීමටය. කෙනකු දෙදෙනකු ගේ උමතු කම් ඇවිස්සුනාය කියා උමතු කම් නැති අයට භාවනා කිරීම සඳහා බිය වීමට කරුණක් නැත. නරක පැත්තක් නැති කිසිවක් ලොව නැත්තේ ය. සමහර අවස්ථාවලදී රිය අනතුරු සිදු වෙනවාය කියා මහජනයා රියෙන් ගමන් යාම අත් නො හරිති. සමහරවිට මහ යන අයට රියවලින් අනතුරු වෙනවාය කියා මහජනයා මහ යාම නො නවත්වති. දරුවන් වදන්නට ගොස් සමහර කාන්තාවන් නූසෙනවාය කියා අතික් කාන්තාවෝ විවාහ නොවී නො සිටිති. කෙනකුට දෙදෙනකුට පිස්සුව ඇවිස්සුණාය කියා නුවණැත්තෝ භාවනාව අත් නො හරිති. ඒ නිසා මේ බිය ගැන්වීමෙන් ඒ තෙරුන් වහන්සේ ගේ අභිමතාර්ථය සිදු නො වනු ඇත.

පඩිකි හේදයකුත්

‘වැඩිපුර ම මේ තාන්ත්‍රික ක්‍රමය පුහුණු කිරීමට යන්නේ රඵ ලෙස ජීවත් වන සාමාන්‍ය ගම්බද මිනිසුන් බැවින් සුබුමාල අයට මෙසේ වීමේ කිසි පුදුමයක් නැත’

මෙය ද ඒ තෙරුන් වහන්සේ ගේ එක් ප්‍රකාශනයෙකි.

මෙයින් අදහස් කරනවා ඇත්තේ පඩිකි හේදයක් ඇති කොට පොහොසත් අය ස්වපක්ෂයට හරවා ගැනීම විය හැකිය. ජනයා රැස්වන කොතැන බැලුවත් වැඩිය ඇත්තේ දුප්පත් ජනයා ය. එයට හේතුව රටේ දුප්පතුන් වැඩි බව ය. මේ භාවනා මධ්‍යස්ථානවලට පැමිණ භාවනා කරන අය අතරත් දුප්පතුන් වැඩිවීමේ හේතුව එය ය. භාවනාව සිත පිළිබද වැඩකි. එයට වඩා යෝග්‍ය වන්නේ මිථ්‍යාවත් ආහාරයෙන් හොදින් වැඩුණු පිනාගිය ඉඳුරන් ඇති උගත් අය ය. හොඳට නුවණ ඇත්තේ ඒ අයට ය. නිකාය හේද කුල හේද පක්ෂ හේදාදිය නැති කොට ජනයා සමගි කළ යුතුව තිබිය දී මේ භාවනාවටත් පඩිකි හේදයක් ඇති කරන්නට තැත් කිරීම මහ තෙර කෙනකුන්ට සුදුසු වැඩක් නොවන බව කිය යුතු ය.

භාවනා ප්‍රතිඵල

භාවනාවෙන් සුළු ඵලයක් වත් ලැබෙන්නට සමහරුන්ට බොහෝ කල් ගත වේ. සමහරුන්ට වැඩි කල් ගත නො වීම භාවනා ඵලය ලැබේ. සමහරුන්ට ඵලයක් නො ලබා ම ලදිමුය යන වැරදි හැඟීම ඇති වේ. එය බොහෝ සෙයින් ඇති වන්නේ සුළු සුළු උමතු ගති ඇති අයට ය.

සාධි බලයක් ලබා සිටිනවාය කියන රැන්ගුන් කුචර මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ භාවනා මධ්‍යස්ථානයෙහි පුහුණුව ලැබූ සිංහල හික්කුචක් තමාට හමුවූ බවත් පරීක්ෂාකර බැලුවාම ඒ හික්කුච භාවනාවට හිඳගන්නා හැටිවත් නො දන්නා කෙනකු බවත් එක්කරා ස්ඵටීර නමක් කියා තිබේ.

මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනා මධ්‍යස්ථානයෙහි සාධි බල පුහුණුවක් නො දෙති. සාධිබලයක් ලැබුණාය කියන ඒ හික්කුච උමතු ගතියක් ඇති කෙනකු විය හැකිය. මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ භාවනා මධ්‍යස්ථානයෙහි පුහුණුව ලැබූ යෝගාවචරයෙක් භාවනාවට හිඳගන්නා හැටියවත් දැන නො සිටියේ ය යි කීම අපට නම් පිළිගත හැකි නො වේ. ඒ ප්‍රවෘත්තිය අනුව නම් අපට සිතුවේ, ඒ කතාව මහාසී තෙරුන් වහන්සේ පහත් කොට දැක්වීමට ගොතා ගත් බොරුවක් විය යුතු ය කියා ය.

සමාධිය ලැබීමේ බලවත් උත්සාහයෙන් තොරව, දිනපතා ම හෝ සමහර දවස්වල පමණක් හෝ සුළු වේලාවක් භාවනා කරන අයට කවර භාවනාවක් කළත් එයින් දැනෙන තරමේ අමුත්තක් සිදු නොවේ. මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ ක්‍රමය අනුව භාවනා කරන බොහෝ දෙනාට වැඩිකල් ගත නොවී සුළු ඵලයක් වත් දක්නට ලැබෙන්නේ එය ක්‍රමානුකූලව ඉක්මනින් දියුණුවක් ලැබෙන අන්දමට කරවන නිසා ය. මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ ක්‍රමය අනුව භාවනා කරන යෝගාවචරයන්ට කථා කරමින් විසීමට, පුවත් පත් පොත්පත් කියවීමට, කාලයක් තබා නැත. කෑම බීම නෑම මුහුණ

සේදීම අත් පා සේදීම යාම ඊම ආදී සෑම දෙයක් ම ඒ භාවනාවට සම්බන්ධ කොට ඇත්තේ ය. යෝගාවචරයාට හිස් කාලයක් ඇත්තේ නිදන කාලය පමණෙකි. එසේ භාවනා කරන තැනැත්තාගේ සිතට නීවරණ ධර්මයන්ට පැමිණීමට ඉඩක් නැත්තේ ය. භාවනා ඵලය ඉක්මනින් ලැබෙන්නේ ඒ නිසා ය.

හොඳට භාවනා කළ හොත් ධ්‍යාන මාගීඵල සඬබ්‍යාන උසස් ඵල නො ලැබුණත් කාහට වුවත් යම් කිසි ඵලයක් වැඩිකල් නො ගොස් ලැබෙන්නේ ය.

සතර සතිපට්ඨාන භාවනාවෙන් ඒ ඒ පුද්ගලයාගේ තත්ත්වයේ හැටියට සත් අවුරුද්දේ පටන් සත් දවස දක්වා ඒ ඒ කාලයන්හි ඵල ලැබෙන බව මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රයෙහි වදාරා තිබේ. ඒ සූත්‍රයෙහි භාවනා ඵලය ලැබීමේ අන්තිම කාලය සත් දවස හැටියට වදාරා ඇත්තේ සත් දිනකින් මොබ භාවනා ඵලය නො ලැබෙන නිසා නොවේ. ඒ බව බෝධිරාජකුමාර සූත්‍රයෙන් ඔප්පු වේ. සත් දිනකින් මොබ භාවනා ඵලය ලැබීමක් ඇති බව තථාගතයන් වහන්සේ වදාරා ඇති බවක් නො දන්නා එක්තරා ආයුෂ්මතුන් වහන්සේ තමක් තමාගේ සුඵ දැනුම නිසා මානසෙන් මත්ව මහාසි තෙරුන් වහන්සේට නිඤා කරන අටියෙන් ප්‍රකාශනයක් කර තිබේ. ඒ මෙසේ ය :-

තථාගතයන් වහන්සේ ගේ සතිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමය පුහුණු කිරීමෙන් ප්‍රතිඵල ලබා ගත හැකි අඩුම කාලය සත් දවසක් තුළදීය යි දේශනා කොට තිබේ. එහෙත් මේ මහාස්ඵරියන් වහන්සේගේ භාවනාවෙන් පස් දිනකින් උදයබ්බයඤාණය ලබා ගත හැකි බව ප්‍රකාශ කිරීම, මේ මහා ස්ඵරියන් වහන්සේගේ බුද්ධ ඥානයත් ඉක්මවා ගිය අසදාශ ඥානය ගැන දැන ගැනුම ගැන කදිම නිදසුනක් නොවේ ද?

මේ ඒ උඩඟු ආයුෂ්මතුන්ගේ ප්‍රකාශනය ය.

භාවනා ඵලය ලැබීමේ කාලය බුදුරජාණන් වහන්සේ බෝධිරාජ කුමාර සූත්‍රයේ වදාරා ඇත්තේ මෙසේ ය :-

තිට්ඨතු රාජකුමාර සත්තරතනිඤ්චානි ඉමෙහි පඤ්චගි පධානියධෙගහි සමන්තාගතො හික්ඛු තථාගතං විනායකං ලගමානො යසාසථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජනති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිය පරියොසානං දිට්ඨෙව ධමම සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ඣනවා උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍ය ජරතනිඤ්චානි -පෙ- පඤ්ච රතනිඤ්චානි -පෙ- චත්තාරී රතනිඤ්චානි -පෙ- තිණී රතනිඤ්චානි -පෙ- ද්වෙ රතනිඤ්චානි -පෙ- එකං රතනිඤ්චං.

තිට්ඨතු රාජකුමාර එකං රතනිඤ්චං ඉමෙහි පඤ්චගි පධානියධෙගහි සමන්තාගතො හික්ඛු තථාගතං විනායකං ලගමානො සායමනුසිට්ඨො පාතො වීසෙසං අධිගමීසාති. පාතමනුසිට්ඨො සායං වීසෙසං අධිගමීසාති.

මේ දේශනාවෙන් දැක්වෙන්නේ තථාගතයන් වහන්සේ නමැති අනුශාසකයකු ලදහොත් ප්‍රධානියධින පසින් යුක්ත වන හික්ඛුච සත් දවසකින් නොව සය දවසකින් පස් දවසකින් සතර දවසකින් තුන් දවසකින් දෙදවසකින් එක් දවසකින් අභීතියට පැමිණෙන බව හා සමහර විට සවස ගුරුකම් දුන්නාම උදය වන විටත් උදය ගුරුකම් දුන්නාම සවස් වන විටත් විශේෂාධිගමය කරන බවය. එක් රාත්‍රියකින් එක් දවලකින් වුව ද සමහරුන් භාවනා ඵලය ලබන බව බුදුන් වහන්සේ වදාරා ඇති බව දැන්වක් දැන ගන්න. මේ බෝධිරාජකුමාර සුත්‍රදේශනාව නැතද පස් දිනකින් උදයබ්බය-ඤාණය ලබා ගත හැකිය යන කියමනෙහි ඇති වරදක් නැත

‘යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ! ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඵට්ඨං භාවෙය්‍ය සත්තාහං තසා දච්චනං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකධබ්බං දිට්ඨෙව ධමම අඤ්ඤා සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා’

යනුවෙන් සතිපට්ඨාන සුත්‍රයෙහි සතියකින් ලැබෙන බව වදාරා ඇති භාවනා ඵලය උදයබ්බයඤාණය නොව අනාගාමී ඵලය හා අභීත් ඵලය ය. උදයබ්බයඤාණය වනාහි අනාගාමී අභීත්ඵලවලට ගවුගණකින් මොබ ඇති ඤාණයෙකි. සතිපට්ඨාන සුත්‍ර දේශනාවේ එන සැටියට සත් දිනකින් අනාගාමී අභීත්ඵල ලැබිය හැකි වීමට උදයබ්බයඤාණය කලින් ලැබිය යුතුය. එය පහළ විදුශිතාඤානයෙකි. උදයබ්බයඤාණය ලැබූ තැනැත්තා

විසින් අනාගාමී ඵලයට පැමිණිය හැකි වීමට හඬගඤාණය, භය ඤාණය, ආදීනව ඤාණය, නිබ්බිදා ඤාණය, මුඤ්චිකුකමානා ඤාණය, පටිසම්භව ඤාණය, සම්බාරුපෙකඛා ඤාණය, සෝතාපත්ති මග්ග ඤාණය, සකදගාමී මග්ග ඤාණය යන ඥාන නවය ලැබිය යුතු ය.

උදයබ්බය ඤාණය මහාසම්ප්‍රධාන සුත්‍රයෙහි සත් දිනකින් ලැබෙන ඵල සැටියට දේශනා කර ඇති අනාගාමීත්වයට ඉතා පහළ ඤාණයක් බැවින් පස්දිනකින් නොව පළමුවන දිනයේ ම ලබනවාය කීවත් එහි ඇති වරදක් නැත. මේ ආයුෂ්මකුන් වහන්සේලා අනුන්ගේ දේවල් විවේචනය කරන්නට ඉදිරිපත් වන්නේ මෙකරම් දෙයක් ගැනවත් දැනුම නැතිව ය. නො දන්නා දේ ගැන බොරු පළ කොට මහජනයා මුළු කිරීම ඉමහත් පාපයෙකි. උතුමන්ට ගතී කිරීමත් එබඳු ම පාපයෙකි.

සමාධිය හා ශරීර පාලනය.

ශරීරය පාලනය කරන්නේ සිහිනි. වාඩි වී ඉන්නා කෙනකු නිඤට වැටුණ හොත් ඒ තැනැත්තා ගේ හිස පසෙකට ඇල වී යන්නේය. සම්පුණ්ණ ශරීරය ම හෝ ඇල වී යන්නේ ය. සමහර විට කටිත් කෙළක් වැගිරෙන්නේ ය. සමහර විට මහ හඬින් ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කරන්නටත් වන්නේ ය. මේවා සිදු වන්නේ නිඤෙහි සිටින අවස්ථාවෙහිදී ශරීරය පාලනය කරන ඉරියව් සකස් කරන සිත් ඇති නො වන බැවිනි. බොහෝ වේලාවක් එක් ඉරියව්වකින් හිඳ භාවනා කරන තැනැත්තාගේ සිත වෙහෙසට පත් වී දුබල වන්නේ ය. ඒ දුබල සිත් ද ශරීරය පාලනය කිරීමට අසමත් බැවින් එබඳු අවස්ථාවල දී ද යෝගාවචරයන්ට ඉහත කී දේවල් සිදු වන්නේ ය.

සමහර විට වෙහෙසට පත් වූ යෝගාවචරයන්ට වාඩි වී සිටියදී ම භාවනා සිත් ඉපදීම නැවතී හවාඩග සිත් ම ඇති වන්නට පටන් ගනී. එබඳු අවස්ථාවලදී ද යෝගාවචරයන්ගේ ශරීරවල ඉහත කී ලකුණු පහළ වේ. සමහරවිට වෙහෙසට පත් යෝගාවචරයෝ වාඩි වී සිටියදී ම නිඤට වැටෙති. එබඳු අවස්ථා-

වලදී ඉහත කී ලකුණු පහළ වේ. මෙය මහත්සී වී කවර භාවනාවක් හෝ කරන්නා වූ යෝගාවචරයන්ට සිදු වන්නකි. මේවා හොඳට දක්නට ලැබෙන්නේ බොහෝ දෙනෙකුත් එකවිට භාවනා කරන ස්ථානවලදී ය. භාවනා ගැන දන්නෝ මේ කරුණු දනිති.

නැවත නැවත ඉරියව් වෙනස් කරමින් ශරීරය සකස් කරමින් සමාධියක් නැතිව භාවනා කරන අයට ඉහත කී දේවල් සිදු නොවේ. බොහෝ කලක පටන් භාවනා කරනවාය කියන එක්තරා මහතෙර නමක් භාවනා කරන කාටත් සමහරවිට සිදු වන ඉහත කී කරුණු ටික ගෙන හැර දක්වා කඳුබොඩ විදැහීනා භාවනා මධ්‍යස්ථානය පහත් කොට දැක්වීමට උත්සාහයක් කර තිබේ. ඒ ස්ථවිරයන්ගේ ප්‍රකාශනයක් මෙසේ ය.

ලහදී ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයෙක් මෙහි පැමිණියේ ය. ඔහු කඳුබොඩ තාන්ත්‍රික භාවනා ප්‍රදැහීනයට ගිය කෙනෙකි. එහිදී ඔහු භාවනා ඉගැන්වීම -භාවනාක්‍රමය- එය පුරුදු කිරීම යන මේවා ගැන හොඳින් විමසා බලා තිබේ. එවිට ඔහුට දක්නට ලැබුණේ භාවනා කොට උසස් සමාධිය ලැබුවන්ගේ ඉමහත් පිළිකුල් ස්වභාවය යි. ඇඟ දරදඬු වී ගොරවන්නවුන්, කට ඇදවූවන්, කෙළ පෙරන්නන් යනාදී නොයෙක් අප්‍රිය දැහීනවලින් පිරී පවත්නා තැනක් බව හේ ප්‍රකාශ කෙළේ ය. මෙය උදනයේ දැක්වෙන සමාධිප්‍රාප්ත තෙරුන්ගේ ආකාරයට කොතරම් වෙනස්දැයි සිතා බැලීම වටී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුදත් සමාධිය වඩන්නවුන් ගේත්, බුරුම රටින් පටවා එවන ලද තාන්ත්‍රික මිථ්‍යාසමාධිය වඩන්නවුන් ගේත් වෙනස මෙකී කරුණු අනුව සලකා ගත හැකි ය.

මේ ඒ මහතෙරුන් වහන්සේගේ ප්‍රකාශනය ය.

උසස් සමාධියට පැමිණ ඉන්නා අවස්ථාවෙහි ඇති ලක්ෂණ යෝගාවචරයකුට තිතර ම කොයින්ද? ඒ හැරත් උසස් සමාධි ලබා සිටින අය භාවනා මධ්‍යස්ථානවල කුමට වෙසෙත්ද? ඒවායේ

ඇත්තේ උසස් සමාධියකට පැමිණෙන්නට උත්සාහ කරන අයය. ඔවුනට උසස් සමාධි ලැබුවත් ගේ ලක්ෂණ කොයින්ද? භාවනා ගැන නො දත් නවකයකු වන ඒ ප්‍රව්‍ර්ණාපේක්ෂකයා කඳුබොඩ මධ්‍යස්ථානයට ගොස් මුළා වී පෙරළා පැමිණීම පුදුමයක් නොවේ. කලක් භාවනා කළාය කියන මහාස්ථවිරතුමා භාවනා කිරීමේදී සිදුවන දේ ගැනවත් දැනුමක් නැතිව සිටීම නම් පුදුමයෙකි.

ශමථය හා විදහිතාව

මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනා ක්‍රමය ශුද්ධ විදහිතාවෙකි. ඒ භාවනා මාගීයට විරුද්ධත්වය පළ කරන ඇතැම්හු ශමථයෙන් තොර විදහිතාවක් මේ ශාසනයෙහි නො ලැබෙන බවත්, ශමථයෙන් නිවරණ විෂකම්භනය නො කොට විදහිතා වඩන්නට නුපුළුවන් බවකුත් කියති. එය තහවුරු කිරීමට ඔවුහු පෙල අටුවා පාඨ කැබලි දක්වමින් ඒවා විනයවධනකාරයන් තෝරන ආකාරයෙන් තමන්ට වාසිවන සැටියට තේරුම් කරති. “ශමථයෙන් නිවරණ විෂකම්භනය නො කොට විදහිතා වැඩිය නො හැකිය” කියා ත්‍රිපිටකයෙහි කොතැනකවත් සඳහන් වී නැත. අටුවා ටීකාවල ද කොතැනකවත් සඳහන් වී නැත. “ශමථයෙන් නිවරණ විෂකම්භනය නො කොට විදහිතා වැඩිය නො හැකිය” යි ඔවුන් කියන්නේ ඊෂ්ඨාව නිසා හෝ ශමථ විදහිතා දෙක නො හඳුනන නිසා හෝ විය හැකි ය.

ශමථය යනු සමාධිය ය. එනම් ශමථ විදහිතා භාවනා කරන්නා වූ සිත්වල යෙදෙන ඒකාග්‍රතා වෛතසිකය ය. විදහිතා යනු සාමාන්‍ය ජනයාගේ දැනීම ඉක්මවා විශේෂයෙන් දන්නා විශේෂයෙන් දක්නා ප්‍රඥාවය. තවත් ක්‍රමයකින් කියතොත් ප්‍රඥප්තිය ඉක්මවා පරමාථී නාමරූප ධාතුන් දක්නා ප්‍රඥාව විදහිතාව ය. අනිත්‍යාදී ලක්ෂණ පෙනෙන ලෙස රූප වේදනා සඤ්ඤා සංඛාර විඤ්ඤාණ යන පරමාථීධම්මයන් නැවත නැවත බැලීම විදහිතා භාවනාවය. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසාදී යම්කිසි ප්‍රඥප්තියක් නැවත නැවත සිහි කිරීම සමථ භාවනාවය. ශමථ භාවනාවෙන් සමාධිය පමණක් දියුණු වේ. විදහිතාව එහි නො ලැබේ.

ශමථ භාවනා චිත්තය ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත වුවද ප්‍රඥප්තිය අරමුණු කරන ඒ ඥානය විදහිතාව නොවේ. විදහිතා චිත්තය සමාධියෙන් තොරව ඇති වන්නක් නොවේ. සෑම විදහිතා චිත්තයක ම සමාධිය ඇත්තේ ය. එබැවින් විදහිතා කරන යෝගාවචරයන්ට විදහිතා ඥානයක් සමග ශමථය යි කියන සමාධිය ද වැඩේ. විදහිතා ඥානයේ ප්‍රතිෂ්ඨාව විදහිතා චිත්ත සම්ප්‍රයුක්ත සමාධිය ය. පළමුවෙන් ආනාපානාදි භාවනාවක් කොට සමාධිය උපදවා පසුව විදහිතා භාවනාව කරන්නා වූ යෝගාවචරයාගේ විදහිතා ඥානයට ප්‍රතිෂ්ඨාව වන්නේ ද විදහිතා චිත්ත සම්ප්‍රයුක්ත සමාධිය ම ය. විදහිතා කරන කල්හි ආනාපානාදි භාවනාවලින් ලැබූ සමාධි නැත. ඒවා ශමථ භාවනා සිත් නිරුද්ධ වීමේදී ඒවා සමග නිරුද්ධ වී ගියේ ය. ඒ නිරුද්ධ වී ගිය සමාධි විදහිතාවට උපනි:ශ්‍රය වශයෙන් දුරින් ප්‍රත්‍යය වේ. විදහිතා චිත්ත සම්ප්‍රයුක්ත සමාධිය විදහිතා ඥානයට නි:ශ්‍රය ශක්තියෙන් ප්‍රත්‍යය වේ.

විදහිතා භාවනාව කරන්නාහට විදහිතා චිත්තය සමග ඇතිවන වැඩෙන සමාධිය ලෝකෝත්තර මාගීඵල ඇති වන්නට සමීප කාලයේ දී උපචාර සමාධිය ද, ලෝකෝත්තර මාගී ඵල සිත් වලදී අභීණා සමාධිය ද වේ. **‘විපසානා පුබ්බධාමං සමථං භාවෙති’** යන දේශනාවෙහි දැක්වෙන ශමථය නම් කියන ලද උපචාර අභීණා සමාධි දෙකය. ශමථ භාවනාවක් නො කොට විදහිතාව නො කළ හැකි බව කියන ස්ථවිරතුමා ඒ පාඨය තෝරන්නට ගොස් ඒ පාඨයෙන් දැක්වෙන විපසානාව **“යම් කිසි විපතක් වැනි අවසථාවකදී අනිච්චං යි කීමට හෝ සිතීමට පුරුදුවී සිටීම ය”** යි කියා තිබේ. එයත් විදහිතාවක්ද? එබඳු විදහිතා නම් හරක් හොරුන් අතරක් ඇත. ඒ ස්ථවිර තුමා ස්වමතය ස්ථිර කිරීමට **‘පකතියා විපසානා ලාගී විපසානාය ධනවා’** යනාදි මනෝරථපූරණී අටුවා පාඨය විනය වර්ධන කාරයන් ගේ න්‍යාය අනුව තෝරුම් කර තිබේ.

හික්කුන් වහන්සේලා බුදුපියාණන් වහන්සේ ගේ දයාදය ලබා ගත යුත්තෝ ය. තථාගතයන් වහන්සේ ගේ දයාදය පිළිබඳව උන්වහන්සේ විසින් දේශිත සූත්‍ර ධර්මයක් ඇත්තේ ය. එයට **ධම්මදයාද සූත්‍රය** යි කියනු ලැබේ. එය සියලු ම හික්කුන් වහන්සේලා විසින්

දැනගත යුතු සුත්‍රයෙකි. විපස්සනා භාවනාව නො මඟට තෝරන මේ ස්ඵට්ඨිත තුමා ධර්මදයාද සුත්‍රයවත් දන්තා හැඩක් නැත. විපස්සනා පුබ්බධගම සමථය මනෝරථපූරණියෙහි දක්වා තිබෙන්නේ ඉතා කෙටියෙනි. ඒ නිසා මනෝරථපූරණී පාඨය ඕනෑ අතකට හරවා තෝරන්නට පුළුවන. නො මනා ලෙස තෝරා ලෝකය රවටන්නට බැරි සැටියට ධර්මදයාද සුත්‍ර අටුවාවෙහි සමථ පුබ්බධගම විපස්සනාවත් විපස්සනා පුබ්බධගම සමථයත් විසාර කර තිබේ.

ඒ මෙසේ ය. :-

ඉධෙකච්චො පඨමං උපචාරසමාධිං වා අප්පණාසමාධිං වා උප්පාදෙති, අයං සමථො. සො තඤ්ච තං සම්පයුක්ත ධමම අනිච්චාදීහි විපස්සති, අයං විපස්සනා. ඉති පඨමං සමථො පච්ඡා විපස්සනා තෙන චූච්චති සමථපුබ්බධගමං විපස්සනං භාවෙතීති. තස්ස සමථ පුබ්බධගමං විපස්සනං භාවයතො මග්ගො සඤ්ජායති සො තං මග්ගං ආසෙවති භාවෙති බ්‍රහ්මලීකරොති. තස්ස තං මග්ගං ආසෙවයතො භාවයතො බ්‍රහ්මලීකරොතො සංයොජනානි පභීයනති, අනුසයා ව්‍යනතිහොනති, එචං සමථපුබ්බධගමං විපස්සනං භාවෙති.

ඉධ පනෙකච්චො චූක්කප්පකාරං සමථං අනුප්පාදෙත්ථොව පඤ්චපාදනකඛන්ධෙ අනිච්චාදීහි විපස්සති, අයං විපස්සනා, තස්ස විපස්සනා පාරිපූරියා තත්ථ ජාතානං ධම්මානං වචස්සග්ගාරම්මණකා උප්පජ්ජති චිත්තස්ස එකග්ගතා අයං සමථො, ඉති පඨමං විපස්සනා පච්ඡා සමථො තෙන චූච්චති විපස්සනා පුබ්බධගමං සමථං භාවෙතීති.

විපස්සනා පුබ්බධගම සමථය මේ අටුවා පාඨයෙහි ඉතා හොඳින් පැහැදිලි කොට තිබේ. 'පකතියා විපස්සනාලාභී' යන මනෝරථපූරණී පාඨය විනයවඨීත කාරයන් බණ පද තෝරන ක්‍රමයට තේරුම් කළාක් මෙන් මේ පාඨයට බොරු තේරුම් දෙන්නට

ඉඩක් නැත. විපසයනා පුබ්බධගම සමථය වඩන යෝගාවචරයා ගේ විදඝීනාව විපතක් පැමිණි විට අනිච්චං යි කීම නොව, පඤ්චපාදාන ස්කන්ධයන් අනිත්‍යදී වශයෙන් විදඝීනා කිරීම බව මේ අටුවා පාඨයෙහි පැහැදිලි ලෙස ම දක්වා තිබේ. සමථ පුබ්බධගම විපසයනාදිය පිළිබඳ දීඝිවිස්තරයක් පටිසම්භිද මගහයේ යුගනන්ධ කථාවෙහි ද ඇත්තේ ය. මේ කාරණය ගැන වැඩිදුරටත් දැන ගනු කැමැත්තේ පටිසම්භිද මගහයත් බලන්නවා.

මේ සථවිරකුමා විශුද්ධිමාඝීය දන්තා බවක් අභවතත් අපට පෙනෙන්නේ එකුමා විශුද්ධිමාඝීයේ පිට පැත්ත මිස ඇතුළු නොදන්තා සේය. විශුද්ධිමාඝීය පිළිබඳ දැනුමක් ඇති නම් මේ ස්ථවිර කුමා සමථය නො වඩා විදඝීනා නො වැඩිය හැකි ය යි නො කියන්නේ ය. **සමථ යානිකයාය විදඝීනායානිකයාය** කියා දෙදෙනකු ඇති බව දක්වා ඒ දෙදෙනාට වෙන වෙනම භාවනා කළ යුතු සැටි **විශුද්ධිමාඝීයෙහි දක්වා තිබේ.** ඒ මෙසේ ය.

‘සමථයානිකෙන තාව ධ්වපෙඤ්චා නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනං අවසෙස රූපාරූපාවචර කඨානානං අඤ්ඤතරතො චූට්ඨාය විතකකාදීනි කඨානධගානි තං සමපයුතතාව ධම්මා ලකඛණරසාදි වසෙන පරිගහභෙතබ්බා -පෙ- සුද්ධවිපසයනා යානිකො පන අයමෙව වා සමථයානිකො වතුධාතු වච්චානෙ චුතතානං තෙසං තෙසං ධාතුපරිගහ චුබ්බානං අඤ්ඤතර චුබ්බවසෙන සඬේඛපතො වා විඤ්චාරතො වා වතසෙසා ධාතුයො පරිගහකානි.’

(විශුද්ධිමග්ග 441, 442 පිටු)

මේ පාඨයෙහි ‘සුද්ධ විපසයනායානිකො’ යනුවෙන් දක්වා ඇත්තේ කලින් ශමථභාවනාවක නො යෙදී විදඝීනාභාවනාව පමණක් කරන යෝගාවචරයා ය. මේ කාරණය මේ ස්ථවිරකුමාට මොන ම විධියකින් වත් බොරු කරලා තෝරන්නට බැරිවන සැටියට විශුද්ධිමාඝී ටීකාවෙහි විස්තර කර තිබේ. ඒ මෙසේ ය.:-

‘තත්ථ සමථයානිකසු සමථමුඛෙන විපසයනාහිනිචෙසො, විපසයනායානිකසු පන සමථං අනිසසායානි අභ, සුද්ධ විපසයනා යානිකොති. සමථභාවනාය අමීසසිත විපසයනා යානවා ති අත්ථො.

මෙසේ පටිසම්භිද මග්ගයෙහි හා අටුවා ටීකාවල ඉතා පැහැදිලි ලෙස දක්වා ඇති මේ කරුණ ගැන බොරුවක් ප්‍රචාරය කිරීම, නො දැනීම නිසා කළත් පාපයකි. එය දැන දැන ම අනුන්ගේ භාවනා ක්‍රම අවලංගු කර දැමීමේ අදහසින් ඊෂ්ඨාවෙන් පළ කළා නම්, මේ ආයුෂ්මකුන් වහන්සේට ලෙහෙසියෙන් ගෙවා ගත නොහෙන පාපයක් වනු ඇත.

නිවරණ විෂකම්භනය නො කොට විදශීනා වඩන්නට නුපුළුවන් බවකුත් මේ ආයුෂ්මකුන් වහන්සේ කියති. මෙයත් මේ ආයුෂ්මකුන් ගේ තත්ත්වය මැන ගැනීමට හොඳ නිදසුනෙකි. කාමච්ඡන්දාදී නිවරණයන් සිතේ නැඟී සිටින අවස්ථාවක් වුවහොත් ඒ අවස්ථාවේදී මොනම භාවනාවක්වත් නො කළ හැකි ය. කාමච්ඡන්දය යනු ලෝභයය. ලෝභසහගත සිතින් ශමථ භාවනාවක් කළ හැකිද? ව්‍යපාද නිවරණය යනු ද්වේෂයය. ද්වේෂ සහගත සිතින් කළ හැකි භාවනාවක් තිබේද? ජීනමිද්ධ නිවරණය පවත්නේ ද ලෝභ සහගත වූ ද ද්වේෂ සහගත වූ ද සසංඛාරික සිත්වලය. ඒ සිත්වලින් කෙරෙන භාවනාවක් තිබේද? උද්ධවච කුකකුචච විචිකිච්ඡා යන මේවා යෙදෙන්නේත් අකුසල සිත්වලය. ඒ සිත්වලින් කරන භාවනාවක් තිබේ ද? මේ ස්ථවිර තුමා අදහස් කරනවා ඇත්තේ නිවරණ තිබියදී විදශීනා භාවනාව නො කළ හැකිවුවත් ශමථ භාවනාව කළ හැකිය කියා ය. යම්කම් වත් භාවනාවක් කර ඇති නම් කාමච්ඡන්දාදිය නැඟී ඇති අවස්ථාවල භාවනා නො කළ හැකි බව තේරුම් යා යුතුය. මේ ස්ථවිරතුමාට මෙය නො වැටහෙන්නේ කවදවත් භාවනාවක් කර නැති නිසා විය හැකිය. පෙනේද රටට භාවනා උගන්වන්න තැත්කරන අයගේ තරම?

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් ඇතැම් සූත්‍රවලදී සමථ-පුබ්බධගම විපසානාව දේශනා කර තිබේ. ඇතැම් සූත්‍රවලදී ශුද්ධ විදශීනාව දේශනා කර තිබේ. ශුද්ධ විදශීනාව දැක්වෙන සූත්‍ර සියගණනක් සංයුක්ත නිකායේ ඇත්තේ ය. ශුද්ධවිදශීනාවෙන් අභීතියට පැමිණි බොහෝ දෙනෙකුත් ගේ නම් සංයුක්තනිකායෙහි සදහන් වී ඇත්තේ ය. සමථපුබ්බධගම විපසානාව නිවන් යාමේ දීඝිමාගීය ය. එය බොහෝ පින් ඇති උසස් පුද්ගලයන්ට පමණක් සුදුසු මගය. ශුද්ධවිදශීනාව නිවන් ලැබීමේ කෙටිමගය. සාමාන්‍ය

පුද්ගලයන්ට සුදුසු මහ එය ය. ඒ මහ ඇවිරීමට උත්සාහ කිරීම ඉමහත් පාපයෙකි.

බුද්ධ දේශනාවට අනුකූල බව.

උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම පිළිබඳ වූ සනිපට්ඨාන භාවනාව 'යථා යථා වා පනස්ස කායො පණ්ඨිතො හොති තථා තථා නං පජානාති, කායඤ්ච පජානාති, පොට්ඨබ්බෙ ච පජානාති' යන සනිපට්ඨාන සූත්‍ර පාඨවලටත් 'කායො අභිඤ්ඤාදය්‍යා පරිඤ්ඤාදය්‍යා ඵොට්ඨබ්බා අභිඤ්ඤාදය්‍යා පරිඤ්ඤාදය්‍යා, කාය විඤ්ඤාදාණං අභිඤ්ඤාදය්‍යං පරිඤ්ඤාදය්‍යං' යන සංයුක්ත පාලි පාඨයක් 'කායො අනිවෙවාති යථා ගුතං පජානාති ඵොට්ඨබ්බා අනිවවාති කාය විඤ්ඤාදාණං අනිවචනති යථා ගුතං පජානාති' යනාදී සංයුක්ත පාලි පාඨවලටත් අනුකූල බව මහාසී තෙරුන් වහන්සේගේ විපස්‍යනා භාවනා පොතෙහි කියා තිබේ.

මේ පාඨවලින් දැනට මත හේදයක් පහළ වී ඇත්තේ 'යථා යථා වා පනස්ස කායො පණ්ඨිතො හොති තථා තථා නං පජානාති' යන පාඨය පිළිබඳව ය. මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනාවට විරුද්ධතාවය පළ කරන තෙරුන් වහන්සේලා ඒ සනිපට්ඨාන සූත්‍ර පාඨය අත් අයුරකින් තේරුම් කරති. මේ දෙපක්‍ෂයෙන් කවර පක්‍ෂයකින් දෙන තේරුම වඩා යුක්ති සහගත වේද යනු මෙහිලා විමසිය යුතු කරුණය. මෙය ගැන විමසීමක් කළ යුත්තේ සම්පූර්ණ ඉරියාපථ පබ්බය ඉදිරිපත් කර ගෙන ය. ඉරියාපථ පබ්බය මෙසේ ය.

1. පුන ච පරං භික්ඛවෙ! භික්ඛු ගච්ඡන්තො වා ගච්ඡාමීති පජානාති
2. ධීකො වා ධීකොමභීති පජානානාති
3. නිසීනො වා නිසීනොමභීති පජානාති
4. සයානො වා සයානොමභීති පජානාති
5. යථා යථා වා පනස්ස කායො පණ්ඨිතො හොති තථා තථා නං පජානාති.

මෙහි පළමු වන පාඨයෙන් දැක්වෙන්නේ යන කල්හි යන බව දැන ගැනීමය. දෙවන පාඨයෙන් දැක්වෙන්නේ සිටින කල්හි සිටින බව දැන ගැනීමය. තුන් වන පාඨයෙන් දැක්වෙන්නේ හිඳින කල්හි හිඳිනා බව දැන ගැනීමය. සතර වන පාඨයෙන් දැක්වෙන්නේ නිදන කල්හි නිදන බව දැන ගැනීම ය. මේ පාඨ සතරින් කියැවෙන්නේ ඉරියව් සතරය. මතභේදය ඇත්තේ පස්වන වගන්තිය පිළිබඳව ය.

මහාසී තෙරුන් වහන්සේට විරෝධය දක්වන ආයුෂ්මකුන් වහන්සේලා කියන්නේ ඒ අවසාන පාඨය මුලින් ඇති පාඨ සතරෙන් දක්වන ලද ඉරියව් සතර නැවත වරක් දක්වන පාඨයක්ය කියා ය. මේ ආයුෂ්මකුන් වහන්සේලාට මෙහි ලා මතක් කර දිය යුත්තක් නම් 'අමොස වචනා ජනා' යන තථාගත වචනය ය. එහි තේරුම, බුදුවරයන් වහන්සේලා හිස් වචන - පලක් නැති වචන නැත්තෝය යනුයි. ඉදින් පළමු වගන්ති සතරෙන් දැක්වෙන සතර ඉරියව්ව නැවත දැක්වීමට යථා යථා වා පනස්ස කායෝ' යනාදී පාඨය වදළා නම් එය හිස් කියමනක් වන්නේ ය. කියන ලද කරුණ නැවත නැවත කීමෙන් පලක් නැත. කියන්නට දෙයක් නො දත් මෝඩ කථිකයන් තමන්ගේ දේශනය දික් ගැස්සීමට කී දෙය ම නැවත නැවත කියන්නාක් මෙන් බුදුන් වහන්සේක් කී දෙය ම නැවත නැවත කියමින් දේශනය දික් ගස්සන සේක් ද? මේ ගැන මේ ආයුෂ්මකුන් වහන්සේලා කියන්නේ කුමක් ද?

නො දන්නා බණ තෝරන්නට දහලන මේ ආයුෂ්මකුන් වහන්සේලාට සිතට ගන්නට තවත් ප්‍රශ්නයක් මෙන්න. මේ ඉරියාපව පබ්බයෙහි කියන ලද්ද නැවත නැවත දැක්වීම පිණිස 'යථා යථා වා පනස්ස' යනාදී පාඨය වදරන්නට වුවමනා නම්, එබඳු කියන ලද්ද නැවත කියන පාඨයක් ආනාපාන පබ්බාදී අතික් කොටස් වලටත් තිබෙන්නට ඕනෑ නොවේ ද? 'යථා යථා වා පනස්ස අස්සාස පස්සාසො පචක්කති තථා තථා නං පජානාති' යි ආනාපානපබ්බයෙහිත් වදරන්නට වුවමනා නොවේ ද? 'යං යං කරොති තං තං සම්පජානකාරී හොති' කියා වතුසමජ්ඣන්ද පබ්බයේත් තිබෙන්නට ඕනෑ නොවේද? 'යං යං වෙදනං වෙදියමානො තං තං වෙදනං වෙදියාමී ති පජානාති' කියා වේදනානුපස්සනාවෙහිත්

තිබේනට වුවමනා නොවේද? 'යං යං චිත්තං හොති තං තං චිත්තං පජානාති' කියා චිත්තානුපසස්සනාවේත් තිබේනට ඕනෑ නොවේද? මේ ගැන මේ ආයුෂ්මකුන්ලා කියන්නේ කුමක් ද?

අප කියන්නේත් “යථා යථා වා පනස්ස” යනාදි පාඨය වදරා තිබේනේ ගමනාදි ඉරියව් සතර පමණක් නොව ඇලවීම - හැරීම - උස්වීම - පහත් වීම - දිගුකිරීම - වකුටු කිරීම - අත් පා ඒ ඒ අතට ගෙනයාම - ශරීරය පිම්බීම - හැකිලීම යනාදි වශයෙන් යම් කාය විකෘතියක් වේ නම් ඒ සියල්ල ම ගැනීම පිණිසය කියා ය.

ආරංචි මාත්‍රයෙන් අනුන්ගේ දේවල් විවේචනය කරන මේ ආයුෂ්මකුන් වහන්සේලා සිතා ගෙන ඇත්තේ මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ විපසස්සනා භාවනාවට ඇත්තේ උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම සිහි කිරීම පමණය කියා විය හැකිය. පිම්බීම හැකිලීම බැලීම ඒ භාවනා ක්‍රමයේ සුළු කොටසක් පමණෙකි. තවත් බොහෝ දේ එහි ඇත්තේ ය.

භාවනාව පිළිබඳ විවිධ මත.

'උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම මුල් කොට කරන මේ භාවනාව එය කරන්නවුන් විසින් ආනාපාන භාවනාවය යි කියනවාය, එබඳු ආනාපාන භාවනාවක් බුදුසස්තෙහි නැතය යනාදීන් කියමින් ඒ භාවනාවට විරුද්ධ ආයුෂ්මකුන් වහන්සේලා එය ආනාපාන භාවනාව නොවන බව දැක්වීමට ඉමහත් උත්සාහයක් කරති.'

මහාසී තෙරුන් වහන්සේ පවසන ඒ භාවනාව කරවන අය, එය ආනාපාන භාවනාවය යි කියන බවක් අපි නම් නො දනිමු. එය කරවන අයත් බොහෝ දෙනෙකුන් ඇති බැවින් ඒ ගැන හරියට ම කියන්නට අපි නො දනිමු. මහාසී තෙරුන් වහන්සේ නම් එසේ නො කියන බව අපි දනිමු. අප එය දන්නේ ඒ භාවනා ක්‍රමය සම්පූර්ණයෙන් විස්තර කර මහාසී තෙරුන් වහන්සේ විසින් බුරුම බසින් සම්පාදනය කර ඇති විපස්සනා භාවනා පොත අප හොදින් කියවා තිබෙන හෙයිනි. ඒ පොතෙහි නම් උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම

සිහි කිරීමේ භාවනාව ආනාපාන භාවනාවයයි කියා නැත, එහි ආනාපාන භාවනාව වෙන ම භාවනාවක් සැටියට විස්තර කර තිබේ. මහාසි කෙරුන් වහන්සේ උගන්වන සහිතවිධාන භාවනාව විපස්සනා භාවනාවකි. ආනාපාන භාවනාව ශමඵ භාවනාවකි. ඒ දෙක වෙන් වෙන් වූ භාවනා දෙකකි. ඒ දෙකෙහි කිසිම සම්බන්ධයක් ද නැත්තේ ය.

බුදුන් වහන්සේ වදළ ආනාපාන භාවනාවක් තිබියදී අමුතු උදර භාවනාවක් කරන්නේ කුමට ද? කියා බොහෝ දෙනා ප්‍රශ්න කරති. එසේ ප්‍රශ්න කරන අය බුදුන් වහන්සේ වදළ, පිළිකුල් භාවනාව තිබියදී අශ්‍රහ භාවනා තිබියදී අනුස්සති භාවනා තිබියදී කසිණ භාවනා තිබියදී, බ්‍රහ්මච්චාර භාවනා තිබියදී මේ උදර භාවනාවක් කරන්නේ කුමටදැයි නො අසති. මෙයින් අපට පෙනෙන්නේ මහාසි කෙරුන් වහන්සේ උගන්වන භාවනාව ආනාපාන භාවනාවයයි බොහෝ දෙනෙකුත් වරදවා තේරුම් ගෙන සිටින බවය. ආනාපාන භාවනා වත් උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම සිහි කිරීමේ භාවනාවක් එකක් නොව දෙකක් බව දැන්වත් තේරුම් ගනිත්වා!

උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම පිළිබඳ වූ මේ සහිතවිධාන භාවනාවට **නාහිමණ්ඩල භාවනාවය** යන නම තබා එය අබෞද්ධ තාන්ත්‍රික භාවනාවක් හැටියට හඳුන්වා ලොව මුළා කිරීමටත් මේ ස්ඵට්ඨරු උත්සාහ කරති. ශරීරය කපා බැලුවත් පියවි ඇසින් දැකිය නො හෙන, යෝගීන්ගේ නුවණැසට පමණක් පෙනෙන වක්‍ර වගයක්, ශරීරයේ ඒ ඒ තැන්වල ඇති සැටියට හින්දුයෝගීහු සලකති. ඒවා ප්‍රබෝධ කරවා ගැනීමෙන් නොයෙක් බල ලැබෙතැයි කියති. ඉන් එක් වක්‍රයක් ඇත්තේ නාභිය සමීපයේ ය. එය ප්‍රබෝධ කරවීමට ඔවුන් කරන්නේ උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම සිහිකිරීම නොව ආනාපානසති භාවනාව ම ය. ඒ නාහිමණ්ඩල භාවනා වේත් මේ සහිතවිධාන භාවනාවේත් කිසිම සම්බන්ධයක් නැත. මේ භාවනාව නාභිය සමීපයෙහි ඇති වක්‍රයක් ප්‍රබෝධ කරවීමට කරන්නක් නොවේ.

ආනාපාන භාවනාව නම් ඔය කියන තන්ත්‍රවලත් ඇත්තේය. හින්දුයෝගීන් බොහෝ දෙනෙකුත් කරන භාවනාව එය ය. ඒ නිසා

තත්ත්ව භාවනාවක් වශයෙන් හඳුන්වනොත් හැඳින්විය යුත්තේ ආනාපාන භාවනාව ය. උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම පිළිබඳ භාවනාව මොනම තත්ත්වයකවත් ඇති බවක් අප නම් අසා නැත. එය තත්ත්වල සඳහන් නාභිමණ්ඩල භාවනාව නොවන බව මේ ආයුෂ්මතුන් වහන්සේලා දන්තවා ඇතුළුව නම් සැකයක් නැත. ඔය තත්ත්ව ගැන දන්තා අය බෞද්ධයන් අතර සුලභ නැත. එබැවින් මේ කාරණයෙහි ලා තත්ත්ව තබා බුද්ධාගමවත් නො දන්තා බෞද්ධයන් ලෙහෙසියෙන් රැවටිය හැකි ය. මෙය අනුන් රැවටීමේ චේතනාවෙන් ම මේ ආයුෂ්මතුන්ලා විසින් කරන වැඩක් විය යුතුය. මේවාට බෞද්ධයෝ නො රැවටෙත්වා.

භාවනා මධ්‍යස්ථාන හා ගුරුවරු.

භාවනා දන්නෝත් අපි ය, බණ දන්නෝත් අපි ය, සිල් රකින්නෝත් අපි ය, ගරු බුහුමන් ලැබීමට සුදුස්සෝත් අපි ය, සැම වැඩක ම පෙරමුණේ සිටින්නට සුදුස්සෝත් අපි ය කියා තමන් ගැන මුළාවී සිටින ඇතැම් අයට කළබොඩ ආදී ස්ථානවල භාවනා මධ්‍යස්ථාන තිබීමත් භාවනා පුහුණු කරවන බුරුම හික්කුන් මේ රටට පැමිණීමත් හිසරදයක් වී තිබෙන්නාක් සේ පෙනේ. ඒ ස්ථවිරවරු භාවනා මධ්‍යස්ථානවලට භාවනා ප්‍රදශීන ස්ථානයන් යයි කියමින් නින්ද කෙරෙහි. තම තමන්ගේ සිත්වල ඇති අනුන් ගේ සම්පත් නො ඉවසන ස්වභාවය නිසා ඇතමුත් නින්ද කළත් නිවන් සොයන සැදැහැවතුන්ට භාවනා මධ්‍යස්ථානවලින් ඇති ප්‍රයෝජනය ඉතා මහත් ය.

මෙලොවදී ම භාවනාවෙන් යම් කිසි ඵලයක් දැකිය හැකි වීමට නම්, බුදුරජාණන් වහන්සේ වදරා ඇති පරිදි නිදන කාලය හැර ඉතිරි සම්පූර්ණ කාලයෙහි ම නිවරණයන් කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කිරීම් වශයෙන් භාවනාවෙහි යෙදිය යුතු ය. මාස ගණනකදී සති ගණනකදී දින ගණනකදී භාවනා ඵලය ලැබිය හැකි බව බුදුන් වහන්සේ වදරා ඇත්තේ එසේ භාවනා කරන අයට ය. පන්සල්වල හෝ ගෙවල වෙසෙමින් භාවනා කරන අයට පිට පිට සති ගණනක් දින ගණනක් තබා සම්පූර්ණ කාලයෙහි භාවනාවෙහි යෙදීමට එක්

දිනක් වත් අවකාශ ලබා ගැනීම ඉතා දුෂ්කරය. භාවනා මධ්‍යස්ථානවල ඒවායේ නැවතී භාවනා කරන අයට මුළු දවසේ ම භාවනාවෙහි යෙදිය හැකි වන පරිදි සියල්ල පිළියෙල කොට තිබේ. එබැවින් ඒ තැනකට ගිය පින්වතාට තමාගේ අදහස මුදුන්පත් කර ගැනීමට ඉඩ ලැබේ. තවත් පිරිසක් සමඟ භාවනාවෙහි යෙදෙන්නාට භාවනා කිරීම සඳහා මහත් උනන්දුවක් ඇති වේ. මහත් ධෛර්යයක් ඇති වේ.

යෝගාවචරයකුට විවේකය නැති වන්නේ තමා සමීපයෙහි භාවනා නො කරන අය සිටිය හොත් ය. තමා සේ ම භාවනා කරන අය කොතෙක් සිටියත් එයින් යෝගාවචරයකුට යහපතක් මිස නපුරක් නොවේ. කෙනකු තනිව විවේකස්ථානයකට එළඹ භාවනා කරන්නට පටන් ගත්තත් ක්‍රමයෙන් ඒ තැනැත්තාගේ ධෛර්යය භීත වේ. සමහර විට බිය ද ඇති වේ. සමූහයක් හා එක්ව භාවනා කරන තැනැත්තාට අන්‍යයන් දැකීමෙන් වඩ වඩා ධෛර්යය ඇති වේ. බිය ද ඇති නොවේ.

පෙර බුද්ධ කාලයේදී බුදුන් වහන්සේගෙන් කමටහන් ගත් බොහෝ භික්ෂූන් වහන්සේලා තනි තනිව ම භාවනාවට නො ගොස් තවත් අය සොයාගෙන සමූහ වශයෙන් සුදුසු ස්ථානවලට ගියේ එහෙයිනි. තනි තනිව භාවනා කරනවාට වඩා තවත් අය භාවනා කරන ස්ථානයකට ගොස් භාවනා කිරීමෙන් කාහට වුවත් වඩා යහපතක් වන බව කිය යුතු ය. කරුණු මෙසේ හෙයින් භාවනා මධ්‍යස්ථාන තිබීම සසර දුකින් මිදෙනු කැමති ගිහි පැවිදි සැම දෙනාට ම ඉමහත් යහපතක් බව කිය යුතු ය. අනුන්ට දැනෙන ලෙස ප්‍රසිද්ධියේ භාවනා නො කළ යුතු ය කියා තථාගතයන් වහන්සේගේ නියමයක් නැත. ප්‍රතිපත්තියට විරුද්ධ ජනයා අතර වෙසෙමින් ඔවුන්ට දැනෙන සේ භාවනා කරන පින්වතුන්ට සමහර විට අන්‍යයන්ගෙන් කරදර විඳින්නට සිදු වේ. එබැවින් එබඳු ජනයා අතර වෙසෙන පින්වතුන්ට නම් රහසින් භාවනා කිරීම ආත්මාරක්ෂාවට හොඳය.

භාවනා කරන පිරිසක් දුටු කල්හි ඒ පිරිස ආදර්ශයට ගෙන තවත් අය භාවනා කරන්නට පටන් ගන්නා බැවින් ප්‍රසිද්ධියේ

භාවනා කිරීමෙන් වන්නේ ලොවට යහපතකි. අනුන්ට ක්‍රියාවෙන් ආදර්ශී දිය යුතුය කියා දහම් දෙසන ඇතැම් ආයුෂ්මතුන් වහන්සේලා භාවනා කිරීමට ආදර්ශීය දෙන, භාවනා මධ්‍යස්ථාන වලට 'භාවනා ප්‍රදර්ශනස්ථානය' යි කියමින් නින්දා කිරීමේ රහස නුවණැතියන්ට අවබෝධ වෙනවා ඇත.

භාෂා දෙක තුනක් දැනගන්නාට, බණ ටිකක් කියන්නට දැන ගන්නාට, ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර කියවන්නාක් මෙන් අතනින් මෙතනින් බණ පොත් ටිකක් කියවා තුබුණාට, ඉඳහිට මතක් වූ වේලාවකදී සියලු සත්ත්වයෝ සුවපත් වෙත්වා යි කීවාට, අනිච්චං දුක්ඛං අනත්තායි කීවාට, භාවනා ගැන දැනෙන්නේ නොවේ. හොඳ ගුරුවරයන්ගේ උපදෙස් අනුව කලක් හොඳින් භාවනා පුරුදුකර ඇති, පිටකත්‍රය ධර්මය ගැන දැනීම ඇති, නොයෙක් භාවනා ක්‍රම ගැන විමසා ඇති, භාවනා කළ බොහෝ දෙනෙකුන් ගේ තතු විමසා බලා ඇති අය ම භාවනා ගැන දන්නා අය වෙති. එබඳු අය ම කම්ප්ථානාචාර්යවරයාට සුදුසු වන්නේ ය. පිටකත්‍රය ම දැන සිටියත් එපමණින් ඒ තැනැත්තා හොඳ කම්ප්ථානාචාර්යවරයෙක් නොවේ. කමටහන් වඩනු කැමති නම් ත්‍රිපිටකධාරියකුට වුවද කම්ප්ථානාචාර්යවරයකු සොයාගෙන ඒ ආචාර්යවරයාගේ උපදෙස් අනුව වැඩ කිරීම ම කමටහන් වැඩීමේ හොඳ ක්‍රමය ය.

පොට්ඨිල තෙරුන් වහන්සේ ය මහාසීව තෙරුන් වහන්සේ ය යන මේ දෙනම ම ත්‍රිපිටක ධරයෝ ය. ගණුවාවකයෝ ය. ඒ දෙනමගෙන් පොට්ඨිල තෙරුන් වහන්සේ කම්ප්ථානාචාර්ය වරයකු ගේ උපදෙස් අනුව භාවනා කොට නොබෝ කලකින් සියලු කෙලෙස් නසා රහත් වූහ. මහාසීව තෙරුන් වහන්සේ කාගෙන්වත් උපදෙස් නො ගෙන තමන්ගේ පණ්ඩිතකමේ හැටියට ම භාවනා කළහ. උන් වහන්සේට රහත් විය හැකි වූයේ තිස් වසක් දුක් විඳීමෙන් පසුව ය. ත්‍රිපිටකය පිළිබඳ දැනුම ම කම්ප්ථානාචාර්යවරයාට ප්‍රමාණ නොවන බවට මෙය හොඳ නිදසුනෙකි. පොට්ඨිල තෙරුන් වහන්සේගේ කථාව දම්පියාඅටුවාවේ මග්ගවග්ගයෙහි ඇත්තේ ය. මහාසීව තෙරුන් වහන්සේගේ කථාව සක්කපඤ්ඤ සූත්‍ර අටුවාවෙහි ඇත්තේ ය. දික් වන බැවින් මෙහි නො දක්වනු ලැබේ. දනු කැමැත්තෝ ඒ පොත්වලින් බලා ගනිත්වා.

අප දන්නා අය අතුරෙන් ඉතාම හොඳ කමිස්ථානාවායඝී වරයා හැටියට සැලකිය යුතු තැනැත්තා මහාසී ස්ථවිරයන් වහන්සේ ය. උන්වහන්සේ උගතෙකි. කමටහන් වඩා පලපුරුදු කම් ඇති යෙකි. කමටහන් පුහුණු කරවීමේ පලපුරුදු කම් ඇතියෙකි. උන්වහන්සේ උගන්වන භාවනා මාඝීය උගෙන දැනට අප රටේ භාවනා මධ්‍යස්ථානවල භාවනාව පුහුණු කරවන ස්ථවිරයන් වහන්සේලා ද, සාමාන්‍යයෙන් හොඳ ගුරුවරයන් බව කිය යුතු ය. මේ කාලයේ ඒ කමිස්ථානාවායඝී පිරිස ඇති වීම අප රටට සිදු වූ ඉතාම යහපතකි.

භාවනා ක්‍රම

බොහෝ භාවනා ඇත්තේ ය. එක් එක් භාවනාවකට ද පුහුණු කිරීමේ ක්‍රම බොහෝ ඇත්තේ ය. විදගීනා භාවනාවට වඩාත් ක්‍රම ඇත්තේ ය. තථාගතයන් වහන්සේ වූලපඤ්චක තෙරුන් වහන්සේට භාවනාවට දුන්නේ රෙදි කැබෙල්ලකි. සුවණ්ණකාර තෙරුන් වහන්සේට දුන්නේ පද්මයෙකි. බුදුන් වහන්සේ වෙත පැමිණ කමටහන් ඉල්ලූ ඒ ඒ හික්කුන්ට තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දුන් නොයෙක් ක්‍රමවල කමටහන් දැක්වෙන සූත්‍ර බොහෝ ගණනක් සංයුක්ත නිකායෙහි ඇත්තේ ය. විශුද්ධිමාඝීයෙහි ද විදගීනා වැඩීමේ ක්‍රම ගණනක් ඇත්තේ ය. ඒ ඒ ආවායඝී පරම්පරාවල පුරුදු කරගෙන එන විදගීනා භාවනා ක්‍රම බොහෝ ඇත්තේ ය. සූත්‍රවල එන භාවනා ක්‍රමවලින් බොහෝවක් ම ඒවා අසාගත් තෙරුන් වහන්සේලාට පමණක් සුදුසු ඒවා ය.

ආවායඝී පරම්පරාවල එන භාවනා ක්‍රම බොහෝ දෙනාට සුදුසු ඒවා ය. ආවායඝීපරම්පරාවල එන භාවනා ක්‍රමවලින් මහාසී තෙරුන් වහන්සේ පුහුණු කරවන භාවනා ක්‍රමය ඒ ක්‍රමයට භාවනා කළ බොහෝ දෙනකුන් විසින් සතුවක් ලබා ඇති භාවනා ක්‍රමයෙකි. 'ඔය බුරුම භාවනා අපට එපාය අපේ රටේ පරම්පරාගතව එන බුදුන් වහන්සේ වදළ භාවනා අප දන්නවා' ය යි භාවනා නො කරන ඇතමුන් සෝභා කරනක් අරණ්‍ය සේනාසනවල වෙසෙමින් බොහෝ කල් භාවනා කොට සතුවට පත් වීමට තරම් දෙයක්

නොවූ බොහෝ භික්ෂූන් වහන්සේලා මත්තේගොඩ පිහිටවා තුබූ භාවනා මධ්‍යස්ථානයටත් කඳුබොඩ භාවනා මධ්‍යස්ථානයටත් ගොස් මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනා ක්‍රමය පුහුණු කර ගත් බව අපි දනිමු. මේ භාවනාව ගැන අමාරු වී ඇත්තේ භාවනා නො කරන අයට ය.

සතිපට්ඨාන විපස්සනා භාවනාව

මහාසී තෙරුන් වහන්සේ පුහුණු කරවන සතිපට්ඨාන විපස්සනා භාවනාව ශුද්ධ විපස්සනා භාවනාවකි. එය කිරීමේදී උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම මෙනෙහි කිරීමේ තේරුම බොහෝ පින්වතුන් නො දන්නා බැවින් එය ගැන විස්තරයක් කරනු ලැබේ. තථාගතයන් වහන්සේ **හද්දේක රත්ත** සූත්‍රවලදී විපස්සනා භාවනාව කළ යුතු අයුරු මෙසේ වදාරා ඇත්තේ ය.

- (1) අතීතං නාන්ධාගමෙය්‍ය නප්පට්ඨකඛේඛ අනාගතං, යදතීතං පභීණං තං අප්පත්තඤ්ච අනාගතං.
- (2) පච්චුප්පන්නඤ්ච යො ධම්මං තත්ථ තත්ථ විපස්සති අසංභීරං අසඩ්දුප්පං තං විදවා මනුඤ්ඤයෙ.
- (3) අජේච කිච්චං ආතප්පං කො ජඤ්ඤා මරණං සුවේ නහි නො සඩ්ගරං තෙන මහාසෙනෙන මච්චුතා.
- (4) එවං විහාරීං ආතාපීං අහොරත්ත මතඤ්ඤං තං චෙ හද්දෙකරත්තොති සනෙතො ආචිකඛතෙ මුති.

මේ ගාථා හද්දෙකරත්ත උදෙසය ය. මේ ගාථා තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මිනිස් ලොවදී පමණක් නොව දෙවිලොවදීත් වදළ බව හද්දෙකරත්ත සූත්‍රවල සඳහන් වේ. දෙවි ලොවදීත් වදළ බැවින් මේ ගාථා දෙවියන් අතරත් ප්‍රසිද්ධ ය. හද්දෙකරත්ත සූත්‍ර ඇත්තේ මජ්ඣිම නිකායේ උපරිපණණාසකයේ ය. මේ ගාථාවල තේරුම නියම සිංහලයෙන් කිය යුත්තේ මෙසේ ය.

(1) අතීත සංස්කාරයන් අනුව සිත උවත්තත් එපාය. අනාගත සංස්කාරයන් පතත්තත් එපාය. යම් සංස්කාරයක් අතීත නම් ඒවා නැතිවිය. අනාගත සංස්කාරයන් දැනට ඇත්තේත් නැත.

(2) දැනට ඇත්තා වූ සංස්කාරයන් ම ඒවා ඇති වන ඇති වන තැන්වලදී ම විදහීනා කරන්න ය. තෘෂ්ණා දෘෂ්ටිත් විසින් ඇදගත නොහෙන පරිදි කිලිටි කළ නොහෙන පරිදි වකීමාන සංස්කාරයන් පිළිබඳ විදහීනාව දියුණු කළ යුතු ය.

(3) කරන්නට ඇති දෙය අදම කරන්නට ඕනෑ ය. හෙට මැරෙද යන වග දන්නේ කවුද? මහාසේනා ඇති මාරයා හා අපගේ ගිවිසුමක් නැත.

(4) අනලසව රු දවල් දෙකිහි කෙලෙස් නැසීමට වියඹ කරන ඒ යෝගාවචරයා හුදකලාව වෙසෙන යහපත් තැනැත්තාය යි ශාන්ත වූ මුනිවරයෝ පවසත්.

'ඒකාරත්ත' යන වචනයෙන් කියැවෙන්නේ තනිව වෙසෙන තැනැත්තාය. යෝගාවචරයන් බොහෝ සෙයින් තනිව වෙසෙන බැවින් ඔවුනට 'ඒකරත්ත' යන නම කියනු ලැබේ. "භද්දෙකරතත" යනුවෙන් කියැවෙන්නේ යහපත් යෝගාවචරයා ය. යහපත් යෝගාවචරයාය කියන්නේ අනලසව රු දවල් දෙකිහි ම භාවනා කරන තැනැත්තාය. දක්වන ලද ගාථාවල 'පවුච්චනතඤ්ඤා යො ධම්මං තඤ්ඤා විපසාහි' යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ ඒ ඒ තැන උපදනා වකීමාන සංස්කාරයන් ඒ ඒ තැනදී ම ඒ ඒ වෙලාවේදී ම විදහීනා කළයුතු බවය. 'ඵචං විහාරිං ආතාපිං අභොරතත මතඤ්චං' යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ අනලසව රු දවල් දෙකිහි ම විදහීනා කළයුතු බව ය. මතක් වුණු වෙලාවකදී ඉදහිට කරන භාවනාව ප්‍රමාණවත් නො වන බවද එයින් දත හැකි ය.

මහාසී තෙරුන් වහන්සේ පුහුණු කරවන විදහීනා භාවනාව මේ භද්දෙකරතත සුතුර අනුව පිළියෙල කරන ලද්දකි. එය කරන යෝගාවචරයා විසින් ඒ ඒ අවස්ථාවෙහි තමාගේ වක්ඛු සෝත සාණ ජීවිතා කාය මන යන සදොරට ඒ ඒ වෙලාවේදී හසුවන සියලු සංස්කාරයන් ම විදහීනා කළ යුතු ය. ඇතමුන් සෝභා කරන්නේ උදරයේ පිම්බීමි හැකිලීමි සිහි කිරීම ම මහාසී තෙරුන් වහන්සේ ගේ භාවනා ක්‍රමය යි වරදවා කේරුම් ගැනීමෙනි. ඒ විදහීනාව කරන ක්‍රමය අප විසින් සම්පාදිත පොරාණික සතිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමය නමැති පොතෙහි විස්තර කර ඇත.

උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම සිහි කිරීමත් ඒ විදහීනා භාවනා මාඨීයේ එක් කොටසකි. උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම සිහි කිරීම වශයෙන් කරන්නේ කුමක් ද? යන වග තේරුම් ගත හැකි වන්නේ, විදහීනාවය කියන්නේ කුමකටද යන බව තේරුම් ගත්තාට පසුවය. විපස්සනා යන වචනයෙහි 'වි, පස්සනා' කියා කොටස් දෙකක් ඇත්තේ ය. 'පස්සනා' යන කොටසෙන් කියැවෙන්නේ 'දැකීම' ය. 'වි' යන්නෙන් කියැවෙන්නේ දැකීම පිළිබඳ විශේෂත්වය' ය. කෙස්ස ලොමිය නියය දත්ය යනාදීන් ඒ ඒ දෙය සිහි කරන්නා වූ තැනැත්තාගේ මනුෂ්‍ය භවයට හසුවන්නේ ප්‍රඥප්තියකි. එය සාමාන්‍ය දැකීමය. ප්‍රඥප්තිය ඉක්මවා එයට යටින් ඇති පෘථිවිධානවාදි පරමාථී රූප ධාතුන් දැකීම විශේෂ උසස් දැකීමකි. විදහීනා කියන්නේ ඒ විශේෂ දහිනියට ය.

පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයන්ට අයත් නාම රූප ධර්ම හා ඒවායේ අනිත්‍යාදි ලක්ෂණත්‍රය ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් දක්නා ඥානය විදහීනාවය. ඒ ඥානය ඇති කර ගැනීම සඳහා දියුණු කර ගැනීම සඳහා යෝගාවචරයන් විසින් කරන උත්සාහය විදහීනා භාවනාවය. නිකම්ම "අනිච්චං දුක්ඛං අනත්තං" යි කීවාට විදහීනාඥානය ඇති වන්නේ නොවේ. ඒ ඥානය ඇති වන්නේ පරමාථී නාම රූප ධර්ම ඉපද ඉපද බිඳි බිඳී යන සැටි දැකීමෙනි. බිඳි බිඳී යනු දැකීම අනිත්‍ය දහිනිය ය. එය අනුව දුඃඛ දහින අනාත්ම දහින දෙක ද ඇති වේ. නාම රූප දෙකින් නාමය සියුම්ය. රූපය ඖෂද්‍රිකය. එබැවින් විදහීනා කරන්නට පටන් ගන්නා තැනැත්තාට රූපයෙන් පටන් ගත්තා ම පහසු ය. රූපවලිඡුක් පළමුවෙන් විදහීනා කරන්නට පටන් ගත යුත්තේ තමාගේ ශරීරයේ ම රූප ගැන ය.

මුළු ශරීරයට ම එකවර සිත යවා බැලීමෙන් පරමාථී රූප ධාතුන් සොයා ගැනීම පහසු නැත. යම්කිසි එක් තැනකට සිත යොමු කර ගෙන එක් තැනක ම සිත පිහිටවා ගෙන සිටියාම එහි ඇති රූප වෙන් වෙන්ව වැටහෙන්නේ ය. ඒ රූප පිරිසිඳීම අසවල් තැන සිට පටන් ගත යුතුය කියා බුදුන් වහන්සේගේ නියමයක් නැත්තේ ය. යෝගාවචරයා කැමති තැනක සිත පිහිටුවා ගෙන භාවනා කිරීමට ඇති තහනමක් ද නැත්තේ ය. සෙලවෙන තැනක

සිත පිහිටුවා ගැනීමෙන් පහසුවෙන් රූප ධාතු හැඳින් ගත හැකිය. එසේ ම ඒවායේ ඉපදීම බිඳීම ද දැකිය හැකිය. මේ ශරීරයෙහි උදරමාංශය නිතර ම සෙලවෙන තැනකි. එහි සිත පිහිටවා ගැනීමෙන් රූප ධාතූන් හා ඒවායේ ඉපදීම බිඳීම පහසුවෙන් දැකිය හැකිය. උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම පිළිබඳ භාවනාව පවත්වන්නේ ඒ නිසා ය.

උදර මාංශයෙහි සිත පිහිටවා ගෙන ඉන්නා යෝගාවචරයාට එහි එහා මෙහා යන ස්වභාවය පහසුවෙන් වැටහෙන්නේ ය. එය වායෝ ධාතුව ය. ඒ එහා මෙහා යන ස්වභාවය හා යම්කිසි තදගතියක් රළු ගතියක් ඇති බව ද දැනෙන්නේ ය. එය පෘථිවි ධාතුව ය. ඒවා නො විසිරෙන පරිදි එකට ඇලී එකට බැඳී ඇති ස්වභාවයක් ඇති බව ද දැනෙන්නේ ය. එය ආපෝ ධාතුව ය. කල් යාමෙන් ඒ උදර මාංශයේ උණුසුම් ගතියක් ඇති බව ද දැනෙන්නේ ය. එය කේසේ ධාතුව ය. මෙසේ මහා ධාතු සතර දුටු යෝගාවචරයාට ක්‍රමයෙන් එහි ඇති ඉතිරි රූප ද පෙනෙන්නට වන්නේ ය. මෙසේ පරමාථී රූප ධාතූන් දුටු යෝගාවචරයාට ඒ රූප ධාතු හැර උදරමාංශය කියා දෙයක් සත්‍ය වශයෙන් නැති බව වැටහෙන්නේ ය.

උදරමාංශයේ ඉදිරියට යන ස්වභාවය පවත්නා කල්හි පස්සට යන ස්වභාවය නැති බවත්, පස්සට යන කල්හි ඉදිරියට යන ස්වභාවය නැති බවත් යෝගාවචරයාට වැටහෙන්නේ ය. එයින් ඔහුට ඉදිරියට යන වායෝ ධාතුව අනිකක් බවත් පස්සට යන වායෝ ධාතුව අනිකක් බවත් වැටහෙන්නේ ය. ඉදිරියට යන ස්වභාවයක් ඇති විට එය නැති වී ගිය පසු පස්සට යන ස්වභාවයක් ඇති වී නැති වී යන බව ඔහුට පෙනෙන්නට වන්නේ ය. මේ පෙනීම වායෝ ධාතුව පිළිබඳ වූ උදයබ්බයඤාණය ය. වායෝ ධාතුවේ ඉපදීම් බිඳීම් දෙක පැහැදිලි වූ යෝගාවචරයාට වායෝ ධාතුව හා සම්බන්ධ වී පවත්නා පඨවි ආපෝ කේසේ ධාතූන්ගේ උපාදය රූපයන්ගේ ද වායෝ ධාතුව සමඟ ම ඉපද ඉපද බිඳි බිඳි යන සැටි පෙනෙන්නට වන්නේ ය. එය උදයබ්බයඤාණය තව දුරටත් දියුණු වීමකි.

මේ සෙලවෙන ස්වභාවය ඇත්තේ උදරමාංශයෙහි පමණක් නොවේ. භාවනා නො කළ අයට ශරීරයේ අනික් තැන්වල වලනයක් ඇති බව නො දැනේ. එහෙත් මේ වලනය ශරීරය සැම තැන ම ඇත්තේ ය. උදරමාංශයේ සිත පිහිටුවා භාවනා කරන තැනැත්තාට සමාධිය හා ඤාණය දියුණු වන්න දියුණු වන්න මුළු ශරීරයේ ම පවත්නා වලනය වැටහෙන්නට වන්නේ ය. එයින් ඔහුට උතුරන බත් සැලියක පෙණ බුබුලු නැග නැග පුපුර පුපුරා යන්නාක් මෙන් මුළුශරීරයේ ම රූප ඉපද ඉපද බිඳි බිඳී යාම පෙනෙන්නට වන්නේ ය. රූපයන් පිළිබඳ දැනනය පිරිසිදු වූ පසු යෝගාවචරයාට නාමධර්ම ඉපද ඉපද බිඳි බිඳී යාම ද පෙනෙන්නට වන්නේ ය. ඉන්පසු ඔහුට සකල සංස්කාරයන් පිළිබඳ වූ ම සත්‍ය වූ අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්ම දැනනය ඇති වන්නේ ය. නාමරූප හැර ආත්ම වශයෙන් පිළිගත යුතු අනිකක් ඒවා අතර නැති බවද ඔහුට ප්‍රත්‍යක්ෂ වන්නේ ය. විදැනනා ඥානය දියුණු කර ගැනීමෙන් ඔහුට සතර මාගී සතර ඵලයන්ට පැමිණ දුකින් මිදී නිවන් සැපයට පැමිණිය හැකි වන්නේ ය. කියන ලද දැන මඳ වේලාවක් උදරයේ පිම්බීම හැකිලීම සිහි කළ පමණින් ඇති වෙතැයි වරදවා නො ගත යුතු ය.

මේ උතුම් විදැනනා භාවනා මාගීය ය. තමන්ගේ නො දැනීම ම පණ්ඩිතකම සැටියට වරදවා තේරුම් ගෙන සිටීම නිසා හෝ මේ භාවනා ක්‍රමය පැතිර යාමෙන් තමන්ගේ තත්ත්වය පහත්වී යනු ඇතය යන හැඟීම නිසා හෝ තමන්ට දයකයන් අඩු වී යනි ය යන හැඟීම නිසා හෝ මෙය පුරුදු කරවන කම්ප්පාතාවායචරයන්ට ඇති වන කීර්තිය නො ඉවසිය හැකි නිසා හෝ ඇතමෙක් මෙම උත්තම විදැනනා භාවනා මාගී වසා දමන්නට තැත් කරති. සසර දුකින් මිදෙනු කැමති නුවණැත්තෝ එයට නො රැවටී මේ උත්තම භාවනා මාගීයෙන් අත්‍යුක්තම ලෝකෝත්තර නිව්වාණධාතුව පසක් කොට දුකින් මිදෙත්වා.

පුජාවාද නිරාකරණය

මේ කුඩා පොත් පිටව රේරුකානේ නාහිමියන් ගේ අදහස, උන්වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය වකිමාන ශ්‍රවේණීන් නිකායේ මහානායක **ගේගේගම කල්‍යාණසිරි** ස්වාමිපාදයන් වහන්සේගේ නමින් පල වූවකි.

මහ පිරිවෙන් විශ්ව විද්‍යාල තත්ත්වයට පත් අලුත, සමහර ගැටවර හික්කුන් වහන්සේ සාම්ප්‍රදායික ආගමික රටාව විවේචනය කිරීම යම් යම් බලවේගයන්ට නතු වීමක් ද විය හැකි ය.

මේ ලිපියට ප්‍රස්තුත වූ හිමිපාණන් වහන්සේ පසුව ඒ මත බැහැර කොට සසුනට විශාල සේවයක් ද කළහ.

සංස්කාරක.

සුභවාද නිරාකරණය

නමෝ තස්ස හගටතො අරහතො
සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

පින්වත්නි,

සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යඥානයට අවිෂය වූ පරලොව පිළිබඳ වූ ද (මෝක්ෂය පිළිබඳ වූද) පඤ්චෝදයයන්ට අවිෂය වූ අද්‍රව්‍ය වූ පරම සුක්ෂම වූ පින් පව් ආදී ධර්මයන් පිළිබඳ වූ ද ඉගැන්වීමක් වූ තථාගත ධර්මය අතිශයින් ම ගැඹුරු ය. ඒ ධර්මය පාලි සංස්කෘත ඉංග්‍රීසි ආදී භාෂාවක් ඉගෙනීමෙන් හෝ ධර්මයෙන් අන්‍ය ශාස්ත්‍රයක් ඉගෙනීමෙන් හෝ නො දත හැකි ය. වකීමාන කාලයේ සමහරු සභාවක් මැද මොකවත් කියන්නට පුරුදු කරගත් පමණින් ද වාක්‍යයක් ගලපා ලිපියක් ලියා ගත හැකි වූ පමණින් ද අපින් ධර්මධරයම්භ, ධර්මකථිකයම්භයි තමා ගැන ම තමා මුලාව මානයෙන් මත්ව අතතින් මෙතතින් අවුලාගත් බණපදවිකට තමාගේ ලපටි කල්පනාවට පෙනෙන මිත්‍රයා මත රැසක් එකතු කොට බණ වගේ ජාතියක් තැන තැන කියති.

ඒවාම පත්‍රිකාවල මුද්‍රණය කරවා මහජනයා අතර පතුරුවති. මොනම බණක්වත් හරිහැටි නොදත් මොවුන්ගේ මේ ක්‍රියා කලාපය අත්‍යයන්ගේ මත් පෙන්වීමට පටන් ගැනීමක් වැනිය. මගත් නො මගත් දෙක ම මගයයි සිතන අත්‍යයා පෙන්වන මගක් වැනිවූ බොරු සැබෑ දෙවතීයෙන් ම මිශ්‍ර වූ මොවුන්ගේ දේශනාවෝ ඔවුන්ට හලාහල විෂයක් වැනි ය. මතු දියුණුවී අප ආගම ජාතිය ගෙනයන්නට සිටින තරුණ පෙලට මී විෂයක් වැන්න.

නිමිල වූ සඵඤ ධර්ම නමැති ශ්වේත වස්ත්‍රයෙහි දැලිගැමක් වැන්න. තමාගේ අඤකම ම බලය කරගෙන සිටින මොවුහු

උතුමන්ට ගනී කරනි. පරම්පරාගතව පවත්වාගෙන එන බෞද්ධ වැඩ ද හෙලා දකිනි. අඤානකම වැඩි පමණට අනුන්ට හා අනුන් කරන වැඩවලටත් ගනී කිරීම ලෝක ස්වභාවක් මැයි. නුමුත් බොරු බණ කියා ධර්මය සොයන සැදැහැවතුන් නොමග යැවීම හා පින් කැමතියන්ගේ සිත් කලකිරවීමත් ලෝකශාසන දෙකට කරන මහත් වූ අන්තරායකි.

පින් පවි නො හඳුනන මේ පුද්ගලයෝ ඇතැම් පින්කම් හිස් කම් කොට ද පවිකම් කොට ද ඇතැම් පවිකම් පින්කම් කොට ද ප්‍රකාශ කරමින් ආගම ධර්මය පිළිබඳ මහත් වූ විපයභීසයක් කරති. බුද්ධපුජා නිෂ්ඵලය, පහන් පින්කම් නිෂ්ඵලය, සම්මාදම් නොකළ යුතුය, නොදිය යුතුය, විහාරවල තිබෙන පිං පෙට්ටි පවි පෙට්ටිය, ඒවාට මුදල් නොදැමිය යුතුය, ධර්ම පුජා නො කළ යුතුය, යනාදීන් මොවුන් විසින් උපදවන ලද මිථ්‍යාමත නමැති ශාසන කණ්ඩක රාශියකි. මේ මිථ්‍යාමත වලින් මහජනයාට ආරක්ෂාවීම පිණිස හා බුදු සස්න විරකාලයක් පැවතීම පිණිසත් මේවා පිළිබඳ නියම ධර්ම මාභීය සැකෙවින් දක්වනු ලැබේ.

පින් පවි.

තථාගත ධර්මයෙහි පින් පවි යයි උගන්වන්නේ යම් කිසි ද්‍රව්‍ය ජාතියක් නොව තමා සතු දෙය පරහට දීම අත්සතු දෙය පැහැරගැනීම ආදී ක්‍රියා සිද්ධ කරමින් සත්ත්වයන් තුළ උපදනා. විත්ත වෛතසික ධර්මයේ ය. වෛතසික ධර්මයන් අතුරෙන් ලෝභය ද්වේෂය මෝහය යන මොව්හු අකුශල මූලයෝ ය. යම් කිසි සිතිවිල්ලක් මේ තුනෙන් එකකින්වත් යුක්තවී නම් එය පාපයක් වන්නේ ය. අලෝභය මෛත්‍රිය ප්‍රඥාව යන මේ තුන කුශල මූලයෝ ය. මේවායින් යුක්තව උපන් සිතිවිල්ල කුශල් වන්නේ ය. මෙය ඉතා කොටින් පින් පවි තේරුම් ගත යුතු ආකාරයයි. විත්ත වෛතසික ධර්ම වූම ඒ කුශලය දන සීල භාවනා වශයෙන් තෙවදැරුම් වේ. එයින් තමා අයත් වූ ආහාර පාන මල් පහන් ආදී යම් කිසි වස්තුවක් හෝ මුදලක් හෝ පරිත්‍යාග කිරීම වශයෙන් පහළවන්නා වූ විත්ත වෛතසික ධර්ම සමූහය දනමය

කුශලය යි. පරිත්‍යාගය ද පුජා වශයෙන් කරන්නා වූ පරිත්‍යාගය අනුග්‍රහ වශයෙන් කරන්නා වූ පරිත්‍යාගයයි දෙවැදෑරුම් වේ. යම් කිසිවෙකුට ඇත්තාවූ අඩුපාඩුව අමාරුකම බලා ආහාරපාන වස්ත්‍ර මිල මුදල් ආදිය දීම අනුග්‍රහ වශයෙන් කරන්නා වූ පරිත්‍යාගයයි. මෙය යාවකාදීන් විෂයෙහි කරනු ලැබේ. දීමනාව මහත්ඵල කිරීමෙහි සමථී ගුණයන් ගෙන් යුක්ත වුවත් කෙරෙහි ගරු බුහුමන් පෙරටුකොට දීම පුජා වශයෙන් දෙන්නා වූ දනයයි. පුජාව ලැබීමට සුදුස්සෝ බුද්ධාදි උත්තමයන් වහන්සේලා ය. පුජාහී බුද්ධාදි උත්තමයන් වහන්සේලාට පුජා කරන්නේ උන්වහන්සේලාගේ අඩුපාඩුවක් අමාරුවක් පිරිමසාලීම නිසා නොවේ.

දනමය කුශලය මහත්ඵල වීමට හේතු කීපයකි. එයින් දන වස්තු වූ මල් පහන් ආහාර පානාදිය පිළිගන්නා තැනැත්තා තුළ පිහිටි ගුණයෝ එක් කාරණයකි. ගුණ භීතයාට දෙන දනය අල්ප ඵල වන්නේ ය. එබැවින්,

‘විවෙය්‍ය දනං සුගතස්ප සත්ථං
 යෙ දක්ඛිණෙය්‍යා ඉධ ජීව ලොකෙ
 එකෙසු දින්නානි මහස්ඵලානි
 ඛිජානි වුත්ථානි යථා සුබෙක්තෙ’

යන්න වදරණ ලදී. මෙයින් දැක්වෙන්නේ ගුණවතුන් සොයා දන් දිය යුතු බව යි.

බුද්ධ පුජාව.

ආගම ධර්මය නොදත් පුණ්‍යාන්තරාය කාරක විතණ්ඩ වාදීහු වනාහි පිළිමවලට ආහාර පාන නුවමනා බැවින් දැනට කරන්නා වූ ආහාර පුජාව නිෂ්පල ක්‍රියාවකැයි කියති. මෙය ධර්මයට ඉඳුරාම විරුද්ධ වූ හිස්කීමක් උවත් ලොව මැවීමට කෙනෙක් සිටිය යුතු බව දැක්වීමට කියන තකී බඳු වූ හිස් තකී වලින් ධර්ම නුගතුන් නොමග යැවිය හැකි ප්‍රශ්නයකි. මොවුන්ගේ මෝස තකීවලට බෞද්ධයන් කලබල නොවිය යුතුය.

ආගම දක් බෞද්ධයෝ ප්‍රතිමාවලට ආහාර පූජා නොකරති. බුදුන්ට කරන පූජා කිරීමට ස්ථානයක් උවමනා බැවින් ප්‍රතිමා සාද පූජාසන තනා ඒ තැන්වල දී බුද්ධ පූජා කරති. ප්‍රතිමාවක් නැති කල්හි ද ඊට සුදුසු තැනක ඒ පූජා පවත්වති. සුදුසු ගුරු ආශ්‍රයක් නොමැතිව ස්වමතය පරිදි වැඩුන නවීනයන්ට මෙහි තේරුම දත නොහැකිව පිළිමවලට ආහාර නුවමනාය යනාදින් දොඩවන්නට වූහ. දැනට අප ඉදිරියේ නැත්තාවූ බුදුන් වහන්සේට දැන් කරන ආහාර පූජාවලින් ප්‍රයෝජනයක් නොවන බැවින් ඒවා බුද්ධ පූජා නොවෙතැයි සැලකීමද මුළාවකි. ප්‍රතිග්‍රාහකයා තමා ඉදිරියේ සිටීම හෝ නොසිටීමත් ප්‍රතිග්‍රාහකයාට ඉන් ප්‍රයෝජනයක් වීම හෝ නොවීමක් යමෙක් කරන්නාවූ පූජාවක් පූජා නොවීමට කාරණයක් නොවේ. ඉදින් ප්‍රතිග්‍රාහකයා තමා ඉදිරියේ වේනම් මෙය ඔබ තුමාට වේවායි පූජා කරනු ලබන වස්තුව කෙරෙහි ආලය හා තමාගේ අයිතිය අත්හැරීමත් පූජා ලබන්නා ඉදිරියෙහි නොමැති නම් මෙය අසවලාට වේවායි වස්තුව කෙරෙහි ආලය හා අයිතිය අත්හැරීමත් පූජා කිරීම නම් වේ. මේ වස්තුව බුදු රජාණන් වහන්සේට වේවායි සලකා තමා අයත් යම් කිසි වස්තුවක ආලය හා අයිතිය හැර යම්කිසි තැනක තැබුවාම බුද්ධපූජා කළා නම් වේ. මේ පූජාවෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේට ප්‍රයෝජනයක් නොවන බව නම් ඇත්තකි. නුමුත් එය පූජාවක් නොවීමට කාරණයක් නොවේ. කෙනෙක් කෙනකුගෙන් මුදලක් ණයට ගතහොත් එයින් තමාට ප්‍රයෝජනයක් නොවුවත් ඔහු මුදලට ණයකාරයෙක් නොවන්නේ නොවේ. ණය හිමියාගේ මුදල් දීම ණය දීමක් නො වූයේ නොවේ. ඒකාන්තයෙන් ම ණයදීම සිද්ධ වූයේ ය. මුදලක් ගත් තැනැත්තාගේ ණයකාරයෙක් වීම ද සිද්ධ වූයේය. එපරිද්දෙන් පූජා කරන්නාවූ වස්තුවෙන් බුදුන්ට ප්‍රයෝජනයක් නොවුවාට දයකයාගේ පූජාව නම් සිද්ධවන බව දත යුතු ය.

පින් වනාහි මුදලක් දී වෙළෙන්දකුගෙන් බඩුවක් ගන්නාක් මෙන් පූජාව දී බුදුන්ගෙන් ගන්නා දෙයක් නොවේ. එය තමන් තුළම ඇති වන්නක් බව යට කියන ලදී. එබැවින් ප්‍රයෝජනයක් වුවත් නොවුවත් පූජාකළ හොත් පින් ද ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන බව දත යුතු. පූජාව දී පින් බුදුන්ගෙන් ගන්නා දෙයක් වීනම් අභිවමාන

බුදුන්ට පුජාකොට පින් ලැබිය හැකි නොවේ. එය එසේ නොවන බැවින් නුවණැත්තාට ජීවමාන බුදුන්ට පුජා කිරීමෙන් මෙන්ම පිරිනිවියා වූ බුදුන්ට පුජාකිරීමෙන් ද පින් ලැබිය හැකි වේ.

‘තිට්ඨත්තෙ නිබ්බුතෙ වාපි
සමෙ චිත්තෙ සමං ඵලං’

බුදුන් වැඩ සිටින කල්හි ද පිරිනිවි කල්හි ද පුජා කරන්නාගේ සිත සමචී නම් සම වූ විපාක ලැබිය යනු මෙහි තේරුමයි.

ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියේ ආහාර පුජා කිරීමෙන් ප්‍රතිමාවට ආයුචණ්ඨාදි කිසි ආනිසංසයක් නො ලැබෙන බැවින් පුජා කරන්නාට ද ආනිසංසයක් නොලැබිය හැකිය යනු මොවුන්ගේ එක තකියකි. මෙයින් පෙනෙන්නේ පුජාව ලබන්නාට ඉන් ලැබෙන ප්‍රයෝජනයට සමානානිසංසයක් ම පුජා කරන්නාට ලැබිය යුතු බවයි. විතණ්ඩවාදීන්ගේ මේ තකියේ සැටියට නම් කුසගින්නෙන් පෙළෙන්නකුට ආහාරයක් දුන් කල්හි ඒ ආහාරය අජීණීචී ඒ තැනැත්තාට ලෙඩක් වී නම් ඒ දනයෙන්, දුන් තැනැත්තාට ලැබෙන්නා වූ ආනිසංසය ලෙඩක් සෑදීම විය යුතු ය. ඉදින් ඒ රෝගයෙන් ප්‍රතිග්‍රාහකයා කාලක්‍රියා කළේ නම් දයකයාට ලැබෙන විපාකයත් මැරෙන්නට වීම විය යුතුය. බොහෝ ආයුෂ් ලබන්නට නම් දීඝායුෂ්ක ප්‍රේතයෙක් හෝ සොයා දන් දිය යුතුය. බොහෝ ශරීර ශක්තිය ලැබීමට නම් ඇතකුට හෝ දන් දිය යුතු ය. පින්වත්නි, මෝඝ තකියෙන් වන විපයඛාසය කොපමණද බලන්න.

පුදුම බුද්ධපුජා ක්‍රමයක්

ප්‍රතිමා ඉදිරියේ පවත්වන පුජා බුදුන් වහන්සේට නොලැබෙන බැවින් බුද්ධ පුජා කළා වීමට බුදුන් වෙනුවෙන් කුස ගින්නේ සිටින කෙනකුට අහරක් දියයුතු යයි විතණ්ඩවාදීහු කියති. වෙනුවෙන් දියයුතුය යන මේ ප්‍රකාශය බුදු බණක් නොව බයිබල් බණකි. දෙවියන් වහන්සේ වෙනුවෙන් දුප්පතුන්ට සංග්‍රහ කළ යුතු බව බයිබලයේ කියා තිබේ. බුදු රජාණන් වහන්සේ වනාහි මා වෙනුවෙන් මේ කුසගින්නේ පෙළෙන අසරණයන්ට දෙන්නයයි

කොතනකදීවත් නො වදල සේක. උන්වහන්සේ ප්‍රතිශ්‍රාහකයන් බෙද වදරා තිබේ. දක්ෂිණා විභවිග සුත්‍රය බලනු. බුදු රජාණන් වහන්සේ අග්‍ර දක්ෂිණෙයා වූ සේක. උන්වහන්සේට වරක් ආහාර පූජා කිරීමෙන් ලැබෙන ආනිසංසය ගුණ හීනවූ යාවකයන් ලක්ෂයකට ආහාර දීමෙනුත් ලැබිය නොහේ. එබැවින් බුදුරජාණන් වහන්සේට පූජාකළ යුතු දෙය යාවකාදී නිර්ගුණයන්ට නොදෙවූ සේක. මහා කරුණකවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සියල්ලන්ට ම කරුණා කරන සේක. කෙනකුට පිරිහීමක් වන පරිදි තවත් කෙනකුට කරුණා නො කරන සේක. බුදුන්ට පුද විශාල ආනිසංසයක් ලැබිය හැකි දනය යාවකයකුට දෙවා අල්පානිසංසයක් ලබාදීම කෙනකුට වාසිකොට කෙනකුට පාඩු කිරීමකි. එබඳු දේ තථාගතයන් වහන්සේලා නො කරන සේක. විතණ්ඩවාදීන් කියන බයිබල් බණ පදයේ සැටියට බුදුන්ට කළයුතු සත්කාර උන්වහන්සේ වෙනුවෙන් අසරණයන්ට කරන්ට ගියහොත් වන්නේ මහ අවුලකි. මේ හිස්මතයේ සැටියට පිළිපදිතහොත් විතණ්ඩවාදීහු දැන් බුදුන් නැති බැවින් 'බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි' යි බුදුන් සරණ ගොස් බුද්ධශ්‍රාවකයෙක්ව බුදුන්ට උච්චන් කරනවා වෙනුවට මරණාසන්නයට වතුර උගුරක් දෙන්ට කෙනකුදු නොමැතිව අම්බලම්වල වෙසෙන අසරණයන් වූ ජුවානිස්ලා ජේම්ස්ලා සීමන්ලාගෙන් කෙනෙක් 'ජුවං සරණං ගච්ඡාමි, යනාදීන් සරණ ගොස් ඔහුට උච්චන් කරන්ට වෙනවා ඇත, ගරු බුහුමන් කරන කිසිවෙක් නැත්තෙන් ගරුබුහුමන් පිපාසාවෙන් පෙළෙන ඔවුන්ටම බුදුන් වහන්සේ වෙනුවෙන් වැදීම මල් පිදීම පහත් පිදීම යනාදිය ද කරන්ට වෙනවා ඇත. අහෝ භාසාජනක ප්‍රකාශයක සැටි.

බුද්ධපූජා කිරීමෙන් කරුණා මෙමනී ආදී ගුණයන් පහළ නොවන බැවින් කරුණා මෙමනී ගුණ පහළ වන්නාවූ අසරණ සංග්‍රහය බුද්ධ පූජාවට වඩා උතුම් යයි විතණ්ඩ වාදීහු කියති. මෙය ද විතණ්ඩවාදීන්ගේ මෝඩ කියමනකි. බුද්ධපූජා කිරීමේදී පහළ වන ගුණ ධර්මයේ ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥාදීහුය. ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥාවන්ට වඩා මිසදිටුවන්ට පවා ඇති වන කරුණාව උතුම්ද? කරුණා මෙමනී දෙක බෝධි පාක්ෂික ධර්මයන්ට ද ඇතුලත් නැත.

එබැවින් අසරණ සංග්‍රහයෙහිදී ඇති වන කරුණා මෙහිදී වඩා බුද්ධ පුජා කිරීමෙහි පහළ වන ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥාවෝ උතුම් බව දකියුතු.

බුදුන්ටත් වැරදීම

අනෙපිඬු මහසිටාණෝ පනස්සතරකෝටියක් ධනය වියදම් කොට ජේතවන මහවිහාරය කරවා බුදුන්ට පුජා කළෝය. විසාඛා මහ උපාසිකාවෝ සත්විසි කෝටියක් වියදම්කොට පූජාරාමය කරවා පුජා කළෝ ය. ආසදාශ දානය දෙද්දී කොසොල් රජ්ජුරුවෝ එක දන් වේලට ම තුදුස් කෝටියක් ධනය වියදම් කළෝ ය. විතණ්ඩවාදීන්ගේ මතයේ සැටියට අසරණ සංග්‍රහය ම උතුම් නම් එද බුදුරජාණන් වහන්සේට වදුරන්ට තිබුණේ අපට මෙපමණ විශාල විහාර උවමනා නැත. එක දන් වේලට මෙපමණ වියදමක් නොකළ යුතුය. තරමකට විහාරයක් කොට යැපෙන පමණට දනයක් දී ඉතිරි ධනයෙන් අසරණයන්ට සංග්‍රහ කරන්නටයයි නියම කිරීමටය. එසේ නොකොට එකී පුජා ඉවසා වදුළේ වැරදීමකින් විය යුතු ය. අහෝ මේ විතණ්ඩවාදීහු බුදුන්ටත් වරදදන්නට එන සැටි.

ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ පිස්සුව

මේ විතණ්ඩවාදීහු අභිවමාන බුදුන්ට දන්දෙන්ට, වත් පිළිවෙත් කරන්ට යෑම විහිඵවක, පිස්සුවකැයි පවසති. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අග්‍ර උපස්ථායකවූ ද ධම් භාණ්ඩාගාරිකවූ ද ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ බුදුන් පරිනිවීමෙන් පසු ද භික්ෂු ආලයේ උන්වහන්සේට කළ සියලු ම වත් පිළිවෙත් කළ සේක. බුදුන් විසූ ගඳකිළියට වැදගෙන ස්වාමීනි, දැන් ස්නාන වේලාවය, දැන් දහම් දෙසීමට වේලාවය යනාදීන් ඒ ඒ වේලාවල් දැන්වීම ද කළ සේක.

දසබලෙන වසිත ගඤ්ඤාටිං වන්දිතවා ද්වාරං විවරිතවා මඤ්ඤා පීඨං නිහරිතවා පඤ්ඤායේතවා ගඤ්ඤාටිං සමමජ්ජිතවා මිලාක මාලාකච්චරං ජඩ්ධිකච්චා මඤ්ඤාපීඨං අතිහරිතවා පුන යථාධානෙ

යපෙත්වා භගවතො ධීතකාලෙ කරණීයං චන්තං සබ්බමකාසී. කුරුමානොච නභාන කොට්ඨක සමමජ්ජන උදකුපට්ඨානාදී කාලෙසු ගන්ධකුට්ඨං චන්දිත්වා නනු භගවා අයං තුම්භාකං නභාන කාලො ධම්මදෙශනාකාලො අයං හිකඛුනං ඔවාදදාන කාලො අයං සීභසෙය්‍ය සන්තප්පන කාලො අයං මුඛධොවනකාලොති ආදිනා නයෙ නපරිදෙව මානොච අකාසී” යනුවෙන් ඒ බව දක්වා තිබේ. විතණ්ඩවාදීන්ගේ ප්‍රකාශයේ සැටියට නම් ඒ කාලයේ ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේට ද තරමක පිස්සුවක් තිබුණා විය යුතු ය. පින්වත්නි සිංහ සම් පෙරවාගත් ශාඛාලයන් සේ මහෝත්තමයන් වහන්සේලාගේ නම් ආරුඬ කර ගෙන සිටින මේ බුද්ධ පුජා නාසකයන්ට පිස්සු වැටී තිබෙනවාද? ඒ කාලයේ නියම ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේට පිස්සුව තිබුණාද? යන බව නුවණැත්තෝ දනිත්වා.

වරකට මැටිගොඩක් වන වරකට බුදුන් පිළිමය

මේ විතණ්ඩ වාදීහු වරෙක මැටිගොඩක් වූ පිළිමයට ආහාර පිදීම පහත් පිදීම නුවමනාය පිළිමයට කරන පුජාව බුදුන්ට පුජාවක් නොවේයයි පවසති.

තවත් වරකදී විහාරවල පිළිමය ඉදිරියේ පිංපෙට්ටියක් තැබීම බුදුන්ට කරන නිඤ්ඤාවකැයි කියති. මෙහි ඇති පුදුමය නම් මොවුන්ට එකම පිළිමය වරෙකට මැටිගොඩක් වීමත් වරෙකට බුදුන්ට වරෙකක් වීමත් ය. කටට ආ ආ දෙය ම බණකොට කියන මොව්හු තමන්ගේ කීමේ පුච්චාපර විරුද්ධය පවා නො දනිති.

ප්‍රතිපත්ති පුජාව

පිරිනිවන් මඤ්ඤයෙහි හොත්තාවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දිව්‍ය බ්‍රහ්මයන් අනේකාකාර පුජා පවත්වන්නී උන් වහන්සේ ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ අමතා “ආනන්දය, මේ පුජා වලින් තථාගතයන්වහන්සේ පුදන ලද්දේ නොවෙයි. යමෙක්

ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තියෙහි යෙදේ නම් හෙතෙමේ උතුම්වූ පුජාවෙන් තථාගතයන් වහන්සේ පුදන්තේ වේ යයි වදාල සේක. චිත්තණ්ඩවාදීහු මේ වචනය ගෙන බුද්ධපුජාව නම් ආහාරපානාදියෙන් බුදුන් පිදීම නොව ප්‍රතිපත්ති පිදීමයයි කියමින් ජනයා මුළාකරති. පින්වත්නි, කල්පනාකර බලන්න. යමෙක් තමාගේ මවට ආහාරපානාදි යමක් ගෙන ගොස් දුන් විට දරුවාට මව් මෙසේ කියන්නීය. 'දරුව, තුඹ මට කරන සඩග්‍රහය නම් මට යමක් ගෙනැවිත් දීම නොවෙයි. තුඹ ලොකු පොහොසතෙක් වී රටේ හොඳින් කල්ගත කරන්නෙහි නම් එය ම මට කරන්නා වූ උතුම්වූ සංග්‍රහය වන්නේ ය. එබැවින් දරුව තුඹ දියුණුවෙන්ට වැයම් කරන්න.' මවගේ මේ අවවාදය ඇසූ දරුවා ඉන්පසු මව ගේ වචනය කරමිසි කියා මව ගැන කිසිත් නොසලකා තමාගේ වැඩම හොඳින් කරන්නට උවහොත් ඔහු තමාගේ වැඩ ම කරගත් පමණින් මවට සඩග්‍රහ කළේ වේද? නැත. මව් ගැන නොසලකා තමාගේ සැපපහසු පමණක් බලන හෙතෙමේ පරම පවිකාරයෙක් ය. තුන්ලොවට මව් කෙනෙක් වූ තථාගතයන් වහන්සේ පිළිබඳව ද මේ කාරණය මෙසේ මය. උන්වහන්සේ බුද්ධපුජා කිරීම් මාත්‍රයෙන් තෘප්තියට නොපැමිණ තවත් කළයුතු පින් කිරීම සඳහා පිරිනිවන් මඤ්චකයේදී මෙසේ වදාළේ ය.

දරුවාගේ පොහොසතෙකුචීම මවට සඩග්‍රහයක් නොවන්නාක් මෙන් ප්‍රතිපත්තිය බුද්ධපුජාවක් නොවන බව දත යුතු යි. චිත්තණ්ඩවාදීන් පවසන සැටියට ප්‍රතිපත්තිය ම බුද්ධපුජාව වේ නම් දරුවාගේ පොහොසත්චීම මව්පියනට සංග්‍රහය විය යුතු ය. හොඳින් ඉගෙනීම ම ගුරුන්ට කරන සංග්‍රහය විය යුතුය. හොඳින් බෙහෙත් වැළඳීම වෙදහුට කරන සංග්‍රහය විය යුතු ය. අහෝ චිත්තණ්ඩවාදය නිසා කෙළෙහිගුණ සැලකීම නමැති උතුම් ගුණයටත් පහර වදින සැටි.

කණ්ඩ සූත්‍රය

චිත්තණ්ඩවාදීයෙනි! බුද්ධ පුජාව පිළිබඳ අප විසින් පොත පතින් දැක්වූ කරුණු ගැන දැන් යුෂ්මතුන්ලාට කියන්න දෙයක් නැත. දැන් ඉතින් පුරුදු සිරිත පරිදි ඕවා බුදු බණ නො වේය.

පැරණියන් තමාගේ වාසියට ලියා තැබූ කණ්ඩ සූත්‍රය කියා උතුමන්ට නිඤාකොට ධම්මේ දැලිගා සැනසෙන්න.

ධම්ම දැන ඉගෙනීම තබා ත්‍රිපිටක ධම්මට අයත් පොත් සියල්ලෙහි පිටපැත්ත පවා අතගා නැති සමහරු දුරදිග නොබලා කටට එන එන දේ බණකොට කියා පසුව පොතපතෙහි එන බණ පද ඒවාට වෙනස්වී තුබුණාම ඕවා බුදුන් වදළ දේ නො වේය, පැරණියන් තම තමාගේ වාසියට ලියාගත් දේවල්ය කියා ධම්ම අවලංගුකොට තමාට වැරදුණු දේ ස්ථිරකරන්ට තැත් කරති. පූජා පිළිබඳ කරුණක් වූ කල පොතපතෙහි එන කෝකක් උවත් ඕවා පැරණියන්ගේ කණ්ඩ සූත්‍රයයි කීවාම ආගම ධම්ම නොදක්තෝ මේ අත්ත කියන එකම භාමුදුරුවෝයයි මුළා වෙති. එබැවින් මොව්හු කණ්ඩසූත්‍රයයි කියා ධම්ම කිලුටු කිරීම නුගතුන් මුළා කිරීමට විජ්ජාවක් කර ගෙන තිබේ. බුද්ධ පූජා ප්‍රශ්නය ගැන නම් මේ විජ්ජාව හරි නොයයි. ත්‍රිපිටක ධම්ම සධ්‍යායනා කළා වූද අටුවා ටිකා ආදිය කළා වූද මහෝත්තමයෝ මේ විකණ්ඩවාදීන් මෙන් අනුන්ගේ පිහිටෙන් දිවි පැවැත්විය යුතු දීනයෝ නොවූහ. රජපවුල් සිටු පවුල් ආදී උසස් පවුල්වලින් පැවිදි වූද ලාභයෙන් යසසින් අගතැන් පැමිණියා වූද උත්තමයෝ ය. උත්වහන්සේලාට බුද්ධපූජාව කුමටද? දැනුදු හිකුණුන් වහන්සේලාට තමාගේ ප්‍රයෝජනයට නොගෙන යාවකාදීන්ට දීම හෝ එබන්දෙක් නැති විට ඉවතලීම හෝ කරවන බුද්ධ පූජාව කන්ට සූත්‍ර සැදුවාය කියන නුගතුන් මුළා කරන මන්ත්‍රය කොපමණ ජප කළත් එය තරමක් වත් නුවණැති කෙනෙක් නොපිළිගනිති. මෙය විකණ්ඩවාදීන් තමන්ව ම කන්ට සූත්‍රය කරගැනීමට මහෝත්තමයනට නැගූ අභූත වෝදනාවකි. එය මුළු සධ්‍යායනයට ම කළ අපහාසයකි. විකණ්ඩවාදීලාට මෙය සෙල්ලමක් වුවත් මතු ලෙල්ලමක් වන බරපතල පාපයකි.

පුරිසස්සභි ජාතස්ස කුඨාරි ජායතෙ මුඛෙ
යාය ජිඤ්ඤි අත්තානං බාලො දුබ්භාසිතං භණං

උපන්නාවූ සත්‍වයාගේ කටෙහි කෙටේරියක් ද හටගන්නේ අඤාන සත්‍වයා දුෂ්ට වචන කීමෙන් එයින් තමාගේ ආත්මය තමාම සිදගන්නේය, යනු මෙහි අදහසයි,

විහාරවල පිත්පෙට්ටි

සෑම ගොඩනැගිල්ලක ම කළයුතු නවකම් ඇති වේ. ඒවා කිරීමට වසක් පාසා මෙන් ම කවුරු විසින් ම උවක් මුදලක් වියදම් කළයුතු වේ. මේ මුදල වියදම් කිරීමට කෙනෙක් නො මැති විහාරවල ශ්‍රද්ධාවන්තයින්ගෙන් ආධාර ලබා ගැනීම සඳහා පිං පෙට්ටි තබා තිබේ. ඒවාට මුදලක් දමන්නේ ද කලාතුරකින් කෙනෙකි. විහාරවල නවකම් කරවන්නෝ මේ සුලු මුදලින් ඉතා අමාරුවෙන් ඒවා කරවති. ඇතැම්විට වසක් පාසා කළයුතු සුණුගැමි ආදිය මුදල් මඳ බැවින් වෂී කීපයකින් කරන්ට ද සිදු වේ. පිංපෙට්ටි ඉවත ලුවහොත් විහාර කෙසේ රැකෙත්ද? මේවා ගැන කිසිත් නො දන්නාවූ බෝධින්වල වෙසෙන විතණ්ඩ වාදීහු ඒවා පිංපෙට්ටි නොව පව් පෙට්ටියයි දෙවිදත් බණක් කියති. මේවාට බෞද්ධයන් මුළා නොවිය යුතුයි. විහාරාරාම රැකගැනීම බෞද්ධවූ කාගේත් යුතුකමකි. විහාරාරාමයන්හි නව කම් පිණිස ශතයක්මුත් පරිත්‍යාග කිරීම පුණ්‍ය කම්යක් බව කවරුන් දනිති. විහාරවල පිංපෙට්ටි පව්පෙට්ටි වීමට නම් විහාර දියුණුව සඳහා ඒවාට මුදලක් දැමීම පාපයක් විය යුතු යි. එය පාපයක් යයි කීම දෙවිදත් බණකි.

පින්කම් වෙනුවට නාඩගම්

විහාරාරාම දියුණුව සඳහා කරන බණ පින්කම් පිරිත් පින් කම් නවත්වා පිං පෙට්ටි ඉවතලා ඒ වෙනුවට විහාරස්ථානයෙන් පිට තැනක නාඩගම් නටවා මුදල් සපයන්නයයි විතණ්ඩවාදීහු අනුශාසනා කරති. මේක නම් එසේ මෙසේ අනුශාසනයක් නොව නියම දෙවිදත් බණකි. බුදු බණේ සැටියට නම් නාඩගම් නැටවීම කොතන කළත් තහනම් වැඩකි. පව් ගොඩකි. මෙලොව පිරිහීමට ද එය හේතුවකි. සිභාලෝවාද සුත්‍ර වසල සුත්‍රාදිය බලනු.

පුබ්බෙව බො ගාමිනී සත්තා අචීතරාගාබන්ධන බද්ධා අචීත දොසා අචීතමොහා කෙසං නව්ව රඩගමඡේඛධ සමඡ්ඡමඡේඛධ යෙ

ධම්මා රජනීයා දොසනීයා මොහනීයා තෙ උපසංහරති. භීයොහා සරාගාය සදොසාය සමොහාය සො අත්තනා මනෙතො පමනෙතො පරෙ මදෙතො පමාදෙතො කායසස හෙද පරමමරණො පහාසො නාමතිරයො තත්ථ උපපජ්ජති.

මේ බුදුරජාණන්වහන්සේ නාඩගම්වල විපාකය වදළ සැටිය. ගාමිණීය, මේ සත්වයෝ පළමුවද රාග සහිතයෝ ය, බැරකයෙන් බැඳුනෝය, ද්වේෂසහිතයෝය, මෝහ සහිතයෝ ය, තඵවා ඒ සත්වයන් වඩාත් රාගසහිතයන් ද්වේෂසහිතයන් මෝහසහිතයන් කිරීමට රාගද්වේෂ මෝහයන් වැඩෙන දේ පෙන්වන්නේය. ඔහු තමා මත්ව ප්‍රමාදව අනුන් මත්කරවා ප්‍රමාද කරවා මරණින් මතු පහාස නම් තරකයෙහි උපදනේය., යනු මෙහි අදහසයි. පහාස යනු දැන් දෙවිදත් පැසෙන අවිච්චි මහා තරකයෙහි තඵවත් පැසෙන කොටසට කියන නමය. තඵවෝ එහි තටත්තන් සේ පැසෙති. නැටීම පමණක් නොව නැටවීම බැලීම යන සියල්ලක් ම පාප ක්‍රියාවෝය. එබැවින් අප බෞද්ධයන් කවදවත් නාඩගම් තටවත්ටවත් බලන්ටවත් සුදුනම් නො විය යුතුය.

පින්වත්නි, මේ මිථ්‍යාලබ්ධි ගත් විතණ්ඩවාදීන් සැරසෙන්නේ බුද්ධපුජා නවත්වා ධම්මපුජා නවත්වා බණ පින්කම් පිරිත් පින්කම් නවත්වා සැදැහැවතුන්ගේ ධන වියදම්කරවා මිථ්‍යාධම්ම වපුරවා විකදෙනකුට මුත් දෙවිදත් අජාසත් රජුට කළහරිය කරන්ටය, බෞද්ධයෝ මොවුන්ගෙන් ප්‍රවේසම් වෙත්වා.

පන්සල් හා බුදු සසුන

විතණ්ඩවාදීහු ශාසනය නම් ප්‍රතිපත්තියය, විහාර පන්සල් ශාසනය නොවෙතිය, විහාර පන්සල්වලින් ශාසන දියුණුවක් නැතයයිද සෝභාවක් කරති. බුදු සස්න නම් විහාර පන්සල් යයි කියන කෙනෙක් නැති බැවින් මෙය ද මොවුන්ගේ පිස්සුවකි. අනුන්ට බුදුසස්න හඳුන්වන්ට එන මොව්හු ද බුදුසස්න කුමක්දැයි නොදනිති. ශාසනය නම් ප්‍රතිපත්තිය පමණක් නොව පයඝාප්ති ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිවේධ යන තුනය. මොවුන් දක්වන ශාසනයෙහි මැද

මීස දෙකොණ නැත. විහාර පන්සල්වලින් ශාසන දියුණුවක් නැතය යන්නත් ඒ තරම් කුඩා බොරුවක් නොවේ. විහාර පන්සල් නොවුවා නම් අද වනතෙක් බුදුසස්න නො පවතින බව ළමයකුටත් තේරුම් ගත හැකි කරුණකි. විහාර පන්සල් නැත්නම් හික්කුන්වහන්සේලා පයඝීප්ති ශාසනය වූ ධර්මය උගන්වන්නේ ඉගෙනගන්නේ බෝධින්වල ඉස්කෝලවලද? ප්‍රතිපත්ති පුරන්නේ කොහි සිටගෙනද? විහාර පන්සල් නැත්නම් යුෂ්මකුන්ලාට ඔය කරේ තිබෙන සිවුර කරලාගන්ට ලැබේද? විහාර පන්සල් නොමැතිව බුද්ධශාසනය පවත්නා රටක් ලෝකයේ කොතැනකවත් දැනුදු නැත. අතීතයේද නොවූයේ ය. යුෂ්මකුන්ලා මේ එන්නේ පෙර වල්ගය කඩාගත් හිවලෙක් අතික් හිවලුන්ගේ වල්ගා නැති කිරීමට තැත්කළාක් මෙන් තමන්ට විහාර පන්සල් නැති පලියට මිනිසුන් හේදකරවා තිබෙන විහාර පන්සල් ටිකත් නැති කරන්නටය. බෞද්ධයෝ මේවාට මුළා නොවෙත්වා.

ධම් පුජාව

ධම්පුජාව නම් ධම්ම පිළිපැදීමය. බණ කී තැනැත්තාට යමක් පිදීම ධම් පුජාවක් නොවේය, යනුද මොවුන්ගේ එක් මිථ්‍යා තකීයකි. මේ දුප්පත් තකීයේ සැටියට නම් වෙදකුගෙන් වෙදකම ගත්තාම වෙදාදුරුව කරන සංග්‍රහය හොදින් බෙහෙත් වැළඳීම විය යුතුයි. ගුරුන්ට කරන සංග්‍රහය ඉගෙනීමම විය යුතුය. මවිපියනට කරන සංග්‍රහය තමා හොදින් කාබී ජීවත් වීම විය යුතුය. අහෝ කෙළෙහි ගුණ නසන මෝසතකීයේ සැටි. මේ ගැන බුදුන් වදළ සැටි මෙසේ ය.

යසමාහි ධම්මං පුරිසෙ විජ්ඣන්තූ
 ඉඤ්ච නං දෙවතා පූජයෙය්‍ය

යමෙක් යමකුගෙන් ධම්ම දැනගත්තේ නම් ඔහු දෙවියන් ඉඤ්ජා පුදන්නාක් මෙන් පිදිය යුතුය යනු මෙහි තේරුමයි. මෙ බදු දේශනා පිටකත්‍රයේ බොහෝ ය. කෙළෙහිගුණ සැලකීම උතුම් ගුණධම්මයෙකි. එබැවින් බණ කියාදෙන තැනැත්තන්ට තමාට හැකි දෙයක් පිදීම ලෝකයේ ඉතා පුරාණයෙහි සිට පැවත එන චාරිත්‍රයකි.

සුතසෝම රජ්ජුරුවෝ ගාථා සතරක් කී බමුණාට එක එක ගයට දහස බැගින් සාරදහසක් පිදුවේ ය. සුතසෝම රජ්ජුරුවන්ගෙන් බණ ඇසූ පෝරිසාදයා පවා දහම් පඬුරු වශයෙන් පිදීමට දෙයක් තමහට නැති බැවින් වර සතරක් දුන්නේ ය. මෙසේ බෝසතාණන්වහන්සේ දහම් පඬුරු පිදූ බව හා පිළිගත් බව සදහන් වන ජාතක ධර්ම බොහෝ ගණනක් තිබේ. විතණ්ඩවාදීලා දන්නේ බුදුන්ට හා ආනන්ද ස්ථවිරයන්වහන්සේට කළ ධර්මපුජා දෙකක් ගැන පමණමුත් එබඳු පුජා බොහෝ ගණනක් ගැන පොතපතෙහි සදහන් වේ. ඔය දෙක පමණක් සදහන් වන්නේ ඉංග්‍රීසි පිටකත්‍රයේ වෙන්ට ඇත. යුෂ්මකුන්ලාට පාලි නොකේරෙනවා නම් පුජාවලියවත් බලන්න. එවිට බුදුන් රහතුන් කලා ධර්ම පුජාකර තිබෙන සැටි දත හැකි ය.

ධර්ම පුජා කිරීම කුලිය දීමකැයි පවසන්නේත් කුලියේ හා පුජාවේ වෙනස නොදැනීමෙනි. යුෂ්මකුන්ලා බුද්ධ පුජා පිළිමවලට කෑම දීමකැයි වරදවා තේරුම් ගත්තා මෙන්ම ධර්මපුජා පිළි ගන්නා කළේ කුලිය ගැනීම කැයි සිතා ධර්ම පුජා පිළිගත්තා විය හැකිය. එය යුෂ්මකුන්ලාට වැරදීමකි. කුලියේ හා ධර්ම පුජාවේ වෙනස ඉතා මහත් ය. කුලිය නම් ස්වාමියා මෙහෙකරුවාට දෙන මිලයයි. ධර්ම දේශකයන් වහන්සේලා බණ අසන්නන්ගේ මෙහෙකරුවෝ නොවෙති. එබැවින් උන්වහන්සේලාට ස්වාමීන් වහන්සේලා යයි කියති. ධර්ම පුජාව ද දැකින් ගෙන වුත් පුදා ස්වාමීන්වහන්සේගේ පා වදිති. මෙලෙස කුලිය දීමකුත් ලොව තිබේද? පුජාවේ හා කුලියේ වෙනසවත් නොදැන සබයට ආවේ කුමට.

ත්‍රිවිධරත්නයට කරන අපහාසය

ත්‍රිවිධරත්නයට අපහාසක් යුෂ්මකුන්ලා කියන දේවල් නො වෙති. දැනගනු කැමති නම් ඔන්න අසන්න. බුද්ධපුජාවෙන් පලක් නැතය කියා 'අරහ' යන පළමුවන බුදුගුණය මැකීම බුදුන්ට අපහාසයකි. පැරණියන් ලිවි කණ්ඩසූත්‍රය කියා ධර්මයෙහි දැලිගැම ධර්මරත්නයට කරන අපහාසයකි. තමාට සිතෙන සිතෙන දේ බණයයි තැන තැන කීමද ධර්මය කිලටු කිරීමකි.

බුදුන් පිරිනිවීමෙන් පසු කණ්ඩ සූත්‍ර ලියා ගත්තාය කියා පැරණි උතුමන්ට වෝදනා කිරීම සම්බන්ධයෙන් මුල් කණුව ශාරීපුත්‍ර මෞද්ගලයාන ආනන්ද රාහුලාදී මහරහතන් වහන්සේලාගේ නම් උන්වහන්සේලාගේ පයේ දූවිලි පමණවත් නොවටිනවුන්ට ආරූඪ කර ගැනීමෙන් සම්බන්ධයට කරන අපහාසයකි. ත්‍රිවිධ රත්නයට කරන ලොකු අපහාස මේවාද දැන් කරන සම්මාදම් ආදිය දැයි නුවණැත්තෝ දනිතිවා.

බුදු සසුන බැබළේවා!

ස්වර්ණමාලී වූඩා මාණික්‍ය වණිනාව

හා

විනයාලංකාර මාහිමි චරිතය

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 1940

Non-Commercial Distribution

සංඥාපනය

ස්වණීමාලී වෛත්‍ය රාජයා මත පැළඳ වීමට බුරුම බෞද්ධයන් විසින් පිළියෙල කරන ලද වූඩා මාණිකාය වනාහි මහඟු වස්තුවෙකි. මෙබඳු මහඟු පූජා කිරීමට වෛදේශිකයන්ගේ සිත් ඇදෙන තරම් ප්‍රබල වූ සිද්ධස්ථාන ලක්දිව තිබීම සියලු සිංහල බෞද්ධයකුගේ ම ජීතියට කාරණයෙකි. බුරුම වූඩාමාණිකාය පමණ වටනා වස්තුවක් ලංකාවෙහි කිසිම සිද්ධස්ථානයකට වෛදේශික රජකු විසින් පවා මීට පෙර පූජා කළ බවක් ප්‍රකට නැත. මේ මහඟු පූජාවෙන් පෙනී යන්නේ මෙකල ලංකා බෞද්ධයන්ගේ හා බුරුම බෞද්ධයන්ගේ සම්බන්ධය පෙර කිබුණාට වඩා දැන් අතිශයින් වැඩිවී තිබෙන බව යි. අන්‍ය බෞද්ධ රාජධානීන් හා මිත්‍රත්වය ඇති වීම ලංකා බෞද්ධයන්ගේ යහපතට ප්‍රබල හේතුවක් වනු නිසැක ය.

මෙකල බුරුම බෞද්ධයන් විසින් රුවන්මැලි වෛත්‍යරාජයන් වහන්සේට කරන ලද මේ පූජාව - ගරා වැටී තුබූ වෛත්‍ය රාජයන් වහන්සේගේ මෙකල කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණය මෙන් ම ඉතිහාස ගත විය යුතු වැදගත් කාරණයෙකි. මහඟු වස්තුවක් වූ මේ වූඩා මාණිකායේ තතු දැන ගැනීම ලංකා බෞද්ධයන්ගේ ජීතියට හේතු වන බැවින් වූඩා මාණිකාය පිළිබඳ තොරතුරු දැක්වෙන මේ කුඩා පොත ලිවීම ආරම්භ කරන ලදී.

වූඩා මාණිකා ප්‍රවෘත්තිය සමඟ ම ලංකා බෞද්ධයන් හමුවෙහි තැබිය යුතු තවත් කරුණෙක් වෙයි. විශාල ධනස්කන්ධයක් පරිත්‍යාගකොට මේ වූඩා මාණිකාය බුරුම බෞද්ධයන් විසින් පිළියෙල කරන ලද්දේ ඔවුන් තුළ ඉබේ ම හටගත් අදහසක් නිසා නොව අවුරුදු සතළිසෙක පමණ කාලයේ පටන් ලක්දිව වැඩ සිටින

ගරු යු. විනයාලංකාර බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේගේ මෙහෙයීම නිසා ය.

මුත්වහන්සේ නිසා ලෝකශාසනද්වයට සිදුවී තිබෙන තවත් වැඩ මහත් රාශියෙකි. මුත්වහන්සේ වනාහි මෙකල ලෝසසුන් වැඩකරන්නෙමුයි සෝෂා කරන බොහෝ දෙනා මෙන් නොව සෝෂාවක් නැති ව ම වැඩ පමණක් කරන කරවන කෙනකු බැවින් මුත්වහන්සේ ගැන හා මුත්වහන්සේ විසින් සිදු කර තිබෙන වැඩ ගැන ද බොහෝ දෙනා නො දනිති. ඒවා ගැනත් ලංකා බෞද්ධයන් විසින් දැන ගනු සඳහා ඒ බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේගේ සංකෘතිපත ජීවන චරිතය ද මේ ග්‍රන්ථයට ඇතුළත් කරන ලදී.

මේ පොත කියවීම ලංකා බුරුම බෞද්ධයන්ගේ සම්බන්ධය තව තවත් දිවුණු වීමට හා විරකාලයක් පැවැත්මට ද හේතු වෙනවා ඇත. එබැවින් මෙය සෑම සිංහල බෞද්ධයකු විසින් ආදරයෙන් කිය විය යුතු ය.

මීට,

රේරුකානේ වැදවීමල ස්ථවිර.

2483
පෙබරවාරි 20 වෙනි දින දීය.
1940

ශ්‍රී විනයාලංකාර පිරිවෙන,
පොකුණුවිට.

සවණිමාලී වූඩාමාණිකාය වණිනාව

හා

විනයාලධකාර මහා ස්වාමී වර්තය

නමොතස්ස හගචනො අරහතො සමමා
සම්බුද්ධස්ස

අමර මනුජ පාලිං ජප්පදලී අමඤ්ඤං
නිකර කුසුම සාලිං විතතියාකඛ්ඨ මානං
රුචිර දුමිච සාලං සත්ථු ධාතුභි භාරිං
පචර රතත මාලිං දූප රාජං නමෙ තං

සනරාමර ලෝක ශිවධකර වූ අප භාග්‍යවත් අතීත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ පරිනිව්‍යාණයෙන් තුන්සිය දෙවැනි වෘෂියෙහි ලක්දිව රජ පැමිණි දුටුගැමුණු මහරජතුමා විසින් කෝටි දහසක් පමණ ධන වියදමින් අනුරාධපුර නගරයට දක්ෂිණ දිශාභාගයෙහි වූ මහමෙවුනා උයනෙහි මේ මහා හදුකල්පයෙහි බුදු වූ කකුසද, කෝණාගමන, කාශ්‍යප, ගෞතම යන සිවු බුදු වරයන් වහන්සේ පැමිණ පරිභෝග කොට වදලා වූ පරිශුද්ධ භූමිභාගයෙහි ද්‍රෝණයක් පමණ සඵඤ ශාරීරික ධාතුන් වහන්සේ තිදන්කොට කරවන ලද්ද වූ ලක්දිවට පමණක් නො ව මුළු ලොවට මුදුන් මල්කඩක් බඳු වූ සවණිමාලී වෛතාසරාජයන් වහන්සේ විනාහි ඒ ඒ කාලවලදී ලක්දිව රජ පැමිණි සිංහලීය නරවරයන් විසින් නැවත නැවත ප්‍රතිසංස්කරණය කරමින් ආරක්ෂා කරන ලදහ. සිංහල නරවරයන්ගේ ජයභූමියක් වූ ඒ අනුරාධපුර නගරය පසු කාලයකදී ලෝක ධර්මය වූ පරිදි නටබුන් විය. නගරය පමණක් නොව මුළු පළාත ම ජනසාගෙන් හිස්ව වල්වැවී වන මෘගයන්ගේ වාසස්ථානයක් විය. මේ කාලයේ

දී මනුෂ්‍යයන් ගේ නො පැමිණීම නිසා වෛත්‍ය රාජයා මත ගස් වැවෙතට විය. ගස් වැවීමෙන් මදිත් මද බිඳ වැටුණා වූ වෛත්‍ය රාජයන් වහන්සේ වන මැද පිහිටි පච්ඡිකයක් මෙන් දැක්විය වූහ. මෙසේ පවත්නා කල්හි **තාරත්ථිට සුමනසාර** තෙරුන් වහන්සේ එහි පැමිණ මහ වනය මැද පිහිටි වෛත්‍ය රාජයා හෙළිකරවන්නට පටන් ගත්හ. ක්‍රිස්තු වර්ෂ **1884** පමණේදී උන්වහන්සේ විසින් වෛත්‍යය බඳ වන්නට පටන් ගන්නා ලදී. පටන් ගත් නමුත් උන්වහන්සේට එය අවසන් කරන්නට නුපුළුවන් විය. උන්වහන්සේ විසින් වර්ෂ **1884** බොහෝ ගණනක් මුලුල්ලේ මහෝත්සාහයෙන් බැඳවූ ඒ බැමීම ද දුච්ච වූයෙන් **1912** දී බිඳ වැටුණේ ය.

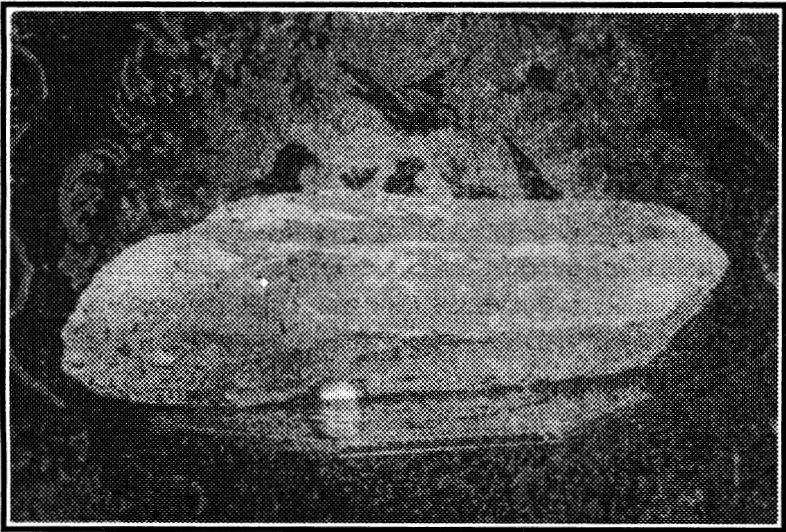
ඉන්පසු ඒ වර්ෂයේ **ඇවර්වත්තේ කුමාරසිංහ රත්සිරි තෙල් පෙරේරා** වෙදරාලභාමීගේ ප්‍රධානත්වයෙන් **රුවන්වැලි වෛත්‍යවර්ධන සමිතිය** නමින් සමාගමක් පිහිටුවා වෛත්‍යය බඳවන්නට පටන් ගන්නා ලදී.

දකෂ ඉංජිනේරු මහතුන්ගේ උපදේශ පරිදි ශක්තිමත් ලෙස වෛත්‍යරාජයා බඳවන්නට පටන්ගත් සමිතියේ මහතුන්ගේ අවංක භාවයේ ද වීර්යයේ ද ප්‍රතිඵල වශයෙන් බැඳීම අවසන් වන්නට ළංවූ කල්හි එය මත පැළඳවීමට ටොන් සයක් පමණ බරැති අඩි සුවිස්සක් උස් වූ ලෝහමය **කොතක්** ද කරවිය හැකි විය.

ලක්‍ෂ බොහෝ ගණනෙක වියදමින් කළ යුතු වූ වෛත්‍ය කම්මාන්තය අවසානයට ම ළං කළා වූ ඒ මහතුන්ට වෛත්‍ය රාජයන් වහන්සේ මස්තකයෙහි පැළඳවිය යුතු **වූඩාමාණිකාය** සම්බන්ධයෙන් දුෂ්කර තත්ත්වයකට මුහුණ පාන්නට සිදු විය. ඔවුහු පුවත් පත් වල දැන්වීම් පළකරවීම් ආදී නොයෙක් ක්‍රමවලින් වූඩාමාණිකායක් වර්ෂ ගණනක් මුළුල්ලේ සෙවූ නමුත් කොතැනෙකින්වත් එයට සැහෙන පළිභූවක් නො ලැබුණෙන් අන්තිමේදී **කොළඹ දෙමටගොඩ මහා මකුටාරාමාධිපති ගරු යූ. විතසාලංකාර** බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේගේ උපකාරය සෙවූහ. බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේ මේ කාලයේ **අභිනව දළද මාලිගය** කරවමින් **මහනුවර** වැඩ සිටියහ. රුවන්වැලි වෛත්‍යවර්ධන සමිතියේ නිලධාරී පිරිසක් උන්වහන්සේ වෙත

ගොස් වෛත්‍යරාජයන් වහන්සේ පිළිබඳ අවසාන කෘත්‍යය සඳහා මුහුණ පාන්නට සිදු වී තිබෙන දුෂ්කරතාවය උන්වහන්සේට දන්වා බුරුමයෙන් වත් වූඩාමාණිකායක් සොයන්නට උත්සාහ කරන ලෙස ආරාධනා කළහ.

බෞද්ධ මහජනයා විසින් මහා ධන සම්භාරයක් වියදම් කොට දීඝි කාලයක් පරිශ්‍රම දරා කරවාගෙන ආ වෛත්‍ය කමාන්තය අවසන් වන්නට යන මේ මොහොතෙහි මුහුණ පාන්නට සිදු වී තිබෙන වූඩාමාණිකාය පිළිබඳ දුෂ්කරතාවය පහකරලීමේ වටිනාකම

(කපන්නට පෙර පළිඟුව)

දත් බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේ තමන් වහන්සේ විසින් කරවමින් සිටින දළඳ මාලිගා කමාන්තය ද රුවන් මැලි සෑය බැඳවීමට දෙ වැනි නො වන තරමේ බරපතල දෙයක් වුව ද එය අන්‍යතර බුරුම තෙරුන් වහන්සේ නමකට භාර කොට 1933 මැයි මස 17 වැනි දින කොළඹ වරායෙන් නැව් නැග වූඩාමාණිකායක් සොයනු සඳහා රැන්ගුන් නුවරට වැඩි සේක. උන්වහන්සේ රැන්ගුන් නුවර දින කීපයක් නැවතී සම්මුඛ වන මහතෙරුන් වහන්සේලාගෙන්

Non-Commercial Distribution

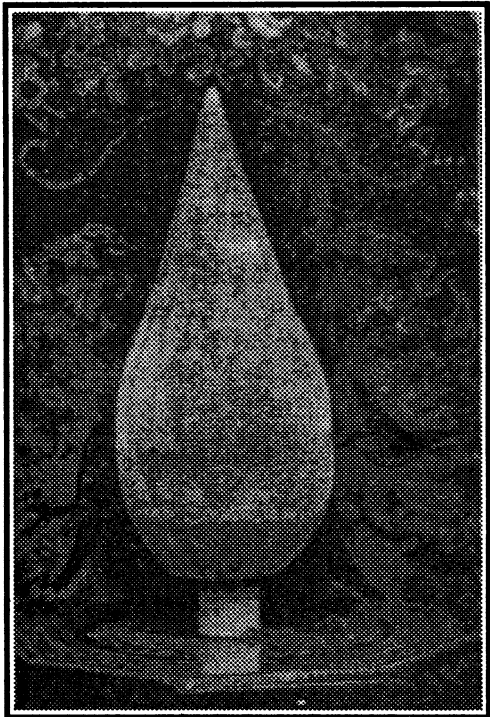
හා රට කොට ගැන දන්නා මහතුන්ගෙන් ද වූඩාමාණිකායට ප්‍රමාණවන පළිභූවක් ගැන විමසූ නමුත් එයින් පලක් නො වී ය. ඉන්පසු උන්වහන්සේ අමරපුරය නම් වූ උඩබුරුමයෙහි මැණික් ගැන ප්‍රසිද්ධියක් උසුළන මෝගොක් නගරයට වැඩියහ. ඒ නගරය වනාහි මැණික් ආකර හිමියන්ගේ ද, මැණික් වෙළෙඳුන්ගේ ද, මැණික් කමාන්තය කරන ශිල්පීන්ගේ ද වාසස්ථානයෙකි. නායක හිමියන් වහන්සේ එහි වෙසෙන මැණික් වෙළෙඳුන්ට හා මැණික් ආකර හිමියන්ට තමන් වහන්සේ පැමිණි කාරණය දැන්වූ හ. වෙළෙඳුන් හා ආකර හිමියෝ ලංකාවෙන් පැමිණි නායක මාහිමියන් වහන්සේ ගේ කීම ගැන මහත් සැලකිල්ලක් දක්වා වුවමනා කරන පළිභූවේ ගණන් මිනුම් ගෙන එකෙක් ලැබී තුබුණ පළිභූ ඉතා මිනෑකමින් පරීක්ෂා කළහ. යු. ටො, දෝනන්ටේ, ඡන්ධීදස්, යු. මට්, යන සතරදෙනකුට අයිති ව තුබූ පළිභූවෙක් වූඩාමාණිකායට ප්‍රමාණ වී ය. වූඩාමාණිකාය සඳහා ඒ පළිභූව නායක මාහිමියන් වහන්සේට ඔවුහු පරිත්‍යාග කළහ. එහි වටිනාකම රූපියල් සය දහසෙකි. මෝගොක් ආකර වලින් ලැබුණු පළිභූව ලඩකා පළිභූවට වඩා බෙහෙවින් ආලෝකවත් ය. එබැවින් එහි වටිනාකම ද අධික ය. බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේ 1938 අගෝස්තු මාසයේදී ඒ පළිභූව ලක්දිවට ගෙනවුත් වෛත්‍යවධීන සමිතියේ මහතුන්ට දැක්වූයෙන් දුර්ලභ වස්තුවක් වූ එය දඹිනයෙන් ඒ මහත්මෝ අතිශයින් ප්‍රීති වූහ. පළිභූව දඹිනයට පැමිණියා වූ බොහෝ ජනයෝ ද දුර්ලභ වස්තුව සපයාගෙන ඊම ගැන බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේට අනේකාකාරයෙන් ස්තූති කරමින් ප්‍රීති වූහ.

ඉක්බිති වෛත්‍යවර්ධන සමිතියේ මහත්මෝ ආකරයෙන් ගොඩගත් පරිදි ම ගෙන ආවා වූ ඒ පළිභූව කැප්පවීමට ශිල්පියකු සෙවූහ. කුඩා මැණික් මිස විශාල ගල් කැපිය හැකි යන්ත්‍රෝපකරණ සහිත කමාන්තශාලා ලංකාවේ නොමැති බැවින් එය කැපිය හැකි කෙනෙක් සොයා ගත නො හැකි විය. එයින් දෙවැනි දුෂ්කර ප්‍රශ්නයකට ද ඒ මහතුන්ට මුහුණ පාන්නට සිදු විය. ඒ ප්‍රශ්නය විසඳා ගැනීමට ද ඔවුහු පළිභූව සැපයූ බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේගේ උපකාරය ම සෙවූ හ. බුරුම බෞද්ධයන් වෙනුවෙන් එය කපවා පරිත්‍යාග කරනහොත් පිළිගැනීමට සමිතිය සතුටු බව

බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේට දන්වා වූඩාමාණිකාය සැපයීමේ සම්පූර්ණ භාරය උන්වහන්සේට ම පැවරුවහ. උන්වහන්සේ ඒ ආරාධනාව සතුටින් පිළිගෙන සමිතිය මගින් පිළියෙල කරන ලද වූඩාමාණිකායේ සැලැස්ම හා පළිභූව රැගෙන සමුද්‍රය තරණය කොට මෝගොක් නුවරට ම ගොස් වූඩා මාණිකාය කැපීම සඳහා පළිභූව ශිල්පීන් අතට පැමිණ වූහ.

බලාපොරොත්තු සුන්වීමක්.

වූඩාමාණිකායේ සැලැස්ම පරිදි පළිභූව කපා ගෙන ගිය නමුත් එක් පසෙකින් පාඩුවක් සිටිය බැවින් එය නො ගත හැකි විය. එයින් බලාපොරොත්තු සුන් විය. මාස ගණනක් මුළුල්ලෙහි රටින් රට ඇවිදීමින් කරන ලද ව්‍යායාමය නිෂ්ඵල විය. කොතෙක් දුෂ්කරතා පැමිණියත් කරන්නට පටන් ගත් දෙය මුදුන් පත් වන තෙක් නො නවත්වන ස්වභාවය වූ චීර-භාවය උත්පත්තියෙන් ම පිහිටි මහාසුරුෂයකු වූ බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේ එපමණෙකින් නොපසු

වූඩාමාණිකායේ සැලැස්ම

බැස නැවතත් පළිභූවක් සොයන්නට වන්න. රුවන්මැලි වෙතා කමාන්තය මෙබඳු වූඩා මාණිකායෙකින් ම නිම විය යුතු නිසාදෝ

වසා මැණික් ඇල්ලූ අඩියෙක වුඩාමාණිකාය සවිකොට මුදුනෙහි ස්වර්ණමය ධාතු කරඬුවක් පිහිටුවා මැණික් සැරසූ ස්වණ්මය කෝෂයෙකින් මුදුන වසා සතර දිශාවට මැණික් වැල් සතරක් එල්ලා තවමාසයෙකින් වුඩාමාණිකාය කම්පාන්තය නිමවන ලදී. වුඩා මාණිකාය පිහිටුවූ අඩියේ උස අඟල් 13 කි. බර රාත්තල් 156 කි. එය වසා පෙරවීමට රත්රන් රාත්තල් දොළොසක් ගන්නා ලදී. එහි ඉතිරි රාත්තල් 144 රිදී ය. මේ සඳහා ලැබුණු මැණික් ගල් සත් දහස් සයසිය අසූ සතරෙකි. ඒවා අතර රුපියල් පසළොස් දහසක් පමණ වටිනා ලෝහිතඬක මාණිකායෙක් ද වී ය. තවත් රුපියල් සියය, දෙසියය, තුන්සියය, සාරසියය, පන්සියය බැගින් වටිනා මැණික් ද ඒ අතර බොහෝ ගණනක් විය. ඒ මාණිකාය සමූහයෙහි රුපියල් පසක් නො වටනා එක ම ගලකුදු නැති බව මාණිකාය ශිල්පීහු කීහ. ඒ සියල්ල ම වුඩාමාණිකායට ඇල්ලිය නොහැකි බැවින් එයින් තෝරාගත් වඩා වඩා වටනාකම ඇති මැණික් සාරදහස් තුන්සිය පණසෙකින් වුඩාමාණිකාය අලංකාර කරන ලදී. ගන්නා ලද මැණික් අතර ඉතා ම බාල ගල ද රුපියල් 25 ක් වටිනා බව කියති. ඒ මැණික් වලින් පසළොස් දහසක් අගනා ලෝහිතඬක මාණිකාය සහිත අගනා ගල් එක් දහස් එක් සිය සිවුසාළිසෙකින් වුඩාමාණිකායේ මුදුන සරසා තිබේ. මැණික් තුන් දහස් දෙසිය සයෙකින් ඉන් යට කොටස සරසා තිබේ. අඩිය සහිත සම්පූර්ණ වුඩාමාණිකායේ උස අඟල් 31 කි. මෙයට ගන්නා ලද මාණිකායන් ඒ ඒ සැදැහැවතුන් විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද ඒවා ම වූ බැවින් එහි වටිනා කම නිශ්චය කළ නොහේ. එය සමහරු ලක්ෂයක් අගනේ ය යි ද, සමහරු දෙලක්ෂයක් අගනේ යයි ද, සමහරු ඊට ද වඩා අගනේ යයිද කියති.

ධාතු වැඩිමේ ආශ්වයා් සිද්ධිය.

වුඩා මාණිකාය මුදුනෙහි පිහිටුවන ස්වර්ණමය කරඬුවෙහි වඩා හිඳුවනු සඳහා බුරුම නායක මාහිමියන් විසින් ඒ ඒ තැනින් සපයා ගත් ධාතූන් වහන්සේලා නව නමක් වීදුරු කුප්පියෙක තැන්පත් කර ගෙන තුබුණෝ ය. වුඩා මාණිකාය මුදුනෙහි ධාතු කරඬුව සවිකරන්නට බලාපොරොත්තු වූ දිනයෙහි නායක

වූඩා මාණික්‍යය මුදුනෙහි පිහිටුවා තිබෙන ධාතු කරඬුව

මාහිමියන් වහන්සේ ධාතුන් වහන්සේලා වැඩ සිටින කුප්පිය වැඩකරන තැනට ගෙන ගිය නමුත් කරඬුව සවිකිරීම එදින අවසන් කරන්නට නුපුළුවන් වූයෙන් ධාතුන් වහන්සේලා වැඩ සිටින කුප්පිය එහි ම සුදුසු තැනෙක තබා වැඩියහ. පසුදින උන්වහන්සේ එහි වැඩ කරඬුවෙහි තැන්පත් කරනු පිණිස ධාතුන් වහන්සේලා ගන්නට බැලූ කල්හි කුප්පිය පුරා ධාතුන්-වහන්සේලා වැඩ සිටින බව දුටහ. ඒ කාරණයෙන් එහි උන් සැම දෙන ම පුදුම වූහ. ඒ ආශ්චය්‍යීය දැක සැම දෙනම ප්‍රීතියෙන් පිනා ගියහ. ඉක්බිති කුප්පියෙහි වැඩහුන් ධාතුන් වහන්සේලා

ඉන් පිටතට වැඩමවා ගැණ බැලූ කල්හි ධාතුන් වහන්සේලා අනුආට නමක් දක්නා ලදහ. ඉක්බිති බුද්ධාලම්බන ප්‍රීතියෙන් පින පිනා එහි වූවන් සාධුනාද පවත්වත්දී නායක මාහිමියන් වහන්සේ වූඩා මාණික්‍යය මුදුනෙහි වූ කරඬුවෙහි ඒ ධාතුන් වහන්සේලා අනු ආට නම වඩා හිඳවූ හ.

ඉක්බිති වූඩා මාණික්‍යය ලක්දිවට පමුණුවනු සඳහා මෝගොක් නුවර සිට විශේෂ දුම්රියෙකින් මහත් වූ උත්සවශ්‍රීයෙන් බුරුමයේ වකීමාන අගනුවර වූ රැන්ගුන් නගරයට පමුණුවනු ලැබීය. රැන්ගුන් නුවරට ගෙන යන වූඩා මාණික්‍යය දඹිනය සඳහා දුම්රිය නවත්වන සැම ස්ථානයෙක ම දහස් ගණන් ජනයා රැස් ව උත්හ. රැන්ගුන් නුවරදී එය ශ්වේද ගොත් වෛත්‍යයේ භාරකාර මහත්මෝ දුම්රිය ස්ථානයට පැමිණ අන්‍යාදරයෙන් මහත් වූ උත්සවයෙන් පිළිගත්තෝ ය. ඒ පිළිගැනීමේ උත්සවයට සහභාගි වනු සඳහා රැන්ගුන් නුවර නායක තෙරුන් වහන්සේලා ඇතුළු බොහෝ හික්කුන් වහන්සේලා ගෙන් ද, රජයේ ඇමතිවරුන් ගෙන් හා උසස් නිලධාරීන්ගෙන් ද නොයෙක් සමිති වෙනුවෙන් පැමිණ සිටි නියෝජිතයන් ගෙන් ද ජන ප්‍රධානයන්ගෙන් හා

මහදනිසුරන් ගෙන් ද, යුක්ත වූ ලක්ෂයකට අධික ජනකායෙක් පැමිණියෝ ය.

දුම්රිය පළේ සිට විශේෂයෙන් පිළියෙල කරන ලද රථයක තබා වූඩාමාණිකාය ලක්ෂයක් පමණ ජනයාගෙන් යුක්ත වූ මහ පෙරහරෙකින් රැන්ගුන් නුවර ශ්වේදගොත් වෛත්‍යස්ථානයට පමුණුවා එහි දී මහජනයාට ප්‍රදේශනය කරන ලද්දේ ය. මේ උත්තම වස්තුව ලක්දිවට පැමිණ විය යුතු කාලය පැමිණෙන තුරු ශ්වේදගොත් වෛත්‍යරාජයාගේ භාරකාර මහතුන් විසින් වෛත්‍යරාජයා සම්පයෙහි වූ විශේෂ මන්දිරයෙක තැන්පත් කොට ආරක්ෂා කර සුදුසු කාලය පැමිණි කල්හි ලක්දිවට යැවීම පිණිස බුරුමයේ ආණ්ඩුකාර තුමාට භාර කිරීමට ද එතුමා විසින් එය රාජකීය භාණ්ඩයක් වශයෙන් ලඩකා ආණ්ඩුකාරතුමා වෙත එවීමට ද ලඩකා ආණ්ඩුකාරතුමා විසින් මහ ඇමති තුමාගේ මාගීයෙන් රුවන්මැලි වෛත්‍යරාජයා මත පැළඳවීම සඳහා වෛත්‍ය වර්ධන සමිතියට භාර කිරීමට ද නියම කර ගන්නා ලදී.

මෙසේ ආශ්වයඹී ලෙස ලැබී සැපයුණ, මේ අනඹී වස්තුව වෛත්‍යවධීන සමිතිය පිළිගෙන පැළඳවීමෙන් පසු වෛත්‍යරාජයන් වහන්සේ පමණක් නොව මුළු ලංකාව ම උත්සව ශ්‍රීයෙන් විරාජමාන වෙනවා ඇත.

**ස්වණ්මාලී මහා වෛත්‍යයන් වහන්සේට
වන්දනා කරන ගාථාව**

සම්බුද්ධ රාජ වරදෙන සමුඛිභවා නං
ධාතුනමායතනභුත සුපුජනී යං
ලඩකඩගනා සිරසි මොලි සිරිං වහන්තං
සොවණ්ණමාලී වරපුප මහං නමෙතං

(පසුව වෛත්‍ය වර්ධන සමිතිය විසින් වූඩාමාණිකාය පැළඳවීමේ භාග්‍යය ද විනයාලංකාර නාහිමියන්ට ම ලබා දුන් බව රේරුකානේ නාහිමියෝ “ශ්වේජිත් නිකාය” නම් කෘතියේ ලියුහ. බලන්න - 117 පිට.)

සු. විනයාලචිකාර බුරුම නායක
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ චරිතය

බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේ.

ලක්ෂ බොහෝ ගණනක් ධනය විසඳා රුවන්මැලි වෛත්‍ය
රාජයා බැඳවූ ලංකා බෞද්ධයන්ට අවසානයෙහි දුෂ්කර කායභීයක්ව
Non-Commercial Distribution

පැවති වුඩාමාණිකායක් සැපයීමේ භාරය සතුවින් පිළිගෙන බලාපොරොත්තු වුවාට ද වඩා සිය වාරයෙන් යහපත් වන පරිදි පිරිවර මාණිකා සාරදහස් තුන්සිය පනසෙකින් හා අනුආට නමක් සඵඳ දාතූන් වහන්සේලා වැඩ සිටින දාතූ කරඬුවෙකින් ද ස්වණීමය ආධාරකයෙකින් ද යුක්ත කොට සපයා ලංකා බුද්ධ ශාසනයට අගනා සේවයක් කලා වූ යූ. විතයාලංකාර බුරුම තායක මාහිමියන් වහන්සේ වනාහි තවත් ලෝසසුන් වැඩ රාශියක් සිදු කලා වූ මහා වීරවරයෙකි. එබැවින් උන් වහන්සේ ගැන දැන ගැනීම සඳහා උන්වහන්සේගේ සංක්ෂිප්ත ජීවන වර්තය දක්වනු ලැබේ.

ජන්මභූමිය

උන්වහන්සේගේ ජන්මභූමිය වූ බුරුම දේශය වනාහි ජීවමාන සඵඳයන් වහන්සේ අතින් ම ලක් කේශ දාතූන් වහන්සේලා නිදන් කොට කරවන ලදැයි ප්‍රකට ස්වණීමය පඵතයක් සේ රැන්ගුන් නගරයට හා ඒ අවට සිය ගණනක් නගර ග්‍රාමවලට ද රැ දවල් දෙකි පෙනෙන්නා වූ කුඩා වෛතා හා ප්‍රතිමා ගෘහ සිය ගණනක් පිරිවර කොට ඇත්තා වූ, සැමතැන ම රනින් වසා තිබෙන්නා වූ, ශෙට්දගොන් නමැති මහා වෛතා රාජයාගෙන් හා ඒ ඒ නගරග්‍රාමයන්හි පිහිටියා වූ පුරාණ වූ ද නවීන වූ ද සිය ගණන් ස්වණීලිප්ත වෛතායන් ගෙන් ද, සියක් රියන් - දෙසිය රියන් පමණ විශාල බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේලාගෙන් ද, දහස් ගණන් ප්‍රතිමා ගෘහයන් ගෙන් ද, සිය ගණන් හික්කුන් වහන්සේලා වෙසෙන දෙමහල් තුන්මහල් සංඝාවාසයන් ගෙන් යුත් සිය ගණන් මහා සංඝාරාමයන් ගෙන් ද, රත්නත්‍රය සරණ පරායන ජනයන් ඇති සිය ගණන් නගරග්‍රාමයන් ගෙන් ද, අතිමනෝඳ වූයේ ය. ශීලය ජීවිතයට ද වඩා උතුම් කොට රක්ෂා කරමින් කවුක දුක් තණපතක් පමණටවත් ගණන් නොගෙන ජනයාගෙන් ඇත් ව අරණා සෙනසුන් වලට වැද මහණ දම් පුරන දහස් ගණන් යෝගාවචර හික්කුන් වහන්සේලා ගෙන් ද, ත්‍රිපිටක ධම්යෙහි හා නොයෙක් ශාස්ත්‍රයන්හි පරකෙරට පැමිණි මහා ස්ථවිරවරුන් ගෙන් ද, ලක්ෂ සංඛ්‍යාත ධනය නොමසුරුව බුදු සස්නට පරිත්‍යාග කරන මහා ධනවතුන් ගෙන්

ද, දිනපතා දස නම, විසි නම, පනස් නම, සියක් නම බැගින් හික්කුන් වහන්සේලාට දන් දෙන සැදැහැවත් උපාසකෝපාසිකාවන් ගෙන් ද යුක්ත ය. මැණික් ආකර රන් ආකර රිදී ආකර යකඩ ආකර තෙල් ආකර වලින් හා එක් යළෙකදී ම මුළු රටට ම වම් ගණනකට සෑහෙන ධාන්‍ය පැසෙන සාරවත් කෙත් වලින් ද නොයෙක් දේ වැඩෙන සාරවත් බිම් වලින් ද සමෘද්ධ ය.

උත්පත්තිය.

අප නායක මාහිමියන් වහන්සේ ඒ බුරුම දේශයෙහි මෝල්මේන් නමැති නගරයෙහිදී ශ්‍රද්ධා ශීල ප්‍රාඥාදී ගුණ සම්පත්ති යෙන් හා ධන සම්පත්තියෙන් ද අනුන වූ වෙළෙඳ පවුලෙක ශකවම් 1800 වැන්නෙහි උදුවප් මස පුර පසළොස්වක් පොහෝ දින මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි පළමු කොට මෙලොව එළිය දුටහ.

ප්‍රවුජ්ඣාව

ඒ දරුවා ශුක්ල පක්‍ෂයෙහි වන්ද්‍රයා මෙන් මවුපියන්ගේ හා ඥාතීන්ගේ මනකොඳ පොබයමින් වැඩී ස්වභාවික ශිල්ප ශාස්ත්‍ර යන්හි ද නිපුණත්වයට පැමිණ තරුණ වයසට පැමිණ සිටි කල්හි සෑම පිරිමි දරුවකු ම සසුන් ගත කිරීම නමැති බුරුම ජාතික සිරිත වූ පරිද්දෙන් මවුපියන් විසින් ශකවම් 1817 වැන්නෙහි වෙසක් පුරපසළොස්වක් පොහෝ දිනයෙහි ඒ නගරාසන්නයෙහි වූ ටවුන් වසින්ප් නමැති වනවාස විහාරයට පමුණවා යූ. වන්ද්‍රභිදාන මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ සම්පයෙහි මහත් වූ උත්සවශ්‍රීයෙන් පැවිදි කර වන ලද්දේ ය. පැවිදි කර වනු ලැබූ කුල දරුවන් විසින් හැකිතාක් කල් මහණ දම් පුරා ඉන් ඉවත් වීම හෝ උත්සාහය ඇති නම් දිවිහිමියෙන් මහණ දම් පිරිම එරට පවත්නා වාරිත්‍ර ධර්මය යි.

ධම් ශාස්ත්‍රෝද්‍රවහණය

විනයාලකාර සාමනේරයන් වහන්සේ ගේ සුවිනිත භාවය හා ක්‍රියා ශුරභාවයක් දුටු යූ. වන්ද්‍රභිදාන මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ විසින් මේ කුඩා නම අනාගතයෙහි ලෝ සසුන් දෙකට

බොහෝ වැඩ කළ හැකි කෙනෙක් වන්නේ ය යි සිතා විශේෂ උගෙනීමක් ලබා දෙනු පිණිස එවකට සුප්‍රසිද්ධ විද්‍යාස්ථානයක්ව පැවැත්තා වූ **රැන්ගන් නුවර මහා ධම්මදීපිකාරාමයෙහි** වැඩ වෙසෙන කදුරාමාධිපති **සාසනාලංකාර සද්ධම්මාභිවංස සිරිපවර මහාධම්මරාජාධී රාජගුරු මහානායක මාහිමියන්** වහන්සේ වෙත උන්වහන්සේ යවන ලදහ.

ඒ මහා නායක මා හිමියන් වහන්සේ වනාහි බුරුම දේශයෙහි අති ප්‍රසිද්ධ ශික්‍ෂාකාමී මහා ස්ථවිර තුමෙකි. උන් වහන්සේ දිනකට එක් වරක් මිස දෙවරක් ආහාර නො වැළඳුහ. පාත්‍රයෙහි මිස දෙවැනි බඳුනෙක නො වැළඳුහ. දිනපතා පිඩුසිඟා වැඩියහ. මත්ස්‍ය මාංශ නො වැළඳුහ. සියකින් ම හැමදීම ආදී වත් පිළිවෙත් කළහ. ඇතුළු ගමිහි තබා ආරාමයෙහිදී ද බඹයකින් ඔබ නො බැඳුහ. කිසිවකු සමග හිස් කථාවක් කිසිකලෙක නො කළහ. උන් වහන්සේ දක්නට යමකු පැමිණියහොත් ඔහුට ධම්මකථාවක් ම කළහ. එක් දිනෙක පස් වාරයක් රත්නත්‍රය වැන්දහ. උන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යයන් දහසකට අධික වූ නමුත් උන්වහන්සේ දෙවැන්නකු හා එක් ආවාසයක නො වැසුහ. **රැන්ගන් නුවර මහාධම්මදීපිකාරාමය, ඤවුන්ඩුන් නුවර මහා මංගලාරාමය** යන ආරාම දෙකට ම උන්වහන්සේ අධිපති වූ සේක. ඒ ආරාම දෙකෙහි විසූ හික්‍ෂු සාමණේරවරුන්ගේ ගණන **පන්සියයක්** පමණය. උන්වහන්සේ ඒ ආරාම දෙකෙහි ම කලින් කල වාසය කළහ. උන්වහන්සේ පිඩු සිඟා වඩිනුයේ තමා සඳහා ම නොව හික්‍ෂුසංඝයා ද සඳහා ය. මහා ලාභියකු වූ උන්වහන්සේ පිඩුසිඟා වැඩි කලේහි මනුෂ්‍යයෝ උන්වහන්සේට බොහෝ ආහාරපාන පිරිනැමූහ. එයින් ම උන්වහන්සේ වෙසෙන ආරාමයෙහි දෙසියයක් පමණ හික්‍ෂුහු යැපුණාහු ය. උන්වහන්සේට ලැබෙන ආහාර පාන දිනපතා විහාරයට පමුණුවා දීම පිණිස නගර වැසියන් විසින් කරත්ත හා කත්කාරයෝ ද යොදනු ලැබූහ. පිඩු සිඟා වැඩි කලේහි උන්වහන්සේට ආහාර පාන පමණක් නොව චීවරාදී පරිෂ්කාර ද පිරිනමනු ලැබීය. ඒ සියල්ල රැස් කර තබවා වරින් වර සංඝයාට බෙද දීම එතුමන්ගේ සිරිත විය. උන්වහන්සේ පරිභෝග කෙළේ තුන් සිවුර පමණකි. නින්ද අඩු කොට මහණ දම් පිරීම නිසාදෝ, පෙර

කළ පාපයෙකින් දෝ අවසාන කාලයේදී උන්වහන්සේගේ නේත්‍රයෝ අඳුරු වූහ. එකල්හිදු උන්වහන්සේ කප්පිය කාරකයන්ගේ උපකාරයෙන් නො නවත්වා ම පිටු සිඟා වැඩි සේක. උන්වහන්සේගේ මූලනාමය යු. සාසන යනුයි. 'සාසනාලංකාර සද්ධම්මාභිවංස සිරිපවර මහාධම්මරාජාධි රාජගුරු' නාමය උන්වහන්සේට අන්තිමට රජ කළ බුරුම රජතුමා විසින් පිරිනැමූ ගරු නාමයෙකි.

උන්වහන්සේගේ ආරාමයන්හි ප්‍රතිපත්තිකාමී සැබෑ හික්කුන්ට මිස හිස් පුද්ගලයන්ට වාසය කිරීමට අවකාශයෙක් නොවීය. ඒවායේ වෙසෙන සැමදෙනා විසින් කාලසටහනට අනුව සියලු වැඩ නො වරදවා කළ යුතු විය. ඒ අනුව ඔවුනොවුන් එක්වී කථා කරමින් හිස්ව කාලය ගත නො කළ යුතු විය. දුෂ්ප්‍රතිපත්ති පිරීමට ද අවකාශ නොවීය. මුදල් පරිහරණය, ගිලන් කමක් නොමැතිව වහන් පයලා ගම් වැදීම, වැසි නැති කල්හි කුඩ ඉසලා ගම් වැදීම, කරත්තවලින් යාම, දුම් බීම, විකාලයෙහි බුලත් දුම්කොළ සැපීම, නීතියෙන් ම තහනම් විය. වරද කළ සැමදෙනාට ම පාලක තෙරුන් වහන්සේලා විසින් දඩුවම් පමුණුවනු ලැබීය. නැවත නැවත වරද කරන්නෝ ආරාමයෙන් තෙරපනු ලැබූහ. ඒවාට උගෙනීමට පැමිණෙන කුසිත හික්කුන් වැඩි කල් නොසිට පලා යාමක් ප්‍රතිපත්තිකාමී කුලපුත්‍රයන් දීඝී කාලයක් ඒ ආරාමයන්හි වාසය කිරීමක් ස්වභාවය විය.

උපසම්පත්තිය

විනයාලංකාර සාමණේරයන් වහන්සේ රැන්ගුන් නුවර මහා ධම්මදීපිකාරාමයෙහි ඒ මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ගේ සික් දිනා ගෙන වාසය කළහ. විසි අවුරුදු වයස පිරුණු කල්හි උපසම්පදව ලැබීමට පුදුසු වූ සකල ගුණාංගයන් ගෙන් සම්පූර්ණව සිටි උන්වහන්සේ සාසනාලංකාර මහානායක මාහිමියන් වහන්සේ උපාධ්‍යාය කොට එක්සිය පනස් නමක් පමණ වූ හික්කු සංඝයා වහන්සේ විසින් මහාධම්මදීපිකාරාම සීමා මාලකයේදී මහත් වූ උත්සවයෙන් උපසම්පදවට පත් කරනු ලැබූහ. උපසම්පද කරනු ලැබීමෙන් පසු ද උන්වහන්සේ ඒ මහා ධම්මදීපිකාරාමයෙහි ම වැඩි

දුරටත් ධම් ශාස්ත්‍රෝද්‍රහණය කරමින් වාසය කරන කල්හි ලක්දිව පෙර විසු පඩිවරයන් විසින් කරන ලද ග්‍රහණයන් දැකීමෙන් හා පොත් පත් වල ලංකාව ගැන දක්වා තිබෙන කරුණු දැකීමෙන් ද, උන්වහන්සේගේ සිත ලංකාව දෙසට නැමුණේ ය.

ලංකාවතරණය.

තමන් තුළ හටගත් ලක්දිවට පැමිණීමේ අදහස ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීමෙන් උන්වහන්සේ ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1901 දී ස්වකීය ආවායඝී-වරයෙකු වූ උ. ජීන නමැති බුරුම මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ සමග රැන්ගන් නුවර සිට කොළඹ බලා යාත්‍රා කරන නැවකින් සමුද්‍රය තරණය කොට ලක්දිවට සම්ප්‍රාප්ත වූහ. උන් වහන්සේ ලක්දිවට පැමිණ සිද්ධස්ථාන වන්දනා කරමින් ඇවිද ඒ වම්සේ වස් වසන කාලය එළඹී කල්හි මිහින්තලා පව්වයේ ගල් ගෙයක වස් වැසුහ. වස් වසා ඒකාසනිකව පිණ්ඩපාතිකව භාවනාවෙහි යෙදෙමින් වස් කාලය අවසන් කළහ. වසෙන් පසු නැවතත් සිද්ධස්ථාන වන්දනා කරමින් ඒ ඒ දිශාවල ඇවිද 1902 දී කොළඹ වත්තෙක වස් වැසුහ. ඉන් පසු ද නැවතත් සිද්ධස්ථාන වන්දනා කරමින් ද, ඒ ඒ තැන්වල භාවනා කරමින් ද, හැසිර 1903 දී මිහින්තලා පව්වයේ ම වස් වැසුහ. 1904 දී උන්වහන්සේට ලක්දිවදී මුණ ගැසුණු යූ. ජයන්ත නමැති බුරුම ජාතික හිඤ්ඤන් වහන්සේ කෙනකු ද සමඟ සියනැ කෝරළයේ දොරනැගොඩ නමැති ග්‍රාමයේ සොහොන් ගුම්පෙක වස් වැසුහ. එහිදී මුත් වහන්සේට සද්ධානිස්ස නමැති දසසිල් උපාසක කෙනෙක් ද එක් විය. වස් අවසානයෙහි උන්වහන්සේ ජයන්ත තෙරුන් වහන්සේ හා උපාසක තුමාද සමඟ නැවතත් වන්දනාවෙහි ඇවිදින්නට වූහ. මුත්වහන්සේට ලංකාවේ සිද්ධස්ථාන වන්දනාවට මෙපමණ දීඝී කාලයක් ගත වූයේ ලංකාව සෑම තන්හි ම පයින් ම ගමන් කළ බැවිනි. ලංකාවේ තිබෙන පෞරාණික සිද්ධස්ථානයන් ගෙන් උන්වහන්සේ නො පැමිණි තැනෙක් නැත. වම් කීපයක් ම ලංකාවේ ඇවිද්දා වූ උන්වහන්සේ මේ වම්සේදී සියරටට පෙරළා වඩනා අදහසින් ශ්‍රී පාදය වන්දනා කොට කොළඹ බලා පයින් ම යූ. ජයන්ත තෙරුන් වහන්සේ හා සද්ධානිස්ස උපාසක තුමා ද සමඟ වඩනාහු හොරණට පැමිණියෝ ය.

Non-Commercial Distribution

කුළුපණ කන්ද.

වඤ්ඤාවෙහි ඇවිදින්නා වූ උන් වහන්සේ විධා සන්සිදුවා ගැනීම පිණිස පන්සල්වලට ගිය කල්හි විදේශක වූ උන්වහන්සේ ගෙන් නොයෙක් ප්‍රශ්න අසා වඩාත් වෙහෙසට පත් කරවන බැවින් උන්වහන්සේ පන්සල්වල නවාතැනට යාම අත්හළහ. බොහෝ සෙයින් නවාතැන් ගත්තේ ගල්ලෙන් ආදී ජනශුන්‍ය ස්ථානවල ය. **ගොරණට පැමිණ ගල්ලෙන් විවාළ කල්හි මිනිස්සු කුළුපණ කන්ද** ගැන උන් වහන්සේට කීහ. කුළුපණට පැමිණි කල්හි එක් මිනිසෙක් කුළුපණ වැරැල්ලගේන කන්දට වැඩමවා ගෙන ගොස් එහි කිබෙන ගල් ගෙය උන්වහන්සේට දැක්වීය. උන්වහන්සේ එහි වැඩියේ එද රාත්‍රිය ගත කිරීම පිණිස ය. එහෙත් ගල්ගෙය වාසය කළ හැකි පරිද්දෙන් නොතිබුණ බැවින් එහි නො විසිය හැකි විය. දීඝි කාලයක් ඇවිදීමට සැරසී සිටි උන්වහන්සේලා වාසයට සුදුසු තැනක් නො ලැබෙන තැන්වලදී ගසෙක එල්ලා එය යට වාසය කළ හැකි වන පරිද්දෙන් සාදවා ගන්නා ලද විශාල කුඩ දෙකක් තිබුණේ ය. එද ද උන්වහන්සේලා කුඩ ගස්වල එල්ලා ඒවා යටට වී වාසය කළහ. මෙය විනයාලංකාර නායක මාහිමියන්ගේ ජය භූමිය විය. වම් කීපයක් මුළුල්ලෙහි ලංකාවේ හැසුරුන නුමුත් මේ ස්ථානයට පැමිණෙන තුරු උන්වහන්සේගේ කීර්තිය නො පතළේ ය. කීර්තිය පැතිරෙන්නට වූයේ මේ කන්දට පැමිණීමේ පටන් ය. එද රාත්‍රිය කුඩ යට වාසය කළා වූ උන්වහන්සේලා පසු දින පිටුසිඟා වැඩියෝ ය. ඒ කාලයේ ඒ පලාතේ මිනිසුන්ට එය ආශ්චර්ය දර්ශනයෙක් වී ය. නුදුටු විරු ජාතියෙක හිඤ්ඤන් දැකීම ද ආශ්චර්යයෙක් වී ය. කුළුපණ කන්දට අමුතු රටෙක හිඤ්ඤන් වහන්සේලා දෙනමක් පැමිණ සිටින්නාහ යන ආරංචිය ගම්වල පැතිරෙන්නට වී ය. එදින උන්වහන්සේලා දක්නට මිනිස්සු එහි ගියෝ ය. ගොස් උන්වහන්සේලාට බොහෝ සැලකිලි දැක් වූහ. විනයාලංකාර නායක මාහිමියන් වහන්සේ ඒ මිනිසුන්ට ධම්මදේශනා කළහ. මනුෂ්‍යයෝ උන්වහන්සේ කෙරෙහි බොහෝ ප්‍රසන්න වූහ. මිනිසුන්ගේ බලවත් සැලකීමක් ඇති නිසාද, වඤ්ඤාවේ කලක් ඇවිද බොහෝ වෙහෙසී සිටි නිසා ද, උන් වහන්සේ දින කීපයක් එහි නැවතී විධා සංසිදුවා ගෙන යන්නට ඉටා ගත්හ. උන්වහන්සේලාගේ පැමිණීමේ ආරංචිය ද ඒ සමග ම උන්වහන්සේලාගේ කීර්ති ශෝභය ද දිනෙන්

දින වේගයෙන් පැතිරෙන්නට විය. දිනෙන් දින ම කුළුපණ කන්දට එන මිනිසුන්ගේ සංඛ්‍යාව අධික වී ය. උන්වහන්සේලා කෙරෙහි අතිශයින් ප්‍රසන්න වූ මනුෂ්‍යයෝ හැකිතාක් කල් නවත්වාගෙන උන්වහන්සේලාට සත්කාර කොට පින් ලබා ගන්නා අටියෙන් උන්වහන්සේලාගේ වාසය පිණිස කුටි දෙකක් තැනූහ. මිනිසුන්ගේ බලවත් ඉල්ලීම නිසා උන්වහන්සේ තවත් ටික කලක් එහි ම වාසය කරන්නට ඉටු ගත්හ. උන්වහන්සේ දිනපතා පැමිණෙන විශාල පිරිසට ආස්වාෂ්ටමක ශීලය සමාදන් කරවූහ. පොහෝ දිනයන්හි පැමිණෙන පිරිසට ද නවාංග උපෝසථ සීලය සමාදන් කර වූහ. මේ පළාතේ මනුෂ්‍යයෝ ඉන් පෙර ඒ ශීලයන් ගැන අසා නො සිටියහ. එයින් වඩාත් උන්වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදුණා වූ ඔවුහු කන්දෙහි එක් ප්‍රදේශයක් වහා සමකලා කොට කඩිමුඩියේ මහා ධම්මාලාවක් ද තැනූහ. සිල් සමාදන් වන පිරිස ද දිනෙන් දින ම අධික වූහ. පොහෝ දිනයන්හි කැලණි විහාරයට මෙන් කුළුපණ කන්ද දෙසට සේනාව ගලා එන්නට විය. සමහර පෝය වලදී දහසක් පමණ මනුෂ්‍යයෝ සිල් සමාදන් වූහ. පොහෝ දිනයන්හි කුළුපණ කන්දේ බට පඳුරක් නොහැර සිල් සමාදන් ව භාවනා කරන්නෝ වූහ.

නවාංග උපෝසථ සීලවාදය.

බොහෝ ලාංකික හික්ෂුහු නවාංග ශීලයෙක් නැත, එය මිත්‍රයාවෙකැයි ප්‍රකාශ කරන්නට වූහ. විරුද්ධ වූ ඇතැම් ගෘහස්ථ ප්‍රව්‍රිතයෝ නොයෙක් පළාත් වලින් ගෘහස්ථ ප්‍රව්‍රිත පණ්ඩිතයන් ගෙන්වා මුත්වහන්සේ හා වාදයට එවන්නට පටන් ගත්හ.¹ නවාතැනට පැමිණියා වූ මුත්වහන්සේ සම්පයෙහි කිසි ම පොත පතක් නො කිබුණේ ය. උන්වහන්සේ වාදයට එන්නවුන් ලවා ම පොත් ගෙන්වා ඔවුන්ගේ පොත් වලින් ම ඔවුන්ට නවාංග ශීලය ඇති බව දක්වා දුනි.² වාදකරුවන් අවුත් පරාජය වී යක් යක් ම උන්වහන්සේගේ කීර්තිය වඩා වඩා පතළේ ය. සැතපුම් විස්ස කිස

1. 1905 දී මුද්‍රිත "නවධන උපෝසථය" නම් කූඩා පොත් පිටකින් දැඩි විවේචනයක් එල්ල විය.
 2. අංගුත්තර නිකායේ නවක නිපාකයේ සීහනාද වග්ගයේ නවාංගුපෝසථ සූත්‍රය බලන්න.

දුර ගම්වලින් නගරවලින් පවා ආහාර පාන පරිඡ්ඡාරයන් රැගෙන කුළුපණ කඤ්ඤ කරා මහජනයා එන්නට වන්න. ගෙනවුත් පාමුල තබා පුදන්තාවු පරිඡ්ඡාර බොහෝ විය. ගිහියන් පමණක් නොව නොයෙක් පළාත් වලින් ගිඤ්ඤන් වහන්සේලා ද උන් වහන්සේ දක්නට පැමිණෙන්නට වූහ. උන් වහන්සේ එක් අතෙකින් ගෙන අනික් අතින් දෙන්නාක් මෙන් තමන් වහන්සේට ලැබී තිබෙන පරිඡ්ඡාර එන එන ගිඤ්ඤන් වහන්සේලාට පරිත්‍යාග කළහ. මේ කාලයේදී උන්වහන්සේට සියරට බලා වඩනට මිනෑකම තිබුණේද, විරුද්ධ වාදීන් හට බියෙන් පළාගියහයි කියන්නට අවකාශ නො ලැබෙනු සඳහා එහි ම වැඩ සිටියේක. වෂීයක් පමණ ගත වූ කල්හි මෙසේ එන එන ගිඤ්ඤන් වහන්සේට දීත් සියයක් පමණ අට පිරිකර හා තවත් බොහෝ පිරිකර උන්වහන්සේ වෙත ඉතිරිව තිබුණේ ය.

සිය රට වැඩමවීමට සුදුනම් වීම

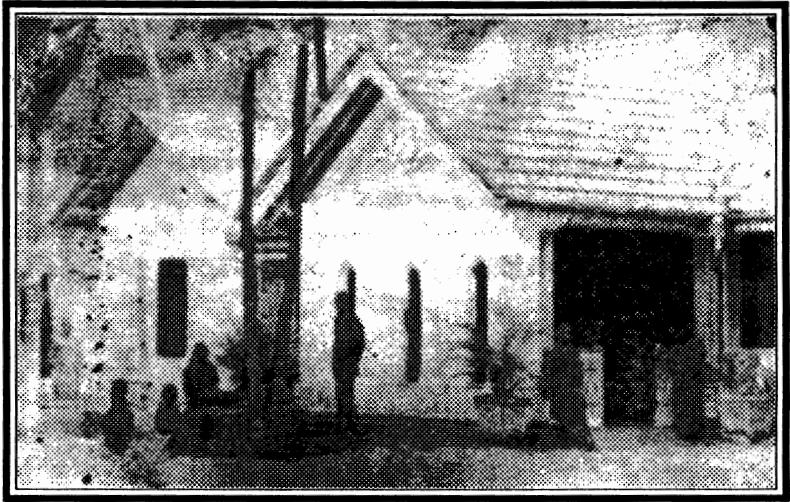
මේ කාලය වන විට වාද කරුවන් සම්පූර්ණයෙන් ම නිහඩ වී සටි බැවින් උන්වහන්සේ මහා දනයක් දී ඒ පරිඡ්ඡාර සියල්ල ම පුද සිය රටට වැඩම වීමට සිතා ඒ බව දයකයන්ට දැනුම් දුන්න. දයකයෝ ද මහා දනය දෙන්නට සුදුනම් වූහ. මේ කාලයේ අමරපුර නිකායික තෙරුන් වහන්සේලා බුරුම නායක මාහිමියන්ට පක්‍ෂව ක්‍රියා කළෝ ය. වැලිතර සු. ඒ. ඝඤාණතිලක නායක මාහිමියන් ඇතුළු බොහෝ අමරපුර නිකායික තෙරුන් වහන්සේලා උන්වහන්සේට උපකාර කළෝ ය. වැලිතර ධම්මජෝති තෙරුන් වහන්සේ හා කොස්ගොඩ සිරි සුසිම තෙරුන් වහන්සේ ද උන්වහන්සේට විශේෂයෙන් පක්‍ෂව ක්‍රියා කළ දෙනමෙකි. ඒ දයක මහත්මෝ ද වස්කඩුවේ සුගුති නායක මාහිමියන් වහන්සේ වෙත ගොස් දනයට ආරාධනා කළහ. උන්වහන්සේ සියක් තමක් සමඟ වඩනා ලෙසට ආරාධනාව පිළිගත්ත. නියමිත දින පැමිණි කල්හි ඒ මහෝත්සවයට සහභාගිවීම පිණිස ඊට පළමු දින රාත්‍රියේ පටන් ම කුළුපණ දෙසට සිය ගණන් ජනයා ගමන් කරන්නට වූහ. දානය දෙන දිනයෙහි පසුව පැමිණි දහස් ගණන් ජනයාට කන්දට යන්නට ද නො ලැබුණේය. මුළු කන්ද ම වසා ජනයෝ උරෙන් උර ගැටී සිටගත්ත. එපමණ මහත් ජනකායක් ඊට පෙර කවදවත් නුදුටු බව මහල්ලෝ

පවා කීහ. දන මහෝත්සවය බලාපොරොත්තු වූවාට ද සිය වාරයෙන් යහපත් සේ සිදු විය.

පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය.

මේ මහා දන පුණෝත්සවය පවත්වා අවසානයෙහි විනයාලංකාර බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේට ඉතාමත් හිතවත් ව සිටියා වූ වැලිගම්පිටියේ ඩී. ඇල් ගුණවර්ධන අප්පුහාමි, කුළුපණ ඩී. එච්. අඟයරත්න රාලහාමි, හේතේගම ඩී. සී. සමරත්කොඩි රාලහාමි, කතේවල ඩී. පී. විජයරත්න තොතාර්ස් රාලහාමි, වැලිගම් පිටියේ ඩී. සී. සෙනෙවීරත්න රාලහාමි ආදී දයක මහත්මෝ එක්ව අපි මේ බුරුම ස්වාමීන් වහන්සේ මේ පලාතේ ම අහිතව විහාරස්ථානයක් කරවා තවත්වා ගනිමුය' යි සාකච්ඡා කරගත්හ. ඉක්බිති ඔවුහු බුරුම නායක මාහිමියන් වෙත ගොස් කරුණු සැලකොට තව කලක් ලක්දිව වැඩ සිටින ලෙස ආරාධනා කළහ. කෙළෙහි ගුණ දන්තා වූ ඒ නායක මාහිමියෝ බුරුමයට වැඩමවීමේ අදහස හැර ඒ මහතුන්ගේ ආරාධනය පිළිගෙන එහි ම වැඩ සිටියහ. ඒ දයකවරු එදින පටන් සංඝාරාමයක් කරවීමට සුදුසු භූමි භාගයක් සොයන්නාහු පොකුණුවිට, හේතේගම, වැලිගම්පිටිය, මීමන, කුළුපණ, කතේවල යන ගම් සය මැද පිහිටි රමණීය භූමි භාගයක් මිලයට ගත්හ. එවකට වනලැහැබක් ව පැවැත්තා වූ ඒ භූමිභාගය භාත්පස ගම්වල වෙසෙන ජනයා රැස්ව වල් කොටා මුල් උපුටා දින කීපයෙකින් ම බෙරැසක් සේ සමකළෝය. ඉක්බිති එහි බුරුම ස්වාමීන් වහන්සේලා දෙනමට වාසය පිණිස කුටි දෙකක් හා ධර්මශාලාවක් ද කරවා උන්වහන්සේලා ඒ ස්ථානයට පැමිණ වූහ. ඉක්බිති එම ස්ථානය පොකුණුවිට ආදී ගම් සයෙහි දයක මහතුන් විසින් අවට ගම් වාසීන්ගේ ද උපකාර ඇති ව සංඝාරාමයකට වුවමනා සියලු දෙයින් සම්පූර්ණකොට ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1907 ක් වූ ජනවාරි මස 20 වැනි දිනදී විනයාලංකාර මාහිමියන් ප්‍රධාන කොට නිකායත්‍රයේ ම සංඝයා වහන්සේ ද පමුණුවා සහ සතුකොට පූජාකරන ලද්දේ ය. එම ආරාමයට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය යන නම තබන ලදී. මේ කාලයේ බුරුම රට ජාගර මහා ස්ථවිර පරම්පරාගත ත්‍රිපිටක ධර්මයෙහි විශාරද වූ උා. ගුණාභිධාන මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ ගර්භා පරුපවාද විරහිතවූ ප්‍රියශීලී ශිෂ්‍ය හික්කු සමුහයක්

ද සමග දයාධාතු වැරදිව පිණිස බුරුම රට සිට ලක්දිවට පැමිණියෙන් උන්වහන්සේලා ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයට පමුණුවා ඒ ගුණාභිධාන මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සීමා බන්ධනයක් ද කරවා ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය සකලාංගයෙන් පරිපූර්ණ කරන ලද්දේ ය.

1940 දී පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයේ දර්ශනයක්

දැන් එම ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය බුරුමයෙන් ගෙනෙන ලද අඩි 6 1/2 ක් උස් වූ වැඩ සිටිනා අගනා ලෝහමය බුද්ධ ප්‍රතිමාවෙකින් යුක්ත ප්‍රතිමා ගෘහයෙකින්ද අඩි 7 1/2 ක් උස් වූ ස්වභේදිජන මනහර කැටයම් සහිත ආසනයෙක වැඩ සිටින බුද්ධ ප්‍රතිමාවක් වැඩ සිටින දෙමහල් පහයෙකින්ද, දෙමහල් සංඝාවාසයෙකින් හා දෙමහල් සීමා මන්දිරයෙකින් ද ධම්මාලා හෝජනශාලා ශ්‍රී. පොකුණු ආදියෙන් ද යුක්ත වූ අගනා සංඝාරාමයෙකි. මහා විහාර පරම්පරානුයාත ක්‍රමයෙන් සුත්‍රාහිධම් විනය සංඛ්‍යාත පිටකත්‍රය ධර්මය උගන්වන පිරිවෙනෙකි. මේ ස්ථානයේ ඒ කාලයේ කරන ලද සියලු ම කටයුතු වලට ලංකාවේ සුප්‍රසිද්ධ පඩිවරයකු වූ ලක්මණී පහන් පත්‍රයේ කතීභූත ඇම්. ධම්රත්න මහතා ද දයකයකු වශයෙන් හා අනුශාසකයකු වශයෙන් ද ක්‍රියා කෙළේ ය.

Non-Commercial Distribution

මේ විනයාලංකාර බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේ පිටකත්‍රය ධර්මයෙහි විශාරද යහ. පාලි, සිංහල, බුරුම, ඉංග්‍රීසි, දෙමළ, හින්දි, යන භාෂා සයෙන් ම කථා කිරීමෙහි සමථියහ. ජනයන්ගේ සිත් ගන්නා වතුර කථිකයෙකි. උන්වහන්සේ මේ පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙමින් කුල දරුවන් සසුන්ගත කරවීමෙන් ද, දහම් දෙසා ජනයන් පහදවා ශීලයෙහි පිහිටවීමෙන් ද, බොහෝ ලෝ සසුන් වැඩ කළහ. උන් වහන්සේගෙන් බණ අසා පැහැද පවිකම් හැර සිල් සමාදන් වූ ස්ත්‍රී පුරුෂයෝ දහස් ගණනෙක් වූහ. මෙසේ එම ආරාමයෙහි කලක් ලෝ සසුන් වැඩ කරමින් සිට උන්වහන්සේ ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1911 දී සිය රට බලා වැඩියහ.

සුභරාගමනය හා බුරුම බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේලා

නැවත උන්වහන්සේ ලංකාවාසීන්ට වැදුම් පිදුම් කිරීම සඳහා බුරුම බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේලා මහත් සමූහයක් වැඩමවා ගෙන 1913 දී ලංකාද්වීපයට සම්ප්‍රාප්ත වූහ. උන්වහන්සේ විසින් මෙසේ වරින් වර ලක්දිවට වැඩමවන ලද ලෝභමය වූ ද, කිරි ගරුඩ ගලින් නෙලන ලද්දා වූ ද, බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේලා බොහෝ ගණනෙකි. එයින් අඩි 6 1/2 ක් උස් වූ ටොන් කුනහමාරක් පමණ බර වූ ලෝභයෙන් නිමවන ලද්දා වූ වැඩ සිටිනා විශාල ප්‍රතිමා වහන්සේ නමක් හා දෙරියනක් පමණ ඇති කිරි ගරුඩ ප්‍රතිමා වහන්සේ නමක්ද අඩි 7 1/2 ක් උස් වූ ස්වභූමි චන්ද්‍රාසනයෙක වැඩ සිටින ප්‍රතිමා වහන්සේ නමක්ද පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයේ වැඩ සිටින්නාහ. රයිගම් කෝරළයේ බවුවිට සුධර්මාරාමයෙහි එක් ලෝභ ප්‍රතිමා වහන්සේ නමක් ද, බොල්ගොඩ බෝධිරාජාරාමයේ ලෝභ ප්‍රතිමා වහන්සේ නමක් හා චන්ද්‍රාසනය සහිත ප්‍රතිමා වහන්සේ නමක් ද, කොළඹ සුදුවැල්ලේ ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයේ ලෝභ ප්‍රතිමා වහන්සේලා සතර නමක් හා චන්ද්‍රාසනය සහිත ප්‍රතිමා වහන්සේ නමක් ද, දෙමටගොඩ මහා මකුටාරාමයෙහි චන්ද්‍රාසනය සහිත ප්‍රතිමා වහන්සේ නමක් ද වැඩ සිටින්නාහ. අඩිය, අඩි දෙක පමණ කුඩා ප්‍රතිමා වහන්සේලා බොහෝ ගණනක් ලංකාවේ නොයෙක් පළාත් වල නොයෙක් ස්ථානවල වැඩ සිටින්නාහ.

බුරුම නායක මාහිමියන් විසින් ලක්දිවට වැඩම වූ ප්‍රතිමාවහන්සේලා ගෙන් එක් තමක ජායාරූපය.

තවත් විහාරස්ථාන.

මුත් වහන්සේට මේ කාලයේ කොළඹ නගරයේ විහාරස්ථානයක් නො තිබුණේ ය. එබැවින් බුරුමයෙන් 1913 දී වැඩමවා ගෙන ආ බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේලා කොළඹ කුරුඳුවත්තේ ඩී. සී. ජේද්දික් මහතා ගේ වත්තේ වඩා හිඳුවනට සිදුවිය. ප්‍රතිමා වහන්සේලා නිසා උන්වහන්සේට ද එහි වැඩ සිටින්නට සිදු විය.

ඒ පාඩුව දුටු ඩී. සී. පේද්ස් මහතා හා එම තෝනා මහත්මිය ඇතුළු දයක පිරිසක් විසින් මුත්වහන්සේ උදෙසා කොළඹ නගරයේ විහාරස්ථානයක් කරවන්නට අදහස් කරන ලදී. ඒ ලඟදීම (1914) මහා යුද්ධය හටගැනීමෙන් ලෝකය අවුල් වී ගියෙන් ඔවුන්ගේ අදහස සථාකාරයෙන් මස්තක ප්‍රාප්ත නොවූ නුමුත් 1915 දී කොළඹ සුදුවැල්ලේ රඬිස් ලේන්හි කුඩා ගොඩනැගිල්ලක් සහිත කුඩා ඉඩමක් මිලයට ගෙන උත්වහන්සේට පූජා කළේ ය. එයට සුදුවැල්ලේ ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයයි කියනු ලැබේ.

මුත්වහන්සේ නිසා වණ්නියක් පාසා ම බොහෝ බුරුම-වඤ්ඤාකාරයෝ ලක්දිවට ගොඩබසින්නට වූහ. උත්වහන්සේ ලක්දිවට පැමිණෙන බුරුම හික්කුන් වහන්සේලාට හා ගෘහස්ථයන්ට වාසය කිරීමට සුදුසු ස්ථානයක් පිළියෙල කරන්නට කල්පනා කොට ඒ බව බුරුම බෞද්ධයන්ට දැන් වූ කල රැන්ගුන් නුවර දෝසු, දෝගුන් යන බුරුම තෝනාවරු දෙදෙන ප්‍රධාන බෞද්ධ පිරිසක් විසින් කොළඹ දෙමටගොඩ පාරේ ගොඩනැගිලි සමූහයක් සහිතවූ භූමිභාගයක් රුපියල් 55000 කට ගෙන පරිත්‍යාග කරනු ලැබීය. එය දැන් මහා මඤ්ඤාරාමය නමින් හඳුන්වනු ලැබේ. දැනට එහි බුරුම බෞද්ධයන්ගේ වියදමින් විශාල දෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් ද කරවා තිබේ. එයට ගිය වියදම රුපියල් 60000 කි.

මේ බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේ මහනුවර හා අනුරාධපුරයේ ද ස්ථාන දෙකක් ඇති කරන්නට කල්පනා කොට ඒ බව බුරුම බෞද්ධයන්ට දැන්වූ කල්හි ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1927 දී බුරුමරට පැගූ නුවර යු. වෙං නමැති ධනවත් මහතකු ප්‍රධාන පිරිසක් විසින් නුවර දළදා මාලිගයට නුදුරු තැනෙකින් ගොඩනැගිල්ලක් සහිත භූමිභාගයක් රුපියල් 24000 කට මිලයට ගෙන පරිත්‍යාග කරනු ලැබීය. එහි දැනට රුපියල් 10000 ක වියදමින් අභිනව ගොඩනැගිල්ලක් ද කරවා තිබේ. 1936 වෙනි වණ්නියේදී අනුරාධපුර නගරයෙන්ද රුපියල් 6000 කට ඉඩමක් ගෙන යු. උත්බෙං නමැති මහතා හා එම තෝනා මහත්මිය විසින් පරිත්‍යාග කරන ලදී. මේ ඉඩම එළාර සොහොනයයි කියන ස්ථානය සමීපයේ පිහිටා තිබේ.

මහනුවර අභිනව දළද මන්දිරය

මේ බුරුම නායක මාහිමියන්ගේ බාල කල එකට ඉගෙනගත් මිත්‍රයකු වූ සු. තාඩැක් නමැති දතිසුරු මහතෙක් වැරදිව පිණිස ලක්දිවට පැමිණියේ ය. දොඩාතු වැරදිව සඳහා මහනුවර දළද මාලිගයට ගියා වූ එතුමාට බුද්ධාලම්බන ප්‍රීතිය වෙනුවට ඇති වූයේ මහා සංවේගයකි. පූජනීයානි පූජනීය වූ ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මේ ධාතුන් වහන්සේට වම් සිය ගණනෙකින් පෙර කළ දිරු කුඩා ගොඩනැගිල්ලෙක අදත් වැඩ සිටින්නට සිදුවී තිබෙන්නේ මේ දිවයිනෙහි බෞද්ධ රජතුමකු නැති බැවින් ය. ඉදින් අද මේ දිවයිනෙහි බෞද්ධ රජතුමකු ඇති නම් කාලානුරූප නොවූ මේ කුඩා ගොඩනැගිල්ලෙහි දළද සාමීන් වහන්සේ නොවඩා හිඳුවන්නේ යයි සිතූ එතුමා මහත් සංවේගයෙන් දළද හිමියන් වහන්සේ වැද විනයාලංකාර බුරුම නායක මාහිමියන් වෙත පැමිණ තමාට පහළ වූ සංවේගය ප්‍රකාශ කොට එතුමාට අවකාශ දෙක හොක් දළද සාමීන් වහන්සේ වඩාහිඳවීම පිණිස කාලානුරූප අභිනව මාලිගයක් එතුමාගේ වියදමින් ම කරවන්නට කැමැති බව හා දියවඩන නිලමේ තුමා විසින් කරවනු ලැබේ නම් ඒ සඳහා විශාල පරිත්‍යාගයක් කරනු කැමැති බවද සැලකොට අභිනව මාලිගයක් කර වීමට නිලමේ තුමා උත්සාහවත් කරවන ලෙස උන්වහන්සේට ආරාධනා කෙළේ ය. එතුමා කී කරුණු අසා උන්වහන්සේ ද සංවේගයට පැමිණ එවකට දළද මාලිගය භාරව සිටි පී. බී. නුගවෙල දියවඩන නිලමේ තුමා වෙත ගොස් කරුණු පහද දී එතුමා අභිනව දළද මාලිගයක් කරවීමෙහි උත්සාහවත් කරවූහ. ඉන් පසු දියවඩන නිලමේ තුමා ද ඒ ගැන කල්පනා කොට පුරාණ දළද මාලිගය මැදිකොට රූපියල් විසිලක්ෂයෙකින් පමණ නිම කළ යුතු අභිනව මහා දළද මාලිගයක් කර වන්නට 1927 පමණේදී ආරම්භ කෙළේ ය. එයට මුල් ගල තැබීම සඳහා ද බුරුම ලක්ෂපති මහතා පැමිණියේ ය. එතුමා එදින ම ඒ සඳහා රූපියල් ලක්ෂයක් පරිත්‍යාග කෙළේ ය. පසුව ද එතුමා වරින් වර ලක්ෂ එකහමාරක් පමණ මුදල් ඒ සඳහා පරිත්‍යාග කෙළේ ය. අප බුරුම නායක මාහිමියන් වහන්සේගේ අනුශාසනා පරිදි තවත් බොහෝ බුරුම බෞද්ධයෝ ඒ සඳහා මුදල් පරිත්‍යාග කළහ. ලංකා බෞද්ධයෝ ද පරිත්‍යාග කළහ. දියවඩන නිලමේ තුමා 1936

දක්වා ඒ කමාන්තය කරවූයේ ය. ඒ වමීය වන විට ඒ සඳහා ලැබී තුබුණු උපකාර මුදල් ද අවසන් විය. ඉදිරියට ද රුපියල් ලක්ෂගණනක් වියදම්කොට අවුරුදු ගණනක් මුලුල්ලේ කරවන්නට තිබෙන මේ කමාන්තයෙහි යෙදීමට ද එතුමාට අවකාශ නැති විය. එබැවින් එතුමා ඒ කමාන්තයට මුල පටන් උපකාර කාරයකු වූ යූ. විනයාලංකාර බුරුම නායක මාහිමියන්ට ම ඉදිරියට කරන්නට තිබෙන කොටස සම්පූර්ණ කිරීමේ භාරය පවරන්නට සිතා දළදා මාලිගාවේ නායක ස්වාමීන්ද්‍රයාණන් වහන්සේලා සමග ද සාකච්ඡාකොට 1936 දී එසේ කෙළේ ය. දැනට ඒ කමාන්තය බුරුම නායකමාහිමියන් ගේ ප්‍රධානතාවයෙන් කරගෙන යනු ලැබේ. ඒ සඳහා යන වියදම් මසක් පාසා උන්වහන්සේගේ මිත්‍ර යූ. තාඩැක් මහතා එවන්නේ ය. බුරුම නායක මාහිමියන් විසින් කරවන්නට පටන්ගත් පසුද ඒ මහතා විසින් ලක්ෂයක් පමණ ඒ සඳහා පරිත්‍යාග කර තිබේ. තවත් බුරුම බෞද්ධයන් විසින් ඒ සඳහා මුදල් පරිත්‍යාග කර තිබේ. දැනට කර ගෙන යන ගොඩනැගිල්ලේ වැඩ තව අවුරුදු එකහමාරෙකින් අවසන් කළ හැකි වේ යයි බුරුම ස්වාමීපාදයෝ කීහ. විදේශික වූ මුත්වහන්සේ ගෙන් ලක්දිවට සිදු වූ මේ වැඩ රාශිය ගැන සෑම ලාංකික බෞද්ධයකුම උන්වහන්සේ කෙරෙහි කෘතඥ විය යුතු.

දිනකර නිභ තෙජො මුම්මවංසාහිජාතො
 පටුතර මනිමා යො ධම්මවෙදි විනිකො
 සිරිධර විනයාලංකාර නාමො ගුරුභො
 ඉභ චිරතර කාලං ජීවතං සොරථිතා සො

(ශ්‍රී දළදා වහන්සේ තැන්පත් කිරීමට සුදුසු මන්දිරයක් සේ මහනුවර නගරයේ උසම ගොඩනැගිල්ල ලෙස මෙය නිර්මාණය කිරීමට විනයාලංකාර තාහිමියන් සැලසුම් කර තිබුණත් ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුවෙන් විරෝධය පළ කිරීම නිසා අහිතව විහාර මන්දිරය දැන් පවත්නා තත්ත්වයෙන් නිම කළ බව රේරුකානේ තාහිමියන් පසුව පැවසූහ. එම නව විහාර මන්දිරය නම් දැනට තායි පිළිමය තැන්පත් කර ඇති ජාතික කෞතුකාගාරයට ආසන්න විහාර මන්දිරයයි.)

ශ්‍රී ලංකා
ශ්‍රේෂ්ඨ නිකාය

ප්‍රථම මුද්‍රණය 1976
Non-Commercial Distribution

අමරපුර මහා සංඝ සභාවේ

ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රවේණී නිකාය

තමෝ තස්ස භගටතෝ අරහතෝ
සම්මා සම්බුද්ධස්ස

සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් තෙවන සියවසෙහි දඹදිව එක්සේසත් කොට රජය කරවූ ශ්‍රීමත් **ධම්මාශෝක** තරේන්ද්‍රයන් ගේ කාලයෙහි කීර්ථකයන් ඇතුළුවීමෙන් අවුල් වී ගිය බුදු සසුන යථා තත්ත්වයට පැමිණ වීම සඳහා ත්‍රිපිටකධර ප්‍රතිසම්භිද්‍යප්‍රාප්ත දහසක් රහතන් වහන්සේ සමග කුන්වන ධම් සඨගායනාය කලා වූ **මොග්ගලීපුත්තකිස්ස** මහරහතන් වහන්සේ අනාගතයේ බුදුසස්න මැනවින් කොඳි පිහිටවන්නේදැයි විමසන්නාහු ප්‍රත්‍යන්තයන්හි පිහිටන බව දැක, ඒ ඒ රටවල බුදුසසුන පිහිටුවීම සඳහා නවරටකට රහතන් වහන්සේලා යැවූහ. මොග්ගලීපුත්තකිස්ස මහරහතන් වහන්සේගේ නියමය පරිදි **මිහිඳුමාහිමියෝ** ඉට්ඨිය, උත්තිය, සම්බල, හද්දසාල යන රහතන් වහන්සේලා සිවුනම හා ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කොට මෙහි බුදුසසුන පිහිට වූහ. සෝන උත්තර යන රහතන් වහන්සේ දෙනම මුම්ම දේශයේ කොටසක් වන ස්වර්ණභූමියට වැඩම කොට එහි බුදුසස්න පිහිටවූහ. ඒ පෙදෙසට රාමඤ්ඤ රටයයි ද කියනු ලැබේ. පහත බුරුමයේ රාමඤ්ඤ රට පිහිට වූ බුදුසසුන ක්‍රමයෙන් පිරිහෙන්නට විය. සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් දෙදහස් දෙසියයක් කාලය ගත වන විට එරට උපසම්පදාවක් ඇතයයි ස්ථීර වශයෙන් නො පිළිගත හැකි තත්ත්වය උද විය. ඒ කාලයේදී එහි ත්‍රිපිටක ධම්මයෙහි හා නා නා ශිල්ප ශාස්ත්‍රයන්හි නිපුණත්වය ඇති ශාසනෝදයකාමී ශ්‍රද්ධාබුද්ධිසම්පන්න **රාමාධිපති** නම් රජෙක් විය. එතුමා සිය රටේ ශාසන පරිභාණිය ගැන ඉමහත් සංවේගයට පැමිණ නැවත නිර්මල

උපසම්පදාව සිය රටට පමුණුවා ගනු රිසියෙන් ලෝ තතු විමසනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මහා විහාරපරම්පරාවේ සංඝයා අතර නිර්මල උපසම්පදාව පවත්නා බව අසා එය ලබා ගෙන එනු පිණිස නැව් දෙකකට නංවා එරට හික්කුන් අට සාලිස් නමක් ශ්‍රී ලංකාවට පිටත් කෙළේ ය. ඒ පිරිස එකල ජයවර්ධන පුරයේ විසූ ගුවනෙකබාහු රජුගේ හා මහාසංඝයාගේ අනුග්‍රහයෙන් කලාණ නදියේ උදකොක්ෂේප ශිඛාවකදී මහාවිහාර පරම්පරානුයාත නිර්මල පැවිද්ද හා උපසම්පදාව ලබා ගත්හ. ඒ හික්කුන් සිය රටට පැමිණි කල්හි රාමාධිපති රජතුමා උන් වහන්සේලා ලවා කලාණ ශිඛා නමින් ශිඛාවක් සම්මත කරවා එහිදී එරට විසූ සියලුම හික්කුන්ට මහාවිහාරපරම්පරානුයාත නිර්මල උපසම්පදාව ලබා දින. එහි කලින් පිහිටි සොණුක්කර සංඝ පරම්පරාව කෙළවර විය. මහාවිහාර පරම්පරාව පහළ විය.

ශ්‍රේෂ්ඨ නිකායේ ආරම්භය

බුරුමයට ගෙන ගිය ඒ මහාවිහාර පරම්පරාව ද ක්‍රමයෙන් පිරිහෙන්නට විය. කල්යාමෙන් ඒ සහ පිරිස අතර ද සතුන් යෙදූ රියවලින් ගමන් කරන්නා වූද, පන්සල්වල ගොන් කරත්ත තබා ගෙන සිටින්නා වූද, තක්ෂත්‍ර වැඩ යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර වැඩ වෙදකම් ආදිය කොට මුදල් රැස් කරන්නා වූද, මුදල් පොලී කරන්නා වූද, කුල දූෂණයෙන් ප්‍රත්‍යය ලබන්නා වූද, කුඩා සිකපද ගණනට නොගෙන කාය වාක් සංවරයෙන් තොරව හැසිරෙන්නා වූ අප්‍රශාදනීය වූ අලජ්ජී දුශ්ශීල හික්කුන් බෝවන්නට වූහ. ඒ නිසා ඉමහත් සංවේගයට පත් ජාගරාහිධප සද්ධම්මවංස ධම්මසෙනාපති අතුලාධිපති සිරිපවර මහාධම්ම රාජාධිරාජගුරු මාහිමියන් වහන්සේ අලජ්ජී දුශ්ශීල හික්කුන්ගෙන් ඇත් වී ඔවුන් හා ධර්මාමිෂ සම්භෝගයෙන් වැලකී ශික්ෂාකාමී හික්කු පිරිසක් ඇති කර ගෙන ප්‍රත්‍යන්ත ප්‍රදේශයක වැඩ විසූහ. ඉහත කී නාමය ඒ හිමියන්ට රජතුමා විසින් පිරිනමන ලද ගරු නාමය ය. උන්වහන්සේට බාලකාලයේදී ගුරුන් විසින් තබන ලද නාමය ජාගර යනුයි. උන් වහන්සේ උපන්නේ ශ්‍රේෂ්ඨ නමැති ගමෙහිය. එබැවින් උන් වහන්සේට ශ්‍රේෂ්ඨ ශයාඛෝ යන නාමය ද කියති. උන්වහන්සේ බුරුම රටෙහි ප්‍රසිද්ධ ශ්‍රේෂ්ඨ ශයාඛෝ

යන නාමයෙනි. ලක්දිව ප්‍රසිද්ධ උන් වහන්සේ ගේ ජාගර යන පාලි නාමය ය. උන් වහන්සේ වැඩ විසුයේ මෙන්වූන් නමැති රජුගේ කාලයේ ය. එතුමා පස්වන ධර්ම සංගායනාව කරවා ත්‍රිපිටක ධර්මය සුදුගල් පුවරුවල කොටවා තැබීම ආදී පින්කම් රාශියක් කළ ශාසනෝදයකාරී ශ්‍රද්ධාබුද්ධිසම්පන්න රජෙකි. සිය රටෙහි හික්ෂුන් අකරින් අලජ්ජී දුශ්ශීලයන් ඉවත් කොට ශාසනය නභා සිටවීමේ අදහස එතුමාට තිබිණ. එතුමා ධර්ම විනය ආඥාපනත යන නමින් ආඥපනතක් නිකුත් කොට බුදුසසුන පිරිසිදු කිරීමට උත්සාහ කෙළේ ය. එය බලාපොරොත්තු වූ තරමට සඵල නො විණ. ඒ රජතුමා කුමාර කාලයේ පටන් ජාගර මාහිමියන් හැදින උන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදී සිටියේ ය. එතුමා මණ්ඩලේ යන නමින් අභිනව නගරයක් තනවා එහි වෙසෙන කාලයේ කෙසේ හෝ ජාගර හිමියන් මණ්ඩලේ නගරයට පමුණුවා උන්වහන්සේ මුල් කර ගෙන ක්‍රමයෙන් සිය රටේ ශාසනය සංශෝධනය කිරීමේ අදහසින් උන් වහන්සේ මණ්ඩලේ නගරයට වැඩම කරවා මණ්ඩලේ පර්වතයට උතුරුදිග්භාගයෙහි අභිනව සංඝාරාම පසක්ම ඉදි කරවා ඒවා පූජා කොට පිරිස් සහිත ජාගර හිමියන් වඩාහිදවා ගත්තේ ය. ජාගර හිමියෝ වගන්ති විස්සකින් යුක්ත ධර්මාවාද ලේඛනයක් පිළියෙල කර එය අනුව ඒ ආරාම පාලනය කළහ. උන්වහන්සේ ගේ පාලන ක්‍රමයේ සුන්දරත්වය නිසා ඒ ආරාමයන්හි වෙසෙන හික්ෂුහු පයඝාපති ප්‍රතිපත්ති දෙකින්ම දියුණු වන්නට වූහ. ජාගර හිමියන්ගේ පිරිසෙහි රාජගුරු උපාධිය ලැබූ හික්ෂුන් වහන්සේ එක්විසි නමක් වූහ. ඒ දියුණුව දැක ජාගර හිමියන් කෙරෙහි පැහැදී අන්‍ය විහාරයන්හි විසූ ඇතැම් හික්ෂුහු ද ජාගර හිමියන්ගේ ආරාමවල වාසයට පැමිණියහ. නොබෝ කලකින්ම ජාගර හිමියන්ගේ ආරාමවල වෙසෙන හික්ෂු පිරිස දහසකට අධික වූහ.

අලුත් නිකායක් ඇති කිරීමේ අදහස මෙන්වූන් රජතුමාට හෝ ජාගර හිමියන්ට හෝ ඒ හිමියන්ගේ පිරිසට හෝ නො තිබිණ. එහෙත් කාය වාක් සංවරය හා ශික්ෂා ගරුත්වයන් නිසා ජාගර හිමියන්ගේ පිරිස රටේ කැපී පෙනෙන පිරිසක් විය. එබැවින් රට වැසියෝ ශ්‍රවේණිත ශායාධෝ යන ජාගර හිමියන්ගේ නාමය අනුව ඒ පිරිසට ශ්‍රවේණිත නිකාය යයි කියන්නට වූහ. මේ ශ්‍රවේණිත නිකාය

යන නාමය ඇති වූ ආකාරය ය. ක්‍රමයෙන් ඒ නාමය රටේ පැතිරෙන්නටත් පිළිගැනෙන්නටත් විය. ශ්‍රවේණීන් නිකායට නායක කෙනකු වශයෙන් රජු විසින් හෝ සංඝයා විසින් හෝ ජාගර හිමියන් පත් කර නො කිබිණ. එහෙත් උන් වහන්සේ ශ්‍රවේණීන් නිකායේ ගණසමුට්ඨාපක මහා නායකයන් වහන්සේ ලෙස රජු ඇතුළු සෑම දෙන විසින්ම පිළිගෙන කිබිණ. උන්වහන්සේගේ ආඥාව ශ්‍රවේණීන් නිකායික ස්ථවිර මධ්‍යම නවක සියලුම හික්කුන් වහන්සේලා ඉතා ආදර ගෞරවයෙන් පිළි ගත්හ. ශ්‍රවේණීන් නිකායේ ප්‍රධාන දයකයා මෙන්දුන් රජතුමා ය. නිකාය ඇති වූයේ ද එතුමා විසින් කර වූ රජමහ විහාරවල ය. එබැවින් එය රාජකීය නිකායෙකි.

ගණසමුට්ඨාපක ජාගර හිමිපාණන් වහන්සේ ගේ කාලයේ ශ්‍රවේණීන් නිකාය නාම මාත්‍රයෙන් පැවතුනා මිස නිකායක් වශයෙන් ක්‍රමානුකූලව පිළියෙල වී නො කිබිණ. උන්වහන්සේගේ අභාවයෙන් පසු උන්වහන්සේ විසින් ඇති කළ හික්කු පරම්පරාව ඉදිරියටත් උන් වහන්සේගේ කාලයෙහි මෙන් පැවැත්විය හැකි වීම සඳහා සංඝයා විසින් නිකායේ මහානායක ධුරයට **විසුද්ධාවාර ධජාධිපති පවරමහාධම්ම රාජාධිරාජගුරු** මහාස්ථවිරයන් වහන්සේ පත්කර ගන්නා ලදහ. උන් වහන්සේ ත්‍රිපිටක ධර්මය පිළිබඳ උසස් දැනුමක් ඇති මහ පඨිවරයෙකි. නොයෙක් ග්‍රන්ථයන් සම්පාදනය කළ මහ ගන්කරුවෙකි. ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුවෙන් අග්ගමහා පණ්ඩිත උපාධියද ලැබුවෙකි. උන්වහන්සේ ගේ කාලයේ දී නිකායේ වෙනත් තනතුරුවලට ද සුදුසු මහ තෙරුන් වහන්සේලා ද පත් කොට නිකාය ක්‍රමානුකූලව පිළියෙල කරන ලද්දේ ය. ජාගරමාහිමියන්ට උන්වහන්සේගේ ධර්මාවවාද ලිපියෙන් නිකාය පාලනය කළ හැකි වුවද සෙස්සන්ට එය නො කළ හැකි බැවින් විශුද්ධාවාර මහනාහිමියන් විසින් නිකායේ අන්‍ය මහතෙරවරුන්ගේ ද අනුමතිය ඇතිව වගන්ති කිසක් ඇති නීති මාලාවක් හෙවත් කතිකාවතක් පිළියෙල කරන ලදී. දැනට ශ්‍රවේණීන් නිකාය පාලනය වන්නේ ඒ කතිකාවත අනුවය. ශ්‍රවේණීන් නිකාය දියුණු වී පැතිර ගියේ විශුද්ධාවාර මහනා හිමියන්ගේ කාලයේ ය. දැනට එය ශ්‍රී ලංකා සියම් යන දෙරටට ද පැමිණ ඇත්තේ ය. දැනට බුරුමයේ ශ්‍රවේණීන් නිකායෙහි පසළොස් දහසක් පමණ ඇත්තාහ. විහාරස්ථාන

දෙදහසක් පමණ ඇත්තේ ය. දැනට මේ නිකායෙහි උපාධිධාරී බොහෝ පණ්ඩිත හික්ෂුහු ඇත්තාහ. බුරුමයෙහි කළ ජට්ඨ ධර්ම සංගායනාවේ වැඩ බොහෝවක් කෙළේ ශ්‍රවේණි නිකායික හික්ෂුන් විසිනි. ශ්‍රවේණි නිකාය වනාහි බොහෝ පණ්ඩිතයන් බොහෝ උපාධිධාරීන් බොහෝ ගත්කරුවන් බොහෝ කම්ප්පානා-වායායන් බොහෝ යෝගීන් බොහෝ ආරණ්‍යකයන් බොහෝ ධුතංගධාරීන් ඇත්තාවූ මහා නිකායෙකි. භාවනා ක්‍රම පිළිබඳ ග්‍රන්ථ රාශියක් සම්පාදනය කළා වූද සනිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමය ලෝකවාසක කළා වූද මහාකම්ප්පානාවායා අගගමනා පණ්ඩිත මහාසී සයාඩෝ හදන්න යෝග්‍ය මහාස්ථවිරයන් වහන්සේ ද ශ්‍රවේණි නිකායික මහතෙරනමකි.

**ශ්‍රී ලංකාවට ශ්‍රවේණි නිකායේ
ආගායය පැමිණීම**

ශ්‍රවේණි නිකායේ ගණසමුට්ඨාපක ජාගර මහ නා හිමියෝ ක්‍රි. ව. 1872 දී සිද්ධස්ථාන වන්දනාව සඳහා හික්ෂුන් වහන්සේලා සතර නමක් හා දයකයන් සතර දෙනකුන්ද සමග ගාල්ලෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ගොඩබටහ. ගාලු පුර වැසි බෞද්ධයෝ ඒ අය අත්‍යාදරයෙන් පිළිගෙන සුදුසු පරිදි ආගන්තුක සත්කාර කළෝ ය. අමරපුර නිකායික හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ හා ගිහිපින්වතුන්ගේ සහයෝගයෙන් දඩල්ලේ පිළියෙල වූ තාවකාලික ස්ථානයක ජාගර හිමියන් ඇතුළු පිරිස නැවතී සිටියෝ ය. ජාගර හිමියන් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි පුවත ඇසූ බලපිටියේ මහා කප්පිත වලව්වේ රාජපක්ෂ මුදලිතුමා එහි ගොස් ජාගරහිමියන්ට ආරාධනා කොට සිය වලව්වට වැඩම කරවා ගත්තේ ය. ඒ කාලයේ කොටස් තුනකට බිඳී තුබූ අමරපුර නිකාය ජාගර හිමියන්ගේ සහයෝගයෙන් නැවත සමගි කිරීමට එතුමා අදහස් කෙළේ ය. ජාගර හිමියෝ එහි වැඩ වෙසෙමින් ලාංකික හික්ෂුන් වහන්සේලාට හා දයක පින්වතුන්ට බොහෝ ධර්මානුශාසනා කළහ. සංඝයා සමගි කිරීම සඳහා මුදලිතුමා විසින් ජාගර හිමියන්ගේ උපදෙස් පරිදි උසස් උසස් අමරපුර නිකායික මහතෙර වරුන්ගේ අනුමතිය ද ඇතිව අවිවාදයෙන් කාහටත් පිළිගත හැකි පරිදි උදකෝක්ෂේප ශීමාවක් මාදු ගඟෙහි

කරවන ලදී. ජාගර හිමියන්ට ගෞරවයක් වශයෙන් ඒ ශීමාවට **ශ්වේජිත් ශීමා** යන නම තබන ලදී. අදත් අමරපුර සද්ධම්මවංස නිකායේ වාර්ෂික උපසම්පද උත්සවය පවත්වන්නේ එහිය. ජාගර හිමියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් 1872 වර්ෂයේ එහි අමරපුර නිකායේ උපසම්පද උත්සවය පවත්වන ලදී. ඒ හිමියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් සිංහල කුලපුත්‍රයන් විසි අට දෙනකුත්ද පැවිදි කළහ. ශ්‍රී සද්ධර්මවංශ නිකායේ හික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් ජාගර හිමියන්ට ගෞරව දැක්වීම් වශයෙන් උන් වහන්සේට **සිරිසද්ධම්මවංසපාල** යන ගරුනාමය ප්‍රදානය කරන ලදී. මෙසේ ජාගර මා හිමියෝ ශ්‍රී ලංකා සම්බුද්ධශාසනයට මහත් සේවයක් කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ සත්මසක් වැඩ සිට වන්දනාව ද නිමකොට බුරුමයට පෙරලා වැඩම කළහ. එහි වැඩම කළ පසුත් උන්වහන්සේ අමරපුර නිකායික සංඝයාගේ යහපත පිණිස **ලංකා සාසන විසුද්ධි කථා** යන ශීර්ෂයෙන් දීර්ඝ ලිපියක් ද සකසා එවා වදළහ. ජාගර හිමියන්ගේ පැමිණීම නිසා ශ්‍රී ලංකාවට ශ්වේජිත් නිකායේ ආභාසය ලැබිණ.

ශ්‍රී ලංකාවට ශ්වේජිත් නිකාය පැමිණීම.

බුරුමරට රැන්ගුන් නුවර මහා ධම්මදීපිකාරාමයට හා ඤවුන්ඩුන් නුවර ශ්‍රී මහා මංගලාරාමයට ද අධිපති වූ පහත බුරුමයේ ශ්වේජිත් නිකායෙහි මහානායක වූ ද රාජපුජිත සංඝපිතෘවරයකු වූ **සාසනාලංකාර සද්ධම්මාගිට්ඨවංස සිරිපවර කවිධප මහා ධම්ම රාජාධිරාජගුරු** මහා නාහිමියන්ගේ ශිෂ්‍ය ගරු යූ. **විනයාලංකාර** බුරුම නා හිමියෝ තරුණ කාලයේදීම දන්ත ධාතූන් වහන්සේ ඇතුළු සිද්ධස්ථානයන් වන්දනා කිරීම සඳහා යූ. ජයන්ත නමැති බුරුම හික්ෂුවක් ද සමග ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කළහ. උන්වහන්සේ පා ගමනින් ම වැඩම කරමින් සිද්ධස්ථානයන් වන්දනා කරමින් ද, දින ගණන් නැවතී ඒ ඒ තැන්වල වත් පිළිවෙත් කරමින්ද, අතරින් පතර සොහොන් බිම්වල කැලෑවල නැවතී භාවනාවෙහි යෙදෙමින් ද, ශ්‍රී ලංකාවේ සඤ්චාරය කළහ. ඒ රුවන්මැලිමහා සෑයේ ප්‍රතිසංස්කරණය ආරම්භ වී තුබූ කාලය ය. උන් වහන්සේ අනුරාධපුරයේ නැවතී සාර මසක් ම රුවන් මැලිමහ සෑයේ පස් ඉවත් කළහ. ඒ පිනෙන්දෝ උන්වහන්සේට මහසෑයට

ලක්ෂගණනක් අගනා වුධාමාණිකාය පැලඳවීමේ භාග්‍යය ද ලැබීම. උන් වහන්සේ මෙසේ කලක් ශ්‍රී ලංකාවේ සැරිසරා ශ්‍රී පාදස්ථානය වන්දනා කොට බුරුමයට පෙරළා වැඩම කරනු රිසියෙන් රත්නපුර පානදුර මහා මාර්ගයේ වැඩම කරන්නාහු දෙකුත් දිනක් නැවතී විඩා සන්සිඳවාගෙන යාමේ අදහසින් කුලපන කන්දට වැඩම කළහ. බුරුම හික්ෂුන් කිසිවිටෙක දැක නො තුබු හොරණ පලාත් වැසියෝ උන්වහන්සේ දක්නට වැල නො සිඳී කුලපන කන්දට එන්නට වූහ. තරුණ කාලයේ දී උන්වහන්සේගේ සිරුර ඉතා ශෝභන විය. මුහුණ ඉතා පැහැපත් විය. ඇතැම් කාන්තාවෝ උන්වහන්සේගේ මුහුණ ඇසිපිය නොහෙලා බලා සිටියහ. ඇතැම් කාන්තාවෝ උන් වහන්සේගේ මුහුණ වරින් වර නොයෙක් පැහැ ගන්නේ ය යි ද ඇතැම් කාන්තාවෝ උන්වහන්සේගේ මුහුණින් රැස් විහිදෙන්නේ ය යි ද කීහ. උන්වහන්සේට ඒ කාලයේ මිනිසුන් ව්‍යවහාර කළේ තාපස හාමුදුරුවෝ ය කියා ය. පැමිණෙන සැදැහැවතුන්ට අනුකම්පාවෙන් උන් වහන්සේගේ ගමන මඳින් මඳ පමා කරන්නට සිදු විය.

පැමිණෙන සැදැහැවත්හු අටපිරිකර සහ වෙනත් බොහෝ පරිෂ්කාරයන් ද ගෙනවුත් උන්වහන්සේට පිදුහ. ජනයාගේ පැමිණීම නවතින කාලයක් නො පෙනෙන බැවින් සිවුමසකට පමණ පසු ලැබී තුබුණු පරිෂ්කාර රාශිය සංඝයාට පූජා කොට උන් වහන්සේ කුලපන කන්දෙන් නික්මයන්ට සුදනම් වූහ. උන් වහන්සේ කෙරෙහි අතිශයින් ප්‍රසන්නව සිටි හොරණ පලාතේ බෞද්ධයෝ මුත් වහන්සේ කෙසේ හෝ මෙහි ම රඳවා ගත යුතුය යි සිතා වැලිගම්පිටියේ ඩී. ඇල් ගුණවර්ධන අප්පහාමි මහතා ඇතුළු දයක පිරිසක් විසින් පොකුණුවිට ගේතේගම වැලිගම්පිටිය මීමන කුලපන කන්දට ලයන ගම් සය මැද මනරම් භූමිභාගයක් මිලයට ගෙන එය පවිත්‍රකොට තාවකාලික ආවාස තනා කුලපන කන්දේ වැඩවිසු බුරුම හිමි දෙනම ඒ භූමියට වැඩමවා ගන්නා ලදහ. බුරුම නාහිමියන් කෙරෙහි පැහැදී ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයෝ ද බොහෝ දෙනෙක් උන් වහන්සේ වෙත පැමිණියහ. මේ කාලයේ බුරුම නාහිමියන්ගේ ආවාසඝීවරයකු වූ රැන්ගුන් නුවර මහාධම්මදීපිකාරාමයේ උා. ජන නමැති ස්ථවිරයන් වහන්සේ ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ සිටියහ.

උන්වහන්සේ ද පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයට වැඩමකරවා 1906 ජනවාරි මස 8 වෙනි දිනයෙහි පැමිණ සිටි ප්‍රවුජ්‍යා-පේක්ෂකයන් සත්විසි දෙනෙක් යු. විනයාලංකාර බුරුම නා හිමියන්ගේ ශිෂ්‍යයන් වශයෙන් පැවිදිබවට පමුණුවනු ලැබූහ. ඒ ශ්‍රී ලංකාවේ පළමුවෙන් ම පැවිදි කරනු ලැබූ ශ්‍රීවේදීන් නිකායික පිරිස ය.

පොකුණුවිට ඇති වූ ඒ අභිනව ආරාම භූමියෙහි ධර්මශාලා විහාර ආවාසාදිය වහ වහා කොට නිමවා 1907 ජනවාරි 20 වෙනි දිනයෙහි එය යු. විනයාලංකාර බුරුම නා හිමියන් ප්‍රමුඛ මහා සංඝ රත්නය විෂයෙහි සාංඝික වශයෙන් පූජා කරන ලද්දේ ය. ඒ භූමියට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය යන නම තබන ලද්දේ ය. ඒ ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති වූ ප්‍රථම ශ්‍රීවේදීන් නිකායික සංඝාරාමය ය. එවකට ශ්‍රී ලංකාවේ විසූ සුප්‍රසිද්ධ පඨිවරයකු වන ලක්මිණි පහන යන පුවත් පතෙහි කර්තෘවරයා වූ ඇම්. ධර්මරත්න මහතා ද ඒ විහාරස්ථානයේ දයකයෙකි.

ප්‍රථම ශිමා සම්මුතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රීවේදීන් නිකායික හික්ෂුන් වහන්සේලාට විහාරයක් ඇති වුවද විනය කම් කිරීමට ශිමාවක් නො තිබීම බලවත් පාඩුවක් විය. මේ කාලයේ දී උ. ගුණාතිධාන මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ විංශතිවර්ගික සංඝ පිරිසක් දැඩි ධාතු වැද්දනාව සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කළහ. පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයේ දයක පිරිස උන්වහන්සේලාට ශිමා බන්ධනය සඳහා ආරාධනා කළහ. ශාසනෝදයකාමී වූ ඒ සුප්‍රසිද්ධ ශික්ෂාකාමී ශ්‍රීවේදීන් නිකායික සහ පිරිස ඒ ඇරයුම කරුණාවෙන් පිළිගෙන පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයට වැඩ වදාරා 1907 පෙබරවාරි මස 7 වෙනි ගුරු දින ත්‍රිවිධ සම්පත්තියෙන් යුක්ත වූ ඒකාදස විපත්තීන්ගෙන් මිදුණා වූ සුප්‍රසිද්ධ ශික්ෂාකාමී හික්ෂුන්ට විනය කම් කිරීමට යෝග්‍ය වූ සුපරිශුද්ධ ශිමාවක් සම්මත කළහ. ඒ ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රීවේදීන් නිකායික සංඝයා විසින් ම සම්මත කළ ප්‍රථම බද්ධ ශිමාවය. එයට සම්මත කළ සංඝයා විසින්ම මුම්මවංශික

ශාසන මූල විශුද්ධි ශීමා යන නාමය තබන ලද්දේ ය. මේ ශීමා බන්ධනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රවණ නිකාය මුල් බැස ගත්තේය යි කිය යුතුය. මේ ශීමාබන්ධනයට ඇමි. ධර්මරත්න පඬිතුමා ද ඉතා ඕනෑකමින් සහයෝගය දුන්නේ ය. මේ ශීමා බන්ධනය ගැන ධර්මරත්න පඬිතුමා විසින් 1907 පෙබරවාරි 23 වන දින ලක්මණි පහන පතෙහි දීඝී ලිපියක් ද පළ කර තිබිණ.

**පොකුණුවිට සාමණේර පිරිස
බුරුම රට යැවීම**

බුරුමරට ඤෞන්ඩුන් නුවර ශ්‍රී මහා මංගලාරාමයේ අනුනායක ෮9. වායාම නමැති මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ 1907 අග කොටසේදී දයාධාතු වැනි වැනි සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කළහ. එවකට පොකුණුවිට විසූ සාමණේර පිරිස ඒ තෙරුන් වහන්සේගේ මාගී-යෙන් ඒ ආරාමයට අධිපති වූද පහත බුරුමයේ ශ්‍රවණ නිකායේ මහානායක වූද කොළඹ දෙමටගොඩ මහා විශුද්ධාරාමයේ වැඩ සිටි පූජ්‍යාචාර්ය ආරංගල සිරිධම්ම හිමිපාණන් වහන්සේගේ උපාධ්‍යාය වූද සාසනාලංකාර සද්ධම්මාභිවංස සිරිපවර කවිධප මහාධම්ම රාජාධිරාජගුරු හිමියන් වෙත වැඩිදුර උගෙනීම පිණිස උසස් අධ්‍යාපනය ලබනු පිණිස ධර්මරත්න පඬිතුමා ඇතුළු පොකුණුවිට දයක පිරිස විසින් අත්සන් තබන ලද පාලි භාෂාමය සන්දේශයක් ද බුරුම රටට යවන ලදහ. මෙය ලියන අපිද ඒ පිරිසේ කෙනකු වෙමු.

කොළඹ දෙමටගොඩ මහාවිශුද්ධාරාමය

දෙමටගොඩ මහාවිශුද්ධාරාමාධිපතිව වැඩ විසූ ගරු ආචාර්ය ආරංගල සිරිධම්ම මාහිමියන් වහන්සේ බාල කාලයේ ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ නිකායෙහි පැවිදිව පසු කාලයේ දී බුරුමයට වැඩම කොට එවකට රැන්ගුන් නුවර මහා ධම්මදීපිකාරාමයේ වැඩ විසූ පහත බුරුමයේ ශ්‍රවණ නිකායේ මහනාහිමියන් වන සාසනාලංකාර සද්ධම්මාභිවංස සිරිපවර කවිධප මහාධම්මරාජාධිරාජගුරු මහනාහිමියන් උපාධ්‍යාය කොට උපසම්පදාව ලබා කලක් ප්‍රගුණ කටයුතු විනය ග්‍රන්ථයන් ප්‍රගුණ කොට උගෙනීම ද කොට වැඩිදුර

උගෙනීම පිණිස උසස් අධ්‍යාපනයක් ලබනු පිණිස බුරුමරට මණ්ඩලේ නුවර ශ්‍රීවේණීන් නිකායේ මූලස්ථානය වන මහා විශුද්ධාරාමයට වැඩම කොට එහි වැඩවෙසෙන විසුද්ධාචාර කවිධජාධිපති සිරි පවර මහාධම්මරාජාධිරාජගුරු ශ්‍රීවේණීන් නිකායේ මහනාහිමියන් වෙතින් හා වෙනත් පණ්ඩිත ස්ථවිරයන් වහන්සේලා වෙතින් ද ධර්ම ශාස්ත්‍රෝද්‍රහණය කොට එරට රජය මගින් පවත්වන විභාගවලින් ද සමර්ථව එරට ප්‍රසිද්ධ පඬිවරයෙක් වූහ. උන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රීවේණීන් නිකායේ මහානායක විශුද්ධාචාර හිමියන්ගේ වර්තය ගාථාවලින් සම්පාදනය කළහ. එයින් උන් වහන්සේගේ කීර්තිය වඩාත් පැතිර ගියේ ය. පොකුණුවිටින් බුරුමයට යවන ලද පිරිසට අයත් කිදෙල්පිටියේ විනය විසුද්ධි, කබල්ලෑගොඩ අග්ගධම්මාලංකාර යන දෙනම බුරුමයේ දී සිරිදම් හිමියන් හා එක්ව විසූහ. බුරුමයේදීම පැවිද්ද හා උපසම්පදාව ලත් ගාල්ලේ ඉන්ද්‍රසහ යන හික්ෂුන් වහන්සේ ද සිරිදම් හිමියන් හා එක්ව විසූහ. සිරිදම් හිමියන් වහන්සේ බුරුමයේ ම බොහෝ හික්ෂුන් වහන්සේලාට ආවායඝීවරයකු වශයෙන් සේවය කරමින් වැඩ වෙසෙන කල්හි ශ්‍රී ලංකාවෙන් ලද ආරාධනාවක් අනුව තමන් වහන්සේගේ ජන්ම භූමියටත් සේවයක් කිරීමේ අදහසින් තමන්වහන්සේ හා විසූ අතවැසි සිංහල හික්ෂුන් වහන්සේලා තෙ නම ද සමඟ ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කළහ. රත්නපුර ප්‍රදේශයේ විහාරස්ථානයක වැඩ වෙසෙමින් කර ගෙන ගිය වැඩ පිළිවෙළ උන්වහන්සේගේ සතුටට හේතු නොවීමෙන් උන්වහන්සේ නැවතත් බුරුමයට වැඩම කරන්නට සිතූහ. උන්වහන්සේ ඒ විහාරස්ථානයෙන් බැහැරව බුරුමයට වැඩම කිරීමේ අදහසින් කොළඹ බලා වැඩම කරන්නාහු තමන් වහන්සේගේ අතවැසි තෙනමක් සමඟ පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයට පැමිණ එහි ද මද කලක් වැඩ සිටියහ. සිරිදම් හිමියන්ගේ අදහස බුරුමයට වැඩම කිරීම වුවද උන්වහන්සේගේ අතවැසි තෙනමගේ අදහස වූයේ සිරිදම් හිමියන් කෙසේ හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ රඳවා ගැනීමය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් උන්වහන්සේලාට වැඩ විසීමට කොළඹ මාලිගාවත්තේ තාවකාලික ස්ථානයක් පිළියෙල විය. ඒ කාලයේ පොකුණුවිට විසූ වැලිගම්පිටියේ සද්ධම්මරංසි, ජේරුකානේ අරියඤාණ යන දෙනම සිරිදම් හිමියන්ට

එකතු වූහ. උඩුවේ විමලරංසි නාහිමියන් පැවිදිවීම සඳහා සිරිදම් හිමියන් වෙත යැවූයේ ද පොකුණුවට හික්ෂුන් වහන්සේලා විසින්ම ය. ඒ කාලයේ සිරිදම් හිමියන්ට සහයෝගය දීමට සිටියේ පොකුණුවට පිරිසය. ඒ අයගේ සහයෝගය නො ලැබීණි නම් සිරිදම් හිමියෝ ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය නො කරන්නාහ. සිරිදම් හිමියන් කෙරෙහි බොහෝ ජනයෝ පැහැදුණහ. එයින් මාලිගාවත්තේ මහාවිඤ්චාරාමය ඇති විය. දැනට දෙමටගොඩට සංක්‍රමණය වී ඇත්තේ මාලිගාවත්තේ තුබූ මහාවිඤ්චාරාමය ම ය. සිරිදම් හිමියෝ එහි වෙසෙමින් උගත් සිල්වත් ගුණවත් ශිෂ්‍ය පිරිසක් තැනූහ. ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රේණි නිකායේ පළමුවන මහානායක ධුරය දැරූ උඩුවේ විමලරංසි හිමියන් හා දෙවනවර මහානායක ධුරය දැරූ ආචාර්ය දෙවිනුවර ජාණාවාස හිමියෝ ද සිරිදම් හිමියන්ගේ ශිෂ්‍යයෝ ය. ඒ කාලයේ ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රේණි නිකායේ මූලස්ථානය වශයෙන් සැලකුණේ දෙමටගොඩ මහා විඤ්චාරාමය ය. ආචාර්ය සිරිධම්ම මහාස්ථවිරයන් වහන්සේ නිසා ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රේණි නිකාය ශ්‍රී ලංකාවේ බැබළුණි. අරංගල සිරිධම්ම මාහිමියන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍යයෝ බොහෝ දෙනෙකි. උන්වහන්සේලා නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේණි නිකායට අයත් විහාරස්ථාන බොහෝ ගණනක් ඇති විය.

ප්‍රධාන කම්ස්ථානාවාසී කහටපිටියේ සුමතිපාල නාහිමියෝ

කහටපිටියේ සුමතිපාල නාහිමියෝ 1907 දී මහ උඩුවේ ශ්‍රී සුනන්දරාමයේ දී පැවිදිව සත්වසක් පමණ කල් මෙහිදී මූලිකාධ්‍යාපනය ලබා ත්‍රිපිටක ධර්ම පිළිබඳ උසස් අධ්‍යාපනයක් ලබනු පිණිස 1913 දී බුරුම රටට වැඩම කළහ. එහිදී ඇසුරු කරනු ලැබූ සුප්පල ශික්ෂාකාමී කෙරුන් වහන්සේලා කෙරෙහි පැහැදුණා වූ උන්වහන්සේ මණ්ඩලේ නුවරදී සුධම්ම මහා සංඝ සභාවේ ලේඛක අග්ග මහා පණ්ඩිත උා. වායාම මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ආචාර්යත්වයෙන් හා සුධම්ම මහා සංඝ සභාවේ සභාපති සංජොං සයාඩෝ මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ උපාධ්‍යායත්වයෙන් නිමිල උපසම්පදව ලබා සත්වසක් පමණ එහි වැඩ ත්‍රිපිටක ධර්ම පිළිබඳ උසස් අධ්‍යාපනය

ලබා 1919 වර්ෂයේ දී ලක්දිවට පෙරලා පැමිණ නැවත 1955 වර්ෂයේ බුරුමයේ ඡන්ද මහා සංගායනාව පවත්වන කාලයේ එහි වැඩම කොට ධර්ම සංගායනාවට ද සහභාගි වී රැන්ගුන් නුවර **සාසනසිත්සා** නමැති භාවනා මධ්‍යස්ථානයට එළඹ මහා කම්ප්පානාවායඝී අග්ග මහා පණ්ඩිත හදන්ත සෝභන මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ වෙතින් සතිපට්ඨාන භාවනා මාර්ගය පුහුණු කර කම්ප්පානාවායඝීව ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කොට දැනට කඳුබොඩ සියනෑ විපස්සනා භාවනා මධ්‍යස්ථානයෙහි වැඩවෙසෙමින් ගිහි පැවිදි සැදැහැවතුන්ට භාවනාව පුහුණු කරවමින් සම්බුදු සසුන බබලවමින් වැඩ සිටින්නාහ. උන්වහන්සේ විසින් පැවිදි කරන ලද ශිෂ්‍යයෝ දැනට සකලිස් නමක් පමණ ඇත්තාහ. උන්වහන්සේගේ පාලනයෙන් පවත්නා විහාරස්ථාන භාවනා මධ්‍යස්ථාන බොහෝ ගණනක් ශ්‍රී ලංකාවේ නොයෙක් ප්‍රදේශවල ඇත්තේ ය. මුත් වහන්සේගෙන් භාවනා පුහුණු කර ගත් ගිහි පැවිදි ශිෂ්‍යයන් දහස් ගණනක් මෙරට හා පිට රටවල ඇත්තා හ.

ශ්‍රී ලංකාශ්වේජීන් නිකාය වනාහි සියක් නමක් පමණ හික්ෂුන් වහන්සේලා ඇති පන්තිසක් පමණ විහාරස්ථාන ඇති කුඩා නිකායෙකි. එහෙත් බොහෝ කම්ප්පානාවායඝීවරයන් ඇති භාවනා පුහුණු කරවන ස්ථාන බොහෝ ඇති ධර්මධරයන් ඇති ලේඛකයන් ඇති මේ නිකායෙන් සියම් අමරපුර රාමඤ්ඤ යන නිකායත්‍රයේ බොහෝ හික්ෂුන් වහන්සේලාට හා බෞද්ධ ජනතාවට ඉමහත් සේවයක් සිදු වන බව කිය යුතු ය.

චිරං කිට්ඨතු ලොකස්මිං
සම්මා සම්බුද්ධ සාසනං

ශ්‍රී ලංකා ශ්වේජීන් නිකායේ මහානායක
රේරුකානේ වඤ්චිමල මහා ස්ථවිරයන්
වහන්සේ විසින් ලියන ලදී.

සහරුවන

මේ ලිපි පෙල බලන්නොඩ ශ්‍රී ධර්මානන්ද පිරුවන විසින් පවත්වා ගෙන ගිය ධම් විජය පත්‍රයේ 1955 වර්ෂයේ වෙලුම් කීපයකින් තෝරා ගන්නා ලදී. එම ලිපි වල 3, 4 ලිපි අස්ථාන ගත වී ඇති අතර, 5 වන ලිපියේ කොටසක් ද අස්ථාන ගත වී ඇත. 1982 - 08 - 08 රිවිඳු පුවත්පතින් උපුටා ගත් ලිපියද සහරුවන පිළිබඳව ගිණියන්ගේ ආකල්ප සැකසීමටත් සංඝයා වහන්සේටම උපදෙස් දීමටත් ලියවුණ බැවින් මෙහි ඇතුළත් කරන ලදී.

මිෂනාරි අධ්‍යාපනයෙන් මනස කුරුවළ කරගත් ලාංකික උගතුන් විසින් සිංහල කමත්, බෞද්ධ කමත්, විශේෂයෙන් එය රැකීමට උපස්ථම්භක වූ මහා සංඝරත්නයන් විවේචනයට ලක් කිරීම හා රජයේ වරප්‍රසාද ලත් ඒ පංතිය අභිසක සාමාන්‍ය ජනයා විසින් අනුගමනය කරනු ලැබීමෙන් වන හානිය වළකනු සඳහා කරුණු පෙන්වා දීමට නාහිමියෝ මේ ලිපි ලියූහ.

ඉංග්‍රීසින්ගේ නිර්මාණයක් වූ ලංකා ආණ්ඩුව මගින් මෙතරම් වත් ආරක්ෂාවක් සිංහලයාට හා බුද්ධාගමට ලැබුණේ නොබියව අදහස් පල කළ මෙවැනි වීරවරයන් නිසා ය.

සියලු ආගම් වලට හා ජාතීන්ට සියල්ලත් විසින් ම ගරු කරන තාක් මේ ගැටළු විසඳිය නොහැකි ය. එහෙත් එවැන්නක් අපට බලාපොරොත්තු විය හැකි ද?

සංස්කාරක

"ධම් විජය" පුවත් ලිපි

පළමුවන ලිපිය

සහ රුවන

බුද්ධරක්තය ධම්මරක්තය සංඝ රක්තය යන මේ වස්තු තුන සත්වයනට මෙලොව පරලොව යහපත හා නිවන් සුවය ද ලබා ගැනීමට උපකාර වන මහත් වූ පිහිට තුනෙකි. ඒ රත්නත්‍රයේ පිහිට ලබන පින්වතා ම නියම බෞද්ධයා ය. ගෙය වනාහි මිනිසාට අවිචේන් වැස්සෙන් පින්තෙන් සුළඟින් සොරුන්ගෙන් සතුරන්ගෙන් වන්තා වූ කරදර වලින් මිදී සුවසේ විසීමට ඇත්තා වූ මහත් වූ පිහිටෙකි. එහෙත් මිනිසා ගෙය හජනය නොකොට ගෙයින් බැහැරව වෙසෙමින් ගෙය මාගේ පිහිටය ගෙය මට පිහිටවේවා යි කොතෙක් කියුවත් ඔහුට ගෙයින් පිහිටක් නො ලැබේ. එමෙන් මිනිසා රත්නත්‍රය හජනය නො කර රත්නත්‍රයෙන් බැහැරව වෙසෙමින් 'බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි' යනාදීන් මට රත්නත්‍රය පිහිටය, මට රත්නත්‍රය පිහිටවේවා යි කොතෙක් කියුව ද එයින් රත්නත්‍රයෙන් පිහිටක් නො ලැබේ. එය නිෂ්ඵල වැඩෙකි. රත්නත්‍රයේ පිහිට ලබන්නට තම රත්නය හජනය කළ යුතු ය. රත්නත්‍රයෙහුදු මිනිසාට ළඟින් ම පිහිට වන රත්නය සංඝරත්නය ය. රජකෙනකු ගෙන් පිහිටක් ලබනු කැමති තැනැත්තා විසින් පළමුවෙන් මැති ඇමති ආදී රජුට පහලින් ඉන්නවුන් හජනය කර ඔවුන් ගේ අනුසාරයෙන් රජුවෙක පැමිණ බලාපොරොත්තු වන දෙය ඉටු කර ගත යුතුවාක් මෙන් රත්නත්‍රයේ පිහිට ලබනු කැමති පින්වතා විසින් සංඝරත්නය ඇසුරු කොට සංඝරත්නයේ අනුසාරයෙන් ඉතිරි රත්නයන් ගේ පිහිට ද

ලබා ගත යුතු ය. සංසරත්නය ඇසුරු කළ හැකි වීමට ද බෞද්ධ ගිහියා සංසරත්නය හැදින් ගත යුතු ය. සංසරත්නයේ ගුණ දත යුතු ය.

මෙකල බොහෝ බෞද්ධයෝ හික්කුන් නො හඳුනති. හික්කුන් ගේ ගුණ නො දනිති. මෙකල ඇතැම් බෞද්ධයන් හික්කුන් වහන්සේ හඳුනන්නේ හිස මුඩුකරගෙන කහ රෙදි හැඳ පොරවා ගත් කෙනකු සැටියට පමණෙකි. ඇතැමුන් හඳුනන්නේ අපේ දනයත් පාංසුකුලයක් ගන්නට ඉන්නා කෙනකු ලෙස ය. ඇතැමුන් හඳුනන්නේ ලෙහෙසියෙන් ජීවත් වන්නට ක්‍රමයක් සාදගෙන වෙසෙන්නකු ලෙස ය. ඇතැමුන් හඳුනන්නේ අනුන් ගෙන් ලැබෙන දේ කා බී නිකම්ම නිදන කෙනකු ලෙස ය. ඇතැමුන් හඳුනන්නේ රටට ජාතියට කිසිම වැඩක් නැති රටට බරක් වන පුද්ගලයෙකු ලෙසට ය. අද ඇතැම් බෞද්ධයන් කවුසන් පසු පස දුවන්නේත් විනයවඨීන කාරයන් පස්සේ දුවන්නේත් හික්කුන් වහන්සේ ගේ ගුණ නො දැනීම නිසා ය. බෞද්ධයන් හික්කුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රසාදයක් නැත්තේත් හික්කුන් වහන්සේ හජනය නො කරන්නේත් ඒ නිසා ය.

මෙසේ ගිහි පැවිදි දෙපක්‍ෂය ඔවුනොවුන් නො හඳුනන තරමට ඇත් වූයේ බෞද්ධ හික්කුන් වහන්සේ ගේ හෝ ගිහි බෞද්ධයාගේ වරදින් නොව අන් කරුණෙකිනි. මෙරට ආක්‍රමණය කළ ඉංග්‍රීසිහු සිංහලයන් ජාතික හැභීමක් නැති, ආගමික හැභීමක් නැති, උදාර අදහස් නැති, තමන්ගේ ජාතිය පිළිකුල් කරන, තමන්ගේ ජාතියට සතුරු, තමන්ගේ ආගමට සතුරු, යුරෝපයට ගැති කම් කරන, අභි-වාදනය කරන පිරිසක් කළ පසු පහසුවෙන් ම තමන් යටතේ තබා ගත හැකි වන බව දැන, එය සිදු කිරීම සඳහා ක්‍රිස්තියානි පූජකයන් මේ රටට ගොඩ බැස්සූහ. හික්කුන් වහන්සේ අත තුබූ අධ්‍යාපනය හැරගෙන පාදිලි වරුන්ට එය හිමි කරන ලද්දේ ය. මිෂනාරිහු රජයේ අනුබලය ලබමින් අධ්‍යාපනය තමන් අතට ගෙන ඒ මගින් සිංහල සිරිත විරිත ඇළුම පැළඳුම පහත් කොට සිතන, සිංහල ජාතිය සිංහල බස පහත් කොට සිතන, යුරෝපයට අභිවාදනය කරන, සිංහල බසට සිංහල ජාතියට බුද්ධාගමට හික්කුන් වහන්සේට සතුරු, ඉංග්‍රීසියෙන් අදින පළඳින කන බොන කතා කරන කළු ඉංග්‍රීසිකාර

පිරිසක් මේ රටේ ඇති කළහ. රජයේ උසස් ම තනතුරු ද ඔවුනට හිමි කරන ලද්දේ ය. ඒ මගින් සිංහලයන් පෙළමින් බුද්ධාගම මරමින් ඔවුහු මහා ධනස්කන්ධයක් ද රැස් කර ගත්හ.

හික්කුන් වහන්සේ ඔවුනට කෝලමක් විය. ඔවුන්ගේ සහායෙන් ලක්දිව ගම්වල ද පාසැල් පිහිටුවා සිංහල දරුවනට ඒවාට යන ලෙස බල කොට පන්සල් අධ්‍යාපනය සහමුලින් නැති කර දැමූහ. හික්කුන් වහන්සේ තනි වූහ. ගිහි පැවිදි සම්බන්ධය එයින් දිනෙන් දිනම නැතිවී ගොස් අන්තිමට ගිහි පැවිදි දෙපක්‍ෂය ඔවුනොවුන් නාදුන්න අය වූහ. කල්යෑමෙන් හික්කුන් වහන්සේගෙන් ප්‍රයෝජනයක් නො ලබන්නා වූ බෞද්ධයනට හික්කුව එපා විය. හික්කුවට ද ගිහියා එපා විය. එයින් හික්කුහු ගිහියා ගැන කැබු බලාපොරොත්තුව විශ්වාසය හැර දමා කුමු ම ධනය සපයා ජීවත් වන්නට පටන් ගත්හ. එයින් හික්කුහු ද ශාසනික ප්‍රතිපත්තියෙන් හා දැන උගත් කමින් ද පිරිහෙන්නට වූහ. පිරිහෙත් පිරිහෙත් ම හික්කුව වඩ වඩා ගිහියන්ට එපා විය. ගිහියෝ නොයෙක් කැන හික්කුන්ට දුශ්ශීලයෝ ය යි ගනීා කරන්නට වූහ. එයින් ගිහි පැවිදි දෙපක්‍ෂය හොඳට ම හේද වූහ. ගිහියෝ ද ඔවුනොවුන් හේද වූහ. මිෂනාරි ගැටය සභාකාරයෙන් සාථික විය. බෞද්ධයෝ දැන් පරාජිත පක්‍ෂය වී සිටිති.

මේ රටේ පෙර විසූ සිංහලයෝ රජකුට මෙන් දෙවියකුට මෙන් හික්කුවට ගරු කළෝ ය. හික්කුන් වහන්සේ ගේ අවවාදයට අනුශාසනයට ඇහුම්කන් දුන්හ. එයින් මේ දිවයින ධම්මද්විපයක් විය. අද ගිහියාගේ බලාපොරොත්තුව හික්කුව ඔහුගේ අණට කීකරුව ගිහියා කියන සැටියට වීසිය යුතුය කියා ය. එබැවින් අද හික්කුවට අවවාද කරන්නට අනුශාසනය කරන්නට එන ගිහියන් මිස හික්කුන් ගේ අනුශාසනය ලැබීමට හික්කුන් වෙත එන ගිහියන් දුලබ වී තිබේ. අද පවත්නා වූ මේ තත්ත්වය ඉතා හයානකය. මෙය ඉදිරියටත් මෙසේම පැවතුන හොත් අපේ මුතුන් මිත්තන් විසින් ජීවිතය සේ උතුම් කොට පවත්වාගෙන ආ බුද්ධාගම ශතවිෂීයක් ගතවන්නටත් කලින් මේ රටින් අතුරුදන් වනු ඇත. මුලු සිංහල ජාතිය ම මා දැලකට අසුවන මසුන් රැසක් සේ මිෂනාරි දැලට හසු වී ඔවුන්ට ගොදුරු වනු ඇත.

දෙවන ලිපිය

හික්කුන් ගේ අවගුණ කථාව මෙකල නිතර ඇසෙන්නකි. එය බොහෝ ගිහියන්ට ඉතා මිහිරකි. එබැවින් ගිහියෝ ඉතා ඕනෑකමින් එය අසති. පැවිද්දන් ගේ අගුණ දක්වන පුවත්පත් ආදිය මහත් රුචියෙන් කියවති. ඒ නිසා තවුසා ද විනය වධිත කාරයා ද දේශනා කාරයා ද හික්කුන් ගේ අගුණ වපුරති. ගිහියන් ගේ රුචිය දත් පත්‍ර සඟරා කාරයෝ ද පොත් කාරයෝ ද එයම කරති. එයින් දැන් බෞද්ධ ජනයාට හික්කුන් ගේ අගුණ හොඳට ම පාඩම් වී තිබේ. මෙතරම් විශාල අන්දමට හික්කුන්ට ගභීකරන්නට රට වැසියා පටන් ගෙන තිබෙන්නේ හික්කුන්ගේ ම වරද නිසා ය යි බොහෝ දෙනා සිතති. අප විසින් මේ ලිපිපෙල ලියන්නට අදහස් කළේ සම්බුද්ධ ජයන්තිය ළංචී බෞද්ධයන් ගේ ප්‍රබෝධයක් ඇති වී තිබෙන මේ අවස්ථාවේ දී එහි නියම තතු බෞද්ධ මහ ජනයාට අවබෝධ කරවීමේ අදහසිනි.

ගභී කිරීමට කරුණු සොයා ගත නොහෙන කිසිම පුද්ගලයෙක් අතීතයෙහි ද නොවීය, දැනුදු නැත්තේ ය. හැම දෙනා ම හොඳ හැටියට සලකන දෙයක් ද ලොව නැත. හැමදෙනා ම නරක ලෙස සලකන දෙයක් ද ලොව නැත. ඒ නිසා හික්කුන් කුමක් කළත් කුමක් කීවත් එය නරක ලෙස පිළිගන්නා අය හික්කුන්ට ගර්භා කරති. එබැවින් කෙසේ හැසුරුණත් හික්කුන්ට ගභීවෙන් මිදී නො විසිය හැකිය. ලොවට වැඩ කරන්නෝ ද ශුද්ධ පුද්ගලයෝ ද විශේෂයෙන් ම ගැරහුම් ලැබීමෙන් නො මිදෙති. තමා ගේ ධනයක් ඥානයක් වියභීයක් සැපයක් පරාචීය සිදු කිරීමට ම කැප කළ 'මහත්මා ගාන්ධි තුමා' ගැරහුම් ලැබූවා පමණක් නොව අනුන් අතින් මැරුම් ද කැවීය. **ක්‍රිස්තු තුමාට වූයේ ද ඒ ඉරණම ම ය.**

ඒ ඒ රටවල වැඩ කරන සියලු ම දේශපාලකයෝ ද එසේම ගැරහුම් ලබති. හික්කුට වනාහි ලොවට වැඩ කරන්නෙක් ද වේ. ශුද්ධ පුද්ගලයෙක් ද වේ. ඒ නිසා හික්කුටට කොයි ලෙසකින් වත් ගැරහීමෙන් මිදී නො විසිය හැකි ය. ගැරහීම් ලැබීම හික්කුටවයේ අංගයකි. අතීතයේ බුද්ධ කාලයේ විසූ හික්කුටට ද මනුෂ්‍යයෝ බොහෝ නින්දා කළහ. බුද්ධ කාලයට පෙර විසූ පැවිද්දන්ට ද එසේ ම ගතී කළ හ.

අප බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ කාලයෙන් බොහෝ ඉහත සුනෙන්ත අරනේම් කුද්දල ගන්ථපාල ජොතිපාල අරක යන ශාස්තෘවරයෝ විසූහ. ඒ ශාස්තෘවරයෝ ද පැවිද්දෝ ය. ඒ ශාස්තෘවරයෝ බුද්ධලෝකෝත්පත්තියට හේතු වන ධර්මයක් දෙසූහ. ඒ ශාස්තෘවරයන් කෙරෙහි සිත පහදවා ගත් බොහෝ දෙනා ඒ හේතුවෙන් දෙවි ලොව උපන් බවක් ඒ ශාස්තෘවරයන් කෙරෙහි සිත පහදවා නොගෙන එතුමන්ට ගතීකොට බොහෝ දෙනා අපායට ගිය බවක් අංගුත්තර නිකායේ සත්තක නිපාතයේ වදාරා තිබේ. එයින් පෙනෙනු යේ පැවිද්දන්ට ගතී කිරීම ලෝකයෙහි කවදක් පවත්නා දෙයක් බවය.

ගැරහුම් ලබන බව හික්කු ජීවිතයේ අංගයෙකි. ගතීවට බිය වන කීපෙන කලබල වන තැනැත්තාට මහණකම නොකළ හැකි ය. එබැවින් බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින්

**නිඤ්ඤා නප්පට්ඨොයා
න උණ්ණමොයා පසංසිතො ගිකඛු"**

යනුවෙන් හික්කුට විසින් නිඤ්ඤා නිසා නො සැලිය යුතු ය, ප්‍රසංසාවෙන් උඩඟු නොවිය යුතු ය යි වදාරන ලදී. එක් රහතන් වහන්සේ කෙනකුත් විසින් ද මෙසේ වදාරන ලදී.

**බහුභි සඤ්ඤා පච්චුභා බමිතබ්බා තපස්සිනා
න තෙන මංඛ භොතබ්බා නගිතෙන කිලිස්සති
යො ච සඤ්ඤා පරිත්තාසි ටනෙ වාතමිගො යථා
ලභු විත්තොති තං ආහු නායා සමපජ්ජතෙ ටතං**

ගාථාවල තේරුම මෙසේ ය:-

ලෝකයෙහි ඒ ඒ අයට විරුද්ධ ශබ්ද බොහෝ ය. පැවිද්දා විසින් ඒවා ඉවසිය යුතු ය. ඒවා නිසා දුර්මුඛ නොවිය යුතු ය. ඒවා නිසා කිලිටි නොවන්නේ ය.

සුළහින් හටගන්නා හඬට බිය වන වනයෙහි වෙසෙන වාන මෘගයා මෙන් හඬට බිය වන හික්කුට නො මේරු සිත් ඇතියෙකැයි කියති. එවැනි හික්කුට ගේ පැවිද්ද සම්පූර්ණ නොවේ.

පිරිසිදු බව හෙවත් සිල්වත් බව ගැරහුම් ලැබීමේ කරුණක් බව මතු දැක්වෙන කථාවෙන් දක යුතු ය. එක් කලෙක අප මහ බෝසතාණන් වහන්සේ තවුස් පැවිද්දෙන් පැවිදිව එක් විලක් ඇසුරු කර ගෙන වනයෙහි විසුහ. දිනක් උන්වහන්සේ ශරීරය පිරිසිදු කර ගනු පිණිස විලට බැස එහි වූ පියුමක සුවඳ ආඝ්‍රහණය කරමින් උන් සේක. එය දුටු එක් දෙවි දුවක් බෝසතාණන් සංවේගයට පමුණුවනු පිණිස මේ මල් මගේ ය, මාගේ මල් වල සුවඳ ගන්නා වූ ඔබ සුවඳ සොරෙක් කියා බෝසතාණන් වහන්සේට ගරහා කළාය. "මම තිගේ මල් නො ගනිමි. එසේ වූ මට කුමට සුවඳ සොරෙකැයි කියන්නෙහි දැ"යි බෝසතාණෝ කීහ. එකෙණෙහි තවත් පුරුෂයෙක් ඒ විලට බැස නෙළුම් අල ගලවමින් මල් නෙලමින් හුන්නේ ය. බෝසතාණන් වහන්සේ ඔහු දැක, "තිගේ විල විනාශ කරන අර මිනිසාට තී කුමක් හෙයින් කිසිවක් නො කියන්නෙහි දැ"යි ඇසුහ. එයට දේවතාදුව දුන් පිළිතුර මෙසේ ය :-

**ආකිණ්ණ දුඤ්ඤා පුරිසො ධාති වෙලං ව මකඛිතො
තස්මිං මෙ වචනං තතථී තංව අරහාමී වතතවෙ,
අතංගණය්‍ය පොය්‍යස තිවචං සුවිගටෙසිතො,
වාලගගමතතං පාපය්‍ය අබ්භාමතතං ව බායති.**

කෙලෙසුන්ගෙන් පිරුණු සන්තානය ඇති මේ මිනිසා දරුවන් ගේ සෙම් සොටු මළ මුත්‍රාදියෙන් කිලිටි වූ කිරි මවක ගේ හැදි වතක් සේ කිලිටි ය. එබැවින් ඔහුට කියයුත්තක් නැත. කෙලෙස්

අඩු වූ නිකර පිරිසිදු බව සොයන්නා වූ පුද්ගලයා ගේ කෙසගක් පමණ වරද ද ලොවට මහ වළාකුළක් සේ පෙනෙන්නේ ය. එබැවින් මම ඔබට කියමිය යනු ඒ ගාථාවල අදහසය.

මේ කථාවෙන් පෙනෙන්නේ ද වරද නැති පිරිසිදු පුද්ගලයා ගේ වරද ලෝකයට මහත්ව පෙනෙන බවය. පිරිසිදු බව හෙවත් සිල් වත් බව ගැරහුම් ලැබීමේ කරුණක් බව කියන ලද්දේ එහෙයිනි. ලෝකයෙහි ගඹාවක් පැවතීමෙන් පිළිගන්ට තිබෙන්නේ හික්ෂුව ගේ පිරිසිදු බව ය. ලෝකයෙහි පවත්නා අගුණ සෝෂාව හික්ෂුව ගේ පාරිශුද්ධිය අභවන ලකුණකි. ඒ නිසා ඒ අගුණ සෝෂය හික්ෂුව ගේ ගුණ සෝෂය සැටියට ම සැලකිය යුතු ය.

පස් වන ලිපිය

පෘථග්ජන හික්ෂුව ලෝකයා විසින් ගරු බුහුමන් කළ යුත්තකු වන්නේ සියලු පවිත් වැළකී සියලු ඇවැත් වලින් මිදී රහතන් වහන්සේ කෙනකු සේ කල් යවන්නකු නිසා නොව ගිහියන් බැඳී සිටින බොහෝ බැරකර රාශියක් සිදු දමා, ගිහියන් ලබන බොහෝ සැප හැර දමා, ගිහියන් කරන පවිකම් වලින් බොහෝවක් සම්පූර්ණයෙන් ම හැර දමා බුදුසස්තව වැද වැඩිදුරටත් පවිකම් නැති කිරීමටත් පින් කම් වැඩිකිරීමටත් උත්සාහ කරමින් ලෝ සසුන් දෙකටත් වැඩ කිරීමට තමා ගේ සම්පූර්ණ ජීවිත කාලය ම ගත කරන්නකු වන බැවිනි.

පැවිදි වන්නෝ නොයෙක් අදහස් වලින් පැවිදි වෙති. කවර අදහසකින් පැවිදි වුව ද පැවිදි වීමෙන් ඒ තැනැත්තා කලින් සිටියාට වඩා ගුණවතකු වීම නම් ඒකාන්ත ය. පැවිදි වූ තැනැත්තා සභාකාරයෙන් සිවු පිරිසිදු සීලය රකින්නකු නොවනුදු මිනී මැරීම ගවයන් උරන් කුකුලන් මැරීම ගෙවල් බිඳීම මං පැහැරීම ස්ත්‍රීන් පැහැර ගෙන යාම සුරාපානය යනාදී ගිහියන් කරන බොහෝ පවිකම් නො කරන්නේ වේ. මිනී මැරීමය හරක් මැරීමය යන දෙක ම කරන්නකු මිනී මැරීම නවත්වා හරක් මැරීමෙහි පමණක් පිහිටියේ ද එයින් ඔහු ගුණවතකු වූ බව කිව යුතු ය. මිනී මැරීම හැර දැමීම ඔහුගේ ගුණය ය. පැවිදිව ගිහියන් කරන පවිකම් බොහෝවක් හැර දැමූ තැනැත්තා එයින් ගුණවතෙක් නො වේ ද? වේ ම ය.

නුවණැත්තා වූ ඇතමෙක් දහම් අසා සසර කලකිරී නිවන් පසක් කරගන්නා අටියෙන් පැවිදිව නෑමිතුරන් කෙරෙහි ද ලෝකයා කෙරෙහි ද අපේක්ෂාව හැර ජනයා කෙරෙන් ඇත්ව විවේකස්ථානයන්ට වී භාවනා කෙරෙහි. ඒ පින්වත්හු ද එයින්

පුජායෝ වෙති. ඇතමෙක් හැකි පමණින් ගුණ දම් පුරමින් ලෝසසුන් වැඩ කරමින් තමන් ගේ ජීවිත කාලය ගෙවා අනාගතයේ දී නිවන් දක්නා බලාපොරොත්තුවෙන් පැවිදි වෙති. අද රටේ ඇති හික්කුන් ගෙන් වැඩි දෙනා ඒ අදහසින් පැවිදි වූවෝ ය.

නගරග්‍රාමයන්හි විහාරස්ථානවල වෙසෙන ඒ හික්කුහු නොයෙක් දුක් කරදර විදිමින් නොයෙක් විට සෑහෙන ආහාරයකුදු නොලබමින් බුදු දහම රකිති. දහම් පොත් පත් රකිති. දහම් පොත් පත් මුද්‍රණය කරවති. අභිනව ග්‍රන්ථ සම්පාදනය කරති. ධර්මය හා භාෂා ශාස්ත්‍රය උගන්වති. විහාරස්ථාන ආරක්‍ෂා කරති. දියුණු කරති. දහම් දෙසීමේ ආදියෙන් මහජනයා සුමග යවති. බොහෝ දුර බැහැර වුව ද යමින් දුක සේ ගිහියන් ගේ ආගමික කටයුතු සිදු කර දෙති. අද බුද්ධාගම පවත්නේ එසේ කරන්නා වූ ඒ හික්කුන් වහන්සේලාගේ ධෛර්යය නිසා ය. නො එසේ නම් අද බණ පොතක් නැත. බුද්ධාගමක් නැත. නොයෙක් විට ජාතික විපත් වලදී ඉදිරිපත්ව රට ජාතිය රැක ගත්තේ ද උන්වහන්සේලා ම ය. සිංහල භාෂාව හා අපේ පැරණි ශාස්ත්‍ර රැකී ඇත්තේ ද උන්වහන්සේලා නිසා ම ය.

බොහෝ දෙනෙකුන් ධනය සැපයීමටත් අඹුදරුවන් පෝෂණය කිරීමටත් පස්කම් සැප විදීමටත් නොයෙක් අපරාධ කිරීමටත් තමන් ගේ සම්පුණ්ණ කාලය ගත කරන මේ ලෝකයෙහි බුදු දහම රැකීමට බුදු සසුන රැකීමට තමන් ගේ සම්පුණ්ණ ජීවිත කාලය කැප කර තිබීම වූ මේ එක කාරණයමත් හික්කුන් වහන්සේ ගේ මහා ගුණයෙකි. ධනය සැපයීමටත් අඹුදරුවන් පෝෂණය කිරීමටත් ඉඤ්ජියන් පිණවීමටත් තමන් ගේ සම්පුණ්ණ ජීවිත කාලය ගෙවන බොහෝ ගිහියෝ හික්කුන් වහන්සේ විසින් තමන් ගේ සම්පුණ්ණ කාලය යොදා ආරක්‍ෂා කරගෙන ඇති බුද්ධාගමයෙන් තමන්ට වුවමනා වූ විට ප්‍රයෝජනය ද ලබමින් එය රැක දෙන හික්කුන් වහන්සේට ගතී ද කරති. එය කොතරම් නො මනා ක්‍රියාවක් ද?

තාපසයන් තපස් කම් කරන්නේත් නියම හික්කුන් වහන්සේට පහර දෙන්නේත් විනය වධනකාරයෝය යි කියන අවිනිතයන්

මහාසංඝයා වහන්සේට පහර දෙන්නේත් ගිනුණුත් වහන්සේලා විසින් ආරක්ෂා කර ගෙන ඇති බුදු දහමෙන් අතහිත් මෙතහිත් අවුලා ගත් බණපද විකකිති. එක ම ධම්පදය සන්පුරුෂයා අතට පැමිණි කල්හි ලොවට සෙත සලසන උතුම් දෙයක් ද අසන්-පුරුෂයා අතට පැමිණි කල්හි අනුන්ට පහර දෙන ආයුධයක් ද වේ. තවුසත් අතට විනයවධිත කාරයත් අතට පැමිණ ඇති ධම් පද කවු කිනිසි වී තිබේ.

හය වන ලිපිය

තථාගතයන් වහන්සේ චතුරසංඛ්‍ය කල්පලක්ෂයක් පෙරුම් පුරා ඉතා දුක් ගෙන ලොච්ඡුරා බුදු බවට පැමිණ මේ බුදු සස්ත පිහිටුවා වදාළේ, සත්ත්වයන් අපායට හෙලිමට මහක් සාද තබනු පිණිස නොව, දෙවියන් සහිත ලෝකයා ගේ යහපත පිණිස ය. මේ ශාසනයේ මාගීයෙන් ලෝකයාට අපායෙන් බේරීම පිණිස ය. දෙවි මිනිස් සැප ලැබීම පිණිස ය. සසර දුකින් මිදී නිවන් පුරයට පැමිණෙනු පිණිස ය. තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පනවා ඇති සිකපද ඉතා බොහෝ ය. ඒවායේ ගණන පවා සෙවීම දුෂ්කර ය. ගණනක් නැති සික පද ඇති උපසම්පද ශීලය, පොහෝ දිනයෙහි පමණක් ගිහියන් අටසිල් රකින්නාක් මෙන් කලාතුරකින් දවසක පමණක් රකිනවා නම් කෙනකුට එක සිකපදයකුදු නො කැඩෙන සැටියට අමාරුවෙන් වුව ද එය රැකිය හැකිය. සම්පුණ්ණී ජීවිත කාලය ම මහණකම කරන්නකුට නො කැඩෙන පරිදි ඒ සිකපද සියල්ල කවරාකාරයකින්වත් නො රැකිය හැකිය.

ඇතමුන් කියන සැටියට සිකපද කඩන හික්කුහු එයින් අපායට යෙත් නම් ඔවුනට දත් දෙන ගිහියන් එයින් අපායට යෙත් නම් බුදුසස්තක් පිහිටවීම් වශයෙන් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් කර තිබෙන්නේ ලොවට මහා අපරාධයෙකි. ගණනින් ප්‍රමාණයක් දැක්විය නොහෙන තරම් විශාල ජනසමූහයකට අපායට යාමේ මහක් සාද තැබීමකි. අතීතානාගත වතීමාන යන කාලත්‍රයෙහි සියල්ල දැන ගැනීමට සමත් තථාගතයන් වහන්සේ මෙතෙක් සිකපද සමූහයක් හික්කුන්ට සම්පුණ්ණියෙන් රැකිය නො හෙන බව නො දන්නා සේක් ද? දන්නා සේක් ම ය. සම්පුණ්ණියෙන් සිපදක රැකිය නුහුණු හික්කුහු අපායට යෙත් නම් බොහෝ සිකපද පනවා හික්කුන්ට අපායට යන්නට සිදු වන පරිදි මේ සසුන බුදුන් වහන්සේ නො

පිහිටුවන සේක. උන් වහන්සේ මේ ශාසනය පිහිටුවා ඇත්තේ බොහෝ සිකපද පනවා ඇත්තේ රැකිය හැකි පමණක් සිකපද රැකීම නිෂ්ඵල නොවන නිසා ය.

තඩවුව හොත් මහණකම සම්පුණයෙන් නැති වන. මහණකමෙන් පිහිටක් නො ලැබිය හැකි වන සිකපද ඇත්තේ සතරක් පමණෙනි. 'සතර පාරාජිකා' ය යි කියනුයේ ඒ සිකපද සතරය. ඒ සිකපද සතර රක්තා තුරු හික්කුවට හික්කු භාවය හෙවත් උපසම්පද ශීලය තිබේ. එයින් ඒ හික්කුව දුශ්ශීලයකු නොව සිල්වතෙකි. අනිකුත් සිකපද කොතෙක් බිඳුණේ ද එයින් පැවිද්ද නිෂ්ඵල නො වේ. ඒ බව 'අංගුත්තර නිකාය' තිකතිපාතයෙහි එන මේ තථාගත දේශන-යෙන් දත යුතු ය.

'ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සිලෙසු පරිපුරකාරී හොති. සමාධිස්මි- මත්තසො කාරී. පඤ්ඤාය මත්තසො කාරී. සො යාති තාති බුද්දනු- බුද්දකාති සිකඛාපදති තාති ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි, තං කිය්ස හෙතු? තභිමත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා, යාති ච බො තාති සිකඛාපදති ආදි බුභ්මවරියකාති බුභ්මවරිය සාරුප්පාති. තත්ථ වුච්චිලී ච හොති ධ්වසිලී ච සමාදය සිකඛති සිකඛාපදෙසු. සො තිණණං සංයෝජනාතං පරිකඛයා සොතාපනෙතා හොති අච්චිපාත ධම්මො නියතො සම්බොධි පරායනෝ'

මෙහි අදහස 'සතර පාරාජිකාවෙන් වැලකීම වූ ආදි බුභ්ම වරියක ශීලයෙහි ස්ථිරව පිහිටීමෙන් සිල්වත් වන්නා වූ කුඩා වූ ද ඉතා කුඩා වූ ද ඇවැත්වලට නැවත නැවත පැමිණෙමින් ඇවැත් දෙසීම ආදියෙන් නැවත නැවත පිරිසිදුවන්නා වූ ද හික්කුව එක්තරා ප්‍රමාණයකින් සමාධිය හා ප්‍රඥාව දියුණු කෙළේ වේ නම් එයින් සංයෝජනත්‍රයක් ප්‍රභාණය කොට මතු කිසි කලෙක අපායට නො යන අරහත්වයට පැමිණීමෙහි නියත පුද්ගලයෙක් වන්නේ ය. කුඩා වූ ද ඉතා කුඩා වූ ද ඇවැත්වලට පැමිණීමෙන් මහපල ලැබීමට අභව්‍යභාවයක් නො කියනු ලැබේ ය, යනුයි.

හත් වන ලිපිය

ආපත්තිය පාපයක් ම ද?

අද ලෝකයෙහි බොහෝ දෙනෙකුත් විසින් සලකන්නේ හික්කුටක් කවර ආපත්තියකට හෝ පැමිණිය හොත් එයින් ඒ හික්කුට මහා පාපයක් සිදු කර ගත් ලෙසය. ඇවතට පැමිණෙන හික්කුට වැඳුම් පිදුම් කිරීමට, හජනය කිරීමට නුසුදුසු මහ පව් කාරයකු ලෙස ය. එය ධර්මිත්‍යය නො දැනීම නිසා බොහෝ දෙනෙකුට ඇති වැරදි හැඟීමකි. මේ වැරදි හැඟීම මහා ජනයාට ඇති කර දී ඇත්තේ ද අනුන්ගේ ගුණවත් බව නො ඉවසන අනුන් ගේ ගුණ මකා දැමීමට උත්සාහ කරන අනුන්ගේ තත්ත්වය පහත් කිරීමට අනුන්ගේ ලාභය නැති කිරීමට උත්සාහ කරන ඇතැම් විනය වධීන් කාරයන්, තවුසන් බඳු අසත්පුරුෂයන් විසිනි.

අසත්පුරුෂයා වනාහි ලොවට යහපතක් කරන්නකු මෙන් පෙනී සිට අපරාධ කරන්නෙකි. භයානක පුද්ගලයෙකි. ඔහු හැදින ගෙන තිබීම කාහටත් ප්‍රයෝජනවත් වන බැවින් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අසත්පුරුෂයා හඳුන්වා දී ඇති සැටි ද මෙහි දක්වනු ලැබේ.

මහණෙනි, අංග සතරකින් යුක්ත තැනැත්තේ අසත්පුරුෂයා යයි දත යුතු ය. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි අසත්පුරුෂයා අනුන් ගේ යම් අගුණයක් වේ නම් එය අනුන් විසින් නො විචාළේ ද කියන්නේ ය. විචාළහොත් අඩුවක් නො කොට සම්පූර්ණ කොට විස්තර වශයෙන් ම කියන්නේ ය. මහණෙනි, එයින් ඒ තැනැත්තා අසත්පුරුෂයකු බව දත යුතු ය. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයා අනුන් ගේ යම් ගුණයක් වේ නම් විචාළේ ද එය නො කියන්නේ ය.

නොවිචාල කල්හි කියනු ම කිම? විචාරන ලදුව අනුන්ගේ ගුණය කියතත් අඩු කොට අසම්පූර්ණ කොට විස්තර නො කොට එය කියන්නේ ය. මහණෙනි, එයින් ඒ තැනැත්තා අසත්පුරුෂයකු බව දත යුතු ය. තව ද මහණෙනි, අසත්පුරුෂයා තමාගේ යම් අගුණයක් වේ නම් එය විචාලේ ද නො කියන්නේ ය. විචාරන ලදුව කියතත් අඩු කොට සම්පූර්ණ නො කොට විස්තර නො කොට කියන්නේ ය. එයින් ඒ තැනැත්තා අසත්පුරුෂයකු බව දත යුතු ය. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයා තමාගේ යම් ගුණයක් වේ නම් එය නො විචාලේ ද කියන්නේ ය. විචාල කල්හි නො අඩුකොට නො පමාකොට සම්පූර්ණ කොට විස්තර කොට එය කියන්නේ ය. එයින් ඒ තැනැත්තා අසත්පුරුෂයකු බව දත යුතු ය. මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් **අංගුත්තර නිකාය වතුෂ්ඨනිපාතයෙහි** අසත්පුරුෂ ලක්ෂණ වදාරා ඇත්තේ ය.

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් හික්ෂුන්හට පවිත් වළකිනු පිණිස බොහෝ පවිකම් ගැන ද සිකපද පනවා ඇත්තේ ය. ජන ප්‍රසාදය රකිනු පිණිස පවි නොවන බොහෝ කරුණු ගැන ද සික පද පනවා ඇත්තේ ය. පවි ගැන පනවන ලද සිකපද **ලෝකවදා ප්‍රඥප්ති** නම් වේ. ජන ප්‍රසාදය රකිනු පිණිස පනවා ඇති සික පද **ප්‍රඥප්ති වදා ප්‍රඥප්ති** නම් වේ. තවත් ක්‍රමයකින් කියන කල්හි පාප ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් පනවන ලද සික පද **සාවදා ප්‍රඥප්ති** නම් වේ. ජනප්‍රසාදය රකිනු පිණිස පනවන ලද සිකපද **නිරවදා ප්‍රඥප්ති** නම් වේ. ආහාර ගැනීම පාපයක් නොවේ. එහෙත් විකාල හෝඡනයෙන් ඇවැත්වේ. විකාල හෝඡන ශික්ෂාපදය නිරවදා ප්‍රඥප්තියකි. විනයෙහි ඇති සික පද වලින් බොහෝමයක් ම එබඳු නිරවදා ප්‍රඥප්තිහුය.

අට වන ලිපිය

දුශ්ශීල කථාව

කුශලය අකුශලය යි කියනුයේ ඒ ඒ ක්‍රියා සිදු කිරීම් වශයෙන් සත්ත්ව සන්තානයෙහි පහළවන සිත්වලටය. ද්වන්තිංසෙව හි ආපනති සමුට්ඨාපක විතතාති අධ්‍ය කාමවචර කුසලාති. ද්වාදස අකුසලාති. දසකාමාවචර ක්‍රියා විතතාති කුසලතො ච කිරියතො ච දො අභිකඤ්ඤා විතතාතිති යනුවෙන් කාමාවචර කුසල් සිත් අටය, අකුසල් සිත් දොළොසය, කාමාවචර කිරියසිත් දශය ය, අභිඤා දෙසිතය යි ඇවැත් සිදු කිරීම් වශයෙන් උපදනා සිත් දෙකිසක් ඇති බව සමන්තපාසාදිකාවෙහි දක්වා තිබේ. හැම ඇවැත්ම ම පාපයක් නොවන බව එයින් තේරුම් ගත යුතු ය.

ධම්මදනය දෙමිය කියා සැදැහැයෙන් හික්කුවක් පුරුෂයකු නැති තැනක ස්ත්‍රීන්ට පමණක් දහම් දෙසුව හොත් පවිති ඇවැත් වේ. තුනුරුවන් පුදන්තට ය කියා මල් නෙළුව හොත් පවිති ඇවැත් වේ. විහාරමලුව බෝමලුව සෑමලුව පිරිසිදු කරන්නට ය කියා තණ ඉවත් කළහොත් පවිති ඇවැත් වේ. ඒ ඇවැත් සියල්ලට හික්කුව පැමිණෙනුයේ කුශල චිත්තයෙනි. සුරාපානාදියෙන් ඇවැත්ට පැමිණෙන්නේ අකුශල චිත්තයෙනි. ඇවැත්ක වූයේ ය කියා ධම්මදේශනාදියෙන් කවරාකාරයකින් වත් පාපයක් නො වේ.

කුශලය අනෙකකි. ඇවැත් අනෙකකි. පාපයත් අනෙකකි. ඇවැත් අනෙකකි. ඒ නිසා ඇවැත් දෙසාගත් කල්හි ඇවැත් නැති වේ. ඇවැත් දෙසීමෙන් කුශලා 'කුශල දෙක නැති නො වේ. ඒවා ඉතිරි වේ. ඇවැත්ක වූයේ ය කියා ධම්මදේශනාදි කුශලයන් ගෙන් අනිෂ්ට

Non-Commercial Distribution

විපාකයක් නො ලැබේ. එයින් ලැබෙන්නේ ඉෂ්ට විපාකයක් ම ය. ඇවැතක් වූයේ ය කියා ධර්මදේශනාමය කුශලයෙන් හික්කුව අපායට යන්නේ ය යි කියන හොත් එය ධර්මවිරෝධී කියමනකි.

අපායට යන්නට ඇවතක් ම වුවමනා නැත. සියලුම පව්වලට ඇවැත් ඇත්තේ ද නැත. පෙර එක් හික්කුවක් සිවුරකට ඇලුම් කරමින් සිට කාල ක්‍රියා කොට ඒ සිවුරෙහි ම උකුණෙක්ව උපන්නේ ය. සිවුරට ඇලුම් කිරීමෙන් ඒ හික්කුවට සිදු වූ කිසිම ඇවැතක් නැත. එහෙත් ලෝභය නමැති පාපය නිසා හික්කුව තිරිසන් අපායෙහි උපත. කරුණු මෙසේ හෙයින් ඇවතක් වූ පමණින් එය පාපයක් නොවන බවත් හැම පාපයකට ම ඇවැත් නැති බවත් දත යුතු ය.

පින් පව් දෙක ගිහි පැවිදි සැමට ම සාධාරණ ය. යමක් පව් නම් එය ගිහියා කළත් පැවිද්දා කළත් පව් ම ය. පින ද එසේ ම ය. පව් කුඩා මහත් වීමට ද ගිහි පැවිදි බව කරුණක් නො වේ. පැවිද්දකු මෙඳුන සේවනය කළ හොත් පරිච්ඡි ඇවතට පැමිණේ. ගිහියකු එය කළහොත් ඔහුට ඇවතක් නම් නැත. එහෙත් එයින් යම් පාපයක් වේ නම් එය දෙදෙනාට ම සමය. පරිච්ඡි ඇවතින් හික්කුවට වන්නේ පව් මහත් වීමක් නොව බුදුන් වහන්සේ ගේ නියමය පරිදි උපසම්පදාවට අහිමි වීම ය. පාරාජිකාවෙන් ම මිස අනෙක් ඇවතකින් හික්කුවට එය සිදු නො වේ. පාපය ගිහි පැවිදි කාටත් සම ව තිබිය දී හික්කුන් ගේ වරද මහත් කොට දැක්වීමෙහි තේරුමක් නැත. ප්‍රාණසාතාදී පංචදුශ්චරිතයෙහි ගැලී සිටීමෙන් පරම දුශ්ශීල වූ ඇතැම් ගිහියන් විසින් හික්කුවකගේ කුඩා වරදක් ගැන කථා කිරීම නම් දෙපතුල පටන් හිස දක්වා මුළු සිරුරෙහි අසුවී තවරා ගෙන ඉන්නා කෙනකු විසින් මඩ පැහී ඇති කෙනකු ගේ අපවිත්‍රතාව ගැන කථා කිරීම බදු භාසෝග්ත්පාදක ක්‍රියාවෙකි.

තම වන ලිපිය

දුශ්ශීල කථාව

මහණකම කුමක් දැ යි විනය නො දන්නා බොහෝ බෞද්ධයෝ වාහනයෙකින් යෑම ය, කුඩයක් ඉහලා යෑම ය, වහන් පය ලා යෑමය, පිභානෙක දනය වැලඳීම ය, හොඳ පත්සලෙක විසීම ය, වත්තක් කුඹුරක් තිබීම ය, මුදල් ටිකක් තිබීම ය, හොඳ සිවුරක් පෙරවීම ය, බීම බලාගෙන ම නො යෑම ය, සුරුවුවුවක් සිගර් වටුවක් ඉරීම ය, තේ කෝපි බීමය යනාදි සෑම කරුණක් ගැන ම දුශ්ශීල වාදයෙන් හිඤ්ඤන්ට ගතී කොට බොහෝ පව් සිදු කර ගනිති. ඒ තත්වයට අද බොහෝ දෙනා පැමිණ සිටින්නේ ද බොහෝ දෙනා හිඤ්ඤන් කෙරෙහි කලකිරී ඉන්නේ ද ඇතැම් කුහකයන් දෙසන බොරු බණ ඇසීමෙනි.

ගෘහස්ථ දුශ්ශීලයා ය. ශ්‍රමණ දුශ්ශීලයා යයි දුශ්ශීලයෝ දෙදෙනෙක්. "පඤ්ච ගහපති භයාති වෙරාති අප්පභාය දුස්සිලො ඉති වුවචති. කතමාති පඤ්ච? පණාතිපාතං අදිත්තාදතං කාමෙසු මිච්චාචාරං මුසාවාදං සුරාමේරය මජ්ජපමාදව්ඨාතං" යනුවෙන් ප්‍රාණසාකාදි පඤ්ච දුශ්චරිතය නො හළ කැනැත්තා 'දුශ්ශීලයා' බව කථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇත්තේ ය. ඒ දේශනයේ හැටියට පස් පව් නො හළ සෑමදෙනා ම දුශ්ශීලයෝ ය. අපේ බෞද්ධයන් අතර දිනපතා පත්සිල් සමාදන් වන්නෝ ද ඇත. දවසට දෙකුත් වර පත්සිල් සමාදන් වන්නෝ ද ඇත. එහෙත් වුවමනා වූ විට ඔවුහු පස්පව්න් කවරක් වුවත් කරති. එ බැවින් ඔවුහු සිල්වතුන් නොව දුශ්ශීලයෝ ය. ඔවුන් ගේ සිල් ගැනීම සිකපද කීමක් පමණෙකි. සත්‍ය වශයෙන් සිල් ගැනුමක් නො වේ.

දුශ්ශීලයා ය යන්නෙහි තේරුම සිල් නැති තැනැත්තා යනුයි. උපසම්පන්න හික්කුවක් ලෙහෙසියෙන් දුශ්ශීල නො වේ. උපසම්පද ශීලයට බොහෝ සික පද ඇත්තේ ය. ඒ එක එක සිකපදයක් ම ශීලයෙකි. උපසම්පන්න හික්කුවකගෙන් සික පද එකක් දෙකක් නොව සියයක් දෙසියයක් කඩවුව ද තවත් දහස් ගණනක් සික පද ඉතිරි වී ඇති බැවින් උපසම්පන්න හික්කුව සිල්වත් ය.

**පුදුජ්ජනස්ස සීලං පඤ්චගි කාරණෙහි ගිජ්ජති පාරාජිකා පජ්ජනෙත, සිකඛාපච්චකඛානෙත, තීර්ථිය පකඛඤ්ඤෙත, අරහ-
තෙත, මරණෙත.**

යනුවෙන් 'මනෝරථපුරණී' අටුවාවෙහි පෘථග්ජන උපසම්පන්න හික්කුවක ගේ ශීලය පාරාජිකාවට පැමිණීමය, උපසම්පදව ප්‍රතිකේප කිරීමය, තීථික ශාසනයට යෑම ය, රහත් වීමය, මරණයට පැමිණීමය යන කරුණු පසින් බිඳෙන බව දක්වා තිබේ. උපසම්පද ශීලය බිඳෙන කරුණු පසින් පළමු වන තුන් වන කරුණු වලින් ශීලය බිඳීම පරිහානියෙකි. සතර වන කරුණෙන් බිඳීම දියුණුවකි. පස් වන කරුණෙන් බිඳීම පරිහානියෙක් හෝ දියුණුවෙක් නො වේ. පෘථග්ජනයා ගේ ශීලය කුශල ශීලයෙකි. අර්හත්මාභීයෙන් කුශලාකුශලයන් ක්ෂය කරනු ලැබේ. රහත් වීමෙන් පෘථග්ජන ශීලය බිඳෙන්නේ එහෙයිනි. රහත් වීමෙන් පසු රහතුන් වහන්සේ අව්‍යාකෘත ශීලයෙහි පිහිටන්නාහ.

පාරාජිකාවට පැමිණි පැවිද්දාට දුශ්ශීලයෙකු යි කිය යුත්තේ පරිච්ඡි ඇවැතට පැමිණීමෙන් පසු එය සභවා ගෙන උපසම්පන්න හික්කුවක් ලෙස පෙනී සිටිය හොත් ය. පරිච්ඡි වීමෙන් පසු සාමණේර ශීලය සමාදන් වුව හොත් එතැන් පටන් හේ සිල්වත් ය. කරුණු මෙසේ හෙයින් පාරාජිකාවට පැමිණ නැති සියලු ම හික්කුන් වහන්සේලා අන් කිනම් ඇවැතකට පැමිණ සිටියත් උපසම්පද ශීලය ඇති බැවින් උන් වහන්සේලා සිල්වත්හු ය. සිල්වත්නට දුශ්ශීලයී කීම ආක්‍රෝශයකි. එය මහා පාපයෙකි. එයින් සුකරමුඛප්‍රේත පුත්‍රිමුඛප්‍රේතාදීනට මෙන් නපුරු විපාක අනාගතයෙහි ඇති විය හැකි ය.

බුද්ධකාලයෙහි කීටාගිරියෙහි විසූ අස්සජී පුනබ්බසුක යන හික්කුන් දෙනම තරමට ඖදරික වැඩ කරන හික්කුවක් ගැන මෙ කල කවර රටකින් වත් අසන්නට නැත. ඒ හික්කුහු ස්ත්රීන් හා එක භාජනයෙහි අහර ගත්හ. එක භාජනයෙහි පැන් පුහ. එක පැදුරෙහි එක යහනෙහි නිද ගත්හ. ස්ත්රීන් හා නැටීම ද ගී කීම ද කළහ. විකාලයෙහි අහර ගත්හ. සුරාපානය කළහ. සුදුව පන්දු ගැසීම ආදී ක්‍රීඩාවල යෙදුණාහ. ඇතුන් අසුන් පිට ගියහ. ඒ සතුන් හා තරඟයට දිවුහ. මල්ලවපොර ඇල්ලූහ. නාටිකාවන්ට රභ දැක්වීමට තමන් ගේ සහල සිවුරු බීම එලා දුන්හ. තවත් නොයෙක් ඖදරික වැඩ කළහ. එහෙත් විනය පොතෙහි ඒ හික්කුන්ට ද දුශ්ශීල යන පදය යොද නැත. ඒ හික්කුන් ගැන විනය පොතෙහි සඳහන් වන්නේ 'තෙන බො පන සමයෙන අසාජී පුනබ්බසුකා නාම කීටාගිරිස්මී. ආවාසිකා හොන්ති අලජ්ජනො පාපහික්ඛු' කියා ය. එ පමණ ඖදරික ක්‍රියා කළ අයටත් ව්‍යවහාර කර නැති 'දුශ්ශීල' යන වචනය රියෙකින් යෑම වහන් පය ලා යෑම කුඩයක් ඉසලා යෑම මුදලක් තබා ගෙන සිටීම යන සුලු කරුණෙකින් කීම කොතරම් බර පතල අයුත්තක් ද?

විනයෙහි හික්කුවකට දුශ්ශීල යන වචනය යොද ඇති තැනක් දක්නට ඇත්තේ පාතිමොකඛ ධ්පනක්ඛන්ධකයෙහි පමණෙකි. 'අඤ්ඤා බො මහා මොගගල්ලානො තං පුග්ගලං දුස්සීලං පාප ධම්මං' යනු පාතිමොකඛ ධ්පනක්ඛන්ධකයෙහි දුශ්ශීල වචනය ගෙන ඇති පාඨයය. එහි ඒ වචනය යොද ඇත්තේ විනය කම්චලට ගැනීමට නුසුදුසු පාරාජිකාවට පත් හික්කුවක් සඳහාය. පරාජිකා නොවූ හික්කුවකට විනයෙහි කොතැනක වත් දුශ්ශීල ව්‍යවහාරය කර නැත.

දුශ්ශීලයෝ ය, දුශ්ශීලයෝ යැයි සිල්වත් හික්කුන්ට අපහාස කරන බොහෝ දෙනා පස් පවෙන් නො වැළකුණු ගෘහස්ථ දුශ්ශීලයෝ ය. ගෘහස්ථදුශ්ශීලයාට වඩා බොහෝ කරුණු වලින් ශ්‍රමණ දුශ්ශීලයා උසස් ය. ගෘහස්ථදුශ්ශීලයාට වඩා ශ්‍රමණ දුශ්ශීලයා කෙරෙහි ගුණ දශයක් ඇති බව මිලිඤ්ඤ ප්‍රශ්නයෙහි දක්වා ඇත්තේ ය. ඒ මෙසේ ය:-

කතමෙ දස ගුණා සමණ දුස්සීලස්ස ගිහිදුස්සීලතො විසෙසෙන අතිරෙකා? ඉධ මහා රාජ, සමණ දුස්සීලො බුද්ධො සගාරවො හොති, ධමෙම සගාරවො හොති. සංඝෙ සගාරවො හොති, සබ්බන්මචාරීසු සගාරවො හොති, උද්දෙස පරිපුච්ඡාය වායමති සවණ බහුලො හොති හින්ත සීලොපි මහාරාජ දුස්සීලො පරිසගතො ආකප්පං උපට්ඨපෙති, ගරහභයා කායිකං වාචසීකං රකඛති, පධානාභිමුඛස්ස හොති චිත්තං, භික්ඛු සාමඤ්ඤං උපගතො හොති කරොන්තොපි මහාරාජ සමණ දුස්සීලො පාපං පට්චජන්තං ආචරති, යථා මහාරාජ, ඉතරී සපතිකා නිලීයිත්වා රහස්සෙ නෙව පාපමචරති, එම මෙව බො මහාරාජ කරොන්තොපි සමණදුස්සීලො පාපං පට්චජන්තං ආචරති. ඉමෙ බො මහා රාජ, දසගුණා සමණදුස්සීලස්ස ගිහි දුස්සීලතො විසෙසෙන අතිරෙකා.

බුදුන්ට ගරුකරන බවය, ධර්මයට ගරු කරන බව ය, සහනට ගරු කරන බවය, සබ්බන්මචාරීන්ට ගරු කරන බව ය, ධර්මය උගෙනීම පිලිවිසීම දෙකට වියඝීය කරන බවය, බොහෝ කොට බණ අසන බව ය, බිඳුණු සිල් ඇත්තහුද පිරිසක් අතරට ගිය කල්හි ශ්‍රමණාකල්පය ඇති ව හැසිරෙන බව ය, ගර්භාවට බියෙන් කය වචන දෙක රක්තා බව ය, සිත ප්‍රධානයට අභිමුඛ කොට තැබීමය, හැසිරීම භික්ඛුවකට සමාන වන බව ය, පව් කරනත් රහසින් කරන බව ය යන මේ කරුණු දසය ගෘහස්ථ දුශ්ශීලයාට අතිරේක වශයෙන් ශ්‍රමණ දුශ්ශීලයා කෙරෙහි ඇති ගුණයෝ ය.

රහසින් පව් කරන තැනැත්තා ප්‍රසිද්ධ වශයෙන් පව්-කරන්නවුන් සේ බොහෝ කොට පව් නො කරයි. නිතර පව් නො කරයි. එයින් ඔහුට පව් අඩු වේ. රහසින් පව් කරන බව ප්‍රසිද්ධියේ නො කරන බව ගුණයක් වශයෙන් කියනුයේ එහෙයිනි.

දහ වන ලිපිය

දුශ්ශීලයන් කිරීම

විනය නම් කුමක් ද කියාවත් නොදන්නා ඇතැම් කුහකයෝ වාහනයකින් ගිය පමණින් සෙරෙප්පු දෙකක් කුඩයක් පාවිච්චි කළ පමණින් මුදලක් තිබුණු පමණින් පැහැපත් සිවුරක් පෙර වූ පමණින් පිභානක දනය වැළඳූ පමණින් හික්ෂුන් දුශ්ශීලයන් කොට කථා කරමින් හික්ෂුත්වය කුමක්ද විනය කුමක් ද කියාවත් නො දන්නා බෞද්ධයන් හික්ෂුන් වහන්සේලා කෙරෙහි කල කිරවති. විනයවධීන කාරාදීන් පවසන මේ බොරු බණ වලට රැවටී හික්ෂුන්ට අපහාස කොට බොහෝ නුගත් ගිහියෝ අපාගත වෙති.

සිල්වත් ගුණවත් හික්ෂුවකට දුශ්ශීලයකැයි නිගා කිරීම සුළු කරුණක් නොව බරපතල පාපයෙකි. දුශ්ශීලයාය කියනුයේ පරිච්ඡි ඇවතට පැමිණි තැනැත්තාටය. පාරාජිකා නොවූ හික්ෂුවකට හික්ෂුවක් විසින් පාරාජිකාවෙන් චෝදනා කළ හොත් ඒ හික්ෂුවට සංඝාදියේසාපත්තියක් වේ. ගිහියකු විසින් කළ හොත් ඔහුට බරපතල පාපයක් වේ. බොහෝ බෞද්ධයෝ හික්ෂුන් දුශ්ශීලයන් කිරීමට ඉතා සමත්තූය. හික්ෂුවක් හයියෙන් පාරේ ගිය හොත් ඒ හික්ෂුව දුශ්ශීලයකු කරන්නට ඔවුන්ට එයත් ප්‍රමාණය. එහෙත් විනය ධරයන්ට නම් හික්ෂුවක් දුශ්ශීලයකු බව හෙවත් පරිච්ඡි ඇවතකට පැමිණියකු බව ප්‍රකාශ කිරීම පහසු කායඝීයක් නො වේ. අටුවා සහිත විනය පිටකය මැනවින් උගත් මහා විනය ධරයන්ට පවා අධිකරණයක් විනිශ්චය කොට හික්ෂුවක් දුශ්ශීලයකු කිරීම බරපතල කරුණෙකි. මහා විනය ධරයෝ ද එයට බිය වෙති. යම්කිසි හික්ෂුවක් අතින් වරදක් සිදු වී එයින් කිනම් ඇවතක් වී දැයි දැන

ගන්නා රිසියෙන් විනය ධරයකු වෙත පැමිණ විවෘතවෙමින් එ කල්හි විනය ධරයා විසින් පිළිපැදිය යුතු ආකාරය විනයෙහි දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

ආපත්තිය ගැන විමසන්නට ආ හික්කුළු කියන කරුණු හොඳින් අසා විනය හා සසඳා බලා එයින් ආපත්තියක් නො වේ නම් ඒ බව කිය යුතු ය. ඒ කාරණයෙන් දේශනාගාමිනී ආපත්තියක් වේ නම් ඒ බව කිව යුතු ය. උච්චාන ගාමිනී ආපත්තියක් වේ නම් ඒ බව කිය යුතුය. ඉදින් පාරාජිකාවක ලකුණු පෙනේ නම් පරාජිකාපත්තියට පැමිණියේ යයි කියන්නට ඉක්මන් නොවී විනයධරයා ගේ ගුරුවරයෙකු ඇත්තේ නම් එහි ගොස් විචාරන්නට ය කියා ඒ හික්කුළු ගුරුවරයා වෙත යැවිය යුතුය. ඉදින් වරද කළ හික්කුළු එහි ගොස් විචාරා අවුත් නුඹ වහන්සේ ගේ ගුරුවරයාගෙන් කාරණය ගැන විචාලෙමි. උන් වහන්සේ මට පිළියම් ඇත්තේ ය කීහ යි කියුව හොත් ඇවැත්ති එසේ නම් උන් වහන්සේ කී පරිදි කරව යි කිය යුතු ය. ඉදින් විනය ධරයා ගේ ගුරුවරයා ජීවත්ව නැත්තේ නම් එකට ඉගෙන ගත් තවත් තෙරුන් වහන්සේ කෙනකුත් ඇති නම් ඇවැත්ති අසවල් තැන අප හා එකට ඉගෙන ගත් තෙරුන් වහන්සේ කෙනෙක් ඇතහ. උන් වහන්සේ විනය දන්නාහ. එහි ගොස් විචාරවයි කිය යුතුය. එබඳු කෙනකුත් නැති නම් තමා උගත් අතවැසියකු ඇති නම් වරද කළ හික්කුළු එහි යැවිය යුතුය. එහි ගොස් විචාරා අවුත් ඒ අතවැසියා පාරාජිකාවක ලකුණු පෙනේය කීයේ නම් එකවර ම පාරාජිකාපත්තියට පැමිණියෙහි ය යි නොකියා ඇවැත්ති විවේකස්ථානයකට එළඹ සිල් පිරිසිදු කරගෙන ද්වනිංසාකාරය සඝ්ඤායනා කරන්නය යි කිය යුතුය. ඉදින් ඒ හික්කුළු පරිච්ඡි ඇවැතට පැමිණ නැති නම් සිත එකඟ වී ඔහුට පහසුවෙන් ඒ භාවනාව කරගෙන යා හැකි වෙයි. ඉදින් පරිච්ඡි ඇවැතට පැමිණ ඇත්තේ නම් ඔහුගේ සිත එකඟ නොවෙයි. කියන ලද පරිදි දින ගණනක් ද්වනිංසාකාරය සඝ්ඤායනා කොට නැවත විනයධරයා වෙත පැමිණිය හොත් තොරතුරු විචාරා සිත එකඟ වන බව සංස්කාරයන් හොඳින් වැටහෙන බව කියුව හොත් ඇවැත්ති එසේ නම් ඒ භාවනාව නො නවත්වා කර ගෙන යා යුතුය යි විනය

ධරයා විසින් කිය යුතුය. ඉදින් ඒ හිඤ්ච සිත එකඟ නො වන බව සංස්කාරයන් නො වැටහෙන බව කියුව හොත් ඇවැත්ති තමා අතින් වරදක් වී නම් ඒ බව තමා දන්නේය. ඒ ගැන අපට පිහිටවිය හැකි බවක් නැත. යුෂ්මතාට පිහිට යුෂ්මතා විසින් ම සොයා ගත යුතුය යි කිය යුතු ය. විනය ඉතා සියුම් නය ක්‍රම ඇති දේශනයෙකි. විනයේ සැටියට සියුම් ලෙස පරිච්ඡි ඇවතට පැමිණීම ද නො පැමිණීම ද වේ. එ බැවින් ඇවැත් විනිශ්චය කිරීම පරෙස්සමින් කළ යුතු ය.

ආපත්ති දසසනුසාහො
 න කාතබ්බො කුද්වනං
 පස්සිසාමි අනාපත්ති
 මිතිකයිරාථ මානසං

පස්සිච්චා'පි ච ආපත්තිං
 අවච්චාච ජුතප්පුතං
 විමංසිච්චා'ථ විඤ්ඤාහි
 සංසඤ්චා ච තං වදෙ

යනුවෙන් ඇවැත් විනිශ්චය කරන විනයධරයා විසින් කිසි කලෙක ඇවතක් දැකීමට උත්සාහ නො කළ යුතුය. සිදු වූ කරුණෙන් ආපත්තියක් නැති බව දකිනු කැමති සිත ම ඇති කර ගත යුතු ය. ඇවතක් දැක ද ඒ බව නො කියා නැවත නැවත විමසා තවත් නුවණැතියන් හා සසඳු ම ඇවත කිය යුතුය' යි විනයෙහි දැක් වේ. මේ විනයෙහි පාරාජිකාව විනිශ්චය කළ යුතු සැටි දක්වා ඇති ආකාරය ය.

විනයෙහි ඇති සියුම් බවත් නුවණැතියන් විසින් පරිච්ඡි ඇවත විනිශ්චය කරන සැටිත් මේ කථාවෙන් දත යුතුය. භාතිය රජතුමාගේ කාලයෙහි රුවන්වැලි මහසෑයෙහි මහා පූජාවක් පවත්වන දිනයක එක් හිඤ්චක් සත්ථියන් කහපාට වස්ත්‍රයක් කරෙහි ලා ගෙන රුවන්වැලි සෑමලුවට පිවිසියේ ය, එ කෙණෙහිම වාගේ රජතුමා ද වෛත්‍ය වඤ්ඤාවට පැමිණියේ ය. එයින් සෑමඵලෙහි ජනයා තදවන්නට විය. ඒ මැදට අසුවූ හිඤ්චට කර

තුබු වස්ත්‍රය වැටුණු බව නො දැනුනේ ය. මලුවෙන් බැහැර දී ඒ හිඤ්ච තමාගේ වස්ත්‍රය නැති වූ බව දැනී මෙතරම් ජනයා තද බද වන තැනකදී වැටුණු දෙයක් කෙසේ ලැබිය හැකි දැයි සිතා වස්ත්‍රය ගැන බලාපොරොත්තුව හැර ගියේ ය. පසුව එහි ගිය හිඤ්චක් ඒ වස්ත්‍රය දැක සොර සිතින් ගෙන පසුව තමා අතින් සිදු වූ වරද ගැන සිත කලකිරී සිවුරු හැර යන්නට සිතා කාරණය විනයධරයන් ගෙන් විචාරා පිරිසිදු කර ගෙන ම යම්පි සිතා වූලසුමන තෙරුන් වහන්සේ කරා ගොස් සිදු වූ දෙය කියා ඒ හිඤ්චගේ කුකුස විචාළේය.

විනයේ සැටියට පාදයක් අගනා අත්සතු වස්තුවක් සොර සිතින් ගත් හිඤ්ච පාරාජිකා වේ. එබඳු වැඩක් තමා විසින් කළබව කියන හිඤ්චට කියන්නට ඇත්තේ එයින් පාරාජිකා වූ බවය. එහෙත් විනය ධරයෝ එසේ කිරීමට ඉක්මන් නො වෙති. කුමකින් වුව ද ඇවතක් නොවන සැටියක් ඇත ද කියා සෙවීම නියම විනය ධරයාගේ ස්වභාවය ය. එබැවින් වූලසුමන තෙරුන් වහන්සේ ඇවුත්ති, ඉදින් සිවුර අයිතිකාර හිඤ්ච සොයාගෙන ආවහොත් පිහිටක් වන්නට ඉඩ ඇත යයි කීහ. ඒ හිඤ්ච ඉතා අමාරුවෙන් සිවුරෙහි අයිතිකාර හිඤ්ච සොයා වූලසුමන තෙරුන් වහන්සේ වෙත කැඳවාගෙන ගියේ ය. එකල්හි තෙරුන් වහන්සේ මේ වස්ත්‍රය යුෂ්මතාගේ දැයි අසා, එසේය කී කල්හි වස්ත්‍රය නැති වූ සැටි විචාළහ. අයිතිකාර හිඤ්ච රුවන්වැලි සෑ මලුවෙහි වැටුණු බවක් ඒ ගැන බලාපොරොත්තුව හැර ගිය බවක් කීය. යම්කිසි වස්තුවක් ගැන හිමියා බලාපොරොත්තු හළේ නම් එයින් ඒ දෙය අස්වාමික වස්තුවක් වේ. අස්වාමික වස්තුවක් සොර සිතින් ගත්තේ ද එයින් පරිච්ඡි ඇවතට නො පැමිණේ. එබැවින් තෙරුන් වහන්සේ ඇවුත්ති යුෂ්මතා ගෙන තිබෙන්නේ අස්වාමික වස්තුවකි. එයින් දුකුළා ඇවුත්තක් මිස පරිච්ඡි ඇවුත්තක් නැත යයි අධිකරණය විනිශ්චය කළහ. ඉදින් මෝඩයකුගෙන් ඒ ගැන විනිශ්චයක් ලබාගන්නට ගියා නම් වන්නේ පාරාජිකා නොවීම, පාරාජිකා වූයෙමි යි සිතා සිවුරු හැර යන්නට ය.

විනයධරයන්ට පාරාජිකාපත්තියක් විනිශ්චය කිරීම බරපතළ වැඩකි. වරද කළ තැනැත්තාගෙන් බොහෝ කරුණු

ඇසිය යුතුය. අදින්තාදනයක් පිළිබඳ ඇවතක් නම් ගත් බඩුවේ වටිනාකම පෙවිය යුතුය. සාක්ෂ්‍ය ඇසිය යුතු ය. තවත් විනය-ධරයන් හා සාකච්ඡා කළ යුතු ය. එහෙත් විනය කුමක් ද කියාවත් නො දන්නා විනයවර්ධන කාරයන්ටත් තවුසන්ටත් හිඤ්චක් පාරාජිකාවට පැමිණවීමට කළ වරදක් වුවමනාත් නැත. සාක්ෂ්‍ය වුවමනාත් නැත. වරද කළ තැනැත්තා දකින්නට වුවමනාත් නැත. සිකපද වුවමනාත් නැත. අටුවාව ටිකාව පෙරවාදය වුවමනාත් නැත. කවදවත් දැකලාවත් නැති හිඤ්චන් පාරාජිකාවට පැමිණවීමට ඔව්හු සමථීය. මෙය කොතරම් භාස්කමක්ද? ඔවුන් විසින් අද ලංකාවේ තුන් නිකායේ ම එක ම පැවිද්දකුටවත් මහණකම නැත යයි සියලු ම හිඤ්චන් පාරාජිකාවට පමුණුවා තිබේ. මේවාට රැවටෙන මෝඩ බෞද්ධයන්ට මහා සංඝයා වහන්සේ අනුකම්පා කරන සේක්වා!

එකොළොස් වන ලිපිය

හොඳ පන්සල් වල විසීම

නගරග්‍රාමවල සැප පහසුකම් ඇති හොඳ පන්සල් වල ආවාස වල විසීමත් හොඳ ඇඳ පුටු කොට්ට මෙට්ට ඇතිරිලි පිහත් කෝප්ප ආදී භාණ්ඩ පරිභෝග කිරීමත් දුශ්ශීල කමේ අංගයක් කොට දක්වමින් ඇතැම්හු නුගත් ජනයා මුළා කරවමින් ඔවුන් හිඤ්ඤන් වහන්සේ කෙරෙහි කලකිරවති. ඔවුන්ගේ කීම්වලට රැවටුණු ඇතැම් නුගත් බෞද්ධයෝ බොහෝ වෙහෙස ගෙන බෞද්ධයන්ගේ හැම ආගමික කටයුත්තක් ම කර දෙමින් බුදු සස්තේ පැවැත්මටත් රටේ ජාතියේ දියුණුවටත් තමන්ගේ මුළු කාලය ගත කරමින් ගමේ පන්සලේ වෙසෙන හිඤ්ඤන් වහන්සේට බඩ ගින්නේ ඉන්නට හැර දුර බැහැර ආරණ්‍යවලට සිටි පසය ගෙන යති. කාහට වුව ද දන් දීම හොඳය. එහෙත් සමීපයේ වෙසෙන හිඤ්ඤන් වහන්සේට නිග්‍රහ කරමින් දුර බැහැර ඉන්නවුන්ට දන් ගෙන යාම නම් පැසසිය යුතු ක්‍රියාවක් නොවේ.

වාසය කරන ස්ථාන වලින් හා පරිභෝග කරන භාණ්ඩ වලින් යන එන කලා කරන සැටියෙනුත් කෙනකුගේ ශීලාදී ගුණ මනින්නට යාම අනුවණ කමෙකි. නගරග්‍රාම වල සැප පහසුකම් ඇති වාසස්ථාන වල වෙසෙන උසස් භාණ්ඩ පරිභෝග කරන හිඤ්ඤන් අතර ද සිල් ඇති නැති දෙපක්ෂය ම ඇති විය හැකිය. වන මැද ගුහා වල ගස්මුල අකුපැල් වල වෙසෙන දුර්වණී චීවරයන් දරන දඹුමැසි ආදියෙහි නිදන හිඤ්ඤන් අතරත් සිල් ඇති නැති දෙපක්ෂය ම ඇති විය හැකිය. අනුන්ගේ සිල් සෙවීම පහසු වැඩක් නොවේ.

එ බැවින් තථාගතයන් වහන්සේ කොසොල් රජතුමාට මෙසේ වදළ සේක.

න වණණ රූපෙන නරො සුඡානො
න විසසසෙ ඉතතර දසසනෙන
සුසඤ්ඤතානඤ්ඤි විසඤ්ඤනෙන
අසඤ්ඤතා ලොකමිමං වරතනී.

පැහැයෙන් හෝ සටහනින් මිනිසා හැදින ගැනීම පහසු නැත. මදකලක් දැකීමි මාත්‍රයෙන් කෙනෙක් විශ්වාස නො කළ යුතුය. හික්මුණු තැනැත්තන්ගේ, සිල්වතුන් ගේ වේශයෙන් මේ ලෝකයෙහි නො හික්මුණු අය ද හැසිරෙතිය යනු එහි තේරුම යි. යම්කිසිවකු ගේ තතු නිවැරදි ලෙස දත හැකි වන්නේ කලක් ළහින් ආශ්‍රය කිරීමෙන් ය. එයින් ද අන්‍යයන් ගේ තතු දත හැකි වන්නේ විමසිල්ලෙන් ඉන්නා නුවණැතියන්ට පමණෙකි. එබැවින් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සංවාසෙන බො මහාරාජ සීලං වෙදිතබ්බං තඤ්ච බො දීසෙන අද්ධුතා න ඉතතරං මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා පඤ්ඤවතා නො දුප්පඤ්ඤන යි කොසොල් මහ රජතුමාට වදරණ ලද්දේ ය.

හොඳ පත්සල් වල විසීමෙනුත් හොඳ බඩු පරිභෝග කිරීමෙනුත් හික්කුහු දුශ්ශීල වෙන්නම් ජේතවනාරාම පුච්චාරාමාදි මහා විහාර තථාගතයන් වහන්සේ නො පිළිගන්නා සේක. අනේපිඩු මහ සිටුතුමා විසින් ජේතවනාරාමය කරවන ලද්දේ සිවුපනස් කෙළක් ධනය වියදම් කිරීමෙනි. විශාඛා මහා උපාසිකාව පුච්චාරාම විහාරය කරවන ලද්දේ සත්විසි කෙළක් ධනය වියදම් කිරීමෙනි. එවැනි විහාර අද කිසි ම රටක කිසි ම හික්කුවකට නැත. බුද්ධ කාලයෙහි දඹදිව ඒ ඒ රටවල විසු රජුන් විසින් හා සිටුවරයන් විසින් කරවා සහනට පුදන ලද තවත් බොහෝ විහාරයෝ වූහ. ඒවායේ ඉතා වටිනා පරිභෝග භාණ්ඩයෝ ද වූහ. එකල විහාර වල තුබූ පරිභෝග භාණ්ඩවල තතු මේ කථාවෙන් තේරුම් ගත හැකිය.

පුච්චාරාමයෙහි විශාඛා මහා උපාසිකාව විසින් කරවන ලද දහසක් කාමර ඇති මහා ප්‍රාසාදයෙහි බුමුතුරුණක් වශයෙන්

අතුරා ඒ පින්කමට සහභාගි වනු කැමති සැදැහැවත් උපාසිකාවක් දහසක් අගනා වස්ත්‍රයක් ගෙනැවිත් එය අතුරන්තට සුදුසු තැනක් දක්වන ලෙස විශාඛා මහා උපාසිකාවට කීය. එකල්හි විශාඛා මහා උපාසිකාව එය අතුරන්තට තැනක් ඒ පහයෙහි නැතය යි කියුවහොත් වස්ත්‍රය ගෙන ආ උපාසිකාවට දෙමිනසක් ඇති විය හැකි බැවින් එසේ නො කියා පහයට වැද සුදුසු තැනක් බලා අතුරන්තය යි ඇයට ම කීවා ය. මී කොමෝ පහයට පිවිස ඇවිද බලන්නී තමා ගෙන ආ වස්ත්‍රයට පහක් වස්ත්‍රයක් තබා සමාන වස්ත්‍රයකුදු පහයේ කොතැනකවත් නො දැක එලන්තට තැනක් නො ලැබ පහයෙන් බැහැරව මේ පින්කමට සහභාගි වන්නට නො ලබමි යි හඬමින් උන්නාය. ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ හඬන්නා වූ ඒ උපාසිකාව දැක කරුණු විමසා ඇය කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් හිඤ්ඤන් වහන්සේ පය සෝදන තැනටත් පහයේ පඩි පෙළටත් අතර පාපිස්නක් කොට ඒ වස්ත්‍රය එලන පරිදි ඇයට උපදෙස් දුන්හ. මී කොමෝ එසේ කොට පින්කමට සහභාගි වී සිත සතුටු කර ගත්තාය.

රතීන් කළ ආවාසයක වුව ද විසීමෙන් හිඤ්ඤවකට වන ඇවතක් නැත. වාසස්ථානවලින් හිඤ්ඤන්ට විනයෙහි තහනම් කර ඇත්තේ අන් කිසිවක් නොගෙන සම්පුණ්ණියෙන් මැටියෙන් කළ ගෙය පමණෙකි. කුම්භකාර ශිල්පයෙහි දක්ෂ වූ ධනිය තෙරුන් වහන්සේ උන් වහන්සේට විසීම පිණිස සම්පුණ්ණියෙන් මැටියෙන් ගෙයක් කොට වළන් පුලුස්සන්නාක් මෙන් පුලුස්සා ගත්තේය. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ කුටිය බිඳ හෙළන ලෙස හිඤ්ඤන්ට අණ කොට එ බඳු කුටි නො කරන ලෙස සිකපදයක් ද පනවා වදළ සේක. බුදුන් වහන්සේ විසින් එවැනි කුටි තහනම් කරන ලද්දේ ගින්නෙන් දවා කුටිය ශක්තිමත් කිරීමේ දී බොහෝ කුඩා සතුන් විනාශ විය හැකි බැවිනි.

අනුජානාමී හිකඛවෙ ධපෙත්වා පහරණිං සබ්බං ලොහ-
 හණ්ඩං, ධපෙත්වා ආසන්දිං පලංකං දරුපත්තං දරුපාදුකං සබ්බං
 දරු හණ්ඩං, ධපෙත්වා කතකඤ්ච කුම්භකාරිකඤ්ච සබ්බං
 මත්තිකා හණ්ඩං.

යනුවෙන් කඩු කිණිසි ආදී ආයුධ - ලෝභයෙන් කළ සියලු බඩු හා පමණට වඩා උස් අසුනක් පයෙහි ව්‍යාලරූප පිහිටවා කළ අසුනක් ලීපාත්‍රයක් ලී සෙරෙප්පුවක් හැර සියලු ලී බඩු ද, කතක නම් වූ මැටියෙන් තනන පාපිස්ස, මැටියෙන් ම කළ ගෙය ය යන මේවා හැර සියලු මැටි බඩු ද හිඤ්ඤත් වහන්සේට තථාගතයන් වහන්සේ අනුදැන වදළ සේක. මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සෑප පහසුකම් ඇති වාසස්ථානක් භාණ්ඩත් හිඤ්ඤන්ට අනුදැන වදරා ඇත. හොඳ ආවාසයක විසීමෙන් ද ඇඳ පුටු කොට්ට මෙට්ට ආදී හොඳ බඩු පරිභෝග කිරීමෙන් ද පිහත් කෝප්ප පරිභෝග කිරීමෙන් ද හිඤ්ඤ ශීලයට වන කිසිම භානියක් නැත. කරුණු මෙසේ හෙයින් පාත්‍රයෙහි මිස පිභානෙහි දත් වළඳන හිඤ්ඤ ඥාණීලයෝය: හොඳ ඇඳ පුටු ලස්සන කොට්ට මෙට්ට ඇතිරිලි ආදිය පරිභෝග කරන හිඤ්ඤ ඥාණීලයෝය යි ඇතමුත් කරන දේශනය සම්පූර්ණයෙන් ම බොරු බණක් බව දත යුතු ය.

දොළොස් වන ලිපිය

හික්ෂුන් වහන්සේගේ ප්‍රත්‍යය පරිභෝගය

හොඳ ගෙවල් වල විසීමෙන් හොඳ බඩු පරිභෝග කිරීමෙන් තෘෂ්ණාව වැඩෙනවා ය. ඒ නිසා අපට මිස නිවන් සොයන හික්ෂුන්ට ඒවා හොඳ නැත. හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් සියල්ල හැර වල් වැදිය යුතුයයි කියමින් ඇතමෙක් ලොව මුළා කෙරෙති. ඇතමකු එසේ කරන්නේ හික්ෂුන් වහන්සේගේ සුවසේ විසීම නො ඉවසිය හැකි බව වූ ඊෂ්ඨාව නිසාය. ඇතමකු එසේ කරන්නේ තමන්ගෙන් යමක් දෙන්නට වේය යන බිය නිසා ය.

වාසස්ථාන හා පරිභෝග භාණ්ඩ ජීවත්වීම සඳහා මනුෂ්‍යයාට තැනිව ම බැරිය. එබැවින් හොඳ වාසස්ථාන හොඳ භාණ්ඩ පරිභෝග කරන තැනැත්තාටත් නරක භාණ්ඩ නරක වාසස්ථාන පරිභෝග කරන තැනැත්තාටත් ඒවා ගැන තෘෂ්ණාව ඇති වේ. තෘෂ්ණාව නැති කිරීමේ උපාය හොඳ භාණ්ඩ වර්ජනය කිරීම නොවේ. ආගම ධර්මය නො දන්නෝ වාසස්ථානාදිය නිසා තෘෂ්ණාව ඇතිවීම ගැන කපා කරතක් වාසස්ථානාදිය සම්බන්ධයෙන් ඇති වන කෙලෙස් බොහෝය. ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඤාණයෙන් තොරව ප්‍රත්‍යය පරිභෝග කරන හොත් හොඳ වාසස්ථානයක් ඇති තැනැත්තාට එය නිසාත් නරක වාසස්ථානයක් ඇති තැනැත්තාට එය නිසාත් බොහෝ කෙලෙස් ඇති වේ.

හොඳ ගෙයක් හොඳ පන්සලක් ඇති තැනැත්තාට මේ ගෙය හොඳය ලස්සනය කියා එය ආස්වාදනය කරන තෘෂ්ණාව

ඇති වේ. එවැනි ගෙවල් නැති අන්‍යයන් පහත් කොට හොඳ ගෙය නිසා තමා උසස් කොට සලකන මානය ද අන්‍යයන්ටත් එවැනි ගෙවල් ඇති වෙනවාට හා තමාගේ ගෙයින් අන්‍යයන්ට ප්‍රයෝජන වෙනවාට නො කැමැති බව වූ මාත්සයයීය ද අන්‍යයන් එවැනි ගෙවල්වල වාසය කරනවාට නො කැමැති බව වූ ඊෂ්ඨාව ද තමාගේ ගෙය පහත් කොට කලා කරන දුෂ්ඨය කරන අය ගැන ද්වේෂය ද මෝහය ද තවත් කෙලෙස් ද හොඳ ගෙය නිසා හොඳ පත්සල් නිසා ඇති වේ. තරක ගෙයක් ඇති තැනැත්තාට ගෙය තරක් වුවද මෙය මාගේ ගෙය ය කියා තෘෂ්ණාව ඇති නොවන්නේ නො වේ. ඒ තෘෂ්ණාව තරක ගෙය වෙසෙන තැනැත්තාටත් ඇති වන්නේ මය. අපිරිසිදු අවලස්සන තරක ගෙය වාසය කරන්නහුට ගෙය තරක ය කියා නිතර දොමිනස ද ඇති වේ. වැස්සෙන් සුළඟින් පින්තෙන් මැසිමදුරුවන්ගෙන් මීයන්ගෙන් කරදර ඇති වන කල්හි ද දොමිනස හා හොඳ ගෙවල් ගැන තණ්හාව ද ඇති වේ. භීතමානය, සක්කාය දෂ්ටිය, මෝහය, ඊෂ්ඨාව ආදී තවත් බොහෝ කෙලෙස් ද තරක ගෙය නිසා ඇති වේ. මෙසේ හොඳ ගෙය සුව පහසු ඇතිව වාසය කරන්නාටත් තරක ගෙය දුකින් වාසය කරන්නාටත් වෙනසක් නැතිව ගෙය නිසා බොහෝ කෙලෙස් ඇති වන බැවින් හොඳ ගෙවල් හොඳ භාණ්ඩ වර්ජනය කිරීමෙන් සත්ත්වයාට ශුද්ධියක් ලැබෙන බවක් තලාගතයන් වහන්සේ නො වදළ සේක. මේ සස්තෙහි ඇතැම් හික්කුන් වන ගත වන්නේ නගර ග්‍රාමවල විසීමෙන් කෙලෙස් මැඩෙනවාටත් දුශ්ශීල වනවාටත් බියෙන් නොව විවේකය ලබනු පිණිසය. උමතු කම මෝඩකම ආදී තවත් කරුණු නිසා වන ගත වන්නෝ ද නැත්තාහු නො වෙති.

සේනාසනාදි ප්‍රත්‍යය සම්බන්ධයෙන් භටගත හැකි කෙලෙස් නැති කර ගැනීමට බුදුන් වහන්සේ විසින් දක්වා ඇති උපාය හොඳ දේ ප්‍රතිකේෂ කිරීම නොව ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඥානය ඇති කර ගැනුම ය. බුදුන් වහන්සේගේ උපදෙස් අනුව ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඥානයෙන් ප්‍රත්‍යය පරිභෝග කරන්නා වූ හික්කුවට හොඳ ගෙය විසීමෙන් වන කෙලෙස් ද නොවේ. තරක ගෙය විසීමෙන් වන කෙලෙස් ද නොවේ. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාව වනාහි ප්‍රයෝජන ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාවය, ප්‍රතික්කුල මනස්කාරය, ධාතු මනස්කාරයයි ත්‍රිවිධ වේ.

ශීත නැති කර ගනු පිණිස උෂ්ණ නැති කර ගනු පිණිස මැස්සන්ගෙන් මදුරුවන්ගෙන් අව්වෙන් සුළහින් පත් වූ ගෝනුසු ආදී සතුන්ගෙන් වන පීඩා නැති කර ගැනීම පිණිස සාකුච්චයඝාසයෙන් ඇති වන පීඩා නැති කර ගැනීම පිණිස කරදර වලින් මිදී කුශලයෙහි සිත යොදා ගෙන විසීම පිණිස මේ සෙනසුන පරිභෝග කරමිසි සැලකීම මෙනෙහි කිරීම ප්‍රයෝජන ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාව ය.

ශරීරයේ තූන් තූන් වලින් ලේ ගලන සැරව ගලන කුෂ්ට රෝගියකු ගිලන් හලක වාසය කරන්නාක් මෙන් ඩහදිය ආදී කුණපයන් වැගිරෙන ශරීරයක් ඇති මම මේ සෙනසුනෙහි වෙසෙමිය, එයින් පවිත්‍ර වූ මේ සෙනසුන ද අපවිත්‍ර වන්නේ ය යනාදීන් සැලකුම ප්‍රතික්කල මනසිකාරය ය.

මේ සෙනසුන ධාතු සමූහයක් ය. මේ ශරීරයත් ධාතු සමූහයක් ය. ධාතු සමූහයක් වූ සෙනසුන හික්‍ෂුව ගේ ශරීරය වූ ධාතු සමූහය තමා තුළ තිබෙන බව නො දන්නේ ය. මේ ශරීරයත් තමා සෙනසුනෙහි තිබෙන බව නො දන්නේ ය. සෙනසුන ශරීරය නො හඳුනන්නේ ය. ශරීරය සෙනසුන නො හඳුනන්නේ ය යනාදීන් ප්‍රතිවේක්‍ෂා කිරීම ධාතු මනස්කාරය යි.

මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා ඥානයෙන් සෙනසුන් පරිභෝග කරන හික්‍ෂුවට හොඳ ආසාව හොඳ බඩු නිසා ඇති විය හැකි කෙලෙස් නරක ආසාව නරක බඩු නිසා ඇති විය හැකි කෙලෙස් ද ඇති නොවේ.

සෙනසුන සම්බන්ධයෙන් පමණක් නොව වස්තු හා ආහාර සම්බන්ධයෙන් ද බොහෝ කෙලෙස් ඇති වේ. වණ්චන් වූ වටිනා චීවරය පරිභෝග කරන්නහුට මෙය ලස්සනය හොඳය කියා සිවුර ගැන තෘෂ්ණාවක් මාන දෘෂ්ටි ආදියක් ඇති වේ. කසට පැහැ ඇති දළ සිවුරු පරිභෝග කරන්නහුටත් මගේ සිවුරය කියා එය ගැන තණ්හාවක් මෙබඳු සිවුරු පොරවන මම විශේෂ පුද්ගලයෙක්මිය යන මානයක් දෘෂ්ටි ආදියක් ඒ සිවුර නිසා ඇති වෙයි. ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා ඥානයෙන් චීවර පරිභෝගය කරන හික්‍ෂුවට හොඳ සිවුර නිසාත් ඇති වන කෙලෙස් ඇති නොවේ. හොඳ සිවුරු වර්ජනය කෙලෙස් නැති කර ගැනීමේ උපාය නොවේ.

ආහාරයක් බොහෝ කෙලෙස් බොහෝ පව් කරන්නකි. ආහාර වළඳන භාජනය නිසා කෙලෙසුන් ගෙන් ශුද්ධියක් නො ලැබේ. පිභානක් අයත් කර ගෙන ඉන්නා තැනැත්තාට මගේ පිභානය මේ පිභාන ලස්සනය හොඳය යනාදීන් පිභාන පිළිබඳ තණ්හාව ඇති වේ. පාත්‍රයක් අයත් කර ගෙන ඉන්නා මාගේ පාත්‍රය ය හොඳය යනාදීන් පාත්‍රය ගැන තණ්හාව ඇති වේ. පිභානට වඩා පාත්‍රය වටිනා දෙයක් බැවින් ඒ ගැන ඇති වන තෘෂ්ණාව පිභාන ගැන ඇති වන තෘෂ්ණාවට වඩා දැඩි විය හැකි ය. පාත්‍රය පරිහෝග කරන්නහුට අත්තුක්කංසනයන් වැඩියෙන් ඇති විය හැකි ය. එබැවින් පාත්‍රය නිසා අමුතු ශුද්ධියක් නො ලැබිය හැකි බව කිය යුතු ය. ආහාරය සම්බන්ධයෙන් හටගන්නා කෙලෙස් වළඳන භාජනය නිසා නැති වන්නේ නොවේ. පාත්‍රයෙහි ආහාර ගන්නා වූ ද පක්කොළයෙහි ආහාර ගන්නා වූ ද චළංකබලෙහි ආහාර ගන්නා වූ ද පිභානෙහි ආහාර ගන්නා වූ ද රන් රිදී තැටිවල ආහාර ගන්නා වූ ද සැමට ම ආහාරය සම්බන්ධයෙන් හට ගන්නා කෙලෙස් වෙනසක් නැති ව ඇති වේ. ඒ කෙලෙස් නැති කර ගැනීමට ඇත්තා වූ එකම උපාය භාජන වෙනස් කිරීම නොව ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඥානයෙන් ආහාර වැළඳීමය. තථාගතයන් වහන්සේගේ උපදෙස් අනුව ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඥානයෙන් යුක්තව කෙබඳු බඳුනක ආහාර වැළඳුව ද ආහාරය නිසා හට ගන්නා වූ තෘෂ්ණාමානාදී කෙලෙසයන් නූපදකි. භාජන වෙනස් කිරීමෙන් හෝ ප්‍රණීකාහාර වර්ජනයෙන් හෝ ශුද්ධියක් සෙවීම අනුවණ කමෙකි.

"රිවිධස" පුවත් ලිපිය

සර්පයා - ගින්න - රජ කුමරා සහ සිල්වන් හික්සුව සමඟ සෙල්ලමට යන්න එපා.

දැන් පැමිණ ඇත්තේ කිසිවකුට හිස නො නමන ඔවුණු පළන් මහ රජවරුන් විසින් පවා ශක්‍රාදී දෙවියන් විසින් පවා දොහොත් මුදුන් දී වඳින උත්තමයන් වන හික්සුන් වහන්සේලාගේ හිසට පොලු පහර එල්ල කරන නපුරු කාලයෙකි. අප විසින් මෙය ලියන්නට සිතුවේ හික්සුන් වහන්සේලා රැක ගැනීමේ අදහසින් ම නොව බොහෝ අනිෂ්ට විපාක ගෙන දෙන හික්සුන් වහන්සේලාට පහර දීමේ මහා පාපය ගැන නොදැන මහ සපන් කමකැයි සිතා හික්සුන් වහන්සේලාට පහර දී ඒ පවිත් මෙලොවත් පිරිහී මරණින් මතු අපායට යන පුද්ගලයන්ට එහි තතු පහද දී ඔවුන් බේරා ගැනීම පිණිසය.

හික්සුහු වනාහි සතුරු මිතුරු මැදහත් හැම දෙනා කෙරෙහි වෙනසක් නැතිව කරුණාව මෙක්‍රිය පවත්වන බණින්නහුට නො-බණින පහර දෙන්නහුට පහර නොදෙන සතුරන්ට සතුරුකම් නො කරන පළිගැනීම නො කරන පරම ක්ෂාන්තියෙන් යුක්ත උත්තම පුද්ගලයෝ ය. කරුණා පිණිඩයෝ ය. මෙක්‍රී පුඤ්ජයෝ ය.

මහජනයාගෙන් ගරු බුහුමන් ලබමින් ප්‍රණීක ආහාර පාන ලබමින් පිරිසිදු ස්ථාන වල හොඳ අසුන්වල වෙසෙමින් කයින් කිසි බර වැඩක් නො කොට වෙහෙසක් නැතිව ජීවත් වන්නා වූ හික්සුන් වහන්සේලා දක්නා කල්හි කිසිධර්මයක් නොදත් උන් වහන්සේලාගේ

ගුණ බිඳක් වත් නොදක් ඇතැමුන්ට උන් වහන්සේලා ගැන මහත් ඊර්ෂ්‍යාවක් ඇති වේ. ඒ නිසා ඔවුහු මහසපත් කමක් කරන ලීලාවෙන් පළිගන්න නො එන හික්ෂුන් වහන්සේලාට නොයෙක් අයුරින් අවමන් කරති. බණිති. හික්ෂුන් වහන්සේලා සතු වස්තූන් සොරා ගනිති. සහසතු දේපලවලට අලාභහානි කරති. ඒ පවිකම් වඩ වඩා කරන ඇතැම්හු ඒවායේ විපාක වශයෙන් මහ විපත්වලට පැමිණ අසරණ වී හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ පිහිට සොයා පසුකලෙක විහාර ස්ථානවලට ද පැමිණෙති. පිළිවත් කාලයේ හික්ෂුන් වහන්සේට සතුරුකම් කොට පැමිණියා වූ එබඳු පුද්ගලයන් පන්නා නො දමා ඔවුන්ටත් හික්ෂුහු පිහිට වෙති. ඒ හික්ෂුන් වහන්සේගේ කරුණා මහිමය ය. මෙහි කරුණාදී මහා ගුණ ස්කන්ධයක් ඇති බැවින් හික්ෂුන් වහන්සේ දෙවියන් සහිත ලෝකයා විසින් ගරු බුහුමන් කිරීමට සුදුසු උත්තම පුද්ගලයෙකි. උත්තම පුද්ගලයකු වන හික්ෂුන් වහන්සේට පහර දීමෙන් අවමන් කිරීමෙන් අලාභහානි කිරීමෙන් සිදු වන්නේ පරලොවෙහිදී පමණක් නොව මෙලොවදී ද නොයෙක් අනිෂ්ට විපාක ගෙන දෙන මහා පාපයකි. උෟරත් කුකුලත් එළුවන් ගවයන් මැරීමෙන් සිදුවන පාපයට වඩා අතිශයින් බලවත් පාපයකි. මාපියන්ට පහර දීමෙන් සිදු වන පාපය වැනි බරපතල පාපයෙකි.

සංඝරත්නය වනාහි ශීල සමාධි ප්‍රඥා මෙහි කරුණාදී අනන්ත ගුණවලින් යුත් මහා පුද්ගල සමූහයකි. එදින පැවිදි වූ සාමණේර නමගේ පටන් සිවුරු හැඳ පොරවා ගත් තථාගතයන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයන් වශයෙන් පෙනී සිටින සෑම දෙනම සාමාන්‍යයෙන් තථාගතයන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝරත්නයට අයත් ය.

ඒක හික්ෂුසම්මපිහි අගාරවෙ කතෙ සංඝෙ අගාරවො කතො හොති යනුවෙන් දැක්වෙන පිරිදි සංඝරත්නයට අයත් එක් හික්ෂුවකට වුවද අගෞරව කිරීම සංඝ රත්නයට ම අගෞරව කිරීමකි. හික්ෂුවකට එක් සාමණේර නමකට වුව ද පහරදීම සංඝරත්නයට ම පහර දීමකි. අපහාස කිරීම අලාභහානි කිරීම සංඝරත්නයට ම අපහාස කිරීමකි. අලාභ හානි කිරීමකි. රජුන්

විසින් දෙවියන් විසින් පවා ගරු බුහුමන් කරන හික්ෂුන් වහන්සේ නමකට පහරදීම ආනන්තරය අකුශල කර්මයන්ට පමණක් දෙවෙනි වන මහා පාපකර්මයෙකි. ආනන්තරය කර්ම යයි කියනුයේ පොළොව පුරා හික්ෂුන් වහන්සේලා වඩාහිඳුවා මහදන් දුන්නක් තථාගතයන් වහන්සේගේ සිවුරු කොණ අල්ලා ගෙන සිටියත් බේරීමට නො හැකි මරණින් මතු ඒකාන්තයෙන් අපායට යන්නට සිදු වන මහ පව් කම් පසකට ය. එනම් මව මැරීම, පියා මැරීම, රහකුන් මැරීම, බුදුකෙනකුගේ දේහයෙහි ලේ මතු කිරීම, සංඝයා හේදකිරීම යන පව්කම් පස ය. මේවායින් සංඝහේද කර්මය පැවිද්දකට මිස ගිහියකුට කළ නොහෙන පාප කර්මයෙකි.

හික්ෂුන් වහන්සේලාට පහරදීමේ කරදර කිරීමේ පාපය දෙවන ජාතියේ විපාක දීම නියත කර්මයක් නුවුව ද එය කළ අයට බොහෝ සෙයින් සිදු වන්නේ මරණින් මතු අපායෙහි ඉපදීමට ය. මූරෙන පුද්ගලයාට දෙවන ජාතියේ උපත බොහෝ සෙයින් සිදුවන්නේ මරණාසන්නයේ සිහි වූ කර්මය අනුවය. ලෝකයා විසින් ගරු බුහුමන් කරන රජුන් විසින් දෙවියන් විසින් ගරු බුහුමන් කරන සහරුවනට අයත් කෙනකුට පහරදීමක් වෙනත් අපරාධයක් කිරීමක් බරපතල කරුණෙකි. එය කළ තැනැත්තාට අමතක නොවන මුලු ජීවිතකාලයේ ම මතක තිබෙන කරුණක් වේ. එබැවින් කොතෙක් පින් කර ඇතත් ඔහුට මරණාසන්නයේ ඒ පාපය සිහි වේ. එයින් කළ පින් යටපත් වී ඔහුට අපායෙහි ඉපදීමට සිදු වේ.

අන්‍යයන්ට අපරාධ නො කරන කරුණා මෙහිසියෙන් වෙසෙන සත්පුරුෂයන් වන හික්ෂුන් වහන්සේලාට අපරාධ කරන්නවුන්ට ඒ නිසා මෙලොවදී ම සිදු වන විපත් දසයක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වේදනං ඵරුසං ජානිං සරීරස්ස ව හෙදනං යනාදීන් වදාරා ඇත්තේ ය.

- (1) තුන්දොස් කිපිම් වස විස ගරීරගතවිම් ආභාරය අපථාවිම් වැටිම් සැපිම් ආදියෙන් ගරීරයේ ඒ ඒ තැන්වල බෝ කල් පවත්නා සමහර විට මරණය තෙක් පවත්නා දරුණු වේදනා හට ගැනීම එක් විපතෙකි.

Non-Commercial Distribution

- (2) බෝකල් වෙහෙසි දුකින් සපයා ගත් වස්තුව සොරුන් ගැනීම ගින්නට හසු වීම ආදියෙන් විනාශ වී යාම එක් වීපතෙකි.
- (3) වැටීම් ගැටීම් ආදියෙන් අත් පා ආදි කුඩා මහත් ශරීරාවයවයන් සිදියාම එක් වීපතෙකි.
- (4) කොරවීම් කුදු ගැසීම් අත්ට වීම් බිහිරී වීම් පිළිකා අපස්මාර ඇදීම දියවැඩියාව නපුරු වන කුෂ්ට ක්ෂය රෝග නපුරු උණ යනාදිය එක් වීපතෙකි.
- (5) තුන් දොස් කීපීම් හූත කෝපාදියෙන් උමතු වීම එක් වීපතෙකි.
- (6) වස්තුව පැහැර ගැනීම් ගමන් රටෙන් තෙරපීම් තනතුරෙන් පහ කිරීම් බන්ධනාගාරගත කිරීම් ආදි වශයෙන් රජුන්ගෙන් දුක් කරදර ලැබීම එක් වීපතෙකි.
- (7) තමා විසින් නොකළ නොසිතූ අපරාධ කෙළේ ය කියා චෝදනා ලැබීම එක් වීපතෙකි.
- (8) තමාට පිහිට වීමට සමත් හිතවත් නෑයින් පිරිහී යාම, නැතිවී යාම එක් වීපතෙකි.
- (9) බොහෝ දුක් ගෙන බොහෝ වෙහෙසි සපයා ගෙන තුඩු වස්තූන් දිරායාම් සතුන් කෑම් ආදියෙන් විනාශ වීම එක් වීපතෙකි.
- (10) වාසය කරන ගෙවල් වරින්වර ගිනි ගැනීම එක් වීපතෙකි.

හික්ෂුන් වහන්සේලාට කරදර කිරීමේ පවින් උන්වහන්සේලා සතු වස්තු සහසතු වස්තු සොරකම් කිරීමේ පවින් නපුරු රෝග වැළඳී බොහෝ කල් දුක් විඳ අකාලයේ මිය ගියා වූ ද නො මළා වූ වාසය කළ නො හැකි වී ගම හැර ගියා වූ ද කෝලාහල වලින් තුවාල ලැබූවා වූ ද උමතු වූ ද සර්පයන් දෂ්ට කරනු ලැබූවා වූ ද ටික දෙනකුන් ගැන අපිදු දැන ගතිමු. විපතට පත් වූ ඒ අය තම ඒ කාරණය දැන නො ගන්නට ඇතැයි සිතමු.

**ගුණංගමං පාවකඤ්ච
 බන්තියඤ්ච යසස්සිතං
 ගික්ඛුං ච සීල සම්පන්නං
 සම්ම දෙව සමාවරෙ.**

සර්පයා සමගත් ගින්න සමගත් යසස් ඇති රජ කුමරුවා සමගත් සිල්වත් හික්ෂුව සමගත් හොඳින් හැසිරිය යුතු ය. සෙල්ලමට නොයා යුතු ය යනු එහි අදහස ය. සිල්වත් හික්ෂුවය කියනුයේ බණින්නහුට නොබණින කෝලාහලයට එන්නවුන් හා කෝලාහලයට නො යන පහර දෙන්නහුට පහර නො දෙන ඉවසන ස්වභාවය ඇති හික්ෂුවය. එබඳු හික්ෂුවට අවමන් කිරීමෙන් වන විපක සර්පයන්ගෙන් ගින්නෙන් රජ කුමරුන්ගෙන් වන විපකට වඩා ඉතා මහත් ය. එවැනි හික්ෂුවගේ ශීලකේඡස ඉතා කියුණු ය. ඉතා බලවත් ය. ඒ හික්ෂුන් වහන්සේට අවමන් කළ තැනැත්තන්ගේ දරු මුණුපුරන්ට පවා ඒ අපලය ඇති වන බව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇත්තේ ය. පරෙස්සම් වෙත්වා.

සභරුවන ට දේශපාලනය සුදුසු නැ.

නොයෙක් විට හික්ෂුන්ට නොයෙක් කරදර විඳින්නට තිත්ද ලබන්නට ගුවි බැට කන්නට සිදු වන්නේ දේශපාලනයට යෑමෙනි. දේශපාලනය හික්ෂුන් වහන්සේලාට සුදුසු වැඩක් නොවේ. බුරුමයේ නම් හික්ෂුන්ට දේශපාලන වැඩවල යෙදීම නීතියෙන් ම තහනම් ය. ගිහි ගෙය හැර පැවිදි වන්නේ එක් පවුලක් පාලනය කිරීමත් නිවන් දැකීමට බාධාවක් නිසා ය. පැවිද්ද ලබා ගන්නේ ද සබ්බ දුක්ඛ නිස්සරණ නිබ්බාන සච්ඡිකරණත්ථාය යනා දි වැකියකින් සියලු දුකින් මිදුණු නිවන පසක් කර ගැනීම සඳහා මා පැවිදි කරන්නටය කියා මහතෙර නමකගෙන් ඉල්ලීමෙනි. එසේ පැවිද්ද ලබා ගත් තැනැත්තා එය අමතක කොට රට ම පාලනය කරන්නට සුදුනම් වීම බොහෝ දුරට නොමඟ යෑමෙකි. එය නුවණැතියන් ගේ සිතහවට කරුණෙකි.

බොහෝ දෙනා දේශපාලන වැඩට බසින්නේ ඒ වේලාවේ දී තමන් වැඩ කරන තැනැත්තාගෙන් යම් කිසිවක් ලබා ගැනීමේ

හා ඔහුට ඒ පක්‍ෂයට ජය අත් වුවහොත් අනාගතයේදී යම් කිසිවක් ලබා ගැනීමේ ආශාවෙනි. ලෝභ වේතනාවෙන් කරන එය අකුශල පක්‍ෂයට අයත් ය. හික්ෂුන්ට නොගැළපෙන ක්‍රියාවෙකි. රැස්වීම් වලට ගොස් විරුද්ධ පක්‍ෂයේ අයගේ ඇති ගුණ අවලංගු කිරීමත් මහත් ගුණ සුලු කොට දැක්වීමත් බණ පොත් වල මක්බ යන නාමයෙන් දැක්වෙන පව් කමය. නොයෙක් අගුණ කියා නැති අගුණ ඇති කොට කියා පුද්ගලයකුට හෝ පක්‍ෂයකට පහර ගැසීමත් හික්ෂුන්ට නො ගැළපෙන පව් කමෙකි. පුද්ගලයකුට හෝ පක්‍ෂයකට වාසි ලබා දීම සඳහා ජනයා හේද කිරීමත් හික්ෂුන්ට කොහෙත් ම නො ගැළපෙන පාප ක්‍රියාවෙකි. බොරු සැබෑ මිශ්‍ර කර තමන්ගේ වාසියට කලා කිරීමත් හික්ෂුවට නො ගැළපෙන හීන ක්‍රියාවෙකි.

එක් පක්‍ෂයකට වැඩ කරන හික්ෂුව කෙබඳු කෙනකු වුවත් එය විරුද්ධ පක්‍ෂයේ අයට ඉතා අප්‍රිය ය. ඔවුහු ඒ හික්ෂුවගේ නම පවා හරියට කියන්නට, සුදුසු පරිදි භාමුදුරුවෝ, ස්වාමීන් වහන්සේ යන වචන යොදා කලා කිරීමට නො කැමැති වෙති. ගිහියන් ගැන කලා කරන්නාක් මෙන් හික්ෂුවගේ නම පමණක් කියා කලා කරති. සමහරු නමවත් හරියට නො කියා විකෘති කොට කලා කරති. සමහරු විසුළු නම් යොදා ගෙන කලා කරති. උභ, අරු, මු, මිකා, මේකා යනාදී ඉතා පහත් වචන වලින් ද හික්ෂුව ගැන කලා කරති. ඒවායින් දේශපාලක හික්ෂුන් නියා බොහෝ දුරට සංඝ ගෞරවය ද පිරිහේ. දේශපාලනයට යන හික්ෂුන්ට ඒ වේලාවට එයින් සුළුසුළු ලාභ ලැබෙන්නට බැරි නැත. එහෙත් එයින් බුදු සසුනටත් ගිහි සමාජයටත් ඉමහත් හානියක් බව කිය යුතු ය. හික්ෂු ගෞරවය නැති වී යාම හික්ෂුන්ගේ තත්ත්වය පහළයාම බුදුසසුනට වන හානිය ය. හික්ෂුන් වහන්සේලාට අගෞරව කොට අවමන් කොට ඒ පවිත් අපාගත වීමට සිදු වීම බෞද්ධ ගිහි ජනයාට වන මහා හානිය ය. එබැවින් දේශපාලනයෙන් වැළකී සිටින ලෙස සියලු ම හික්ෂුන් වහන්සේලා ගෙන් ඉල්ලමු.

"ජාතිය" පුවත් ලිපිය

ජාතික අන්‍යතාව

සිංහලකම හා බෞද්ධ කම ගැන කථා කිරීම නිදහස ලද ද සිට ජාතිවාදී ලේඛලය පැළඳ ගැනීමට සුදුසු කමක් විය. මූලික කටයුතු ඉටු නොවී බුද්ධ ජයන්තිය වැනි කටයුතු වලට රජයේ සහනයන් සැලසීම, පණ අදින ලෙඩකුට තව ටිකක් ජීවත් වීමට බෙහෙකක් සැපයීමක් වැනි විය.

එද නාහිමියන් දුටු පරිදි ම මිෂනාරි ආක්‍රමණයන් හා ද්‍රවිඩ බලපෑම් නිසා සිංහල බෞද්ධයා අකර්මණ්‍ය වී ඇත. විත්තනයෙන් ද ආර්ථිකයෙන් ද ගැති බවට පත්ව සාම්ප්‍රදායික ජීවන රටාවෙන් වෙන්ව අසාර්ථක තරඟයක යෙදී තමන් හෙමිබත්ව අනුන් පෝෂණය කරන තත්ත්වයට ඔවුන් ඇද වැටී ඇත.

ජාතිය සමගි කළ නොහැකි වූ හිඤ්ඤන් වහන්සේ ද ඒ ඒ දේශපාලන පක්ෂවල ගැත්තන් බවට පත්ව ජාතිය හේද හින්ත කරති. කැකුණ තලන හබන් කුකුලන් අස්සේ උරෝ පිනුම් ගසති. එකකු වන්නට නොහැකි මහජාතියක නියමුවෝ බලය රැක ගැනීමට සුළු ජාතින්ට අත පාති.

ජාතිය සුමාත්‍රා ආදී බෞද්ධ රටවල් අබෞද්ධ වූවා සේම අප ද ඒ මග ගමන් ගනිමින් සිටිමු.

මේ ලිපිය, ජාතික අදහස් පිළිබඳව රේගුකානේ හිමියන් 1955 - 01 - 18 දින "ජාතිය" පුවත්පතෙන් කළ අදහස් දැක්වීම ඔබට ඉදිරිපත් කරයි.

සංස්කාරක

සැප තින්දට කාලයක් නෑ නිද උත්තෝත් මරණය

බුද්ධාගමය සමග උපන් බුද්ධාගමය සමග ජීවත් වන බුද්ධාගමය සමග මැරෙන ජාතියක් සිංහල ජාතිය!

බුද්ධාගමයේ මරණය සිංහල ජාතියේ මරණය ය.

මිනිසා සෙමින් මරණ පරංගි රෝගයන් ලාදුරු රෝගයන් බඳු නපුරු රෝග දෙකක් සිංහල ජාතියට වැළඳී තිබේ.

ඉන් එකක් නම්, ක්‍රිස්තියානි මිෂනාරි රෝගය ය. අනික ඉන්දියානු දෙමළ රෝගය ය. ප්‍රතිකාරයක් නො කළ හොත් මේ රෝග දෙකින් එක එකක් ම ශතවර්ෂයකින් මොබ බුද්ධාගමයන් සිංහල ජාතියත් නැසීමට සමත් ය.

ක්‍රිස්තියානි සිංහලයෝ

අතීතයේ අප රටේ එක ද ක්‍රිස්තියානි කාරයෙක් නො වීය. දැන් ලක්ෂ සතකට වැඩි ගණනක් ක්‍රිස්තියානි කාරයෝ අප රටේ වෙසෙති. ඒ ගණනින් ලක්ෂ සයකට අධික සංඛ්‍යාවක් සිංහලයෝ ය. ඒ ක්‍රිස්තියානි සිංහලයන් ගෙන් කොටසක් මිෂනාරීන් විසින් උපායෙන් ක්‍රිස්තියානියට හරවා ගත් බෞද්ධයෝ ය. අනික් කොටස එසේ හරවා ගත් බෞද්ධයන් ගෙන් පැවතෙන්නෝ ය. අපේ සිංහල බෞද්ධයන්ගෙන් මෙතරම් විශාල සංඛ්‍යාවක් ක්‍රිස්තියානියට හසු වී යාම සිංහල බෞද්ධයන්ට වූ ඉමහත් පරාජයකි.

ක්‍රිස්තියානි පූජකයන් හට මෙ තරම් තද පහරක් සිංහල ජාතියට ගසන්නට ලැබුණේ ආණ්ඩුව ක්‍රිස්තියානි වීමත් රජයේ බස පාදිලි බස වීමත් නිසා ය.

ක්‍රිස්තියානි අධ්‍යාපනය

දැන් අප රටේ අධ්‍යාපනයක් ක්‍රිස්තියානි කාරයන් අතේ ය. ආණ්ඩුකාර ධුරයේ පටන් රජයේ උසස් තනතුරුත් ඔවුන් අතේ ය. ධනයත් ඔවුන් අතේ ය. බෞද්ධයෝ දුප්පත් කමේ පරමාන්තයට පැමිණ සිටිති.

දැන් ඔවුන්ට ඇත්තේ කිරි පිහියත් කැත්තත් උදැල්ලත් ය. සර්වප්‍රකාරයෙන් බලයට පත්ව සිංහල බෞද්ධයාගේ කරට නැග සිටින පාදිලිවරු දැන් නා නා උපාය යොදා පෙරට වඩා පුළුල් අන්දමින් සිංහල බෞද්ධයන් ක්‍රිස්තියානියට හැරවීම කර ගෙන යති. දිළිඳු කමින් පීඩිත වූ සිංහල බෞද්ධයෝ රක්‍ෂාව නිසා ද දරුවන්ට උගන්වා ගැනීම නිසා ද නො කැමැත්තෙන් වුව ද ක්‍රිස්තියානියට හැරෙති.

පාදිලි කෙනකුගෙන් ලියුමක් ගතහොත් රක්‍ෂාව ලැබිය හැකිය යන කතාව අද රටේ නොයෙක් තැනදී අසන්නට ලැබෙන්නකි. බෞද්ධ රටේ පාදිලි බලය වැඩි කිබෙන තරම එයින් ද වටහා ගත හැකි ය.

හොඳම උපාය

පල්ලියෙන් හා පාදිලි වරුන්ගෙන් ක්‍රිස්තියානි ජනයා වෙන් කර දැමීම ක්‍රිස්තියානිය නැති කිරීමේ හොඳම උපාය ය. පන්සලෙන් හා හික්ෂුන් වහන්සේගෙන් බෞද්ධ ජනයා වෙන් කර කැබීම බුද්ධාගම වැනසීමේ හොඳම උපාය ය. දැන් ඒ උපාය ක්‍රියාවෙහි යොදා පෙර පන්සල් වල පැවති අධ්‍යාපනය නැති කර සිංහල බෞද්ධයෝ පන්සලෙන් හා හික්ෂුන් වහන්සේගෙන් වෙන් කරනු ලැබ සිටිති. එබැවින් අද ලක්‍ෂ ගණනක් බෞද්ධයෝ නමින් පමණක් බෞද්ධව ක්‍රිස්තියානියට ද නො ගොස් වැට උඩ හිඳිති. මිෂනාරි ඇම කැවුණු විගස වැට උඩ ඉන්නා ඒ බෞද්ධයෝ ද ක්‍රිස්තියානියට හැරෙනු නො අනුමානය.

සිද්ධස්ථාන මත කුරුසිය

මිනිසකුට ලක්ෂයක් හම්බ කිරීම දිර්ඝ කාලයක් ගතවන අමාරු වැඩකි. ලක්ෂය ලැබූ තැනැත්තාට දෙලක්ෂය කර ගැනීමට වැඩි කලක් නුවුවමනා ය. එසේ ම දෙලක්ෂය පත් ලක්ෂය කිරීමටත් පත් ලක්ෂය දශ ලක්ෂය කිරීමටත් දශ ලක්ෂය කෝටිය කිරීමටත් දිගු කලක් වුවමනා නැත.

එමෙන් දැනට ලක්ෂ හයක් පමණ බෞද්ධයන් ක්‍රිස්තියානියට හරවා ගැනීමෙන් ජන බලයෙන් ද ධන බලයෙන් ද රජයේ බලයෙන් ද පරම බලයට පැමිණ සිටින පාදිලි වරුන්ට ඉතිරි බෞද්ධ ජනතාව ද දුබල කොට ක්‍රිස්තියානියට හරවා ඉවර කරන්නට වැඩි කලක් වුවමනා නැත. මිෂනාරි රෝගයට ඔරොත් දෙන සැටියට බෞද්ධ ජනතාව සංවිධානය නුවුවහොත් 2600 වන විට මේ ලක් බිමේ බුද්ධාගමයේ ඇටසැකිල්ල වූ ගල් ගොඩවල් ගඩොල් ගොඩවල් පමණක් දැකිය හැකි වනු ඇත. ඒවා මත ද ක්‍රිස්තියානි කාරයන්ගේ කුරුසිය නැග සිටිනු ඇත.

සංවිධානයට කාලය සි මේ

නායක භාමුදුරුවරුනි, පරිවේණාධිපති වරුනි, තරුණ හික්ෂුවරුනි, පැමිණෙන විපත ඉතා හයානක ය. දැන් ඔබකුමන්ලාට සැප නින්දට කාලය නො වේ. බෞද්ධ ජන නායකයෙනි! බෞද්ධයෙනි! දැන් නින්දට කාලය නොවේ. වහ වහා සංවිධානය වනු මැනවි. නිද සිටියහොත් බුද්ධාගමයේත් සිංහල ජාතියේත් මරණය නියත ය.

බුද්ධ ජයන්තියේත් එක්තරා බලයක් ඇත්තේ ය. ඒ බව දැනට පවත්නා බෞද්ධ ප්‍රබෝධයෙන් පෙනේ. එහෙත් බුද්ධ ජයන්තිය වෙනුවෙන් අප විසින් දැනට කර ගෙන යන වැඩ, මුල් පණුවන් කමිත් තිබෙන ගසක අතුපතර සැරසීමක් වැනි ය. එබැවින් ඒවායින් ඒ වේලාවට බුද්ධාගමයේ බැබළීමක් වීම මුත් අනාගතයට රැකීමක් නොවේ. මේ අවස්ථාවේදී අප විසින් ප්‍රධාන වශයෙන් කල්පනා කළ යුත්තේ බුද්ධාගමය මැරෙන්නට නො දී රැක ගැනීම ගැන ය.

පාදිලි බස

පාදිලිවරුන් හට බුද්ධාගම මරන්නට බොහෝ උපකාර වූයේ රජයේ බස ය. පාදිලි බස රජයේ බස වී තුබුණ හොත් බුද්ධාගම රැක ගැනීම අති දුෂ්කර ය. එබැවින් බුද්ධාගම රැක ගැනීමේ මුල් පියවර වශයෙන් අපට කරන්නට තිබෙන්නේ රජයේ බස ලංකාවේ වැඩි දෙනා ව්‍යවහාර කරන සිංහල බස කර ගැනීමත් පන්සල් වලින් උදුරා ගත් අධ්‍යාපනය නැවත ලබා ගෙන ඉඩ ඇති හැම පන්සලක ම පාසලක් ඇති කිරීමත් ය.

ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුව තුබුණා නම් මැරෙන්නට නොදී බුද්ධාගමය රැක ගන්නවා නො අනුමානය. ඔවුන් එසේ කරන්නේ අපට ඇති ආදරයක් නිසා නොව රට හේද කර තැබීමට ඔවුන් කැමති නිසා ය.

අපේ වර්තමාන ආණ්ඩුව සිංහල ජාතියට හා බුද්ධාගමට කුමක් කෙරේ ද යන බව තීරණය කර ගත හැකි වන්නේ රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රශ්නය විසඳන සැටියෙනි.

අපේ ආණ්ඩුවෙන් හැටපත් ලක්ෂයක් පමණ ඉන්නා සිංහලයන් ගේ බසක් නව ලක්ෂයක් පමණ වන ලංකා දෙමළින් ගේ බසක් සමකන්නි තැබුව හොත් එය දුටුගැමුණු රජ කාලයේදී දහස් ගණනින් දස දහස් ගණනින් සිංහල ජීවිත පුද සිංහල ලේ වගුරුවා දෙමළින්ගෙන් බේරා ගත් මේ රට නැවතත් දෙමළින්ට පාවා දීම කි. එය කෙරුණ හොත් සිංහල ජාතියේ ආයුෂ්‍ය හොඳට ම කෙටි වනු ඇත.

රෝග දෙක

ඉහත කී රෝග දෙකින් සිංහල ජාතියක් බුද්ධාගමක් බේරා ගන්නට නම් මේ කාලයේදී ම ඒ ගැන ක්‍රියා කළ යුතුය. තවත් අවුරුදු විස්සක් තිහක් ගත වුවහොත් ඒ රෝග වලින් බේරා ගත නොහෙන අන්දමට සිංහල ජාතිය දුබල වනු ඇත. බුද්ධාගමයන් සිංහල ජාතියක් මැරෙන්න අරිනවාද බේරා ගන්නවාද යන්න දැන්ම ම තීරණය කර ගත යුතු කරුණකි.

අතීතයේ නොයෙක්වර මෙ බඳු උවදුරු වලින් සිංහල ජාතිය බේරා ගෙන තිබෙන්නේ පැවිදි පක්‍ෂය ඉදිරිපත් වීමෙනි. සංවිධානය වුවහොත් මේ උවදුරු දෙකින් ම රට බේරා ගැනීමේ ශක්තිය පැවිදි පක්‍ෂයට ඇත්තේ ය. ඒ ශක්තිය ක්‍රියාවේ යෙදිය හැකි වීමට පැවිදි පක්‍ෂයට ඇත්තේ එක්සත් වීම පමණකි.

මුළු රටේ ම සිටින භික්ෂුන් වහන්සේලා එක්සත් වී එක බසකට එක අණකට ක්‍රියා කරන්නට පටන් ගත හොත් සංඝ බලයෙන් මෙහි නො කළ හැකි දෙයක් නෑත. මහා සංඝයා වහන්සේ දැනට ඉන්නා සැටියටම තම තමන්ගේ පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනය පමණක් බලමින් නිකාය වශයෙන් හා තවත් ක්‍රම වලිනුත් බෙදී උද්ඝාත වී සුව හොත් සංඝ රත්නයක් සමගම සිංහල ජාතිය ශත වර්ෂයක් තුළදී වදවී යන්නට බැරි නෑත.

මේ ගැන මහා සංඝයා වහන්සේ ද බෞද්ධ ගිහි පින්වත්හු ද කල්පනා කරන්නවා.

විනයාලංකාර සම්ප්‍රදාය

සැරියුත් මුගලන් පරම්පරානුයාතව සිල්වත් ගුණවත් බව ආරක්‍ෂා කරමින් පෙරවාදී න්‍යාය පිළිගැනීම (ශ්‍රවේණීන් නිකායික) විනයාලංකාර සම්ප්‍රදායයි.

අල්පේච්ඡතාව හා නො ඉල්ලීම වැනි ලක්‍ෂණ එහි ගුණයෝ ය.

එතෙක් මෙතෙක් පැවති විනයාලංකාර සම්ප්‍රදාය පැවසුණු තැනක් ලෙස විහාර කමාන්තයේදී නිකුත් කළ අය වැය ලේඛණයෙන් උසුටා ගත් පුණ්‍යානුමෝදනාව ඉදිරිපත් කරමු.

අද දක්වා සිදු කර ඇති විහාර සංවර්ධනයේදී මේ පිළිවෙත නොකඩා ඇති බවත්, එහෙත් විනයානුකූල දිවිපෙවෙතක් ගත කිරීම තුළින් දයක - කාරකාදීන් සියලු අවශ්‍යතා ඉටු කර ඇති බවත් සටහන් කරනු ලබයි.

සංස්කාරක.

විනයාලංකාර විහාර කමාන්ත පුණ්‍යානුමෝදනාව

‘පුඤ්ඤං සුඛං ජීවිත සංඛයමිහි’

දිවි කෙළවරදී සැපය පිණිස පවත්නා එක ම දෙය පිනය.

විහාර යනු තථාගතයන් වහන්සේට වැඩ විසීම පිණිස කරවා තිබෙන මඤ්චරයන්ට මෙකල ව්‍යවහාර කරන නාමය ය. අජීවමාන බුදුරජාණන් වහන්සේට වැදුම් පිදුම් කිරීමෙන් ජීවමාන බුදුන් වහන්සේට වැදුම් පිදුම් කරන්නා සේ ම පින් සිදු වන්නාක් මෙන් අජීවමාන බුදුන් වහන්සේ උදෙසා විහාර කරවන්නා වූ පින්වතුන්ට ජීවමාන බුදුවරයන්ට විහාර කරවීමෙන් ලැබෙන පින්ට සමාන පින්ක් ලැබෙන්නේ ය. බුදුවරයකු උදෙසා විහාරයක් කරවීමෙන් පමණ නො කළ හැකි තරමට මහත් වූ පුණ්‍යසම්භාරයක් රැස් වන්නේ ය. එබැවින් විහාරයක් කරවීමට සහභාගිවන්නට ලැබීම එයට සහභාගි වන සැදැහැවතුන්ට මහත් භාග්‍යයෙකි.

සැදැහැවත් බෞද්ධයෝ අත්‍යුක්තම අතිපරිශුද්ධ තථාගතයන් වහන්සේට පූජා කිරීමේදී තමන්ගේ ප්‍රයෝජනයට ගන්නා දේවලට වඩා උසස් දෙයකින් ම පිදීමට සැමකල්හි උත්සාහ කරති. බුදුන් වහන්සේ උදෙසා විහාරයක් කරවීමේදී එය සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයන් ගේ වාසය සඳහා කරන ගෙයකට වඩා උසස් ලෙසින් කරවීමට උත්සාහ කරති. ජේතවනාරාම විහාරය සඳහා අනේපිඬු මහ සිටුහු සිවුපනස් කෙළක් ධනය වියදම් කෙළේ ද, විශාඛා මහා උපාසිකාව පූච්චාරාම විහාරය සඳහා අටොළොස් කෙළක් ධනය වියදම් කෙළේ ද එහෙයිනි. පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයෙහි කරවන ලද මේ අභිනව විහාර මන්දිරය ද ඒ බෞද්ධ වාරිත්‍රය වූ

පරිදි බුදුන් වහන්සේට යෝග්‍යවන පරිදි ශක්ති පමණින් උසස් ලෙස කරවන ලද්දකි.

මෙකල විහාර කරවන්නවුන් විසින් බුදුන් වහන්සේට පූජාවක් කිරීම සමග ම තවත් බලාපොරොත්තු වන කරුණක් නම් බොහෝ දෙනාට පින් සිදු කර ගැනීමට සැලැස්වීම් වශයෙන් ලොවට ද යහපතක් කිරීම ය. විහාරයක් කරවා තැබූ කල්හි එහි පැමිණ වැදුම් පිදුම් කොට බොහෝ ජනයා පින් සිදු කරගෙන සගමොක් සැප ලබති. විහාර නැති කල්හි මහජනයාට ඒ පින් සිදු කර ගැනීමට මග නැති බැවින් විහාර කරවන්නෝ මහජනයාටත් පින් ලබා දෙන්නෝ ද සගමොක් සුවය ලබා දෙන්නෝ ද වෙති. ඒ කාරණයෙන් ද විහාර කරවන්නෝ මහත් වූ පින්ක් ලබති. ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයෙහි කරවා තිබෙන මේ විහාරය කිසි ම බාල ද්‍රව්‍යයක් නො යොදවා ඉතා හොඳ ද්‍රව්‍යයන් ම යොදවා පරම්පරා ගණනක් පවත්නා ලෙස කරවන ලද්දකි. එබැවින් පරම්පරා ගණනක් ගතවනතුරු ලක්ෂ සංඛ්‍යාත ජන සමූහයක් මේ විහාරයට පැමිණ වැදුම් පිදුම් කොට පින් සිදු කරගනු නො අනුමානය. එබැවින් මේ විහාර කමාන්තය කරවූ එයට සහභාගි වූ පින්වත්හු බොහෝ දෙනාට පින් ලබා ගැනීමට උපකාරවීමේ කුසලය ද විශාල ලෙස ලබන්නාහ. මෙබඳු උතුම් වැඩවලට තමන් සපයන ධනය වියදම් කිරීම ධනයෙන් ලැබිය හැකි උසස් ම ප්‍රයෝජනය ලැබීමය.

කාලයේ සැටියට රූපියල් සකලිස් දහසක පනස් දහසක පමණ වටිනා කමක් පෙනෙන මේ විහාර මැෂීරය නිමවන ලදුයේ බෞද්ධ මහජනයා ගෙන් ලත් ආධාර වලිනි. එහෙත් මේ කමාන්තයට ආධාර ලබනු සඳහා බණ පින්කම් පිරිත් පින්කම් එකතුද නොකරන ලද්දේ ය. සල් පිල් නොපවත්වන ලද්දේ ය. තැගි තියම කොට ආධාර පත්‍රිකා නොතිබුත් කරන ලද්දේ ය. ආධාර නොකොට මග හැරිය නොහෙන උපක්‍රම යොදා කිසිවකු ගෙන් කිසිම ආධාරයක් මේ කමාන්තය සඳහා නොගන්නා ලද්දේ ය. මේ විහාර කමාන්තය සම්පූර්ණයෙන් ම කරවා තිබෙන්නේ ශුද්ධ ශුද්ධාවෙන් ම මහජනයා විසින් කරන ලද පරිත්‍යාග වලිනි. විහාර කාරක දයක සභාව කෙරෙහි විශ්වාසය තබා මහජනයා විසින් මෙයට ඉතා ඕනෑ

කමින්ම ආධාර දුන් බැවින් ඉතා කෙටි කාලයකින් ම විහාර කමාන්තය නිම කළ හැකි විය. එය මෙයට ආධාර කළ සෑම දෙනාගේ ම ප්‍රීතියට හේතු වනු ඇත. ශුද්ධ ශ්‍රද්ධාවෙන් ම මේ විහාර කමාන්තයට මුදලින් හා ද්‍රව්‍ය වලින් ද ආධාර කළා වූ සියළු ම පින් වන්හු අති පරිශුද්ධ අති ශ්‍රේෂ්ඨ පුණ්‍ය සම්භාරයක් රැස් කර ගත්හ. එහි වටිනා කම මෙනෙකැයි පමණ කළ නො හැකිය. මෙයට සහභාගි වීමෙන් පින් ලබා ගන්නා වූ සියල්ලෝ ම ඒ පින් බෙලෙන් සසර වසනා තාක් කිසි කලෙක අපායකට මිසඳිටු කුලයකට අසත්පුරුෂ සේවනයකට නොවැටී දෙවි මිනිස් දෙගතියෙහි ම මතු සංසාරයේදී ඉපද මතු මතු ද මෙසේ ම පින්කම් කිරීමෙන් පෙරුම් දහම් පුරාගැනීමෙන් තම තමන් විසින් ප්‍රාථිනය කරන බෝධියකට පැමිණීමෙන් අමාමභ නිවන් පුරයට පැමිණෙත්වා යි ප්‍රාථිනය කෙරෙත්වා!

මීට - ගාසනස්ථිතිකාමි,

රේරුකානේ වන්දනාමල ස්ථවිර.

1952 - 10 - 30

පොකුණුවිට

ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයේදී ය.

“විනයාලංකාර සම්ප්‍රදය” යන මාතෘකාව යටතේ ම පහත සඳහන් පොත් වල අදාල ලිපි කියවන්න.

- “අභිධම්මයේ මූලික කරුණු” - අභිධම්මය පසුකාලිනද?
- “පටිච්ච සමුප්පාද විවරණය” - අත්තරාහවය හා පුනර්භවය
- “බෝධි පුජාව” - ධම්ම වතුය
- “පාරමිතා ප්‍රකරණය” - පඤ්ච ශීලය හා ආජිවාණ්ඩමක ශීලය